

Notulen vastgesteld

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	14 november 2022
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder – statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

- 5 Mw. S. Abdi (PvdA), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Aniel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), Statenlid S. Becker (GL), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. Bouhleh-Lascaris (SP), Statenlid M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), Statenlid J.W. Dulfer (GL), Statenlid Er (GroenLinks), mw. G. Van Geffen (N N-H.), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66),
- 10 Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), Statenlid J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. Van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), Statenlid R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Köhler (JA21), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid I. Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), mw. A. Nanninga (JA21), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), Statenlid F.A.S. Zoon (PvdD).

20 **Afwezig:** dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. M.C. Steeman (D66),

25

Agenda

	Paginanummer:
1. Opening en mededelingen.	(3)
2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2a. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)	(7)
3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.	(7)
3b. Lijst geheimhouding PS.	(7)
4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 10 oktober 2022.	(7)
5. Vaststelling Strategische Statenagenda.	(7)
6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(7)
7. Voortganglijst van moties.	(8)
8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(8)
8a. Zienswijze PS resultaatbestemming 2021, 3de begrotingswijziging 2022 en wijziging gemeenschappelijke regeling i.v.m. uittreding van Weesp van Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (VD-56).	(8)
8b. Herbenoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-54).	(8)
8c. Tijdelijke benoeming 2e plaatsvervangend Statengriffier voor de Statenvergadering (VD-61).	(8)
9. Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (IMPI) 2023-2030 (VD-57).	(8)
10. Begroting 2023 en Memorie van Antwoord (VD-55).	(17)
11. Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(130)
12. Gebundelde stemming van alle motie(s) amendement(en) en voordrachten PS 14 november 2022.	(132)
13. Schorsing tot 21 november 2022.	(142)

Opening om 10.11 uur.

1. Opening en mededelingen.

30

De **VOORZITTER**: Goedemorgen, dames en heren, ik open de vergadering, en verzoek u om de mobiele telefoons op stil te zetten en ieder, aan alle Statenleden, om te gaan plaatsnemen. Welkom natuurlijk aan alle Statenleden en de leden van Gedeputeerde Staten, hier rechts van mij. Bijzonder welkom aan de redacteurs van What's Next. What's Next is een tv en social
35 mediaprogramma. Dat wordt voor en door jongeren gemaakt. Er is nu een initiatief op het gebied van jongerenparticipatie in samenwerking ook met onze provincie. De redacteurs komen vandaag wat opnames maken voor een nieuwe serie afleveringen en zullen ook wat Statenleden gaan interviewen en wat korte quotes vragen. Dus veel plezier hier vandaag en geniet van de vergadering. Natuurlijk ook een warm welkom aan alle belangstellenden, ambtenaren die er zijn,
40 rechts van ons, en de mensen die ons online volgen, op de publieke tribune.

40

Bericht van verhindering ontvangen van de heer Steeman en de heer Van der Maas van de VVD. De heer Steeman van D66. Mevrouw Koning van het CDA komt wat later. Dat geldt ook voor mevrouw Vastenhout, Mevrouw Kaamer van Hoegee van de VVD en mevrouw Er van GroenLinks.
45 Die zullen iets later zijn. Ach, mevrouw Kamer van Hoegee is hier et al. Dat is het nadeel van zo'n leesbril. Hoe kan ik u missen? Mevrouw Kamer van Hoegee is gewoon aanwezig, dames en heren.

45

Vervolgens, mevrouw Van Geffen heeft aangegeven dat haar fractie vanaf vandaag verder gaat onder de nieuwe fractienaam Namens Noord-Hollanders, afgekort als NNH. Dus vanaf vandaag
50 zullen we Mevrouw Van Geffen als Namens Noord-Hollanders aankondigen.

50

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

55

De **VOORZITTER**: Ben ik bij agendapunt twee. Dat is het vaststellen van de primus. Zoals u weet, op grond van artikel 18 van ons Reglement van Orde, gaan we voor iedere vergadering vaststellen, als er hoofdelijk gestemd moet gaan worden, waar die dient aan te hangen. En vandaag is dat nummer 38. Dat is de heer Heijnen van het CDA. Gefeliciteerd.

60

Gaan we naar het vaststellen van de agenda. Er zijn twee voordrachten op de agenda die betrekking hebben op een- Misschien kunt u allemaal, ook naast mij in het vak van GS, maar ook in de zaal wat rustiger zijn, want we hebben een prachtige statenzaal, maar het geroezemoes is altijd heel goed hoorbaar. Twee voordrachten staan op de agenda die betrekking hebben op de benoeming van een functie. Bij hamerstuk 8.b staat de voordracht die betrekking heeft op de herbenoeming van een plaatsvervangend bestuurder bij de Randstedelijke Rekenkamer. En na het
65 presidium van 7 november is hamerstuk 8.c aan de agenda toegevoegd. Dat betreft een voordracht die betrekking heeft op de tijdelijke benoeming van een tweede plaatsvervangend Statengriffier voor de Statenvergadering. Inmiddels door de Statengriffier aan u gevraagd of u bij acclamatie kunt instemmen. En dat is in ieder geval het geval voor 8.b en 8.c. Ik neem aan dat u daarmee akkoord gaat.

70

Dan vindt besluitvorming plaats bij de hamerstukken.

Er is geen actualiteit aangekondigd.

75

Er zijn twee sets mondelinge vragen ingediend. Een door de ChristenUnie inzake vergunning, woontoren in BPL en NNN-gebied Naarden. En een fractie, SP, inzake overlast en schade N243. Die komen aan de orde op de uitlooptdatum van 21 november aanstaande.

80

Dan zijn er een aantal, een viertal, moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend. De fractie Ouderenpartij heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de Orde van de Dag te willen indienen met als onderwerp windturbines en ik geef mevrouw Van Soest nu de gelegenheid om deze toe te lichten.

85

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik lees alleen het dictum voor? Ja. Besluitvorming omtrent het heroverwegen referendumverzoek vooraf te laten gaan door een expertmeeting, waarin bezwaren aan aanwezigen van de technische sessie kunnen worden toegelicht en hierover met elkaar van gedachten te kunnen wisselen.

De **VOORZITTER**: U mag hem ook nog best wel iets verder toelichten, hoor, mevrouw Van Soest.

90 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja?

De **VOORZITTER**: Jazeker.

95 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, het gaat namelijk om Windalarm die bezwaar heeft gemaakt en dat zij in hun gelijk zijn gesteld. En zij hebben mij verzocht of ik dit zou willen inbrengen in de Statenvergadering. Dank u wel.

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 185-14 november 2022
Referendum windturbines

100

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- *De Provinciale Staten van Noord-Holland een referendumverzoek over de afstandsnorm van windturbines onterecht hebben geblokkeerd.*

105

Overwegende dat:

- *De stichting Windalarm begin van dit jaar genoeg handtekeningen verzamelde voor een referendumverzoek;*
- *De stichting een volksraadpleging wilde over de voorgenomen aanpassing binnen de omgevingsverordening NH2020 en NH2022 van een verlaging van de afstandsnorm van 600 meter tussen windturbines en woningen;*
- *De hoofdreden voor afwijzen van het referendumverzoek door Provinciale Staten was gelegen in de stellingname dat klimaatdoelen anders niet haalbaar zijn;*
- *De HAC heeft vastgesteld, nadat verweerders hebben erkend, dat bezwaarden de juiste cijfers conform RES hebben gehanteerd, dat deze stellingname niet correct is;*
- *Er dus bij bezwaarden en verweerders een wezenlijk verschil van inzicht bestaat over de wijze waarop WOL in de provincie noodzakelijk is voor het realiseren van de energietransitie;*
- *Het voor zorgvuldige en gedragen besluitvorming belangrijk is, dat hierover een correct beeld bestaat.*

110

115

120

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Besluitvorming omtrent heroverwegen referendumverzoek voorafte laten gaan door een expertmeeting, waarin bezwaarden aan aanwezigen van de technische sessie, kunnen toelichten en hierover met elkaar van gedachten kunnen wisselen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

125

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/PvdO)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Dank u wel. En deze motie is ondertekend en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

130

De volgende is ingediend door Namens Noord-Hollanders., door mevrouw Van Geffen en dat gaat over het uitspreken van namen en partijnamen. Het woord is aan mevrouw Van Geffen.

135

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dank u wel, voorzitter. De toenemende diversiteit in de samenleving leidt ertoe dat er steeds meer verschillende namen in Nederland voorkomen. En de algemene ervaring is dat veel mensen moeite hebben om diverse namen te onthouden en uit te spreken. Toen Dilan Yeşilgöz aantrad als minister van Justitie en Veiligheid ging er een bericht het ministerie in dat de minister eraan hechtte dat haar naam juist werd uitgesproken en gespeld. Dat leidde ertoe dat meerdere ambtenaren ineens durfden aangeven dat dat ook voor hen gold. Veel mensen ervaren het als vervelend dat hun naam slecht wordt uitgesproken, maar voelen niet altijd ruimte dat te zeggen. Hier in de Staten zijn wij er soms ook slordig mee. Ik heb het echt niet over kwade bedoelingen. Daar gaat het niet om. Maar in the heat of the moment, enzovoort. Het vraagt een bepaalde inspanning. De afgelopen twee maanden heb ik zowel de heer Koyuncu, als de heer Mangal, als 'de heer DENK' horen aanspreken. En toen dacht ik, ik maak er maar eens een motie van. Het correct uitspreken van diverse namen is een kleine moeite met groot effect, en dan horen we er allemaal bij. Daarom dien ik deze motie in met als dictum: verzoeken GS en PS zich in te spannen om voortaan de namen van alle leden van GS en PS correct uit te spreken. Dank u, voorzitter.

145

150

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 186-14 november 2022
Namen van leden GS en PS correct uitspreken

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 155 • *De toenemende diversiteit in de samenleving ertoe leidt dat steeds meer verschillende namen in Nederland voorkomen;*
- *De algemene ervaring is dat veel mensen moeite hebben om diverse namen te onthouden en uit te spreken;*
- 160 • *In vergaderingen van Provinciale Staten Noord-Holland meermaals, ook door voorzitters, statenleden met een incorrecte of zelfs verkeerde naam of partijnaam worden aangesproken.*

Overwegende dat:

- *Het door veel mensen als onaangenaam wordt ervaren als zij (bij herhaling) met de verkeerde of incorrecte naam worden aangesproken;*
- 165 • *Het coalitieakkoord spreekt van een transparante en inclusieve bestuurscultuur ook intern in de Staten;*
- *Voorzitters daarin een voorbeeldrol hebben en tegelijkertijd voorbeeldgedrag van alle leden van GS en PS verwacht mag worden;*
- *Een kenmerk van een inclusieve bestuurscultuur het correct uitspreken van namen is.*

170 *Verzoeken Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten:*

- *Zich in te spannen om voortaan de namen van alle leden van GS en PS correct uit te spreken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

175 *Ondertekening: Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.)*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Heeft u een- U heeft geen versie bij u? U kunt hem nog niet indienen. Die zou geprint worden. Dan levert u hem zo in. Ja? Dat is prima.

180 De Volgende is, motie Vreemd aan de Orde van de Dag wordt ingediend door de VVD en de indiening zal zijn mevrouw van Meerten-Kok. Het onderwerp is Artis.

185 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Wie herinnert het zich niet: je eerste schoolreisje aan Artis? De foto's bij binnenkomst, het geluid en de geur van de dieren, de prachtige, oude monumenten, verkruimelde boterhammen in zakjes en plakkerige handen van het snoep. Voor generaties in Noord-Holland, jong en oud, is Artis een begrip en een onvergetelijke ervaring. Artis stond en staat voor een immense klus. Het beheert 26 iconische rijksmonumenten, waarin de afgelopen vijftien jaar maar liefst tachtig miljoen euro in is geïnvesteerd om de gebouwen te behouden. Voor Artis Aquarium is inmiddels 31 miljoen van de 190 47 miljoen opgehaald via fondsen, particulieren, Artis zelf en de gemeente Amsterdam. Bij het Rijk vangt Artis tot op heden bot. Niet alleen voor het aquarium, maar ook voor vele andere regelingen, ook in coronatijd. En hoewel de provincie al een bijdrage heeft gedaan voor de verduurzaming, vinden wij dat de provincie niet kan achterblijven en haar bijdrage moet verhogen, juist omdat we hier het sluitstuk van de begroting zijn en omdat Artis buiten andere 195 regelingen valt. Daarom dienen wij deze motie in, Samen met D66, GroenLinks, DENK, 50PLUS/Partij van de Ouderen en de SP, met als dictum: verzoekt GS het Rijk te bewegen haar rol te nemen bij de instandhouding van het rijksmonument Artis Aquarium met een substantiële bijdrage voor de restauratie van het pand; PS over de vorderingen te informeren; voorts te onderzoeken of de provinciale bijdragen aan verduurzaming van het pand substantieel verhoogd 200 kan worden tot een maximum van drie miljoen; deze bijdrage bij voorkeur te dekken uit het provinciale Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds; Artis bij toekenning van een bijdrage een tegenprestatie te vragen, waar gedacht kan worden aan gaat dus toegang en natuureducatie voor alle scholen in Noord-Holland, en gaat over tot de orde van de dag.

205 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 187-14 november 2022**
Instandhouding en duurzaam herstel ARTIS-Aquarium

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 210 • *Het iconische ARTIS-Aquarium op instorten staat en zonder (Rijks) overheidssteun het risico loopt verloren te gaan;*
- *De urgentie zo hoog is dat, ondanks de niet-sluitende begroting, het monument begin 2021 gesloten is en de restauratie van start is gegaan;*
- *De restauratie financieel en bouwtechnisch een grote uitdaging is;*

- 215
- *Er sinds 1990 gesprekken gevoerd zijn met verschillende ministeries over de grootschalige restauratie van het Rijksmonument zonder resultaat;*
 - *De provincie Noord-Holland een eenmalige verduurzamingsbijdrage heeft toegekend van 300.000 €.*

Overwegende dat:

- 220
- *ARTIS al sinds 1838 een plek van samenkomst is waar vele Noord-Hollanders komen om te leren over de natuur;*
 - *De gemeente Amsterdam, naast vele fondsen en particulieren, een genereuze bijdrage heeft gedaan van 15 miljoen euro;*
 - *Er nog een bedrag resteert van ruim 18 miljoen euro dat niet gedekt is;*

225

 - *ARTIS tot op heden, ondanks aandringen vanuit de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland, bot heeft gevangen bij de verantwoordelijke ministeries.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Het Rijk te bewegen haar rol te nemen bij de instandhouding van het Rijksmonument Artis Aquarium met een substantiële bijdrage voor de restauratie van het pand;*

230

- *PS over de vorderingen te informeren;*
- *Voorts te onderzoeken of de provinciale bijdrage aan de verduurzaming van het pand substantieel verhoogd kan worden tot maximaal 3 miljoen euro;*
- *Deze bijdrage bij voorkeur te dekken uit het provinciale Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds;*

235

- *Artis bij een toekenning van een bijdrage, een tegenprestatie te vragen waar gedacht kan worden aan gratis toegang en natuureducatie voor alle scholen in Noord-Holland;*

En gaan over tot de orde van de dag.

240 *Ondertekening: Miriam van Meerten (VVD), Emre Kanik (D66), Robert Zaal (GL), Süleyman Koyuncu (DENK), Wil van Soest (50PLUS/PvdO) en Remine Alberts (SP)*

De **VOORZITTER**: En deze motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen. Moet er nog wel een handtekening onder, denk ik, mevrouw Van Meerten. Het is echt vers van de pers.

245 Ondertussen ga ik door naar de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Die zal worden ingediend door de heer Jensen van de partij JA21. Ik heb alleen geen onderwerp hier nog bij staan, maar dat gaat u ons ongetwijfeld vertellen.

250 De heer **JENSEN** (JA21): Voorzitter, maatregelen die ervoor zorgen dat Noord-Holland bereikbaar blijft, kunnen altijd op de steun van JA21 rekenen. Wat dat betreft zien wij dat de gedeputeerde deze zaak serieus oppakt. Helaas is de wereld niet meer hetzelfde als toen het iMPI werd opgesteld. Een van de oorzaken hiervan is onder andere de inflatie die op dit moment ongekende hoogten bereikt. We zien dat de stelpost vervangingsinvesteringen in 2026 negatief zal uitvallen. Dan kan het dus zo zijn dat volgend jaar al sommige projecten niet meer naar de planfase

255 gepromoveerd kunnen worden. We maken ons dan ook zorgen over wat er wel en niet haalbaar is, als het gaat om projecten binnen het iMPI. Alles is belangrijk, daar zijn we het over eens, maar gezien de huidige situatie kan alles ook. Nu is het zo dat projecten op basis van het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt', promoveren naar de planfase. Gezien het gebrek aan financiële middelen is het volgens mijn fractie niet meer haalbaar. We zijn dan ook van mening dat dit

260 aangepast moet worden om zo tot een goede, onderbouwde keuze te komen welke project wel en niet doorgang kan vinden, gebaseerd op verschillende indicatoren. Hiermee zouden onze Staten inzicht kunnen krijgen in welke projecten wel of niet haalbaar zijn, voordat er een nieuw project van start gaat. Hiertoe, voorzitter, dienen wij de volgende motie in. Alstublieft. Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: af te stappen van het 'wie het eerst komt, het eerst maalt'-

265 principe bij voorstellen tot opwaardering van projecten binnen het iMPI van de studiefase naar de planfase; in plaats hiervan een overzicht te maken van de financiën en prioritering van projecten in de studiefase; PS een prioriteringsmechanisme te bieden voor het iMPI; hierin tenminste aandacht te bieden aan noodzaak van een project als het gaat om veiligheid, uitval en doorstroming van verkeer; en dit mechanisme zodanig in te richten dat duidelijk wordt welke

270 andere projecten financieel onhaalbaar worden bij accordering van een nieuw project. en gaat over tot de orde van de dag.

De **VOORZITTER**: Meneer Jensen, even een vraag. Wij gaan zo het iMPI behandelen. Is dit niet een motie die bij het iMPI hoort?

275 De heer **JENSEN** (JA21): Ja, maar u riep me op. Ik denk, nou, dan zal ik-

280 De **VOORZITTER**: Ja, u was aangemeld voor een motie Vreemd zonder onderwerp, maar u geeft hem nu. Ik zag al wat vingers omhoog gaan, maar ik zat het te lezen. Maar ik denk dat deze motie onderdeel uitmaakt van de discussie die we straks hebben.

De heer **JENSEN** (JA21): Ja.

285 De **VOORZITTER**: Maar dan heeft u hem in ieder geval al een keer kunnen inleiden. Dus hij beklijft wel heel goed bij iedereen.

De heer **JENSEN** (JA21): Op deze dag kunnen we dat wel gebruiken.

290 De **VOORZITTER**: Ja, dat kunnen we zeker gebruiken. Dank u wel. Zijn er nog andere partijen, of fracties, die een motie Vreemd willen indienen? Zo niet, dan gaan we verder. De stemming over deze ingediende moties zal plaatsvinden op 21 november.

295 Heeft iemand nog- Wil iemand nog het woord over de agenda zoals die voorligt? Zo niet, dan gaan we met deze agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium verder.

De agenda is aldus vastgesteld.

2.a Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

300 De **VOORZITTER**: Zijn we bij agendapunt 2.a Actualiteiten. Er zijn geen actualiteiten ingediend.

3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

305 De **VOORZITTER**: Agendapunt 3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichtingen tot geheimhouding. Die zijn niet binnengekomen.

3.b Lijst geheimhouding PS.

310 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar 3.b. dat is de Lijst geheimhouding Provinciale Staten. Er zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over? Zo nee, dan stel ik voor om ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 10 oktober 2022.

315 De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 4, dat is het Vaststellen van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 10 oktober 2022. Op verzoek van de fractie van de VVD zijn er na de publicatie twee wijzigingen doorgevoerd in de notulen. Dat is op pagina 9, regel 424, en op pagina 50, regel 3007. Die zijn overigens in het geel gearceerd in de notulen. Voor de rest zijn er voor de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand nog het woord over de notulen? Of over de besluitenlijst? Zo niet, dan zijn ze gewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.

325 De **VOORZITTER**: Agendapunt 5. Dat is het vaststellen van de Strategische Statenagenda. Wenst iemand daar het woord over? Zo niet, dan is de strategische agenda vastgesteld.

En ondertussen is de motie Namens Noord-Hollanders.- De motie Vreemd maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dank u wel.

330 Aldus vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.

335 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 6, het Vaststellen van de lijst van ingekomen stukken. Er zijn ook door de griffie tot op heden geen opmerkingen over de lijst ontvangen. Verlangt iemand het woord over de ingekomen stukken? Zo niet, dan is conform het voorstel presidium besloten tot afdoening.

340 Aldus vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.

De **VOORZITTER**: En dan gaan we naar de Voortgangslijst. Agendapunt 7, de Voortgangslijst van moties. Het Presidium heeft 7 november besloten om het afdoeningsvoorstel voor motie 4-2022 – dat is de motie inzake modelshift voor leefbaarheid langs de N203 – afzonderlijk in stemming te brengen. Aan het eind van deze vergadering zal dan ook stemming plaatsvinden over motie 4. Bij de gebundelde stemmen zal dat plaatsvinden. Verder zijn er tot op heden geen opmerkingen ontvangen over de lijst moties en overige afdoeningsvoorstellen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan stel ik voor om de lijst vast te stellen, uiteraard met uitzondering van het afdoeningsvoorstel van motie 4. En die zal nog later in stemming worden gebracht.

Aldus vastgesteld.

- 8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.**
- 8.a Zienswijze PS resultaatbestemming 2021, 3de begrotingswijziging 2022 en wijziging gemeenschappelijke regeling i.v.m. uittreding van Weesp van Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (VD-56).**
- 8.b Herbenoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-54).**
- 8.c Tijdelijke benoeming 2e plaatsvervangend Statengriffier voor de Statenvergadering (VD-61).**

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 8. Dat zijn de hamerstukken. Het Presidium adviseert u in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten. Dat is 8.a, de Zienswijze Provinciale Staten resultaatbestemming 2021, de derde begrotingswijziging 2022 en de wijziging gemeenschappelijke regeling in verband met de uittreding van Weesp van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek. 8.b, dat is de Herbenoeming van de plaatsvervangend bestuurder van de Randstedelijke Rekenkamer. En 8.c, dat is de Tijdelijke benoeming van de tweede plaatsvervangend Statengriffier voor de Statenvergadering. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Verlangt iemand aantekening? Zo niet, dan zijn de besluiten behorende bij 8.a tot en met 8.c aangenomen.

9. Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 (VD-57).

De **VOORZITTER**: Dan komen we nu bij agendapunt 9. En agendapunt 9 is het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur, oftewel het iMPI, 2023-2030. Dat is voordracht 57. Dit meerjarenprogramma, dat geeft inzicht in de geprogrammeerde onderhouds- en vervangingsmaatregelen en de maatregelen ter verbetering en, of uitbreiding van de provinciale infrastructuur, maar ook de benodigde financiering. U heeft deze voordracht op 31 oktober jongstleden besproken in de Commissievergadering Mobiliteit & Bereikbaarheid. En de volgende sprekers, volgens mijn lijstje, hebben zich aangemeld. Dat is de heer Terwal van de VVD, mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA, de heer Kanik van D66, de heer Carton van de PvdA en statenlid Van der Waard van GroenLinks. Klopt dat? De heer Zoon.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik ook graag, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik in eerste termijn het woord aan de heer Terwal van de VVD.

De heer **TERWAL** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook dit jaar werden we als Staten weer voorzien van een mooie lijst aan projecten ter vervanging, verbetering en uitbreiding van onze mooie provinciale infrastructuur. Complimenten voor gedeputeerden en ambtenaren. Met dit Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur voor de jaren 2023-2030 geven we invulling aan een voor de VVD zeer gekoesterde kerntaak van de provincie, namelijk het bereikbaar houden van Noord-Holland voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Echter, alle projecten in het iMPI staan dit jaar en ook de komende jaren onder toenemende financiële druk. Dit betekent voor de VVD nog scherper prioriteren in wat we als provincie wel, maar vooral ook niet, doen. Prioriteit nummer één is voor mijn fractie dat de basis weer op orde is. Kortom, achterstallig onderhoud wegwerken en de noodzakelijke vervangingen op korte termijn realiseren. Doen wat nodig is, zodat een debacle, als het niet meer open kunnen van de brug bij Krommenie door het overschrijden van de levensduur, niet meer voorkomt. Ook kan een scherper geprioriteerd worden in hoeveel geld we als provincie, naast het verbeteren van de verkeersveiligheid en de doorstroming, uitgeven aan de verdere verduurzaming van onze infrastructuur. De VVD vindt duurzaamheid belangrijk, maar in deze financieel krappe tijden niet tegen elke prijs. Ledverlichting dat zichzelf terugverdient: prima. Maar sedum bovenop bushaltes, waar onlangs

405 een pilot mee plaatsvond met wisselend succes, ja, dat dan weer niet. En daarom vraag ik de gedeputeerde of hij bereid is om met een nog scherper oog naar alle infrastructurele duurzaamheidsinvesteringen te kijken en daarin te schrappen van wat niet succesvol is gebleken of waarvan de resultaten niet meetbaar zijn of wat aan andere bestuurslagen of, nog beter, aan de markt overgelaten kan worden.

410 Voorzitter, na deze algemene beschouwing van het iMPI graag nog een aantal woorden voor twee specifieke projecten, waar ik ook eerder aandacht voor heb gevraagd tijdens de afgelopen commissievergadering. De eerste betreft de mogelijkheid voor stil asfalt op de N243 bij Noordbeemster, wat een zeer grote wens is van de aanwonenden van deze weg. De gedeputeerde had aangegeven in gesprek te gaan met de wethouder van Purmerend om te kijken of deze
415 gemeente bereid is tot een bijdrage in de bekostiging van het stille asfalt. Heeft dit gesprek inmiddels plaatsgevonden? En wat is het resultaat?

En dan, voorzitter, het tweede project. Dat betreft de afgeblazen verlenging van de Koopvaardersschutsluis in Den Helder. Ik heb er inmiddels met de gedeputeerde twee
420 commissievergaderingen al over mogen debatteren. En ja, ik moet toch tot de conclusie komen dat de gedeputeerde mij niet in het gelijk zal stellen en dat de verlenging dus ook niet door zal gaan. Dat verlies neem ik. Maar ik vind het wel buitengewoon spijtig, want we dreigen nu een beetje in een kip-ei-discussie te geraken. Ik hoor namelijk geluiden vanuit de markt, vanuit de schippers, die zeggen, ja, wij gaan nu geen grotere schepen bouwen, want die sluis is nog niet
425 verlengd. En ze willen graag grotere schepen bouwen. Daarmee kunnen ze ook invulling geven aan onze ambitie als provincie om meer goederenvervoer over water te laten plaatsvinden. En aan de andere kant zegt de gedeputeerde, ja, ik zie nog geen grotere schepen, dus ik ga die sluis niet verlengen. Dan zit het dus wel echt in een, nou ja, zoals ik het al zei, kip-ei-discussie. Dus laat ik dan in ieder geval de volgende toezegging van de gedeputeerde ontlocken: dat er echt snelheid
430 wordt gemaakt met de kernnetstudie. Volgens mij hoeft dat niet lang te duren, want ik denk, als ik ook deze zaal rondkijk, als we met zijn allen zouden bedenken 'wat zijn nou de belangrijkste vaarwegen in Noord-Holland?', ja, dan komen we toch al snel uit op het Noordhollandsch Kanaal, het Noordzeekanaal en de Zaan. Maar goed, ik wacht de exercitie van de gedeputeerde en zijn ambtelijke ondersteuning af. Maar ik hoop dat daar snelheid in betracht kan worden. En het
435 tweede – en volgens mij heb ik die toezegging al te horen gekregen tijdens commissievergadering, maar hou me ten goede en dan hoor ik hem hier graag nog een keer – dat bij de verlenging van de Koopvaardersschutsluis van uitstel geen afstel komt, want daarvoor is dit project te belangrijk voor de provinciale ambitie om meer goederen over water te vervoeren, waardoor minder goederen over de weg vervoerd hoeven te worden, waardoor de doorstroming daar op orde blijft. Iets wat voor de VVD zeer belangrijk is. Dat was hem. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Voordat we verder gaan, dan moet ik mezelf even corrigeren. We gaan vandaag stemmen over de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. En dus niet volgende
445 week. Alle moties ondertussen zijn ingediend en maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

En dan geef ik het woord aan mevrouw Kuiper-Kuijpers van het CDA.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voorzitter, van de orde.

450 De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel. Voorzitter, ik begreep uit de bespreking vanmorgen in het Presidium dat we die moties Vreemd juist volgende week zouden gaan doen. Maar heb ik het nou verkeerd onthouden, of- Dat kan, hè.
455

De **VOORZITTER**: Nee, ik dacht dat dat volgende week zou zijn, maar wij ronden dat vandaag af. We stemmen aan het eind van de vergadering. Daar worden dus ook de moties Vreemd aan de Orde van de Dag bij.

460 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou, helder. Dat is verrassend voor mij weer. Dank u.

De **VOORZITTER**: Het was een foutje mijnerzijds. Ik had dat beter moeten lezen. Maar ik geef nu het woord aan mevrouw Kuiper-Kuijpers.

465 Mevrouw **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): Voorzitter, dank u wel. En zoals wij bij de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid hebben aangegeven, wederom de complimenten voor de wijze van opstelling

van het iMPI 2023-2030. Het CDA kan zich onder andere vinden in de opname van dertien nieuwe projecten in de studiefase en de gevraagde kredietaanvragen. De toelichting op deze kredietaanvragen bieden een goede grondslag en motivering waarom deze kredieten noodzakelijk zijn. Voorzitter, we richten ons als CDA met name op projecten, die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. En we zijn dan ook bijzonder verheugd met de promotie, want het al jarenlang lopende project van de aanleg van de parallelweg N240 en de aanleg van een rotonde op het kruispunt N239-N240 van de studiefase naar de planfase. Hiermee hoeft in de toekomst het agrarisch verkeer niet meer door de kern van Opperdoes te rijden en wordt ook de kruising en N239-N240 veel veiliger. Abusievelijk is echter verzuimd om deze promotie in het ontwerpbesluit op te nemen. En ik dien dan ook hierbij een amendement in, opdat PS ook op dit punt een juist besluit neemt. Het dictum van het amendement luidt: besluiten om het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen, toe te voegen in te stemmen met de promotie naar de planfase van de verbeter- en uitbreidingsmaatregel N240-05, aanleg rotonde kruispunt N239-N240 en de parallelweg N240. En hiermee, voorzitter, eindigt mijn inbreng.

**Amendement 60-14 november 2022
N240-05**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Besluit:

Het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Toe te voegen: "in te stemmen met de promotie naar de planfase van de verbeter- en uitbreidingsmaatregel N240-05, Aanleg rotonde kruispunt N239-N240 en parallelweg N240;"

Toelichting

Abusievelijk is de promotie van de studiefase naar de planfase van de verbeter- en uitbreidingsmaatregel van de N240-05, aanleg rotonde kruispunt N239-N240 en de parallelweg N240 als beschreven op p. 3 van de voordracht niet opgenomen in het ontwerpbesluit. Met het aannemen van dit amendement wordt dit gecorrigeerd.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Christa Kuiper-Kuijpers (CDA)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ja, dank u wel. En hiermee maakt uw amendement onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan geef ik nu het woord aan de heer Kanik van D66.

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, namens D66 pleit mijn fractiegenoot, de heer Steeman, vaak voor de optie 'niet reizen' in de mobiliteitsmix, het besparen van mobiliteit door werken en diensten op afstand en het dichterbij elkaar brengen van wonen en werken. Het is jammer dat dat pleidooi nog niet landelijk is verankerd in de wet en de tijdelijke Wet digitale beraadslagingen en besluitvorming niet permanent is geworden. Anders had hij zijn verhaal kracht bij kunnen zetten door deze bijdrage vanuit huis te doen. Maar helaas, jullie moeten het nu met mij doen. Ik ben dan wel niet zo ad rem als de heer Steeman, maar ik kan wel het D66-standpunt over het iMPI verkondigen.

Voorzitter, wat dat iMPI dan betreft, D66 stemt in met de voorgelegde besluiten. We zijn blij met de toezegging over de processtappen die gemaakt worden voor verschillende provinciale wegen en de manier waarop de provincie Noord-Holland met spoed gaat kijken naar de veiligheid op deze wegen en de maximaal toegestane snelheid daarbij serieus in de projecten heroverweegt. Verder zijn we blij met het enorme aantal fietsprojecten dat nu terugkeert in dit stuk. Het gedram van de heer Steeman op investeren laag op de ladder zien wij in provinciaal beleid terugkomen. Dus daar zijn complimenten op zijn plaats.

Wat niet goed zichtbaar is, voorzitter, is de inzet op de laagste trede: niet reizen. Het staat wel benoemd in het in het mobiliteitsbeleid, maar omdat die inzet niet te vatten is in fysieke projecten, lijkt het alsof er maar weinig gebeurt om reizen te voorkomen. Voorzitter, zou de gedeputeerde daar een toelichting op kunnen geven en wellicht de Staten daarover met enige regelmaat over kunnen blijven informeren?

Voorzitter, daar wil ik het graag bij laten in mijn eerste termijn. Dank u wel.

530 De **VOORZITTER**: De heer Terwal van de VVD met een interruptie.

De heer **TERWAL** (VVD): Dank u, voorzitter. ja, laten we de traditie hier voortzetten. Normaal
interrumpeer ik op de heer Steeman. Overigens, dat u niet zo gevat bent als hij, dat laat ik voor
uw rekening. U doet het goed. Alleen het pleidooi van D66, het herhaaldelijke pleidooi van D66,
535 om niet te reizen, vind ik nogal een rare, zeker in deze situatie. Want aan de andere kant wil D66
heel graag dat het openbaar vervoer in de benen blijft. Je ziet nu dat het aantal reizigers
behoorlijk is afgenomen, in de trein, in de bus. En dan zegt u eigenlijk als d66 van, ja, blijft u
vooral thuis, pak niet de bus en de trein. Hoe denkt u dan dat die vervoersmodaliteiten financieel
rendabel kunnen blijven? En bijt dat niet op uw andere ambitie om juist mensen te verleiden met
540 het openbaar vervoer te gaan?

De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, nee, wij pleiten niet voor 'blijft u maar thuis en neem niet de
trein', we pleiten ervoor 'blijft u maar thuis, neem niet de auto'. Want als u ziet hoe wij de
545 investeringen doen in Nederland, is het voornamelijk heel veel autogericht geweest. We moeten
veel meer naar ov toe, zodat je dus die mensen, die nu in allemaal in de file staan. verleidt om
naar het ov te gaan, zodat je het ov wel vol krijgt en dat de mensen af en toe ook nog eens een
dagje kunnen thuiswerken, waardoor ook de filedruk afneemt bij de auto's, op de wegen.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank. Nou, dan heb ik hem zo niet begrepen, want ik hoor
550 heel duidelijk een oproep, die zegt van, blijft u vooral thuis, blijf in bed liggen. Ik weet niet- Ga
Netflix-en, ga vooral niet op pad om sociale contacten te doen. Een biertje in de kroeg te doen.
Dus ik hoop dat u dat wil verduidelijken. Dat u zegt, nee, u mag wel op pad van D66, maar dan
moet u wel de trein en de bus pakken. Dus misschien dat u dat nog kunt verduidelijken. Dank u
wel, voorzitter.

555 De heer **KANIK** (D66): Nou, voorzitter, een heel mooie beschrijving wat de VVD doet als ze thuis
zijn: niet te werken blijkbaar. Ik werk mij compleet kapot thuis. Ik kan het misschien beter
uitleggen met een voorbeeld. Mijn vrouw, die moet elke dag, vijf dagen in de week naar haar
werk rijden. Dat is veertig minuten met files en weet ik wat aan alles erbij. Als ze het openbaar
560 vervoer neemt, is het anderhalf uur. Zover is het natuurlijk het VVD-verhaal van, nou, neem de
auto. Dan zeggen wij van, nou, waarom niet twee dagen thuiswerken? En dan vermindert de druk
op de wegen ook. Dan kan het een beetje doorstromen. En weet je waarom dat niet gaat? We
hebben in de pandemie gewoon dat laten zien, dat we dat kunnen, maar vanwege de werkgever
565 mag ze niet thuiswerken. Ze moet vijf dagen op kantoor zitten. Ik denk dat we allemaal in onze
omgeving dat soort voorbeelden kennen. Ik ken er nog meer, waarvan mensen niet mogen
thuiswerken terwijl het echt wel kan. En ik zou zeggen: ga in gesprek met die werknemers om
dat op te lossen. Ga eens zeggen tegen ze: u met uw gedrag, dat werknemers altijd naar kantoor
moeten komen, legt u een oneigenlijke druk op ons wegennet. Dat is de discussie die we willen
hebben.

570 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, een laatste om toch nog wat verduidelijking te krijgen wat
de heer Kanik van D66 bedoelt. Kijk, ik ben het in die zin met u eens natuurlijk. We moeten ook
kijken naar andere vervoersmodaliteiten. Maar ik zou hier wel heel nadrukkelijk onderscheid
willen maken tussen het hoog verstedelijkt gebied in Amsterdam, rondom Amsterdam, en het
575 landelijk gebied, met name in de Kop van Noord-Holland. Want mensen die niet de mogelijkheid
hebben om thuis te werken - en dat zijn er een hoop in Noord-Holland - kunnen dan ook niet
altijd de bus en de trein pakken. Of omdat de frequenties zeer laag zijn of omdat er überhaupt
geen openbaar vervoer is. Dus ik hoop dat D66 in de overwegingen wel wil meegeven dat ook
voor die mensen gewoon ruimte moet zijn in de auto, het liefst een elektrische auto, maar dat ze
580 wel gewoon die auto moeten kunnen rijden, zodat mensen nog steeds naar hun werk kunnen
gaan.

De heer **KANIK** (D66): Nou, voorzitter, daar ben ik het eens met VVD. Maar we moeten juist die
585 mensen die de auto kunnen laten staan ook verleiden wel het openbare vervoer in te gaan, zodat
die mensen die met de auto moeten geen file hebben. Dat is het hele verhaal.

De **VOORZITTER**: O, u was gelijk klaar. Nou, vrij eenvoudig. Gaan we naar de heer Carton van de
PvdA.

590 De heer **CARTON** (PvdA): Dank u, voorzitter. Er zijn toenemende zorgen over de financiering van
onze infrastructurele opgaven in Noord-Holland. Zorgen die toenemen door de hoge
energieprijzen, schaarste aan grondstoffen en hoge productiekosten van bouwmaterialen. Het

595 moment dat we met elkaar scherper moeten sturen op mobiliteitskeuzes en moeten prioriteren
tussen ambities, kosten en risico's, komt sneller dan we denken. Extra belangrijk dat we goed
inzicht en overzicht hebben over de projecten en de te maken keuzes en de consequenties die
daarbij horen. Daarom de complimenten van mijn fractie voor de gedeputeerde en de organisatie
voor de heldere technische briefings van het iMPI en het overzicht en de motivering van de lijst
met projecten, ook in het iMPI, de scenario's van de Perspectiefnota Financiën en de technische
600 briefing over het iNHi, waarin we ons goed kunnen voorbereiden om de keuzes die ons te
wachten staan zorgvuldig met elkaar te maken. Voorzitter, in het kort kan mijn fractie instemmen
met de voordracht van het iMPI en het bijbehorende kredietbesluit.

605 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan statenlid Van der Waard van
GroenLinks.

Statenlid **VAN DER WAART** (GL): Dank u wel, voorzitter. In de commissie Mobiliteit &
Bereikbaarheid bespraken we het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur al, Volgens
GroenLinks was dat een goede bespreking van een helder stuk met voldoende aandacht voor de
individuele projecten. Waarbij GroenLinks al aangaf in te kunnen stemmen met de opname van de
610 investeringsmaatregelen, het schrappen ervan of juist een promotie naar de planfase. De
gemaakte keuzes zijn te verantwoorden en logisch, en passen binnen de kaders, waarvan het
iMPI de uitvoering vormt.

615 De reden om nu het iMPI opnieuw te agenderen, was volgens mij om een klein puntje recht te
zetten, waarvoor het CDA een amendement opstelt. Maar als de VVD de bijdrage in de commissie
graag overdoet, kan ik de heer Terwal opnieuw benoemen dat GroenLinks blij is met de
verduurzaming, zoals een bijenlint en groene daken op bushokjes. GroenLinks is juist heel blij
dat we met onze infra-investeringen ook bijdragen aan biodiversiteit. Ook spraken we in de
620 commissie al kort over de keuzes die nog voor ons liggen. We moeten ervoor zorgen dat onze ov-
bereikbaarheid op peil is, dat we doorzetten met de mobiliteitstransitie, dat we overlast en
aantasting en versnippering als gevolg van die bereikbaarheid verminderen. En dat we die
veiligheid en bereikbaarheid betaalbaar houden. Het is al genoemd, heroverweging van nieuwe
infrastructuur of uitbreiding hoort hierbij. Blijven werken aan efficiënte en duurzame mobiliteit
625 hoort hierbij. Verduurzaming, minder uitstoot en overlast hoort hier allemaal bij. Dat is wat
GroenLinks belangrijk vindt. Ik ben blij dat dit ook door een groot aantal partijen wordt gedeeld.
Tenminste, in de commissiebespreking. Dit zullen we allemaal gaan bespreken bij de nieuwe
kaders die bepalen wat er in de uitvoering van het iMPI komt, zoals het iNHi, het NIKG, maar ook
bijvoorbeeld het coalitieakkoord in 2023. Dat is wat ons betreft dan ook hetgeen waar we die
kaders weer op aan zullen gaan scherpen. Ik dank u.

630 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Zoon van de Partij voor de
Dieren.

635 Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. ik kan kort zijn. Als aanvulling op de behandeling
in de commissie zien we elk jaar een stijging van de kosten ontstaan, hoewel bruggen
onderhouden moeten worden en we juist moeten inzetten op openbaar vervoer. Daarom een
motie als handvat richting het volgende Integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur met het
dictum: verzoeken het college van Gedeputeerde Staten verhoging van de opcenten mee te
640 nemen voor de dekking van toekomstige stijgende kosten voor openbaar vervoer en bij beheer
en onderhoud, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 188-14 november 2022 Opcenten voor ov en onderhoud

645 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:*

- *Goed openbaar vervoer noodzakelijk is;*
 - *Er een grote vervangings- en beheeropgave aan zit te komen;*
 - *De CO₂-impactanalyse Noord-Holland verhoging van de opcenten noemt als*
650 *klimaatmaatregel;*
 - *In de toekomst extra kosten voor beheer en onderhoud in de verwachting liggen;*
- Verzoeken Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten dat:*
- *Verhoging van de opcenten mee te nemen voor de dekking van toekomstige stijgende*
kosten voor openbaar vervoer en bij beheer en onderhoud;
- 655 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren)

660 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ja, en hiermee maakt uw motie onderdeel uit van deze
beraadslagingen. En dan wil ik graag nog het woord geven aan de heer Jensen van JA21, want hij
heeft volgens mij een motie in te dienen. Maar ik ga u alle gelegenheid geven om dat te doen.

665 De heer **JENSEN** (JA21): Ja, dank u, voorzitter. En excuus voor het misverstand van zojuist, maar
never aan dull moment in deze Staten. Ik zal het kort houden, want voor je het weet ga je dingen
dubbel zeggen. In de commissie zien wij dat er heel hard gewerkt wordt aan allerlei
verbeteringen om Noord-Holland bereikbaar te houden. En dat is ook nodig, want deze provincie
wordt steeds voller, drukker. Steeds meer auto's op de weg. Het openbaar vervoer staat voor de
nodige uitdagingen. Dat betekent dat je infrastructuur moet hebben die daarbij hoort. Nou zijn
670 we natuurlijk altijd voor dingen die de infrastructuur verbeteren in Noord-Holland. We zijn ook
helemaal niet tegen welk project dan ook in principe. Alleen, we kijken wel met enige zorg naar
de financiën wat dat betreft. Dus ik verwijs naar de motie die ik zojuist bij u heb ingediend. Alles
wat we willen, kan dat ook? We zien dat de infrastructuur die er is natuurlijk in toenemende mate
onder druk komt te staan. Slijtage problemen, en dergelijke. Misschien is het handiger om eerst
675 te kijken of we dat op orde kunnen krijgen, voordat we misschien heel veel geld gaan uitgeven
aan projecten wat dat moeilijker gaat maken. En dan komen we misschien tot de conclusie dat
sommige, heel mooie, projecten helemaal niet kunnen. En dat zou zonde zijn. Tot zover.

De **VOORZITTER**: U heeft hem nog niet ingediend.

680 De heer **JENSEN** (JA21): Ik heb hem aan u gegeven.

De **VOORZITTER**: Nee, ik heb hem teruggegeven.

685 De heer **JENSEN** (JA21): O, u heeft hem teruggegeven. O, u heeft helemaal gelijk.

De **VOORZITTER**: U wilt nog een derde keer terugkomen.

690 De heer **JENSEN** (JA21): Nog een keer. Nee, je kan niet vaak genoeg hier staan natuurlijk. Vandaar
deze motie met het dictum – het spijt me, mensen, ik ga toch nog een keer oplezen: verzoekt het
college af te stappen van ‘wie het eerst komt, die het eerst maalt’-principe bij de voorstellen tot
opwaardering van projecten binnen het iMPI van de studiefase naar de planfase; in plaats hiervan
een overzicht te maken van financiën en prioritering van projecten in de studiefase; PS een
prioriteringsmechanisme te bieden voor het iMPI; in dit mechanisme tenminste aandacht te
bieden aan noodzaak van een project omtrent veiligheid, uitval en doorstroming; en dit
695 mechanisme zodanig in te richten dat duidelijk wordt welke projecten financieel onhaalbaar
worden bij accordering van een nieuw project, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 189-14 november 2022
Prioriteringsmechanisme iMPI

700

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- De stelpost vervangingsinvesteringen in 2026 negatief wordt;
- Vanaf 2028 huidige studieprojecten niet meer gedekt kunnen worden uit de stelpost;
- 705 • Vanwege de lange looptijd in 2023 mogelijk projecten al niet meer gepromoveerd kunnen
worden naar planfase;
- De toenemende inflatie er mogelijk voor zorgt dat de stelposten nog eerder de bodem
bereiken, dan nu bekend;
- 710 • Binnen de projecten in de studiefase van het iMPI geen prioritering is opgenomen om aan
te geven welke studieprojecten meer of minder belangrijk zijn;
- Het principe ‘wie het eerst komt, die het eerst maalt’ wordt gehanteerd bij de promotie
van projecten naar de ~~planfase~~;
- Gedeputeerde Staten ervanuit gaat dat alle projecten in de plan- en realisatiefase voor
Provinciale Staten belangrijk genoeg zijn om te realiseren.

715 *Overwegende dat:*

- Door de stijgende inflatie en het leeglopen van stelposten niet alle projecten binnen het
iMPI gerealiseerd kunnen worden;

- Provinciale Staten met de keuze voor een project in het heden mogelijk indirect een keuze maakt om een ander project in de nabije toekomst niet uit te voeren vanwege een gebrek aan financiële middelen;
- Het 'wie het eerst komt, die het eerst maalt' principe niet langer houdbaar is bij een gebrek aan financiële middelen in het IMPI;

Verzoeken Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten dat:

- Af te stappen van het 'wie het eerst komt, die het eerst maalt' principe bij de voorstellen tot opwaardering van projecten binnen het IMPI van de studiefase naar de planfase;
- In plaats een overzicht te maken van financiën en prioritering van projecten in de studiefase;
- Provinciale Staten een prioriteringsmechanisme te bieden voor het IMPI;
- In dit mechanisme tenminste aandacht te bieden aan noodzaak van een project omtrent veiligheid, uitval en doorstroming;
- Dit mechanisme zodanig in te richten dat duidelijk wordt welke projecten financieel onhaalbaar worden bij accordering van een nieuw project;

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Eric Jensen (JA21)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En nu neem ik hem in ontvangst. U heeft moeite om hem af te staan, denk ik. Ja. Maar maakt nu wel onderdeel uit van de beraadslaging. Dank u wel. Ik kijk naar gedeputeerde Olthof of hij schorsing nodig heeft of direct door kan. Nee, hij kan direct door. Dan geef ik het woord in de eerste termijn en beantwoording namens het college aan gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dank u wel, voorzitter. Dank in ieder geval ook aan alle inbreng over het IMPI en dank ook voor de complimenten die ik graag zou overbrengen naar de organisatie. Maar ik wil ook een compliment geven aan de commissie en de Staten die daar aanwezig zijn, omdat het altijd inhoudelijk goede discussies zijn, goede debatten zijn. Vooral tussen een aantal mensen weten we in ieder geval altijd dat het even spannend gaat worden, maar altijd met respect voor elkaar. Dat vind ik wel heel erg mooi. Dat zorgt ook dat we verder komen met elkaar.

Kort even een aantal vragen, opmerkingen die gemaakt zijn. Voor de VVD. Nou, ik denk dat het terecht is dat wij bij projecten scherp moeten zijn, maar dat moeten we in de volle breedte zijn en niet alleen als het gaat over duurzaamheidsambities. Ik denk dat sowieso de opgave is, gelet op de financiën, gelet op de opgave die er is, een stijging van kosten, dat we scherp moeten zijn bij projecten. En wat we ook met elkaar besproken hebben, dat we ervan moeten kunnen leren. Ik heb ook afgesproken dat we één of twee projecten eruit halen om dat eens te evalueren van, hoe loopt dat met elkaar. Dus ik denk dat het goed is dat we dat leerproces en die scherpste er absoluut in moeten houden met elkaar. Dus daar kan ik me absoluut in vinden.

Als het gaat over stil asfalt. Ik ben afgelopen vrijdag, samen met de wethouders van Purmerend, Koggenland en Alkmaar, zijn we bij een aantal mensen geweest bij de N243. Daar zijn we ook langs geweest bij een aantal van, nou, de mensen die wat moeite hadden met een aantal projecten. Hen hebben we ook bezocht. Waaronder inderdaad de bewoners die gepleit hebben hier – mevrouw Van Lent, voor stil asfalt. Ik heb daar ook wel even met de collega uit Purmerend over gesproken en daar komt deze week of begin volgende week een vervolgspraak over. Dus daar zijn we mee bezig. Maar er is ook volop aandacht voor de N243.

Nou, de verlenging van de Koopvaardersschutsluis, daar hebben we volgens mij al lang bij stilgestaan, zijn we het niet helemaal met elkaar eens over of die nu verlengd moet worden of niet. Ik heb ook aangegeven dat het nu uitstel is en dat we ook dat moment, die afweging, later nog een keer moeten kunnen maken. Dus nu uitstellen betekent geen definitief afstel. Dat besluit gaan we later nemen, ook in relatie tot de kernnetstudie die we doen. Ik wil aangeven, de kernnetstudie is niet alleen aankijken van, hoe loopt het kernnet, maar het is ook de vraag van, wat voor klasse wil je daarop hebben en wat is nodig uiteindelijk ook voor de binnenvaart en de stimulering van de binnenvaart? Dus wat dat betreft is het wel wat breder. Maar de boodschap is helder: daar moeten we snel mee komen om ook een aantal projecten die ermee samenhangen, om die ook goed uit te kunnen voeren. Overigens, wel naar aanleiding van de commissie die we hebben gehad, heb ik afgelopen donderdag nog het Schuttevaer om de tafel gezeten en ook met Schuttevaer gezegd van, laten we eens even met een aantal binnenvaartschippers ook even verder praten: hoe zien zij de toekomstige ontwikkeling van de binnenvaart? Want ja, er wordt

automatisch van uitgegaan dat het allemaal groter moet, maar ik zou me ook met de huidige ontwikkelingen die er zijn- Dat het ook best wel eens kleiner zou kunnen zijn. Dat wil ik niet verzinnen. Dat wil ik graag ook met de binnenvaart bespreken. Dus ik heb met Schuttevaer daar ook- Nou ja, daar zijn we over in gesprek om daar eens ook een vervolg aan te geven, inhoudelijk, met een aantal binnenvaartschippers.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ik haak even aan op wat de gedeputeerde zegt over dat ze daarover met Schuttevaer willen praten. Schuttevaer gaat namelijk over de schepen die de vergrotingsslag willen doen. Ik neem aan dat er ook het gesprek met de Algemeene Schippers Vereeniging zal zijn, omdat die juist gaan over de kleine scheepvaart. En dat is natuurlijk hetzelfde onderdeel van deze discussie, neem ik aan?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, een terecht punt van de heer Dessing. Ook ASV, daar heb ik contact mee. Ik merk wel dat dat ze wat minder aangehaakt zijn dan Schuttevaer. zichzelf ook wat minder op de voorgrond- Maar een terecht punt dat ook ASV erop aangehaakt moet zijn.

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording van de gedeputeerde. Ik denk dat de schippers hier inderdaad mee verder kunnen, dat van uitstel geen afstel komt. Alleen heb ik nog wel de vraag voor de gedeputeerde: wanneer kunnen we al Staten die kernnetstudie verwachten? Ik hoef geen week, ik hoef geen maand, maar ik hecht er wel waar dan om te weten: komt het nog dit jaar, komt dat volgend jaar? 2024? Want ook daar hangen investeringen van schippers op.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, maar daar ga ik nu geen- Dit jaar zeker niet. En als het komt, wordt het eind volgend jaar, begin 2024. Ik bedoel, eerder durf ik echt niet te zeggen, want dat moeten we wel zorgvuldig doen. En uiteindelijk het verlengen van de Koopschutterssluis, dat zal dan over een paar jaar sowieso zijn. Dus voordat we dat besluit nemen, moet die studie klaar zijn en moeten we het ook hier met elkaar besproken hebben. Dus wat dat betreft zal het elkaar niet bijten. Ik zal niet bij u terugkomen van, dat we uiteindelijk dat momentum voorbij zijn, omdat die kernnetstudie niet klaar is. Dus dat beloof ik u in ieder geval.

Het CDA, ik heb mevrouw Kuipers al een nieuwe baan aangeboden om mee te lezen bij de volgende begroting, want het is de tweede keer dat ze een omissie uit de voordracht haalt. Dus complimenten daarvoor. En ja, ik adviseer u zeker om het amendement, ingediend over de N240, ook aan te nemen. Dus daar zeker positief over.

Dan ja, we missen allemaal de heer Steeman en vooral de discussie tussen de heer Terwal en de heer Steeman. Dus ik ga het een klein beetje voor hem opnemen. In die zin dat, de heer Steeman gaat inderdaad over minder, minder, minder mobiliteit. Dat kan ik alleen maar toezeggen, want we hebben met elkaar het Perspectief Mobiliteit aangenomen en daar beginnen we mee uiteindelijk als het gaat over doorstroming en als het gaat over klimaat, uiteindelijk minder mobiliteit misschien wel het beste instrument wat je zou kunnen inzetten. Zeggen we daarmee dat mensen niet kunnen reizen? Nee, absoluut niet, want we zeggen ook, als we zouden kijken of reizen anders kan en anders moet, het ook nog verbeterd moet worden met wat we hebben. En daar zitten volgens mij al die elementen in. Als het gaat over toch het verminderen van mobiliteit – daar zijn we ook over in gesprek in navolging van de MRA, waar ook met bedrijven wordt gesproken, waar met het onderwijs wordt gesproken, om te kijken van, kunnen we uiteindelijk mobiliteit vermijden of spreiden? – hebben wij ook dat in Noord-Holland Noord opgepakt en worden er ook gesprekken met bedrijventerreinen, met bedrijven en met name ook met overheidsinstellingen, gesproken over, hoe kunnen we uiteindelijk het programma Mijden en Spreiden ook daar op tafel leggen, zodat daar actief mee aan de slag wordt gegaan. Dus we zijn er volop mee bezig. Ik denk ook een heleboel andere projecten – en dat hebben we niet zo expliciet benoemd – maar als het gaat over de ov-knooppunten samen met collega Loggen, kijken we natuurlijk ook of we juist de stedelijke ontwikkeling rondom die ov-knooppunten kunnen maken. Daar zit ook het element in dat mensen dus minder hoeven te reizen, want ze hoeven niet naar het knooppunt toe. Daar kunnen ze wonen. Dus het zit er denk ik op een heleboel plekken impliciet in. Maar een ander punt is, wat gevraagd wordt door D66, ja, we zullen ook een terugkoppeling gegeven van de resultaten als het gaat over het mijden en spreiden. Ik weet niet wanneer. We zullen dat, als de eerste resultaten er zijn, zal ik dat met u delen. Maar dat gaat te zijner tijd komen.

Dan nog van de heer Jensen, JA21, de zorgen over de financiën. Meneer Jensen, ik denk dat we allemaal die zorg hebben. Dat vraagt ook dat we daar met elkaar ook gewoon inhoudelijk en

845 kritisch naar moeten kijken. Uiteindelijk gaat de Staten er ook over welke projecten we
promoveren van, nou, sowieso naar de studiefase, naar de planfase en naar de realisatiefase. Ik
vind wel dat we met elkaar meer de nadruk in de toekomst moeten leggen: wat gaat er van de
studie naar de planfase? Want op het moment dat het in de planfase zit, dan ga je namelijk ook
afspraken met andere partijen aan. Dan ga je echt wel een stuk verder. Dan vraag je ook het
850 commitment en dan moet je ook zelf het commitment geven, tenzij er heel gekke dingen
gebeuren. Maar volgens mij loopt dat proces goed.

Voorzitter, dan naar de moties. De motie van de Partij van de Dieren. Ik vind het wat ingewikkeld,
verhoging van de opcenten, want volgens mij staat er helemaal geen voorstel voor het verhogen
van de opcenten op de agenda en zouden we uiteindelijk dit gesprek moeten gaan voeren op het
855 moment dat het aan de orde is. Want volgens mij heb je twee momenten. Als het ov omhoog
gaat, dan zitten er een aantal moties bij, of het beheer en onderhoud financieel. Dan zullen
moeten gaan kijken: hoe gaan we dat financieren? En als opcenten aan de orde komt, dan zullen
we met elkaar kijken van, hoe gaan we, als het ooit gaat gebeuren, dat besteden? Maar om nu in
het algemeen zeggen 'als er opcenten zijn, dan moet het voor het ov en toekomstige kosten voor
860 beheer en onderhoud'- Volgens mij moeten we het dan, als dat aan de orde is, bespreken. Ik vind
het nu wat voorbarig om daar nu al een voorschot op te nemen.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Maar, voorzitter, dan begrijpt de gedeputeerde mij uitstekend, volgens
mij, want zijn eerste optie was: op het moment dat we zien dat er een extra kostenstijging gaat
865 komen, dan gaan we erover spreken. En op dat moment zou ik willen zeggen, ja, neem dan ook
die opcentenverhoging mee als een van de dragers om die stijging te kunnen dekken. Dus ik
verzoek om dat in de toekomst ook als expliciete optie mee te nemen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, kijk, als het in de toekomst gaat, dan denk ik dat we er in de
870 toekomst ook over moeten gaan praten. En dan zullen meer mogelijkheden om iets uit te
financieren- Dan zullen we keuzes met elkaar moeten maken. Maar ik vind het nu wat eenzijdig
om nu te zeggen van nou, iets wat er nu niet op tafel ligt, de opcenten, en er eigenlijk geen
verhogingen zijn, om dan nu al een voorschot met deze motie te doen. Dus ik ga deze ontraden,
875 omdat die nu niet aan de orde is en we hem later ook met elkaar moeten gaan bespreken als we
het er feitelijk over gaan hebben. Dus deze ontraad ik, omdat ik ook niet zo goed weet wat ik er
op dit moment mee moet.

Dan hebben we Liever meer natuur dan infrastructuur, en die is van de SP maar ook een andere
van de SP. Die wil ik allebei even nemen: Nu echt meer geld en ruimte voor ons ov.

880 De **VOORZITTER**: Meneer Olthof, volgens mij zijn die niet ingediend.

Gedeputeerde **OLTHOF**: O, dan scheelt dat.

885 De **VOORZITTER**: Misschien dat het in tweede termijn nog zou kunnen komen, maar die zijn niet
ingediend.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dan heb ik wat gemist, denk ik.

890 De **VOORZITTER**: De SP heeft ook geen spreektijd trouwens aangevraagd op dit onderwerp.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Misschien kan ik er helder over zijn waarom deze nu niet
zijn ingediend: omdat we ervoor gekozen hebben om het bij de begroting te doen. Maar u heeft
uw huiswerk goed gedaan.

895 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dan kom ik er later op terug.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Precies.

900 De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dan heb ik volgens mij nog wel- Het amendement heb ik al op
gereageerd. De motie van GroenLinks. Dan ligt er nog wel een andere motie volgens mij van
JA21.

905 De **VOORZITTER**: Dat is motie 189.

910 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb geen nummers. Dus ik heb hem ook nog niet gezien. Maar ik ga toch even reageren naar wat ik gehoord heb. Dat verbaast me een klein beetje, want volgens mij heb ik ook- En daar was de heer Hartog van JA21 ook bij. Hij verzuchtte toen ook van, ja, daar gaat mijn hele inbreng. Want we hebben bij de laatste commissie een presentatie geven over het iNHi. En het iNHi gaat er juist over om met elkaar een kwalitatieve afweging te maken. Dus ik snap niet dat u nu aan mij vraagt om met een voorstel te komen om een kwalitatieve afweging te maken, omdat ik dat al de vorige commissievergadering aan u gepresenteerd heb. Dus deze ga ik ook zeker ontraden, want volgens mij zijn we er volop mee bezig. Dank u wel, voorzitter.

920 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik ga even kijken of er nog behoefte is aan een tweede termijn. De heer Terwal? Nee. Mevrouw Kuiper? De heer Kanik? Nee. De heer Carton? Mevrouw- Statenlid Van der Waard, moet ik zeggen. Ik moet het goed uitspreken nu. De heer Zoon? De heer Jensen nog? Nee. Dan gaan we de beraadslaging over dit agendapunt afronden. U kunt dus nu geen aangepaste of nieuwe moties meer indienen. Ik kijk even of er nog behoefte is aan iemand om een motie of een amendement bij dit punt in te dienen. Zo niet, dan zijn de beraadslagingen over agendapunt 9 nu afgerond. We gaan straks stemmen, aan het eind van deze vergadering, over het ingediende amendement en de moties.

925 *De discussie is gesloten.*

930 Voordat wij verder gaan met agendapunt 10 schors ik even vijf minuutjes de vergadering. Ik zag dat een aantal mensen nog moties aan het ondertekenen waren. Dan kunt u dat nog even afronden. Dan kunnen we dat tijdens de begrotingsbehandeling op een rustige manier doen. Ik schors vijf minuutjes de vergadering.

Schorsing 11.02 tot 11.11 uur.

935 **10. Begroting 2023 en Memorie van Antwoord (VD-55).**

940 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 10. Dat is de Begroting van 2023 en de Memorie van Antwoord. Het is voordracht 55. In onze begroting wordt vastgelegd wat we in 2023 willen bereiken en wat de provincie hiervoor gaat doen, maar vooral ook wat dit mag kosten. In de Memorie van Antwoord beantwoordt het College, Gedeputeerde Staten, de schriftelijke vragen die Provinciale Staten over de begroting hebben gesteld. En de voordracht en de begroting en de Memorie van Antwoord zijn allen in de commissievergadering besproken. In de commissievergadering Ruimte, Wonen en Klimaat van 24 oktober jongstleden is geconstateerd dat bij de Memorie van Antwoord de antwoorden van vragen 125 en 126 waren verwisseld. Er is een correctie van die vraag gepubliceerd bij de vergaderstukken van Provinciale Staten.

950 We hebben een vaste sprekersvolgorde bij de begroting. Dat doen we, de oppositie eerst, in volgorde van grootte. De sprekers die ik op mijn lijstje heb staan, zijn: de heer Hartog voor JA21, de heer Heijnen voor het CDA, de heer Dessing van Forum voor Democratie, de heer Zoon voor de Partij voor de Dieren, de heer Deen van de PVV, mevrouw Alberts van de SP, de heer Klein van de ChristenUnie, mevrouw van Soest 50PLUS/Partij van de Ouderen, de heer Koyuncu van DENK, mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders., dan namens de coalitie statenlid Gielen van GroenLinks, mevrouw van Meerten van de VVD, mevrouw Strens van D66 en de heer Leerink van de PvdA. Klopt dat? Ja.

Dan ga ik in eerste termijn het woord geven aan de heer Hartog van JA21.

960 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, vandaag in Provinciale Staten de Begroting 2023. Bij de kaderbrief heeft onze fractie gewezen op de gevaren van inflatie. En het college heeft geprobeerd met die boodschap aan de slag te gaan. Zowel in de Perspectiefnota, als in het addendum wordt aandacht besteed aan het fenomeen indexeren. Toch lijkt het erop dat echte discussie over de gevolgen voor de begroting over de verkiezingen heen getild worden. En de vraag is of dat verstandig is. Bij het ene programma heeft inflatie meer effect dan bij het andere programma. Maar op een begroting van achthonderd miljoen euro zijn de consequenties groot. Als u, collega's, ziet aankomen dat de komende jaren de lasten stijgen, maar er geen evenredige toename van de inkomsten is, wanneer u op een luciferdoosje kunt uitrekenen dat u voor hetzelfde geld minder beleid kunt uitvoeren, wat is dan uw antwoord daarop? Laten wij als Provinciale Staten minder voor meer op ons afkomen? Of gaan we hierop anticiperen? Naar

- 970 aanleiding van vragen van JA21 heeft de gedeputeerde Financiën toegezegd dat er op korte termijn een Nota Indexatiebeleid komt. Onze fractie ziet dit als een randvoorwaarde om wel keuzes te kunnen maken. Het is dan ook belangrijk om dit indexatiebeleid te borgen in de planning en controlcyclus. Daarom leggen wij onze motie Indexatie beleid aan u voor.
- 975 Maar er is meer nodig om op korte termijn op de veranderende omstandigheden in te kunnen spelen en daarmee samenhangende beleidskeuzes te maken. Met onze motie Kerntakendiscussie, inmiddels mede ingediend door Forum voor Democratie, roepen wij het College op om dit proces te faciliteren en Provinciale Staten van de benodigde informatie te voorzien. In de commissie Economie, Financiën en Bestuur heb ik gemerkt dat er weinig fracties
- 980 warmlopen voor dit idee. Aan de ene kant is dat begrijpelijk. Verandering vergt moed. Welke keuzes maken we dan en waar baseren we dat op? Aan de andere kant ontkomen wij, als Provinciale Staten, niet aan het maken van die keuzes, want de omstandigheden gaan ons dwingen. Waar gaat dan uw voorkeur naar uit? Houdt u zelf graag de regie? Of overkomt het u?
- 985 Voorzitter, laat ik in één ding helder zijn: voor de fractie van JA21 is het nog geen uitgemaakte zaak dat de provincie zich strikt móet beperken tot haar kerntaken. Maar de Perspectiefnota is helder over de nabije toekomst. Het is niet mogelijk om op basis van de huidige begroting alles bij het oude te laten. Wij vragen u dan ook, collega's, laten we op dit moment terughoudend zijn met de introductie van nieuw beleid. Vandaar ons amendement Intrekken aanvullend budget
- 990 opdrachtverlening bestuurskracht. We kijken uit naar uw reacties en hopen op brede steun voor onze moties en amendement.
- En dan, voorzitter, twee moties en een amendement waarvan ik het dictum zal voorlezen. Motie Kerntakendiscussie roept het college van Gedeputeerde Staten op het mogelijk te maken dat in
- 995 2023 een kerntakendiscussie kan plaatsvinden; daartoe te inventariseren wat de wettelijke taken zijn die de provincie verplicht moet uitvoeren; en in kaart te brengen welke middelen hiervoor minstens benodigd zijn; de Staten te informeren over het pakket Ladders+-taken wat in de vorige kerntakendiscussie als uitgangspunt is gebruikt; en op de kortst mogelijke termijn, maar in ieder geval vóór 15 maart 2023, de datum van de volgende verkiezingen voor Provinciale Staten, een
- 1000 voorstel tot behandeling aan Provinciale Staten voor te leggen.

Motie 191-14 november 2022
Kerntakendiscussie

- 1005 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Constaterende dat:
- *In de Kaderbrief 2023 staat dat macro economische ontwikkelingen, als stijgende energieprijzen en schaarste aan personeel en grondstoffen, de begroting sterk kunnen beïnvloeden;*
- 1010
- *Uit de Perspectiefnota 2022 het beeld naar voren komt dat komende jaren sprake zal zijn van veel financiële onzekerheden;*
 - *Onder andere inflatie en de vervangingsopgaven van onze infrastructuur de structurele lasten doen toenemen waardoor de financiële ruimte voor incidentele uitgaven in de begroting afneemt;*
- 1015
- *Inmiddels ook de rente op geleend geld een sterk stijgende tendens vertoont en het moment waarop de provincie geld moet lenen steeds dichterbij komt.*
- Overwegende dat:*
- *Uit Bijlage 1 van de Perspectiefnota 2022 blijkt dat boven op de middelen uit de begroting, voor de jaren 2023 tot en met 2026 minstens €130 miljoen extra nodig is om het huidige beleid te continueren;*
- 1020
- *De provinciale doelstellingen en ambities in de komende jaren niet alleen onverminderd groot zullen zijn maar met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op meerdere onderdelen zullen toenemen;*
 - *Het minimale ambitieniveau vast ligt door de wettelijke taken waar de provincie aan moet voldoen.*
- 1025
- Spreekt uit dat:*
- *In de voorliggende meerjarenbegroting onvoldoende middelen zijn geraamd om het huidige beleid te continueren;*
 - *Het goed is om zicht te krijgen op de wettelijke taken die de provincie verplicht moet uitvoeren;*
- 1030
- *Het wenselijk is dat Provinciale Staten op korte termijn van gedachten wisselen over het gewenste ambitie niveau en dat hiervoor meer informatie nodig is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1035
- Het mogelijk te maken dat in 2023 een kerntakendiscussie kan plaatsvinden;
 - Daartoe te inventariseren wat de wettelijke taken zijn die de provincie verplicht moet uitvoeren en in kaart te brengen welke middelen hiervoor minstens benodigd zijn;
 - De Staten te informeren over het pakket Lodders+ (Lodderstaken) wat in de vorige kerntakendiscussie als uitgangspunt is gebruikt;
 - Op de kortst mogelijke termijn maar in ieder geval voor 15 maart 2023, de datum van de volgende verkiezingen voor Provinciale Staten, een voorstel tot behandeling aan Provinciale Staten voor te leggen;
- 1040
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Gerard Hartog (JA21) en Johan Dessing (FvD)

1045

De heer **HARTOG** (JA21): Het amendement Intrekken aanvullend budget opdrachtverlening bestuurskracht. Is het de bedoeling dat ik daar de toelichting voorlees?

1050

De **VOORZITTER**: Wat u nodig acht. Als het dictum op zichzelf ook voldoende helder is, mag dat ook. Als u maar het dictum in ieder geval uitspreekt.

1055

De heer **HARTOG** (JA21): Het voorstel is niet alleen om het huidige beleid te verlengen, maar daarnaast aanvullend budgetten ter beschikking te stellen voor- Ja. Provinciale Staten- Het addendum bij de begroting als volgt te wijzigen: in de laatste paragraaf OD 1.2.1 Kwaliteit van optimaal bestuur te optimaliseren worden de volgende gezinnen geschrapt: aangezien niet alle activiteiten in een uitvoeringsregeling zijn te voegen, stellen we voor budget beschikbaar te stellen voor opdrachtverlening, per jaar 245.000 euro; totaal komt het budget neer op 395. 000. De tekst, die ook zowel ambtelijk als door de griffie getoetst is, is zodanig vormgegeven dat het aanvullend budget, dus voor nieuw beleid, waarvoor we nog geen inhoudelijke discussie hebben gevoerd, dat die 245. 000 euro per jaar voor de komende drie jaren uit de begroting wordt geschrapt.

1060

Amendement 61-14 november 2022

Intrekken aanvullend budget opdrachtverlening bestuurskracht

1065

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Besluit:

Het addendum bij de begroting 2023 wordt als volgt te wijzigen:

1070

In de laatste paragraaf onder "OD 1.2.1 Kwaliteit van optimaal bestuur optimaliseren" worden de volgende zinnen geschrapt:

1075

"Aangezien niet alle activiteiten in een uitvoeringsregeling zijn te voegen, stellen we voor budget beschikbaar te stellen voor opdrachtverlening, per jaar €245.000. Totaal komt het budget neer op €395.000."

Toelichting:

1080

Uitvoeringsregeling "Versterken bestuurskracht Noord-Holland vervalt op 1 januari 2023. Het voorstel is niet alleen om het huidige beleid te verlengen maar daarnaast aanvullend budget ter beschikking te stellen voor 'eigen' opdrachtverlening. Uit de beantwoording van technische vraag 9 blijkt dat de 245k een "inschatting op grond van de focuspunten zoals genoemd in het voorstel (bijvoorbeeld experimenten nieuwe vormen van democratische besluitvorming en pilots data en kennisdelen)" is. Vanuit de gemeenten is niet concreet gevraagd om deze nieuwe activiteiten. Er zijn ook geen ervaringsgegevens voorhanden uit andere provincies. De evaluatie van de huidige uitvoeringsregeling wordt op zijn vroegst in het voorjaar van 2023 opgeleverd en daarnaast loopt een verkenning naar onder andere het antwoord op de vraag of andere provincies dergelijk aanvullend beleid ook kennen.

1085

Met het voorliggende voorstel wordt vooruitgelopen op de evaluatie van het tijdelijke beleid terwijl daarnaast nut en noodzaak van de nieuwe activiteiten nog niet gebleken is. Gezien de huidige financiële omstandigheden van de provincie vinden wij het op dit moment voorbarig om deze bedragen voor aanvullend beleid nu al ter beschikking te stellen en vast te leggen in de begroting en de meerjarenraming.

1090

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Gerard Hartog (JA21)

1095

De heer **HARTOG** (JA21): En dan de motie Indexatie beleid. Roept het College van Gedeputeerde Staten op het indexatiebeleid onder te brengen in de Financiële Verordening provincie Noord-Holland; voor de begroting 2024 de financiële verordening te actualiseren en daarin het indexatiebeleid op te nemen. Dank u.

Motie 190-14 november 2022
Indexatie beleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- *Het beleid ten aanzien van indexeren niet in een afzonderlijke nota is vastgelegd, maar jaarlijks wordt beschreven in de Kaderbrief;*
- *Het gezien de huidige macro economische ontwikkelingen van belang is om te beschikken over actueel indexatie beleid;*
- *Uit de Memorie van antwoord bij de begroting 2023 (technische vraag 20) blijkt dat gewerkt wordt aan een notitie waarin het beleid wordt vastgelegd;*
- *De gedeputeerde in de commissie EFB van 31-10-2022 heeft toegezegd dat de notitie indexatiebeleid nog voor de verkiezingen van 15-03-2023 ter beschikking wordt gesteld aan Provinciale Staten.*

Overwegende dat:

- *het indexatie beleid niet behoort tot de financiële beleidskaders van provincie Noord-Holland.*

Spreekt uit dat:

- *het belangrijk is om het indexatie beleid onder te brengen in de Financiële verordening provincie Noord-Holland*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *het indexatie beleid onder te brengen in de Financiële verordening provincie Noord*
- *Holland;*
- *Voor de begroting 2024 de Financiële verordening te actualiseren en daarin het indexatie beleid op te nemen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Gerard Hartog (JA21)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Een heel pakket. En hiermee maken uw moties en amendement onderdeel uit van de beraadslagingen. Ja, ze zijn ondertekend.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, een klein puntje van orde.

De **VOORZITTER**: De heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): De motie over de kerntakendiscussie, die hebben wij mede ingediend. Dat heeft de heer Hartog net vergeten te vermelden. Maar voor de volledigheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Waarvan akte.

Dan gaan we naar de volgende spreker. Dat is de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel, Voorzitter, op 25 februari van dit jaar, één dag na de aanval van Rusland op Oekraïne, had het NRC – toch niet de minste krant – de volgende kop op de voorpagina: Oekraïne staat aan de rand van de afgrond. Ik wil graag citeren uit dat artikel. “Op de tweede dag van de Russische invasie staat Oekraïne aan de rand van de afgrond. Russische tankcolonnes rukken uit verschillende richtingen op naar Kiev. Oleksij Reznikov – ik hoop dat ik voldoe hier aan de motie van mevrouw Van Geffen door dat goed uit te spreken – Oleksij Reznikov, de Oekraïense minister van Defensie, riep alle burgers op om hun vaderland te verdedigen. Volgens Nick Reynolds, militair expert bij een Britse denktank, zal de Volkswehr geen rol van betekenis spelen bij de verdediging van Kiev. Om de vrijwilligers effectief te laten optreden, had men eerder voorbereidingen moeten treffen. Volgens Reynolds, die twee weken geleden terugkwam van een wekenlange tour langs het Oekraïense leger, weet de generale staf in Kiev als geen ander dat het geen kans maakt in het open veld waar de Oekraïense artillerie te weinig bereik heeft en Russische gevechtsvliegtuigen de lucht beheersen.” Einde citaat. En, voorzitter, het NRC en deze militaire specialist waren niet de enigen die ervan overtuigd waren dat Oekraïne heel snel zou verliezen van de Russische overmacht. Vrijwel alle militaire

- deskundigen waren het hiermee eens. En toch zaten zij er enorm naast. En ik denk niet dat deze
 1160 deskundigen ernaast zaten, omdat zij niet deskundig waren, maar omdat in een snel
 veranderende wereld ook de best ingevoerde deskundigen niet alle informatie kunnen hebben. In
 de afgelopen maanden, waarin de ene na de andere politieke crisis elkaar opvolgt, mag dit besef
 van de beperktheid van onze kennis ons ook nederig maken, bijvoorbeeld in deze algemene
 1165 beschouwingen. En, voorzitter, een andere belangrijke les die we kunnen trekken, is dat is
 onderschat wat de kracht van de samenleving is en was. Wat er kan gebeuren als mensen zich om
 elkaar bekommeren, om hun vrijheid te bekommeren. En, voorzitter, wat een voorrecht het is in
 een vrije democratie te mogen leven, waarin wij in alle vrijheid hier onze mening mogen geven
 over de politieke koers die wij in onze mooie provincie mogen voeren.
- 1170 Voorzitter, dat ga ik nu ook doen. Natuurlijk met enige nederigheid, maar vergeeft u mij als ik
 denk het soms toch gewoon beter te weten. Want, voorzitter, dat is wel aan de hand bij de
 wooncrisis. De dubbele wooncrisis inmiddels. Er is een groot gebrek aan woningen voor onze
 eigen inwoners en aan woningen voor de vele nieuwkomers. En flexwoningen kunnen een
 oplossing bieden. Vraag aan de gedeputeerde: welke officiële verantwoordelijkheid /
 1175 bevoegdheid heeft de provincie nu in het bouwen van genoeg tijdelijke flexwoningen? En welke
 morele verantwoordelijkheid vindt de provincie dat ze heeft? Want, voorzitter, gemeenten
 worstelen met deze opgave. In de afgelopen commissie Ruimte, Wonen en Klimaat bleek dat, wat
 een deel van de coalitiepartijen betreft, ze lekker verder mogen worstelen. D66 en Partij van de
 1180 Arbeid weigerden mee te werken om ontheffing te verlenen om in een klein stukje BPL
 flexwoningen te kunnen bouwen, omdat andere gemeenten het maar moesten oplossen. Het ging
 om de gemeente Wormerland en Oostzaan, die hun verantwoordelijkheid wilden nemen in deze
 grote crisis. Voorzitter, dat standpunt vinden wij echt stuitend en een schoffering van alle
 gemeenten die in onze provincie hun stinkende best doen om te kijken wat zij kunnen doen voor
 1185 de noodopvang van asielzoekers, voor de huisvesting van statushouders. Het is belangrijk dat
 iedere gemeente iets doet. Dat is solidariteit. In de gevallen van Oostzaan en Wormerland moest
 bijvoorbeeld Zaanstad het maar oplossen, vonden deze twee partijen. En, voorzitter, dat gaat
 niet. Zaanstad is vol voor extra statushouders. De gemeente wijst het verzoek af om sneller
 woningen af te leveren, aldus het Noordhollands Dagblad.
- 1190 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Leerink.
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik zat erop te wachten, voorzitter.
- De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, echt waar? Nou, waar het mij even om gaat. Want er zijn natuurlijk
 1195 meerdere gemeenten die omringd zijn door Bijzonder Provinciaal Landschap. En zou je zo'n
 opgave, zou het niet veel beter zijn als je zo'n opgave in regionaal verband vorm zou kunnen
 geven? Want we zijn het er allemaal over eens dat die opvang moet plaatsvinden, maar het is ook
 met elkaar zoeken naar de juiste plek waar dat het een goede manier zou kunnen. En bent u het
 niet met mij eens dat het veel beter zou zijn om dat op regionaal niveau te doen? En dat dat ook
 1200 allerlei discussies over het Bijzonder Provinciaal Landschap zou kunnen voorkomen?
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Natuurlijk is het altijd goed om regionaal af te stemmen. Tegelijkertijd
 vraagt ook de staatssecretaris terecht, denk ik, aan alle gemeenten om te kijken wat ze kunnen
 doen. En zeker voor kleinere gemeenten is het gewoon ontzettend lastig om locaties te vinden
 1205 binnen het bebouwde gebied. En als een gemeente dan zijn nek wil uitsteken, en het gaat om
 tijdelijke woningen in het Bijzonder Provinciaal Landschap, dan vind ik dat wij daar als provincie
 gehoor aan moeten geven. Want je kan niet alles bij een buurgemeente neerleggen, en dat zou
 wel kunnen gebeuren als je het alleen maar regionaal bekijkt. Ik vind dus eigenlijk dat iedere
 gemeente ook een zelfstandige verantwoordelijkheid heeft en dat de provincie daarin een
 1210 faciliterende rol moet hebben.
- De heer **LEERINK** (PvdA): Bent u van mening – gewoon voor mijn duidelijkheid ook – dat
 flexwoningen per definitie in Bijzonder Provinciaal Landschap zouden moeten mogen? Dat dat
 per definitie toegestaan zou moeten worden?
- 1215 De heer **HEIJNEN** (CDA): Als er geen mogelijkheden zijn binnen bestaand bebouwd gebied – want
 daar kijken we als eerste naar, en voor die kleine gemeente kan dat gelden – dan ja, vind ik dat
 dat moet kunnen in Bijzonder Provinciaal Landschap.
- 1220 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, de heer Heijnen gaat er wel heel scherp
 in door te zeggen dat onder andere D66 de mogelijkheid niet biedt om gemeenten haar

1225 verantwoordelijkheid te laten nemen. Daar wil ik uiteraard de afstand van doen. Volgens mij hebben gemeenten zeker een verantwoordelijkheid om ook primair binnen hun bestaande gebied te kijken wat er mogelijk is. En even in reactie op de heer Leerink. Hoor ik u net zeggen van nou, wat ons betreft kunnen flexwoningen ook in BPL. Maar bent u het niet met ons eens dat we ook een belangrijke taak als provincie hebben in het beschermen van ons kwetsbare landschap? En u weet net zo goed als ik dat 'niets is zo permanent als tijdelijk'. Dus op het moment dat die flexwoningen er eenmaal staan, dan zullen ze zeker niet snel verdwijnen. Bent u dat met mij eens?

1230 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, ik ging er scherp in, voorzitter, omdat ik het echt een stuitend standpunt vind in deze tijd dat gemeenten worstelen en ik eigenlijk alleen maar trots kan zijn juist op die gemeenten die hun nek uitsteken. We weten uit landelijk nieuws dat er ook veel gemeenten zijn die niets doen. Dus op het moment dat gemeenten dat doen, staan ze voor een enorme opgave. En ja, ik vind dus dat dat moet kunnen in Bijzonder Provinciaal Landschap. En ik heb ook voldoende vertrouwen in gemeenten dat het dan gaat om tijdelijke woningen, want anders hoeft u ze geen tijdelijke woningen te noemen. Dus ik vind dat wij daar als provincie een faciliterende rol moeten geven en als gemeenten het niet binnenstedelijk kunnen oplossen, het ook in Bijzonder Provinciaal Landschap moeten kunnen doen. Daarom ging ik daar ook enigszins scherp in.

1245 Mevrouw **STRENS** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vind dat u daar op één stuk wel heel snel overheen stapt. En dat is het feit dat de gemeenten primair de verantwoordelijkheid hebben om te kijken wat er binnen hun gemeente nodig is. En ook de voorbeelden die u noemt, daar kennen we voorbeelden van die wél mogelijk zijn mits we daar ook als provincie faciliterend in zijn. Dus wat ons betreft heeft dat de voorkeur en is het zeker de bedoeling dat elke gemeente haar verantwoordelijkheid pakt.

1250 De heer **HEIJNEN** (CDA): Een reactie nog. Want kijk, het kan misschien nog scherper. Het was nog helemaal bijzonder dat uw partij wel instemde met het bouwen van een aantal padelbanen in Bijzonder Provinciaal Landschap en vervolgens in dezelfde commissie 'nee' zei tegen flexwoningen voor de opvang van statushouders. Ik vind dat gewoon een raar standpunt.

1255 Mevrouw **STRENS** (D66): Sorry, voorzitter. De laatste keer, hoor. Dan hou ik erover op. Maar even heel kort in reactie daarop, zonder de commissie opnieuw te willen doen. Dat was wat ons betreft echt een andere casus. En ik vind het heel kwalijk dat u de bestemming nu gebruikt om een debat, die we uitvoerig hebben gedaan met elkaar in de commissie, plat te slaan, want wij kijken gewoon naar een verstedelijking, ongeacht of daar een padelbaan komt of dat opvang is voor vluchtelingen en statushouders. Dus ik vind het niet fair wat u nu doet.

1260 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik heb het niet bedoeld om u te schofferen uiteraard. Voor ons is het ook, de bestemming speelt wel mee, juist omdat ik vind dat opvang van statushouders de urgentie heeft en dan kan je ook in Bijzonder Provinciaal Landschap een andere afweging maken. Maar nogmaals, geen bedoeling om uw ongetwijfeld integere afwegingen, want zo ken ik u, in twijfel te trekken, voorzitter.

1270 Voorzitter, voordat de interrupties kwamen, wou ik nog wel een compliment geven, ook aan de gedeputeerde, omdat hij zijn nek heeft uitgestoken om toch met dit voorstel naar de Staten te komen en daar gelukkig wel een meerderheid achter zich trof.

1275 Voorzitter, feit is dat bij deze worsteling ruimte nodig is. En de Omgevingsverordening knelt ook bij dit vraagstuk. Onze vraag aan het college: gaan wij afwachten hoeveel gemeenten er nog meer ontheffing aanvragen voor tijdelijke woningen in het BPL ten behoeve van statushouders? Of kijken wij zelf of gezamenlijk met de gemeenten wat er mogelijk is in deze uitzonderlijke situatie? Want hoe meer flexwoningen we kunnen plaatsen, hoe meer plek er ook is voor onze eigen inwoners van gemeenten die om een andere reden met spoed een dak boven hun hoofd nodig hebben.

1280 Voorzitter, dan nog de reguliere woningnood. Dit College heeft bij het vaststellen van de knellende Omgevingsverordening ingezien dat de provincie toch iets moest doen. Oplossing: een Masterplan Wonen, inmiddels tweeëneenhalf jaar geleden voor het eerst aangekondigd. En voorzitter, daar is het bij gebleven, want er is nog precies niets gebeurd. Het plan is nog niet af. Sterker, er is geen euro voor gereserveerd. Volgens de gedeputeerde wordt dat geld buiten de begroting om gezocht. Voorzitter, dat leidt tot grote verbazing bij mij en ook bij mijn fractie.

- 1285 Want blijkbaar staat er ergens anders, naast de begroting, een geldboom. En in zeven jaar statenlidmaatschap heb ik die boom nog niet ontdekt. En volgens mij, voorzitter, bestaat die ook niet. En moeten we concluderen dat dit masterplan opgaat in het verkiezingsgedruis en we er daarna wellicht nog maar weinig van gaan horen.
- 1290 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik vraag me af of het CDA ook een stikstofboom heeft, Want zoals het CDA weet, is stikstof een van de grote knelpunten. Ik vraag me dan heel erg af waar het CDA denkt dan die stikstofruimte vandaan te gaan halen.
- 1295 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou, als er misschien wat bomen groeien, zou dat een teken van biodiversiteitverbetering kunnen zijn. Dus we zouden daar niet tegen zijn. Ik kom later – stel ik de heer Zoon dan maar gerust – in mijn betoog nog uitvoerig of stikstof. Dus ik hoop u dan weer aan de interruptiemicrofoon te zien.
- 1300 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, ik denk dat u mij hier wel verwachtte. Bent u het met mij eens dat, als ik kijk naar zo'n Masterplan Wonen – want u stelt vrij bruusk 'er is niets gebeurd – dat het ook gaat over een bijzonder belangrijk plan, een plan dat de komende jaren eigenlijk op nummer één van levensbelang is voor alle Noord-Hollanders. Bent u het dan met mij eens dat, als we zo'n plan maken, dat daar ook heel gedegen naar wordt gekeken en dat dat tijd nodig heeft?
- 1305 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank u, voorzitter. Als ik verder ga met mijn betoog, dan beantwoord ik volgens mij uw vraag, en anders zie ik u graag ook weer terug. Want, voorzitter, het is eigenlijk jammer, wou ik zeggen, dat er zo weinig is gedaan met dat Masterplan Wonen, want in eerdere versies, die we hebben gezien, staan – afgezien van een aantal wel heel uitvoerbare plannen – ook ideeën die echt kunnen bijdragen aan de oplossing van de woningcrisis. Een deel daarvan
- 1310 wordt zelfs nu al uitgevoerd, bijvoorbeeld in het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en Versnelling woningbouwproductie. Maar dit succesvolle programma dreigt nu tussen wal en schip te vallen. Er is voor 2023 veel minder geld begroot dan voor 2022. Twee miljoen in 2023 versus 8,8 miljoen voor 2022. Voorzitter, dat is een bezuiniging van 6,8 miljoen. Er wordt wellicht gedaan alsof dat opgelost kan worden in het Masterplan Wonen, maar dan moet er dus
- 1315 nog wel van die geldboom geplukt worden. Voorzitter, en dat is zeer ongelukkig. Daarom hebben wij een amendement met het volgende dictum. Besluiten de bijdrage voor 2023 voor de bijdrage aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen op pagina 78 van de begroting te verhogen van twee miljoen naar 8,8 miljoen en het daarvoor benodigde bedrag van 6,8 miljoen te
- 1320 dekken uit de ontvangen rijkssubsidie voor de inhuur ambtelijke capaciteit en uit de algemene reserve.

Amendement 62-14 november 2022

Verhogen bijdrage aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

- 1325 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Besluit:
Besluiten de bijdrage voor 2023 voor de bijdrage aan Versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen op pagina 78 van de begroting te verhogen van 2.001.000 euro naar 8.830.000 euro.
- 1330 *En het daarvoor benodigde bedrag van 6.829.000 te dekken uit te ontvangen Rijkssubsidies voor inhuur ambtelijke capaciteit en uit de Algemene Reserve.*
- Toelichting:*
- 1335 *Het bedrag voor het programma Versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen bedroeg in de rekening 2021 4.397.000 euro en in de begroting 2022 8.830.000 euro. Voor 2023 (en verder) is hiervoor slechts 2.001.000 euro begroot. De gedeputeerde heeft aangegeven dat voor dit programma ook middelen worden gereserveerd in het Masterplan Woningbouw. Voor dit Masterplan is de dekking echter nog niet rond. Met dit amendement wordt voorkomen dat er in*
- 1340 *2023 veel minder geld is om vanuit de provincie te doen wat we kunnen doen om de woningbouwproductie aan te jagen. Het programma is succesvol in o.a. de mogelijkheid van de tijdelijke inhuur van ambtelijk personeel voor gemeenten voor het versnellen van de woningbouw. Ook kent het programma een knelpuntenbudget, waarmee maatwerkoplossingen kunnen worden gezocht voor knelpunten bij woningbouwplannen. Deze kunnen betrekking hebben op een*
- 1345 *financiële bijdrage, maar ook bijvoorbeeld denk- of lobbykracht, een bemiddelende rol tussen partijen, of het vinden van praktische oplossingen voor belemmerende (provinciale/rijks/milieu)kaders. Dit amendement stelt dit bedrag wat de provincie kan inzetten*

om de woningnood te verkleinen nu bij de begrotingsbehandeling voor 2023 veilig, zodat we zeker weten dat dit bedrag aan een belangrijke provinciale ambitie: het verkleinen van de woningnood, wordt besteed. Daarna kan dit weer onderwerp van discussie worden voor de nieuwe periode.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dat was het wat betreft wonen. Dus ik kijk nog even naar mevrouw Van Meerten. Ik hoop antwoord te hebben gegeven op haar vraag.

Voorzitter, dan ga ik door naar een ander speerpunt van het CDA: verkeersveiligheid. Deze coalitie heeft met de VVD aanmerkelijk minder geld uitgetrokken voor het aanleggen van asfalt. Dat is een overwinning voor links. Maar voorzitter, daar waar het gaat over verkeersveiligheid mag het niet gaan over links of rechts. Dat is iets wat ons allemaal aangaat. En provinciale wegen zijn helaas nog steeds te gevaarlijk en er is meer gezamenlijke actie nodig. Mijn collega heeft daar zojuist bij het iMPI ook al wat over gezegd. Maar ik wil nu specifiek aandacht vragen voor een weg met een groot provinciaal belang, maar niet in provinciaal bezit: de N9. Ik heb daarvoor een motie die de gedeputeerde een steuntje in de rug kan geven in zijn overleg met Den Haag. Verzoeken het college van GS, zowel bij Rijkswaterstaat, als het Rijk aan te dringen op infrastructurele maatregelen die daadwerkelijk een grote bijdrage leveren aan het terugdringen van het aantal verkeersongevallen op de N9; en hierbij aan te geven dat zowel Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten van Noord-Holland het Rijk verzoeken om de uitkomsten van de motie De Pater-Postma en Dijkstra een verder inhoudelijk vervolg te geven, en gaan over tot de orde van de dag. En deze dien ik in, mede namens de VVD en JA21.

Motie 192-14 november 2022
Een veiligere rijksweg N9

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- *er wekelijks ongelukken gebeuren op de rijksweg N9;*
- *In de Tweede Kamer eind 2019 de motie De Pater-Postma en Dijkstra is aangenomen over een onderzoek naar de aanhoudende ongevallen op de N9;*
- *Er naar aanleiding van dit onderzoek in mei 2021 een eindrapportage is opgeleverd met mogelijke maatregelen voor de verkeersveiligheid op de N9 maar ook de N99 en de N250;*
- *Blijkens een artikel in het Noord-Hollands Dagblad van 29 oktober 2022 Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat met de 10 miljoen euro die beschikbaar is gesteld door de gemeente en het Rijk een aantal maatregelen kunnen worden genomen om de veiligheid op de N9 te verbeteren;*
- *Het bedrag van 10 miljoen euro niet toereikend is voor grote infrastructurele maatregelen die de veiligheid verbeteren zoals het uit elkaar halen van de rijbanen.*

Overwegende dat:

- *De gedeputeerde Mobiliteit heeft aangegeven dat de verkeersveiligheid op de N9 een grote zorg is en dat hij hiervoor aandacht bij het Rijk vraagt;*
- *Het van belang is dat ook de Provinciale Staten zich uitspreekt over het belang dat zij hechten aan het vergroten van de verkeersveiligheid op de N9 gezien het grote aantal verkeersongevallen op deze weg en het leed dat daarbij veroorzaakt wordt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Zowel bij Rijkswaterstaat als het Rijk aan te dringen op infrastructurele maatregelen die daadwerkelijk een grote bijdragen leveren aan het terugdringen van het aantal verkeersongevallen op de N9 en hierbij aan te geven dat zowel Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten van Noord-Holland het Rijk verzoeken om de uitkomsten van de motie De Pater-Postma en Dijkstra een verder inhoudelijk vervolg te geven.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA), Jensen (JA21) en Terwal (VVD)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie is ondertekend en onderdeel van onze beraadslagingen geworden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik ga verder met landbouw en natuur. Vorig jaar bij de begroting dienden wij, samen met GroenLinks, SP, D66 en Partij voor de Dieren een motie Broedplaats blakende bollen in. Beoogd werd daarmee een broedplaats te creëren die verduurzaming van de bloembollensector kan stimuleren. En nu is er een project uit de Fieldlab Bloembollen vanuit de proeftuin Zwaagdijk, die hier concreet mee aan de slag gaat. De provincie heeft reeds een opstartsubsidie verleend, maar om door te kunnen gaan met het project is er vervolgsubsidie nodig. Gedeputeerde Zaal heeft in de commissie aangegeven dat ze positief is over het project, maar dat ze geen subsidie wil verlenen omdat er een EFRO-subsidie aangevraagd kan worden. Voorzitter, nu is er inderdaad een openstelling van de EFRO-subsidie en de betreffende partij is ook bezig daar een subsidieaanvraag neer te leggen voor de Fieldlab Bloembollen. Maar het is helaas absoluut niet zeker dat zij die ook krijgen. Dat zouden wij niet alleen erg zonde vinden, maar ook verspilling van al onze eerdere inspanningen. En daarom heb ik de volgende motie. Verzoekt GS om, indien de EFRO-subsidie niet of slechts gedeeltelijk wordt toegewezen, alsnog een provinciale subsidie te verlenen aan het Vertify voor de uitwerking van het project Fieldlab ter verduurzaming van de bloembollenteelt; dit aan PS voor te leggen middels een begrotingswijziging en daarvoor op dat moment dekking te zoeken in bijvoorbeeld de algemene middelen of ruimte in het budget van het Masterplan Biodiversiteit, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 193-14 november 2022
Ondersteuning project duurzame bloembollen (Fieldlab) van Vertify

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- *Vertify (Proeftuin Zwaagdijk) financiële steun nodig heeft voor een project (Fieldlab) aangaande de verduurzaming van de bloembollenteelt;*
- *Het stimuleren van duurzaamheid in de bloembollenteelt past binnen de beleidsdoelen van de Provincie Noord-Holland.*

Overwegende dat:

- *Vertify voornemens is een EFRO Subsidie aan te vragen;*
- *Het niet zeker is of de EFRO subsidie daadwerkelijk verleend zal worden;*
- *Het mogelijk is dat de EFRO subsidie slechts gedeeltelijk of helemaal niet verleend wordt;*
- *Het onwenselijk is om het project ter verduurzaming van de bloembollen af te blazen of on hold te zetten.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om indien de EFRO subsidie niet of slechts gedeeltelijk wordt toegewezen alsnog een provinciale subsidie te verlenen aan Vertify voor de uitwerking van het project (Fieldlab) ter verduurzaming van de bloembollenteelt;*
- *Dit aan PS voor te leggen middels een begrotingswijziging en daarvoor op dat moment dekking te zoeken in bijvoorbeeld de algemene middelen of ruimte in het budget van het masterplan biodiversiteit.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA)

De **VOORZITTER**: Dank. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, en dan Stivas. Daar deel ik een compliment uit aan de gedeputeerde voor het meedenken om de financiële vraagstukken voor deze organisatie op te lossen. En de komende tijd zullen wij Stivas nog hard nodig hebben om de beleidsdoelen van deze provincie te realiseren, bijvoorbeeld bij de realisatie van het NNN. Voorzitter, de begroting lezend schrokken wij wel als het gaat om het NNN. Het CDA heeft altijd betoogd dat de doelstelling om het NNN in 2027 te realiseren onrealistisch hoog is, zeker als er geen agrarisch natuurbeheer mag worden toegepast. En GS lijkt dat nu inmiddels zelf ook te denken. Het blijkt dat helemaal niet zeker is of er na 2027 wel voldoende geld is voor het beheer van alle natuurgebieden. Het CDA vindt het niet acceptabel dat, nu wij extra natuur gaan aanleggen, bedrijven tegen hun zin gaan uitkopen, allerlei beheerdoelen opstellen, terwijl wij niet kunnen beloven dat er straks voldoende geld is voor het natuurbeheer. Als er niet voldoende financiële middelen zijn, moeten we dan niet zoeken naar andere aanleg van het NNN? In plaats van de regie, de manier waarop de provincie dit nu aanpakt. We moeten stoppen met het dreigen van onteigenen en kijken hoe we samen met ondernemers het natuurvraagstuk kunnen oplossen. Zorgen dat personen en familiebedrijven in kwestie weer uitzicht en toekomstperspectief krijgen, zodat zij meewerken. We moeten stoppen met de minachting van eigendomsrechten. En last but,

1475 not least, we moeten zorgen dat agrarisch natuurbeheer binnen NNN mogelijk blijft, want dat zou weleens de oplossing kunnen zijn voor het afronden van het NNN. En daarvoor heb ik een motie, maar ik zie ook wat-

1480 Statenlid **GIELEN** (GL): Voorzitter, dank. Ik heb een vraag aan de heer Heijnen. Ziet hij het belang van goede kwalitatieve natuur in Noord-Holland?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja.

1485 Statenlid **GIELEN** (GL): Oké. Nou ja, ik vraag dat, omdat ik u vooral hoor zeggen dat het niet realistisch is om het NNN in 2027 volledig af te maken en dat u het ook niet realistisch vindt om dat te doen op de manier waarop nu wordt voorgesteld. Maar ik vraag mij dan af- Wat GroenLinks betreft is het juist onrealistisch om dat niet te doen. Want als we dat niet doen, dan lopen we tegen de grote uitdagingen aan waar we nu voor staan: biodiversiteitscrisis, stikstofcrisis, klimaatcrisis. En daarvan vraag ik mij nu af, is het niet juist onrealistisch om dat nog langer in de wacht te zetten en het NNN daarmee uitstel te geven?

1490 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, je ziet dus al jaren dat de doelen voor het NNN, al het laaghangend fruit, dat is wel geplukt. Dus het wordt steeds moeilijker om gronden toe te voegen aan het NNN. Wij maken ons dan zorgen, op het moment dat je ziet dat er ook geen voldoende geld is voor het
1495 beheer daarvan na 2027. Wij pleiten hier ervoor eigenlijk om agrarisch natuurbeheer toe te passen, waardoor je wel je NNN-doelen kan realiseren, samen met ondernemers en samen met agrariërs. Terwijl deze coalitie juist heeft gezegd: vanaf 2027 mag agrarisch natuurbeheer niet meer. Dus ja, wij zijn voor NNN, maar wij geloven niet dat het op de manier waarop het nu ingevuld wordt, haalbaar is. En dat blijkt ook wel, want al jarenlang worden de doelen niet gehaald en lopen we erachter, ook de afgelopen vier jaar, in het realiseren van voldoende NNN.
1500 Dus het is niet zo dat ik de ambitie niet heb. Ik denk alleen dat de manier waarop die nu ingevuld wordt, niet haalbaar is. Ik zie mij daar eigenlijk, nou ja, gelijk krijgen in wat in de afgelopen vier jaar is gebeurd.

1505 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, een laatste opmerking, voorzitter. Wij zien inderdaad ook dat de doelen op dit moment niet gehaald worden, maar we zien tegelijkertijd ook dat het NNN niet gerealiseerd gaat worden met alleen maar het laaghangend fruit en de makkelijke keuzes, maar dat we ook zullen moeten durven die moeilijke keuzes wel te maken.

1510 Statenlid **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik geloof helemaal niet dat de heer Heijnen het NNN wil afmaken. Wat ik vooral zie is dat de heer Heijnen vooral wil het de boeren door laten gaan op die NNN-gronden. En volgens mij hebben we heel duidelijk afspraken gemaakt dat we bepaalde hectares gaan realiseren van NNN. Wil de heer Heijnen nu onder deze afspraak uitkomen?

1515 De heer **HEIJNEN** (CDA): Er is geen afspraak die ik heb gemaakt, want ik geloof inderdaad dat wij NNN kunnen realiseren samen met boeren en ik denk dat boeren ontzettend goed in staat zijn om ook natuurbeheer voor ons uit te voeren. Dat is kostentechnisch interessant. Dat geeft toekomstperspectief voor boeren. En ja, zeg ik wel tegen de heer Zoon, dat betekent natuurlijk wel een andere manier van boeren en van agrarisch ondernemen. Volgens mij zou u dat juist moeten toejuichen.

1520 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik juich dat zeker toe inderdaad. We moeten juist naar die transitie gaan van het landelijk gebied en het gebruik van het land. Maar het agrarisch natuurbeheer valt niet onder de doelstellingen die we hebben voor NNN. Als je agrarisch natuurbeheer doet, haal je je NNN-doelstellingen niet. Dus u wilt de doelstelling van de NNN gaan verlagen.

1525 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik wil dat we NNN realiseren, samen met agrarische ondernemers. En ja, als dat een aanpassing betekent van de huidige afspraken, dan pleit ik daarvoor.

1530 Ik had nog de motie, voorzitter. Die ga ik nu voorlezen. Verzoekt het College om onderzoek te doen naar slimme en effectieve mogelijkheden van natuurbeheer die de kosten van natuurbeheer zo mogelijk verlagen; onderzoek te doen naar een uitbreiding van de mogelijkheden tot samenwerking tussen grondeigenaren, TBO's en provincie voor het beheer van de nog te verwerven een nieuw aan te leggen NNN, waarbij beheertypen en gebruiksmogelijkheden op elkaar worden afgestemd; en in 2026 te bekijken of het mogelijk is om agrarisch natuurbeheer in
1535 NNN voort te zetten op duurzame wijze, zodat er ook na 2027 voor natuurbeheer nog gebruik

gemaakt kan worden van de bijbehorende subsidies uit Brussel, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 194-14 november 2022

1540 **Verstandig omgaan met kosten natuurbeheer**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constateerend dat:

- 1545
 - *Het nu nog niet duidelijk is of er na 2027 voldoende financiële middelen zijn om al het natuurbeheer in Noord-Holland te financieren;*
 - *Er de komende jaren nog extra natuurgebieden worden toegevoegd o.a. door uitbreiding van het NNN;*
 - *De kosten van natuurbeheer daardoor de komende jaren nog verder gaan toenemen.*

Overwegende dat:

- 1550
 - *Het verwerven van de gronden voor natuur, zoals o.a. voor uitbreiding van het NNN, vaak op veel weerstand stuit bij grondeigenaren omdat zij die gronden niet kunnen missen in hun bedrijfsvoering;*
 - *Het niet uit te leggen is dat provincie gronden omzet naar natuur en er vervolgens geen zekerheid is dat er na 2027 nog voldoende financiële middelen zijn om het beheer goed uit te voeren;*
 - *Het verstandig is om met elkaar na te nadenken over effectief en goed beheer van onze natuurgebieden op een wijze die in de toekomst ook nog betaalbaar is;*
 - *In het natuurbeheerplan 2023 staat dat er na 2027 geen ANLB contracten meer afgesloten kunnen worden (dat betekend dat er nu al besloten zou wordt dat agrarisch natuurbeheer binnen NNN na 2027 niet meer mogelijk is).*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 1565
 - *Onderzoek te doen naar slimme en effectieve mogelijkheden van natuurbeheer die kosten van natuurbeheer zo mogelijk verlagen;*
 - *Onderzoek te doen naar een uitbreiding van de mogelijkheden tot samenwerking tussen grondeigenaren, TBO's en Provincie voor het beheer van nog te verwerven en nieuw aan te leggen NNN waarbij beheertypen en gebruiksmogelijkheden op elkaar worden afgestemd;*
 - *In 2026 te bekijken of het mogelijk is om agrarisch natuurbeheer in NNN voort te zetten op duurzame wijze – zodat er oké na 2027 voor natuurbeheer nog gebruik kan worden gemaakt van de bijbehorende subsidies uit Brussel.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA)

1575 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, dan iets anders wat in elke algemene beschouwingen terugkomt en waar de oppositie van links tot rechts vindt dat deze coalitie een foute keuze heeft gemaakt: het verhogen van de eigen risico bij de faunaschade zonder met alternatieven te komen om gewassen beter te beschermen. En wat is het resultaat? De faunaschade, en in het bijzonder de ganzenschade, stijgt enorm. We zijn bijgepraat door de faunabeheereenheid over aanpassingen in het beleid die nodig zouden zijn om een effectiever en daarbij ook een diervriendelijker beleid uit te voeren. Ziet de gedeputeerden in dat het ingezette beleid van deze coalitie niet werkt? Vraag ik haar. En is zij bereid tot evaluatie die input kan zijn voor de komende coalitieonderhandelingen?

Voorzitter, en dan, we kunnen er niet omheen – de heer Zoon stond al te trappelen –: stikstof. Want als je door de provincie heen rijdt, en dan met name boven Amsterdam, schrik je van de grote hoeveelheid omgekeerde vlaggen op boerenerven. Dat is geen extreme recalcitrantie. Dat zijn oprechte zorgen van boerenfamilies over hun toekomst. Boeren in de Beemster en in het duingebied zien hun toekomst op het spel staan. De gedeputeerde heeft maatwerk beloofd bij de uitwerking. Wat houdt dat in? Het CDA wil nogmaals benadrukken dat de KDW's uit het provinciale beleid moeten worden gehaald, omdat ze in veel gevallen onhaalbaar zijn. De Europese eis stuurt op de staat van de natuur, en daar willen we naartoe met realistische en haalbare doelstellingen. Want wij maken ons zorgen als we horen dat goede initiatieven van agrarische ondernemers om hun bedrijven duurzaam te maken en toe te werken naar maatschappelijke wensen en nieuwe kaders vaak niet gehonoreerd worden. Er moet veel meer oog komen voor initiatieven van onderop. De gedeputeerde geeft tevens aan dat er nog steeds

- 1600 geen geld vanuit het Rijk los komt voor het vinden van de oplossingen voor het stikstofvraagstuk. Dat geld schijnt pas in 2024 beschikbaar te komen. Hoe gaan wij dan om met al die initiatieven die er nu zijn? Als bedrijven willen aanpassen of innoveren, dan is het niet acceptabel om hen twee jaar te laten wachten. Is er inmiddels meer zicht op het beschikbaar komen van gelden?
- 1605 Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u, voorzitter. Waar wil de heer Heijnen dan het geld voor gebruiken? Want ik kan maar één goede oplossing bedenken. Dat is het uitkoop van bedrijven. Pleit de heer Heijnen daar nu voor?
- 1610 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nee, voorzitter. Overigens, het CDA is nooit voor het verplicht uitkopen van bedrijven. Maar er kunnen gebieden zijn waarin wellicht verplaatsing nodig is. En dat kan ook, want een aantal boeren stoppen er uit zichzelf mee. Dus ook zonder dwang kom je al een behoorlijk eind. Maar ik denk nog veel meer dat er een hoop agrariërs zijn die over willen naar een nieuwe toekomstbestendigere manier van boeren, maar dat zij nu door het huidige financiële stelsel waar we in zitten, eigenlijk die keuzes niet kunnen maken, financieel niet haalbaar kunnen maken. Ik zou dat veel liever samen met de agrarische ondernemers willen gebruiken om dat
- 1615 geld daarvoor in te zetten, zodat zij ook hun toekomstperspectief – en zoals mijn collega Koning dat altijd zo mooi zegt – een realistisch verdienmodel hebben voor de toekomst. Ik denk dat dat de belangrijkste transitie is die we moeten maken in de landbouw.
- 1620 En eigenlijk voorzitter, want dat is, wat ik nog zei, misschien nog wel belangrijker: wat doet de gedeputeerde om naar de boeren te luisteren?
- 1625 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is, waar denkt u aan als u alternatieven bedenkt voor de boeren? Denkt u dan aan dagopvang voor gehandicapten? Kinderdagverblijven? Wat nu al aan de orde is. Denkt u daaraan?
- 1630 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dat kan. Je kan nevenactiviteiten op het agrarisch bedrijf toestaan. Waar het mij eigenlijk meer om gaat, is dat je dus boert op een manier die ook voldoet aan de maatschappelijke wensen van deze tijd, ook meer natuurinclusief boert. Maar dat betekent wel dat er een vraag moet zijn, ook naar die producten. Dus dat betekent ook wat voor de
- 1635 veranderingen in de samenleving. Je ziet nu dat biologische producten in de supermarkt nog veel duurder zijn en die eigenlijk nauwelijks aftrek vinden. Dus als we die transitie willen maken – en daar zou ik dat geld dus ook voor willen inzetten – dan betekent dat, dat we dat met zijn allen moeten doen. We kunnen absoluut niet – en dat gebeurt nog veel te veel – het probleem alleen bij de boeren neerleggen, want het is eigenlijk een probleem van ons allemaal.
- 1640 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u, voorzitter. Er zijn twee verschillen. De ene boer, die blijft door-boeren en de andere, die stopt.
- 1645 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja.
- 1650 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): En er zijn heel veel boeren al gestopt en die zitten met heel veel land en heel veel opstallen. Heeft u daar ook een idee over wat daar eventueel mee zou kunnen gebeuren om die mensen toch een bestaansrecht te geven?
- 1655 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, dus als je kijkt naar een nieuwe manier- En overigens hebben we in Noord-Holland al grondgebonden landbouw. Dus er wordt al eigenlijk gebruik gemaakt van de grond die er is. Maar als je naar nieuwe manieren, toekomstbestendigere manieren van boeren wil gaan, dan heb je eigenlijk vaak meer land nodig, want dat betekent minder dieren op een hectare. En volgens mij kunnen veel van die landen daarvoor ingezet worden. Onder andere.
- 1660 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Maar dat is dus de door boeren die dus blijven boeren.
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja.
- 1665 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, maar nu zijn die mensen geen boer meer, hebben heel veel land, heel veel opstallen. En heeft u daar nog ideeën over wat ze eventueel- Wordt het dan toch kinderopvang of die mogelijkheid? Waar denkt u aan?
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Het hangt natuurlijk heel erg af van wat de boer zelf wil. Veel boeren willen ook een deel van dat land verkopen. Ik vind dat ze daar een eerlijke prijs voor moeten krijgen, want dat is ook vaak hun pensioen. Dat zit gewoon in het bedrijf. Dus een aantal boeren

zouden daarmee kunnen ophouden. Wellicht kiezen een aantal boeren voor anderen verdienmodellen. Maar je ziet weinig opvang uitsluitend als activiteit. Het is altijd gecombineerd met het boerenbedrijf. En die combinatie kan een oplossing bieden voor een aantal boeren. Het belangrijkste pleidooi is dat je niet vanuit deze zaal of vanuit wie dan ook gaat bepalen wat de boer moet doen, maar dat samen met de agrarische ondernemer onderzoekt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, ik vroeg de gedeputeerde wat zij doet om naar de boeren te luisteren, om hun een hoopvolle en eerlijke toekomst te geven. Wij zijn in ieder geval blij dat ons initiatief bij de kaderbrief om onafhankelijke erfcoaches aan te stellen een plek heeft gekregen in deze begroting. Het is een mooie manier om naast de boeren te gaan staan in plaats van tegenover hen. En dat is hard nodig.

Voorzitter, dan hebben wij nog een motie over een nagenoeg klein onderwerp, maar met grote gevolgen. Want onze mooie Noord-Hollandse wateren zijn steeds minder toegankelijk voor zwemmers, watersporters en boten door invasieve exoten, zoals het fonteinkruid. In de begroting lijkt te worden bezuinigd op het beheer daarvan. En ik heb daarom de volgende motie. Verzoekt het College van GS in de begroting de komende jaren meer ruimte te reserveren voor het maaibeeld of vaarroutes ten behoeve van zwemmers en andere watersporters, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 195-14 november 2022
Invasieve exoten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- *In de begroting de focus ligt op het uitvoeren van de afspraken over de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied;*
- *Invasieve exoten, zoals fonteinkruid, zo hard groeien dat beroeps- en pleziervaart er grote hinder van ondervinden;*
- *Ook zwemmers en watersporters in het zuidelijk deel van het IJsselmeergebied en in de randmeren hinder ondervinden van het fonteinkruid;*
- *Er aanhoudend gemaaid moet worden om vaarroutes bevaarbaar te houden en het water begaanbaar te houden;*
- *Er een app is ontwikkeld (waterplanten.nu) die bijhoudt waar en wanneer vaarroutes gemaaid zijn.*

Overwegende dat:

- *Er situaties kunnen ontstaan die de veiligheid in het gedrang brengen;*
- *De provincie een belangrijke bijdrage blijft leveren in de ondersteuning van de gemeenten bij de bestrijding van invasieve exoten, zoals fonteinkruid;*
- *De begrote middelen achter blijven bij de ambities en focus.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In de begroting komende jaren meer ruimte te reserveren voor het maaibeeld op vaarroutes en ten behoeve van zwemmers en andere watersporters.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA)

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik kom tot een eind, want ik eindig met onze huidige economische situatie. Dat is iets wat ons allemaal raakt, hier in de statenzaal en in de samenleving. We hebben te maken met een enorme inflatie. Dat is heftig voor de mensen die al net of misschien wel net niet konden rondkomen. Dat is ook heftig voor mkb'ers. Voor de bakkers die dicht moeten, omdat ze de hoge kosten niet meer kunnen betalen. En ik zou graag van het College willen weten of huidige subsidieprogramma's ten behoeve van innovatie en verduurzaming van het mkb een rol kunnen spelen bij het versneld voorbereiden van het mkb op de hoge energieprijzen. En ik heb daarvoor de volgende motie. Verzoeken GS te onderzoeken hoe de reeds bestaande subsidieprogramma's het mkb kunnen helpen versneld voorbereid te zijn op een mogelijk aanhoudende stijging van energiekosten en inflatie, en gaan over tot de orde van de dag.

1725 **Motie 196-14 november 2022**
Versneld voorbereiden mkb

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 1730
- *De huidige economische situatie van stijgende rentes en absurd hoge inflatiecijfers van 14,3% ongekend zijn;*
 - *De hoge inflatiecijfers voor een groot deel veroorzaakt worden door de sterk stijgende energieprijzen;*
 - *Veel inwoners en ondernemers in Noord-Holland hard worden geraakt door de economische situatie;*
- 1735
- *Verschillende mkb'ers, zoals bakkerijen, de deuren hebben moeten sluiten omdat ze de kosten niet langer kunnen betalen.*

Overwegende dat:

- 1740
- *Verduurzaming van gebouwen en productieprocessen kunnen bijdragen aan het beheersen van het energiegebruik en daarmee aan de kosten;*
 - *Er in de provincie Noord-Holland verschillende subsidieregelingen zijn voor het MKB zoals:*
 - *Kleinschalige activiteiten circulaire economie Noord-Holland, subsidie;*
 - *MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) Noord-Holland – Haalbaarheidsproject, subsidie;*
- 1745
- *MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) Noord-Holland R&D Samenwerkingsproject, subsidie*
 - *Veel van deze subsidies voor dit jaar al uitgeput zijn;*
 - *De Regionale OntwikkelingsMaatschappij (ROM InWest) ook programma's heeft ter ondersteuning van innovatie in het MKB.;*

1750 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Te onderzoeken hoe de reeds bestaande subsidieprogramma's het MKB kunnen helpen versneld voorbereid te zijn op mogelijk aanhoudende stijging van energiekosten en inflatie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1755 *Ondertekening: Dennis Heijnen (CDA)*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En ook deze motie maakt onderdeel uit van deze vergadering.

- 1760 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, want ook tijdens corona heeft deze Staten initiatief getoond extra economische middelen vrij te spelen. Tien miljoen voor cultuur en honderd miljoen voor het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. Die honderd miljoen is ook nog niet helemaal uitgegeven, maar kan wel bijdragen aan het herstel van corona en aan het herstel van hoge energieprijzen. En ik herhaal hier de oproep om zo snel mogelijk een extra tranche ter
- 1765 beschikking te stellen voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, zoals dorpshuizen, sportkantines en buurtcentra.

- Voorzitter, ik rond af. Ik laat aan u of dit een nederige bijdrage was. Wellicht niet, maar er is wel genoeg, gelukkig, debat geweest en we kunnen hier verschillen van mening. Maar één ding weet ik wel: de crises in Noord Holland zijn groot, er is geen tijd te verliezen. Laten we er samen voor
- 1770 gaan in deze moeilijke tijd. Ik dank u wel.

- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het is nu bijna 12.00 uur. We hebben in het Presidium afgesproken tussen 12.00 en 13.00 uur te lunchen. Dat betekent dat, als het goed is, de lunch- U
- 1775 kunt dan ook die tijd nog even gebruiken om wellicht nog wat zaken met elkaar af te stemmen. Ik schors de vergadering tot 13.00 uur.

Schorsing 11.55 tot 13.04 uur.

- 1780 De **VOORZITTER**: Als alle Statenleden weer plaatsnemen in de bankjes, dan heropen ik de vergadering. We zijn bezig met agendapunt 10. Dat is de Begroting 2023 en de Memorie van Antwoord. We zijn toegekomen aan de bijdrage van de heer Dessing van Forum voor Democratie.

- De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. Tja. De Begroting van 2023, wat moeten we daar nou eens van zeggen? De laatste begroting van deze coalitie van duurzaam doordrammen, een beleidsarme begroting vanwege de onzekere financiële situatie, zo lezen wij in de toelichting op de stukken. De korte samenvatting komt eigenlijk neer op het volgende: rearranging de chairs on
- 1785

- the deck of the Titanic. We gaan namelijk vol trots voor tientallen miljoenen euro's veenweide onder water laten lopen met brakwater om CO₂ te reduceren, waardoor boeren nog verder in de problemen worden gebracht en de biodiversiteit naar de haaien gaat, we gaan alle provinciale bushokjes voorzien van een mosdak ter waarde van één miljoen euro, we gaan 13,7 miljoen euro besteden aan het versnellen van de energietransitie van de circulaire economie en van duurzaam wonen en duurzame infrastructuur, we stimuleren verdere ontsnippering van de Noord-Hollandse tekentafelnatuur door de aankoop van grond, omdat Brussel dat van ons eist. Kortom, we volgen als provincie lijdzaam de opgelegde nationale en Europese decreten die volgen uit het Klimaatakkoord en de stikstofhoax. Voorzitter, waar zijn we in hemelsnaam mee bezig? We verkwanselen geld, het land staat in de fik, de bevolking is ten einde raad. Iceberg ahead, en wij kijken tevreden snorrend naar onze ecologisch verantwoorde bushokjes. En dat terwijl de provinciale infrastructuur piept en kraakt en waar er vanaf 2026 te weinig geld beschikbaar is voor vervangings- en verbeterinvesteringen om deze op peil te houden. Wij waarschuwen daar vorig jaar al voor, maar het wordt nu voor het eerst duidelijk en het komt ook steeds dichterbij. En dat nog zonder inflatiecorrectie, waardoor we waarschijnlijk al veel eerder in de problemen gaan komen. Problemen die er nu al zijn, want de brug in Krommenie en de N203 is al gedeeltelijk afgesloten, omdat deze onveilig is. Vrachtwagens boven de dertig ton kunnen al niet meer over de A7 bij Purmerend en de Coentunnelbrug over de A8 blijft nog twee jaar gesloten voor groot en hoog vaarverkeer op een van onze belangrijkste vaarroutes. Daarnaast kunnen door de doorgeslagen elektrificatie inmiddels al meer dan duizend bedrijven in deze provincie niet worden aangesloten op het overbelaste elektriciteitsnet. En dit is nog maar het begin.
- Voorzitter, deze problemen nopen tot een rigoureuze herbezinning. We kunnen het ons niet meer veroorloven om geld te spenderen aan onnodige decadente duurzaamheidshobby's. We moeten terug naar de kerntaak van de provincie. En wat FvD betreft, is dat onze ruimtelijke ordening, maar vooral mobiliteit en bereikbaarheid waar we financieel moeten voorsorteren op de zojuist geschetste problemen die ons in de nabije toekomst te wachten staan om te voorkomen dat de provinciale mobiliteit piepend en krakend tot stilstand komt. En wij steunen daarom de motie van JA21 – en zijn ook mede-indiener – die oproept om de discussie over de kerntaken op fundamenteel niveau snel te gaan voeren. Die discussie is hard nodig. Schoenmaker, blijf bij je leest. Terug naar de kerntaak. Dan kunnen we ons ook weer richten op een realistisch en pragmatisch beleid met sterke gemeenschappen, een kleine provinciale overheid, drastisch beperken van provinciale subsidies en het behoud van ons mooie landschap zonder extra horizon vervuulende windturbines en zonneakkers. Dan kunnen we de boeren gewoon laten boeren en stoppen we met de bedreigende keukentafelgesprekken die onteigenen als ultieme doel hebben. Hoe makkelijk kan het zijn? En hoe mooi kan onze unieke provincie dan blijven?
- Voorzitter, daar komt ie. Tot slot. Een zorgvuldig opgespaarde noviteit en nog niet eerder vertoond in deze statenperiode: FvD verandert van inzicht op een provinciale taak. Wij zijn namelijk van mening dat de centrale brugbediening, in tegenstelling tot wat wij daar eerder over hebben gezegd, een goede governance en uitvoeringsstrategie kent. En wij zijn er, na het bezoek aan de centrale in Heerhugowaard, van overtuigd dat de centrale brugbediening een goede keuze is om voort te zetten. Ik nodig de andere fracties van harte uit om ons voorbeeld te volgen. Hoe mooi zou het zijn als jullie ook het lef en het inzicht zouden hebben om je standpunt aan te passen aan wat de realiteit en de actualiteit vraagt? Hoe mooi zou het zijn als jullie bijvoorbeeld ook zouden inzien dat CO₂-reductie de temperatuur op aarde niet verlaagd? Of dat stikstof inderdaad een nuttige voedingsstof voor planten is die we niet hoeven te beperken? Ach, kom op.
- Doe nou niet zo flauw en neem deze uitdaging aan voor een mooi Noord-Holland. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan ga ik naar statenlid Zoon van de Partij voor de Dieren.

- Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u, voorzitter. Centrale brugbediening is een goed idee. Tot zover ga ik mee met de vorige spreker.

- Voorzitter, ik draag vandaag kaplaarzen. Die laarzen symboliseren dat ons voedselsysteem een belangrijke sleutel is voor een gezonde toekomst. Ze symboliseren dat we moeten stoppen met schijnoplossingen. Ze symboliseren dat we moeten gaan doen. Allerlei bioboeren zijn al aan het werk voor Noord-Holland. Ze is hier vandaag naartoe gekomen om ons te laten zien dat ons voedsel telen kan met behoud van gezonde bodem, water en lucht en natuur. Landschap dat gezond is, ook voor toekomstige generaties. Die biologische boeren, die willen we als Partij voor de Dieren vandaag op een voetstuk plaatsen. Met mijn groene laarzen, met mijn groene overhemd en met mijn groene zakdoek. Ze zijn de sleutel voor een gezond voedselsysteem, waarbij ze tegelijkertijd de uitstoot van stikstof verminderen en de biodiversiteit versterken. Ze

- komen vandaag hun Groenboerenplan brengen, dat ik ook vanmorgen in ontvangst heb mogen nemen. Het is een plan voor de toekomst met een oproep aan politici om daadwerkelijk te gaan doen en niet langer te blijven praten. Al decennia leidt dat gepraat in de politiek tot geitenpaadjes. Dat klinkt misschien agrarisch, maar dat is het niet. Het zijn schijnoplossingen in de stikstofaanpak, in de kunstmestproductie vanuit dierlijke mest of bij de pulvisserij. Politici proberen net zo lang om een onderwerp heen te draaien met het woordenboek in de hand, zoekende naar een schijnbare uitleg van een woord, om door te kunnen gaan op de oude voet. Voorzitter, het zijn allemaal praatjes. We proberen een krom systeem recht te praten. Praatjes die leiden tot geitenpaadjes. Ik noem dit dan ook geitenpraatjes: praatjes die niets oplossen. Geiten zijn trouwens veel inventiever.
- En ondertussen tikt de tijd door. De Raad van State draait de duimschroeven aan. De hoogste rechter blokkeert, gelukkig, die geitenpaadjes en die constateert dat de politiek de afspraken niet nakomt. Dat zien we ook terug in de Staten. Dat begon nu bijna vier jaar geleden na de verkiezingen. De belofte was: duurzaam doorpakken. Ee schrijven 2019. Het doel was om NNN, dat in 2018 al af had moeten zijn, af te ronden in 2027. Met dat huidige tempo zijn we zeker nog tien jaar bezig om dat voor elkaar te krijgen. Dat is nog een uiterst positieve inschatting, want de laatste loodjes wegen doorgaans het zwaarst. De plannen schuiven steeds verder op in de tijd. In 2019 hadden we al een crisis door stikstof. De gedeputeerde zei dat dit onwenselijk was voor de natuur en voor vergunningverlening, vooral voor de bouw. Anno 2022 haalt de Raad van State een streep door alle geitenpaadjes. Zogenaamde emissiearme stalvloeren: een streep erdoor. Bouwvrijstelling: een streep. Extern salderen: ook deels een streep erdoor. Begin deze maand zegt de commissaris van de Koning nog dat de provincie onleefbaar wordt, omdat er geen vergunningen kunnen worden afgegeven. Nog steeds snapt dit college de reden van de Raad van State-uitspraken niet. Qua stikstofaanpak is er nul aan resultaat. Daardoor wordt de provincie onleefbaar.
- In 2019 stond de biodiversiteitsindex voor Noord-Holland er slecht voor. Er moest echt iets gebeuren. De laatste rapportage van Compendium voor de Leefomgeving van dit jaar laat een afvlakking zien voor Nederland. In de bossen gaat de biodiversiteit iets beter, maar in agrarisch gebied en in open natuur is er sprake van een afname. U mag zelf even nadenken in wat voor provincie wij wonen. In 2019 nam GS zich voor om de prijsdoelen te halen, maar van de plannen en ideeën om daar te komen is heel veel weg gepraat. Krimp Schiphol: gaan we niet over. Tata verkleinen was onbespreekbaar, ondanks achterstallig onderhoud van vooral de kookgasfabriek 2. Mondiaal stijgen we ondertussen richting een opwarming van 2,8 graden, een onleefbaar scenario. Het klimaat kan niet wachten. We moeten voortmaken. Dat zeggen we al jaren. Dat zeggen ook wetenschappers al jaren. Dat zeggen ook achthonderd Amsterdamse ambtenaren. Hun kunstgrasgroene gemeentebestuur onderneemt onvoldoende actie. Maar ook provincieambtenaren laten ons weten dat de catering niet duurzaam is. Vervolgens horen we allemaal redenen waarom we vooral alles bij het oude moeten laten om goed te praten dat het niet lukt of vooral anderen het maar moeten doen, of omdat het draagvlak zou ontbreken. Maar aan het draagvlak ligt het niet. De samenleving is gedraaid. Driekwart van de mensen eet niet meer dagelijks vlees, veelal vanuit dierenwelzijn, maar ook vanwege gezondheid, klimaat en milieu. Burgers plakken zich uit wanhoop vast aan schilderijen. Honderden burgers bezetten Schiphol uit protest tegen de meest vervuilende en zinloze vluchten, omdat de lucht voor ons allen is en niet van een paar procent superrijken met een jet. Een vlucht van Amsterdam naar Londen stoot ongeveer zesduizend kilo aan CO₂ uit. Dat is ongeveer evenveel als twee luxe appartementen per jaar. En er vertrekken circa zestig vliegtuigen vanaf Amsterdam naar Londen, elke dag, en die vliegen ook weer terug. De provincie noemt dit duurzame connectiviteit die goed is voor de economie.
- Er is niet veel veranderd sinds 2019. Burgers die zich hier oprecht zorgen over maken, worden weggezet als radicaal. Ondanks hun vreedzame protest worden ze opgepakt. Voorzitter, toen ik me in 2019 zorgen maakte over onze waterkwaliteit, verwees de gedeputeerde naar het waterschap. Sindsdien volg ik het waterschap nauwkeuriger en zij wijzen weer naar de provincie. Alsof twee geiten naar elkaar zitten te mekkeren dat de ene maar moet gaan lopen. Ondertussen halen we nul procent van onze doelen en horen we vooral geitenpraatjes om anders te gaan meten; niet om doelen te gaan halen.
- De verkiezingen zijn volgend jaar, maar nu al wordt deze begroting overschaduwed door die verkiezingen. Beslissingen worden doorgeschoven, omdat er straks een andere coalitie is. Alsof we alle tijd hebben om tot maart te wachten. En waar wachten we dan op? Want de opgave blijft hetzelfde, alleen nog urgenter. De CO₂-impactanalyse Noord-Holland had een duidelijke

1915 boodschap: pak door, ga actief regie voeren over landbouw, de industrie en Schiphol. Ten behoeve van die regie hebben we moties om niet te wachten tot de verkiezingen maar om duurzaam door te pakken. Ik dank ook alle ambtenaren die hebben meegedacht met de technische toets over de moties, waarop ze ook nog enigszins zijn aangepast, en alle Statenleden die al hebben aangegeven te zullen meetekenen.

1920 En dan ga ik nu over tot het voorlezen van de moties, voorzitter. Motie 1, met het dictum: verzoeken GS uiterlijk begin 2023 te besluiten de vergunningen van de kooksgasfabriek 2 in te trekken, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 197-14 november 2022

1925 **Trek vergunning Kooksgasfabriek 2 (Tata Steel) in**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 1930
 - *Tata Steel een van de grootste bronnen is van uitstoot van CO₂, stikstof en giftige Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS);*
 - *Het verouderde (50 jaar) en lekkende onderdeel Kooksgasfabriek 2 (KGF2) daar een belangrijke bijdrage aan levert;*
 - *De OD en RIVM bevestigen dat het aannemelijk is dat de KGF2 fabriek het meeste bijdraagt aan uitstoot van kankerverwekkende PAK's met een gezondheidsrisico op lokaal niveau;*
- 1935
 - *Het bedrijf sinds 2020— pas na druk van burgers – drie keer een Last Onder Dwangsom is opgelegd voor het uitstoten van rauwe kooks, wat zorgt voor luchtverontreiniging met ZZS en gezondheidsrisico's;*
 - *Onlangs bij metingen bij KGF2 bleek dat de fabriek milieunormen overschrijdt en te veel kankerverwekkende PAK's uitstoot.*
- 1940

Overwegende dat:

- *Door de vervuiling van KGF2 jarenlang door te laten gaan het mensenrecht op leven en gezondheid geschonden wordt;*
- *De provincie na aandringen van de omwonenden onderzoek laat doen naar de vraag of ze de vergunning van de kooksgasfabrieken in kan trekken, maar het bovengenoemde meer dan voldoende onderbouwing is voor de provincie om te besluiten de vergunning voor de KGF2 in te trekken;*
- *De omwonenden en hun kinderen al te lang in de schadelijke uitstoot van de KGF2 hebben moeten leven, met daarmee gepaard gaande stress;*
- 1950
 - *De sluiting van KGF2 ook stikstofruimte zou vrijmaken die nu nodig is voor o.a. natuur en woningbouw.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Uiterlijk begin 2023 te besluiten de vergunning van de Kooksgasfabriek 2 in te trekken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

1955

Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie), Anna de Groot (SP) en Süleyman Koyuncu (DENK)

1960 Statenlid **ZOON** (PvdD): Motie 2, spreekt provinciale Staten zich uit het aantal vliegbewegingen op Schiphol te willen verlagen naar een maximum van driehonderdduizend vluchten in 2024, en gaan over tot de orde van de dag.

Motie 198-14 november 2022

1965 **Forse krimp Schiphol**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 1970
 - *Provincie Noord-Holland zich heeft gecommitteerd aan het op tijd en in samenhang aanpakken van de klimaat- en biodiversiteitscrisis;*
 - *Noord-Holland niet op koers ligt om de eigen geformuleerde klimaatdoelstellingen tijdig te realiseren;*
 - *Steeds meer burgers, ambtenaren en wetenschappers de straat op gaan en naar de rechter stappen om meer actie van overheden te eisen;*

Overwegende dat:

- 1975
 - *Om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C een sterke krimp van het vliegverkeer is vereist;*

- *De luchthaven Schiphol in de top van landelijke piekbelasters NOx-uitstoot staat';*
 - *De Randstad in het lijstje van gebieden met meest vervuilde lucht in Europa staat, waarbij rond Schiphol en Amsterdam de gezondheidsrisico's hoog zijn;*
 - 1980 • *Korte vluchten kunnen worden vervangen door snelle, comfortabele en betaalbare treinverbindingen;*
 - *Er op Schiphol in 2021 267.000 vluchten waren³ en we nu de kans hebben om dit positieve Corona-effect vast te houden;*
 - 1985 • *Noord-Hollanders in het publieksonderzoek ten behoeve van de Omgevingsvisie Noord-Holland hebben aangegeven het 'verbeteren van de luchtkwaliteit' van zeer groot belang te vinden en deze opgaven te verkiezen boven economische doelen, waaronder meer vluchten op Schiphol.*
- Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- *Het aantal vliegbewegingen op Schiphol te willen verlagen naar maximaal 300.000 in 2024.*
- 1990 *En gaan over tot de orde van de dag.*
- Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren, Michel Klein (ChristenUnie) en Remine Alberts (SP)*
- 1995 Statenlid **ZOON** (PvdD): En ik bedenk me, voorzitter, motie 1 dienen wij samen in met de ChristenUnie, SP en DENK en motie 2 samen met de ChristenUnie en de SP.
- 2000 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, ik wou u het volgende vragen. U heeft net geschetst dat voor sommige partijen de verkiezingen begonnen lijken te zijn. En als ik dan die moties bekijk, dan denk ik dat u gelijk heeft. Vandaar dat ik vooral even zou willen vragen, bijvoorbeeld als het gaat om Tata. U vraagt iets over die kookgasfabriek. We weten dat we daarover in deze commissie gesproken hebben, of in de Staten gesproken hebben. We weten ook dat er toegezegd is dat er een onderzoek gaat plaatsvinden wat de mogelijkheden zijn om die kookgasfabriek inderdaad te
- 2005 sluiten. Vindt u dat we die zorgvuldigheid daar niet moeten betrachten en zonder onderzoek nu maar gewoon moeten zeggen: dicht? Oftewel, er is een enorme draai gemaakt als het gaat om Tata. Er is ontzettend veel gebeurd. En volgens mij zeilen we scherp aan de wind. Maar u gooit nu alles overboord en zegt: huppakee, motie, dicht die fabriek. Denkt u dat dat kan?
- 2010 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, ik denk dat het kan en ik denk ook dat het moet. We zien dat het een fabriek is die jarenlang stil heeft gestaan in allerlei duurzaamheidseisen en verbeteringen. Het is vooral geld dat richting India is gegaan. Ze zijn pas de laatste paar jaren, juist door de politiek, bewuster geworden van de impact die zij hebben op hun omgeving. Ik denk dat wij als politici, als volksvertegenwoordigers recht achter onze burgers moeten gaan staan en moeten zeggen:
- 2015 wij willen, niet alleen de luchtkwaliteit verbeteren, maar we willen ook de stikstofproblemen oplossen en we willen de CO₂-uitstoot minimaliseren. En de enige manier waarop we dat kunnen doen, is het sluiten van die kookgasfabriek 2.
- 2020 De heer **LEERINK** (PvdA): Maar dan nu toch het volgende. Kijk, ik denk we elkaar nog kunnen vinden in het feit dat er snel iets gebeuren móet. Maar mijn vraag gaat over of het kán. Er is een onderzoek toegezegd over de vraag of het kan. En als u hier de suggestie wekt, dat wij hier per motie kunnen beslissen dat op 1 maart die kookgasfabriek dichtgaat, dan wekt u hier valse verwachtingen. Volgens mij moeten we dat niet doen. Want als we in dit dossier iets geleerd hebben, is dat we vooral eerlijk en straight moeten communiceren naar de bewoners. Wij kunnen
- 2025 hier die kookgasfabriek niet sluiten met het aannemen van een motie. Dus laten we ook de suggestie niet wekken.
- Statenlid **ZOON** (PvdD): Kijk, ten eerste, wij eisen niet van GS-
- 2030 De **VOORZITTER**: Even in het kader van de orde: niet applaudiseren of op de tafels slaan, alstublieft.
- Statenlid **ZOON** (PvdD): Nou, dat mag voor mij best, hoor, voorzitter, als het een goed voorstel is.
- 2035 De **VOORZITTER**: Nee, want u mag het ook niet. Dus niemand mag het.
- Statenlid **ZOON** (PvdD): Oké. Nou, jammer. Kijk, wij eisen niet van GS om die kookgasfabriek te sluiten. Wij verzoeken GS die kookgasfabriek te sluiten. En zoals u weet, is er de afgelopen jaren heel weinig gebeurd. Er is heel veel gepraat. Ik noemde dat net al: geitenpraatjes. Ik zie dat ook

2040 heel sterk terug in de Tata Steeldiscussie die we voeren. Wat zie je in de afgelopen jaren gebeurd zijn? Er is een filter geplaatst, er is een dak geplaatst over een vervuilde installatie. Dat maakt het probleem daar niet beter. Er is maar één manier waarop het beter moet en dat is dat ze deels moeten gaan afschalen. En dat roept deze motie op.

2045 Dan ga ik verder met de moties. De derde motie, samen met de ChristenUnie, SP en DENK, roepen het college van Gedeputeerde Staten op om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid erop te richten om onder de anderhalve graad opwarming te blijven, om in lijn met het advies van het Bureau Berenschot eigen doelstellingen per sector te definiëren en vast te stellen, zodat we onder de anderhalve graad opwarming blijven, en gaan over tot de orde van de dag.

2050

Motie 199-14 november 2022
1,5°C minimaal als maat

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

2055 *Constateerend dat:*

- *Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen, om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
- *Met het huidige klimaatbeleid de kans groot is dat we deze eeuw uitkomen op 2,8 graden opwarming, wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watersnood, voedselproblemen, etc.) zal hebben;*
- *Steeds meer burgers, ambtenaren en wetenschappers de straat op gaan en naar de rechter stappen om meer actie van overheden te eisen.*

2065

Overwegende dat:

- *Het PBL in zijn recent uitgebrachte jaarlijkse Klimaat- en Energieverkenning (KEV) constateert dat ook als het kabinet al zijn plannen weet uit te voeren, de kans klein is dat het landelijk lukt de uitstoot van broeikasgassen met 55 procent te verminderen in 2030;*
- *De verwachte reductie van broeikasgassen in de provincie Noord-Holland in 2030 t.o.v. 1990 slechts 26 procent is;*
- *Het PBL stelt dat alleen met extra nieuwe maatregelen in o.a. de sectoren Industrie, Landbouw en Gebouwde omgeving, het Europese doel van 55 procent minder broeikasgasuitstoot in 2030 nog haalbaar is;*
- *Elke tiende graad minder opwarming de ernst van klimaatverandering en het risico op gevaarlijke kantelpunten vermindert;*
- *De provincie momenteel geen reductiedoelen per transitiepad heeft en bureau Berenschot in het rapport 'CO2-impactanalyse Noord-Holland' de provincie adviseert om eigen concrete ambitie en doelstelling te definiëren.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

2080

- *Om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid erop te richten om onder de 1,5°C opwarming te blijven;*
- *Om in lijn met het advies van bureau Berenschot eigen doelstellingen (per sector) te definiëren en vast te stellen, zodat we onder de 1,5°C opwarming blijven.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2085

Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Michel Klein (ChristenUnie), Remine Alberts (SP) en Süleyman Koyuncu (DENK)

2090

Statenlid **ZOON** (PvdD): Motie 4, samen met de SP, GroenLinks, D66 en PvdA, verzoeken GS te onderzoeken op welke wijze we onze ecologische en klimaatdoelen structureel kunnen borgen in de P&C-cyclus via een klimaatbegroting en om daarvoor lessen te trekken van de inzet van andere overheden; over de resultaten bij voorkeur voor 15 maart 2023 aan PS te rapporteren, en gaan over tot de orde van de dag.

2095

Motie 200-14 november 2022
Klimaatbegroting

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constateerend dat:

2100

- *Provinciale Staten van Noord-Holland uitgesproken hebben met aandacht te willen voor de klimaat- en biodiversiteitscrisis;*

- Internationale wetenschappers van de Verenigde Naties laten zien dat we een opwarming van meer dan 1,5C moeten zien te voorkomen, om grote rampen en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;
- 2105 • Er volgens de huidige koers rekening gehouden moet worden met 2,8 graden opwarming', wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watertekorten, droogte, bosbranden, voedselproblemen, etc.) zal hebben;
- Noord-Holland ook niet op koers is om de eigen klimaatdoelen te halen, waarbij de verwachting is dat de uitstoot van broeikasgassen in de provincie met slechts 26% zal afnemen in 2030, terwijl we dan idealiter klimaatneutraal zouden moeten zijn.
- 2110 Overwegende dat:
 - De provincie stappen zet om de vorderingen op het gebied van ecologische en klimaatdoelen te monitoren;
 - De provincie nog onvoldoende voorziet in het meer structureel kunnen borgen van klimaatdoelen in een planning & control (P&C) cyclus;
 - 2115 • Ook de Noord-Hollandse CO2-impactanalyse en het Drawdownmodel van Utrecht hier nog niet in voorziet;
 - Een aantal overheden, zoals gemeente Breda en provincie Utrecht, daarmee al aan het experimenteren zijn, bijvoorbeeld via een Klimaatbegroting;
 - 2120 • Grotere bedrijven vanaf volgend jaar in hun jaarverslag moeten rapporteren over duurzaamheidsprestaties;
 - Een Klimaatbegroting bijdraagt bij bewustwording en het provinciebestuur kan helpen bij het beoordelen of middelen in verschillende portefeuilles doelmatig en doeltreffend worden ingezet, en daarmee bijdraagt aan tijdig behalen van de klimaatdoelstellingen.
 - 2125 Verzoeken Gedeputeerde Staten:
 - Te onderzoeken op welke wijze we onze ecologische en klimaatdoelen structureel kunnen borgen in de P&C-cyclus via een Klimaatbegroting, en om daarvoor lessen te trekken van de inzet van andere overheden;
 - Over de resultaten bij voorkeur voor 15 maart 2023 aan PS te rapporteren.
 - 2130 En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Remine Alberts (SP), Anouk Gielen (GroenLinks), Emre Kanik (D66) en Annette de Vries (PvdA)

- 2135 Statenlid **ZOON** (PvdD): Een motie samen met de SP, D66 en DENK: verzoeken GS de baten van ons ecologisch en klimaatbeleid meer in beeld te brengen en daarvoor in gesprek te gaan met experts op dit gebied; over deze mogelijkheden bij voorkeur vóór 15 maart 2023 aan PS te rapporteren, en gaan over tot de orde van de dag.

2140 **Motie 201-14 november 2022**
Maak opbrengsten klimaatbeleid zichtbaar

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- 2145 • Provinciale Staten van Noord-Holland uitgesproken hebben meet aandacht te willen voor de klimaat- en biodiversiteitscrisis;
- Als iedereen zoals een Noord-Hollander zou leven, we bijna 4 aardes nodig zouden hebben om in onze behoefte te voorzien;
- We daarmee dus in het rood staan en meer aan de aarde onttrekken dan dat ze terug kan geven;
- 2150 • Noord-Holland niet op koers is om eigen klimaat- en natuurdoelen te halen;'
- Uit verschillende onderzoeken blijkt dat ecologisch en klimaatbeleid uiteindelijk ook financieel veel meer oplevert dan het kost.
- Overwegende dat:
 - 2155 • Er nu alleen de kosten van ecologisch- en klimaatbeleid inzichtelijk worden gemaakt in o.a. de provinciale begroting;
 - De baten van dat beleid nu onzichtbaar blijven, wat een vertekend beeld geeft;
 - Het in kaart brengen van de opbrengsten het draagvlak voor beleid zou vergroten;
 - Het in kaart brengen van de baten van klimaat- en natuurbeleid nieuw is, maar o.a. RIVM met het Natuurlijk Kapitaal Model, CE Delft en Wageningen Universiteit daarvoor ideeën en tools hebben uitgewerkt;
 - 2160 • Ook de Noord-Hollandse CO2-impactanalyse en het Drawdownmodel van Utrecht deze baten nog niet in kaart brengen.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2165
- De baten van ons ecologisch- en klimaatbeleid meer in beeld te brengen, en daarvoor in gesprek te gaan met experts op dit gebied;
 - Over deze mogelijkheden bij voorkeur voor 15 maart 2023 aan PS te rapporteren.
- En gaan over tot de orde van de dag.

2170 *Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Remine Alberts (SP), Emre Kanik (D66), Süleyman Koyuncu (DENK), Annette de Vries (PvdA) en Anouk Gielen (GroenLinks)*

2175 Statenlid **ZOON** (PvdD): En dan een volgende motie, die we samen met DENK en GroenLinks indienen, waarbij ik wil benadrukken, voorzitter, dat we vooral de keuzevrijheid willen laten behouden. En daar is nog wel eens een keer discussie over. Maar die keuzevrijheid is er daadwerkelijk. Daarbij verzoeken we het College van Gedeputeerde Staten, standaard plantaardige gerechten te serveren tijdens de provinciaal georganiseerde bijeenkomsten met de mogelijkheid om van tevoren andere eetwensen door te geven, en gaan over tot de orde van de dag.

2180 **Motie 202-14 november 2022**
Duurzaam doorhappen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

2185 *Constaterende dat:*

- Noord-Holland niet op koers is om eigen klimaat- en natuurdoelen te halen;
- Een meer plantaardig en minder dierlijk voedingspatroon niet alleen bevorderlijk is voor de gezondheid, maar ook duurzamer is en een grote positieve bijdrage levert aan het behalen van de klimaat-, natuur- en milieudoelen;
- 2190 • De wetenschappelijke consensus is dat de transitie naar meer plantaardig onvermijdelijk is om milieu-, klimaat- en biodiversiteitsdoelen te halen. Ook het nieuwste grote internationale onderzoek naar de voortgang van het terugbrengen van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen ("State of Climate Action 2022"), geeft aan dat we veel minder vlees moeten eten;
- 2195 • De hoogste belasting voor het klimaat in de provinciale catering de consumptie van zuivel (plek 1) en vlees (plek 2) is, volgens het provinciale team Duurzaamheid;
- Dat de voedselkeuze volgens wetenschappers in sterke mate wordt bepaald door het aanbod en de sociale norm;
- 2200 • Het concept Carnivoor? Geef het door!' van professor, gedragseconoom en voormalig D66-senator Henriëtte Prast, hierop inspeelt door plantaardige maaltijden als uitgangspunt te nemen in de menukaart, met behoud van volledige keuzevrijheid.

Overwegende dat:

- Steeds meer mensen plantaardig willen gaan eten, o.a. om redenen van gezondheid, klimaat en dierenwelzijn;
- 2205 • Provincie Noord-Holland een voorbeeldfunctie heeft en zegt vanuit de provinciale organisatie te willen bijdragen aan een duurzaam, meer plantaardig voedselsysteem en dat ook in eigen communicatie te verwerken;
- De provincie Groningen, de gemeenten Zutphen, Zwolle, Amsterdam, Haarlem, Delft, Rotterdam, Nijmegen en Eindhoven, de ministeries OCW en I&W, de publieke organisaties Universiteit van Wageningen, Universiteit Utrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam, Radbouduniversiteit, Universiteit Tilburg en TU Delft (Bouwkunde) het concept al toepassen;
- 2210 • Door de norm in de provinciale catering om te draaien van dierlijke producten als standaard, naar plantaardige producten als standaard, communiceert de provincie dat ze duurzaamheid, dierenwelzijn en gezondheid serieus neemt;
- 2215 • Door het principe "Carnivoor? Geef het door!" toe te passen, blijft de keuzevrijheid van mensen behouden en iedereen die alsnog dierlijke producten wil eten kan dat gewoon doorgeven.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2220 • Standaard plantaardige gerechten te serveren tijdens door de provincie georganiseerde bijeenkomsten, met de mogelijkheid om van tevoren andere eetwensen door te geven.
- En gaan over tot de orde van de dag.

2225 *Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Süleyman Koyuncu (DENK) en Anouk Gielen (GroenLinks)*

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. U zegt, ik wil de keuzevrijheid bevorderen. Maar hoe wordt aan je keuzevrijheid op dit moment dan geen invulling gegeven volgens u?

- 2230 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, die keuzevrijheid is er nu ook inderdaad, voorzitter. Die keuzevrijheid is er ook. Iedereen die plantaardig wil, die kan het nu doorgeven. Alleen, het is een heel goed duidelijk signaal wat we geven. We zien dat driekwart van de mensen al dagelijks geen vlees meer eet. We zien dat we een enorme klimaataanpak moeten gaan hebben waarbij voedsel een heel belangrijke draaiknop is. Als wij hier, als Provinciale Staten, niet het goede voorbeeld kunnen
- 2235 geven, wat moeten de mensen dan thuis wel niet denken?

- De heer **HEIJNEN** (CDA): Kijk, u spreekt in uw betoog over honderden mensen op Schiphol die demonstreren. Tegelijk zijn er tientallen duizenden mensen die op die dag het vliegtuig hebben gepakt. U spreekt over Tata wat dicht moet, U spreekt over Schiphol wat moet verkleinen. U
- 2240 spreekt over de landbouw die weg moet. U wilt allerlei dingen stoppen. Maar welke toekomst ziet u dan voor u? Welke innovatie en, ook nu in de provincie, welke verbetering is er als mensen niet de keuzevrijheid hebben die ze nu pakken. En ik zal u een geheimpje verklappen: ook ik heb net nog een veganistisch broodje gepakt, omdat het er lag. Dat was best lekker. En dat doe ik wel vaker. Dus wat gaat er nu mis als wij inzetten op innovatie, veranderingen in de samenleving, in
- 2245 plaats van u een complete economie om zeep geholpen, mensen werkloos maken en eigenlijk geen toekomst in dit land meer bieden door alles maar dicht te doen.

- Statenlid **ZOON** (PvdD): Kijk, voorzitter, en daar gaat het inderdaad mis bij het CDA. We hebben hier te maken met het CDA-beleid van de afgelopen jaren, waarbij de vleesindustrie, de boeren,
- 2250 naar een enorm grote schaalvergroting hebben moeten gaan, de dieren in hokken hebben gestopt, zonder uitweg, zonder daglicht, een enorm groot klimaatprobleem heeft veroorzaakt, een enorm stikstofprobleem heeft veroorzaakt. We moeten dat gaan keren. Daar had u het net ook in uw eigen bijdrage over. We moeten naar een ander landbouwsysteem toe. En als u mij goed heeft gehoord, en dat ziet u ook: ik sta hier voor het groene landbouwsysteem. Ik sta voor
- 2255 die natuurinclusiviteit. Ik sta voor dat we goede omgang hebben met het water, met het klimaat, met de natuur, met de grond. Als we dat allemaal op orde hebben, ja, dan komt ook dat verdienmodel van die boeren goed, want dan eten we lokaal en we geven die boeren ook een goede prijs daarvoor. En dan is het in samenhang. En die samenhang is er op dit moment uit. Dat probeer ik ook bij deze motie, door te zeggen van, we gaan plantaardig eten, bij voorkeur of
- 2260 standaard, maar u kunt het doorgeven. Als u een broodje ham wilt eten, dan is dat geen probleem. U geeft het door. Net zoals dat ik ook al die jaren heb doorgegeven, dat ik graag plantaardig wil eten. Want dat was er niet. We zien nu dat de meeste mensen niet meer dagelijks vlees eten. Dan is het toch logischer om gewoon mee te gaan met de tendens van een maatschappij? Of bent u iemand die tegen blijft werken en vast probeert te houden aan een oud
- 2265 systeem dat niet werkt?

- De heer **HEIJNEN** (CDA): Kijk, ten eerste, in Noord-Holland hebben we geen intensieve veehouderijen. Dus we hebben hier al jarenlang een ander beleid gevoerd, wat leidt tot volgens mij een mooie agrarische sector. Ja, er moeten veranderingen plaatsenvinden. Maar wat u doet,
- 2270 is, u gooit net alle innovaties aan de kant. U doet dat niet samen met de sector, maar u doet dat tegenover de sector. Dat werkt gewoon niet, omdat je vervolgens geen stap verder komt. Ik bedoel, er is niet voor niets grote onvrede in de samenleving bij die groep, omdat het voelt alsof ze gedwongen worden in een nieuw systeem overnemen. Ik bepleit- Ik bedoel, niet alles wat u zegt is onzin. Alleen de radicaliteit waarmee het wordt uitgevoerd is gewoon iets wat voor kloven
- 2275 zorgt in de samenleving, terwijl we volgens mij juist op dit moment moeten zoeken naar verbinding. En dat neem ik uw partij onder andere - er zijn anderen ook hier in deze Staten - wel kwalijk, want ik denk dat dat niet helpt.

- Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, voorzitter, dan nemen we elkaar dingen kwalijk, want ik neem het CDA inderdaad kwalijk het systeem waar we hier terecht zijn gekomen. Ik ben er inderdaad voor om het gesprek te blijven aangaan met boeren, maar vooral met de goede boeren die het goede voorbeeld geven. En dan kom ik weer op die groene boeren uit, op die natuurinclusieve boeren, die biologische boeren, juist waar we meer van moeten hebben, omdat dat niet alleen goed is voor onze samenleving, voor onze landbouw, voor die boeren zelf, maar ook voor water- en
- 2285 luchtkwaliteit.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Zoon.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, sorry, we zijn het volgens mij gewoon pertinent oneens, het CDA.

2290 De heer **HEIJNEN** (CDA): Daar lijkt het op.

Statenlid **ZOON** (PvdD): Daar lijkt het op, helaas. Maar dan moeten we daar nog eens goed over gaan praten, want ergens staan we wel voor eenzelfde doelgroep.

2295 Goed, de motie die ik ga indienen samen met GroenLinks. Verzoeken GS overleggen met onder andere gemeenten en de wildopvangsectoren te organiseren met het doel om een mogelijk model voor structurele financiering te verkennen, waarmee een provinciaal dekkend netwerk van wildopvangcentra gewaarborgd kan worden, daarbij ook te inventariseren hoeveel geld nodig is en dit af te ronden voor 15 maart 2023, en gaan over tot de orde van de dag.

2300

Motie 203-14 november 2022

Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

2305 *Constateernde dat:*

- *Mede door provinciaal beleid in de vorm van o.a. ruimtelijke ordening en infrastructurele projecten, het leefgebied van wilde dieren steeds beperkter wordt en wilde dieren daarom steeds vaker in nood komen;*
- *Wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten voor Noord-Holland leveren door het bieden van hulp aan wilde dieren in nood, door het geven van natuureducatie en het bieden van een plek aan jongeren en mensen met een rugzakje;*
- *Deze opvangcentra al jaren moeten vechten om te overleven, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is, terwijl ze wel plichten hebben en belangrijke maatschappelijke diensten leveren;*
- *Provincie Noord-Holland erkent dat de wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten leveren voor de provincie.*

Overwegende dat:

- *De Raad voor Dieraangelegenheden (RDA) adviseert om samen met de sector en andere overheden in te zetten op de zorg voor continuïteit en afspraken over structurele financiering van wildopvangcentra;*
- *De RDA adviseert om met de wildopvangcentra samen te werken aan de concrete invulling en vormgeving van de ondersteuningsstructuur, aangezien de sector goede ideeën hierover heeft (bijvoorbeeld instandhoudingsbijdrage, professionaliseringsbijdrage, kosten per dier, fonds);*
- *De RDA daarbij een belangrijke rol ziet voor de provincie;*
- *De opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt en de provincie juist gezien haar verbindende bovenregionale functie en haar verantwoordelijkheid m.b.t. natuur, een logische rol heeft om de gesprekken met o.a. gemeenten en de sector te organiseren. De provincie kan daarbij aansluiten bij de betrokkenheid die een aantal gemeenten nu al tonen bij wildopvang;*
- *Alle wildopvangcentra in Noord-Holland, Stichting Wildopvang.nl en Stichting Dierenlot de provincie hebben opgeroepen om deze taak op zich te nemen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Overleggen met o.a. gemeenten en de wildopvangsector te organiseren, met het doel om een mogelijk model voor structurele financiering te verkennen, waarmee een provincie-dekkend netwerk van wildopvangcentra gewaarborgd kan worden. Daarbij ook te inventariseren hoeveel geld nodig is;*
- *Dit af ronden voor 15 maart 2023.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2340

Ondertekening: Ines Kostić (Partij voor de Dieren) en Ruchama Bwefar (GroenLinks)

2345 Statenlid **ZOON** (PvdD): Motie 10. Verzoeken GS het resterende bedrag à honderdduizend euro niet langer voor één externe deskundige op de plank te houden, maar te luisteren naar de Noord-Hollandse wildopvangcentra en Stichting Dierenlot en voor maart 2023 in overleg het geld zo te besteden dat het maximaal bijdraagt aan de behoefte van de opvangcentra, en geen over tot de orde van de dag.

Motie 204-14 november 2022

Toegezegd geld aan opvangcentra voor wilde dieren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constateernde dat:

- 2355 • Wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten voor Noord-Holland leveren door het bieden van hulp aan wilde dieren in nood, door het geven van natuureducatie en het bieden van een plek aan jongeren en mensen met een rugzakje;
- Deze opvangcentra al jaren moeten vechten om te overleven, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is, terwijl ze wel plichten hebben en belangrijke maatschappelijke diensten leveren;
- 2360 • Provincie Noord-Holland erkent dat de wildopvangcentra belangrijke maatschappelijke diensten leveren voor de provincie en daarvoor €200.000 euro opzij heeft gezet voor de periode 2019-2023.

Overwegende dat:

- 2365 • €100.000 euro echter na drie jaar nog ligt te wachten op besteding, terwijl de wildopvangcentra het geld hard nodig hebben;
- Die €100.000 in 2019 gereserveerd is voor een externe deskundige die de wildopvangcentra zou begeleiden naar het schrijven van uniforme protocollen, in de verwachting dat de Rijksoverheid snel met nieuwe beleidsregels zou komen;
- 2370 • Die nieuwe beleidsregels er nog niet zijn en ook niet voor de verkiezingen van 2023 komen;
- Het lastig is uit te leggen dat zoveel geld zolang op de plank wordt gehouden voor inhuur van één externe kracht, terwijl wildopvangcentra het al jaren moeilijk hebben en er nog geen aanzet is gedaan voor het regelen van structurele financiering;
- 2375 • Het uitgangspunt altijd was om in overleg met opvangcentra en op basis van hun behoeften tot besteding van het gereserveerde geld te komen;
- Gedeputeerde Zaal in commissie van 5 september 2022 aangaf dat op het moment dat “er signalen zijn van alle opvangcentra” over de besteding, daar natuurlijk naar gekeken moet worden;
- 2380 • De wildopvangcentra gezamenlijk, Stichting Wildopvang.nl en Stichting Dierenlot duidelijk zo’n signaal hebben gegeven en hebben laten weten dat gezien de ontwikkelingen het niet wenselijk is dat de €100.000 euro aan een externe wordt besteed en zeker niet voor zo’n groot bedrag.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2385 • Het resterende bedrag è €100.000,- niet langer voor één externe deskundige op de plank te houden, maar te luisteren naar de Noord-Hollandse wildopvangcentra en Stichting Dierenlot, en vóór maart 2023, in overleg, het geld zo te besteden dat het maximaal bijdraagt aan de behoeften van de opvangcentra.

En gaan over tot de orde van de dag.

2390 Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren)

2395 Statenlid ZOON (PvdD): En voorzitter, dan ben ik gekomen, dan eindig ik daar waar ik mee begonnen was. We hebben meer biologische landbouw nodig. Meer groene zakdoekjes, zou je kunnen zeggen, en minder rode zakdoeken. Dat past bij de visie van Europa, van Nederland, maar vooral ook van Noord-Holland. En daarvoor dien ik een motie in – en dan moet ik even een brilletje pakken, want dat ga ik niet meer redden – die we samen met PvdA, DENK en D66 indienen. Verzoeken het college van GS de noodzaak voor meer biologische agrarische activiteiten en met de Voedselvisie onder de arm nogmaals onder de aandacht te brengen van de sector, de organisaties die de sector vertegenwoordigen en de rest van de keten, acties te ondernemen door GS, te beoordelen in hoeverre daar nu capaciteit voor is die een bredere inzet op biologisch verbouwen, telen stimuleren en, of die een bredere vraag van consumenten naar biologische producten genereren, een brief te sturen aan PS over de vraag hoe de provincie kan bijdragen aan de Europese doelstelling tot verhoging van het biologische areaal, deze brief voert de zomer van 2023 aan PS te doen toekomen, en gaat over tot de orde van de dag.

2405

Motie 205-14 november 2022

Hernieuwde aandacht voor (meer) biologische landbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

2410 Constateernde dat:

- Er in de Voedselvisie van de provincie wordt ingezet op natuurinclusieve landbouw in 2030 door verdere reductie van bestrijdingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid en vergroting van biodiversiteit;
- 2415 • De Voedselvisie nog onvoldoende duidelijk lijkt over hoe we het areaal biologische landbouw kunnen verhogen;

- De Voedselvisie niet over sierteelt/bollenteelt gaat;
- De Europese Unie onder de Green Deal het doel heeft gesteld om de consumptie van biologische producten te stimuleren, en uiterlijk in 2030 ten minste 25 $\frac{3}{4}$ van de landbouwgrond te gebruiken voor biologische landbouw;
- 2420 • Noord-Holland en Nederland op dit punt nog wel een achterstand in te halen heeft bij veel andere Europese landen;
- De concurrentiepositie van biologische agrarische ondernemers nog altijd achterloopt op de reguliere agrarische ondernemers.

Overwegende dat:

- 2425 • Het percentage areaal biologische landbouw jarenlang ongeveer gelijk is gebleven. Door de bank genomen in Noord Holland nog maar zo'n 1 tot 5%;
- Dit terwijl we met een omslag naar biologisch grote vooruitgang kunnen boeken op het gebied van water- en bodemkwaliteit en gezondheid van mensen en dieren;
- 2430 • Om hier verbetering in te brengen een plan nodig is, dat niet alleen gaat over voedselbeleid, maar ook over sier- en bollenteelt.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- De noodzaak van meer biologische agrarische activiteit – en met de Voedselvisie ‘onder de arm’ – nogmaals onder de aandacht te brengen van de sector, de organisaties die de sector vertegenwoordigen en de rest van de keten;
- 2435 • Acties te ondernemen (door GS te beoordelen in hoeverre daar nu capaciteit voor is die een bredere inzet op biologisch verbouwen / telen stimuleert en/of die een bredere vraag (van consumenten) naar biologische producten genereren;
- Een brief te sturen aan PS over de vraag hoe de provincie kan bijdragen aan de Europese doelstelling tot verhoging van het biologisch areaal;
- 2440 • Deze brief voor de zomer 2023 aan PS te doen toekomen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Fabian Zoon (Partij voor de Dieren), Aukelien Jellema (PvdA), Süleyman Koyuncu (DENK) en Amelie Strens (D66)

2445

De **VOORZITTER**: We lopen ze nog even na, maar u bent zeer accuraat. Dus we kunnen ervan uitgaan dat deze moties onderdeel uitmaken van onze beraadslagingen. Ik telde er negen. U had het net over tien, maar volgens mij is het negen ingediende moties. Ja.

2450

Dan gaan we naar de heer Deen van de PVV.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Vandaag bespreken we de Begroting voor 2023. Wij gebruiken al een aantal jaar deze vergadering om met veel passie, onze mening en ideeën te ventileren en daarbij wat moties en amendementen in te dienen. En waar leidt dit iedere keer toe, voorzitter? Is dan de grote vraag. Dit leidt iedere keer tot het feit dat er straks in maart weer partijen staan te trappelen om de PVV uit te sluiten. Dit zijn dan weer dezelfde partijen die in elke zin het woord ‘samen’ uitspreken en zogenaamd pleiten voor een democratische aanpak. Deze partijen, voorzitter, zijn op dit moment ook verantwoordelijk voor de huidige situatie in Nederland. En als een schoothondje voert het College in Noord-Holland het opgelegde beleid vanuit Den Haag en Brussel uit. Hierdoor hebben wij te maken met een wooncrisis, een asielcrisis, een koopkrachtcrisis, klimaatcrisis, stikstofcrisis en een energiecrisis. Het water, voorzitter, staat de Noord-Hollander aan de lippen. De portemonnee is leeg. Mensen zitten in de kou en kunnen geen boodschappen meer doen. Dat is de realiteit, voorzitter. Daarom dienen wij vandaag één motie in met het dictum: roept het college op om de koopkracht van onze burgers te verbeteren door de opcenten met zestien procent te verlagen.

2465

Motie 206-14 november 2022

Verlagen opcenten

2470

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- De koopkracht van veel Noord-Hollanders zienderogen afneemt door het afbraakbeleid van kabinet Rutte IV.

Overwegende dat:

2475

- De enige manier waarop de provincie de koopkracht van haar burgers op directe wijze kan verbeteren, is via de opcenten;
- De provincie per jaar vele miljoenen euro's aan belastinggeld verkwanselt aan beleid voor niet-bestaande problemen, zoals klimaat, stikstof en natuur.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2480 • *De koopkracht van onze burgers te verbeteren door de opcenten met 16% te verlagen en dekking daarvoor zoveel mogelijk te halen uit de budgetten voor genoemde niet-bestaande problemen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

2485 *Ondertekening: Marco Deen (PVV)*

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, veel woorden gaan wij niet meer vuil maken aan deze begroting, want dat is zinloos. De stoomwals dendert gewoon onverminderd door. Eén vraag willen wij daarom wel stellen aan de Noord-Hollandse inwoner en ondernemer.

2490 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik werd toch wel even verrast door uw motie. Maar hoe denkt u dat die motie de koopkracht gaat versterken van de mensen aan de onderkant van de samenleving die geen auto hebben en die juist die versterking van de koopkracht nodig hebben?

2495 De heer **DEEN** (PVV): Nou, voorzitter, daar heeft de heer Klein een punt. Je moet natuurlijk wel een auto hebben om de opcenten te kunnen verlagen, maar in ieder geval help je die mensen wel. Ja. Misschien trouwens ook een idee nu de heer Klein toch even opstond. Misschien dat we al dan vervroegd de mensen mee kunnen pakken met een elektrische auto in plaats van daarmee te wachten tot 2024. Dat scheelt ook weer een aanzienlijk deel. Kunnen we misschien die mensen
2500 aan de onderkant van de maatschappij-

De **VOORZITTER**: Meneer Deen, u interrompeert natuurlijk niet meneer Klein; meneer Klein interrompeert u, hè?

2505 De heer **DEEN** (PVV): Ja, ik haak alleen even in op de heer Klein. Dat vind ik toch wel prettig. Ja.

Voorzitter, ik wilde zeggen dat veel woorden wij niet meer vuil gaan maken aan deze begroting. Zinloos, want de stoomwals dendert gewoon door. Eén vraag willen wij stellen aan de Noord-Hollandse inwoner en ondernemer. En inderdaad, ik heb het al een paar keer gehoord, de
2510 verkiezingen zijn wat mij betreft begonnen. Wilt u hierin verandering? Wilt u weer een onbezorgd leven? Maak dan het juiste vakje rood in maart en de PVV gaat dat regelen. Dank u.

De **VOORZITTER**: U wilde nog een motie indienen, meneer Deen. [...] En deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

2515 Dan ga ik het woord geven aan mevrouw Alberts van de SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, TINA. Ja, u kijkt mij nu allemaal verdwaasd aan, want waar heeft ze het over? Ik kijk nog even de zaal rond om te kijken
2520 of er iemand is waar al een lichtje gaat branden. Welnu, There Is No Alternative. Iemand had het goed. Dat is een heel beroemde uitspraak van Margaret Thatcher, de IJzeren Dame uit het Britse Koninkrijk. Het was de start van een ongeluk in slow motion. En waar we nu nog mee zitten. Waar doelde mevrouw Thatcher eigenlijk op dat er geen alternatief was? Het zou allemaal goedkoper worden. En efficiënter. En vooral met veel minder bureaucratie, want de markt zou het oplossen.
2525 There is no alternative. Voorzitter, in willekeurige volgorde werden de volgende zaken aanbesteed: de energievoorziening, publieke werken, volkshuisvesting, ouderenzorg, jeugdzorg, gehandicaptenzorg, openbaar vervoer, posterijen. De rij is haast eindeloos. En ik zal er zeker een paar niet genoemd hebben. De overheid mocht het niet langer zelf doen. Dus werden diensten en instanties verzelfstandigd of zelfs in de verkoop gedaan. Denk aan de gemeentelijke en
2530 provinciale energiebedrijven. Ze werden Nuon. En vervolgens verkocht aan het Zweedse overheidsbedrijf Vattenfall. Denk aan de hoogovens. Ze werden Corus, nu Tata Steel. Denk aan de Noord- en Zuid-Hollandse Busmaatschappij, nu Connexxion, of moet ik nu eigenlijk inmiddels alweer spreken van Transdev? Werd het nou goedkoper? Nee, natuurlijk niet. Want als de overheid iets wilde, dan moest er een heel aanbestedingscircuit worden opgezet met consultants
2535 en juristen en allemaal geen goedkope 'jongens'. Ik zet ze even tussen aanhalingstekens, dat niemand zich aangesproken voelt voor het verkeerde woord gebruik. De afdeling juridische zaken groeide explosief, want contracten moesten worden opgesteld en er moesten rechtszaken worden gevoerd tegen bedrijven die het dan met de gang van zaken oneens waren. En om die rechtszaken te vermijden, moesten er weer meer juristen in dienst genomen worden. Of niet?
2540 Want die juristen, die hadden door dat ze niet in dienst van de overheid moesten treden, maar zich extern moesten laten inhuren. Pels Rijcken is er groot mee geworden. En werd het nou

efficiënter? Nee, natuurlijk. Want bij wie moest je aankloppen als er iets niet in orde was? En zeker voor gewone mensen werden het kastje en de muur bekende objecten waar ze mee te maken kregen. Ooit bedacht een reclamebureau zelfs de paarse krokodil. Kwam er dan minder
 2545 bureaucratie? Ik denk dat u inmiddels het antwoord wel stiekem zit in te vullen. Want omdat bedrijven vooral bezig waren om hun eigen zin te doen – namelijk denken aan winstmaximalisatie – moesten er steeds meer regels bedacht worden om ze in toom te houden. Dat was zelfs niet genoeg. Want we hebben natuurlijk daarnet de heer Zoon horen praten over zijn geitenpaadjes. Want er werden steeds nieuwe geitenpaadjes verzonnen, waardoor weer
 2550 nieuwe juristen- Dit bewust ingezette ongeluk in slow motion heeft ervoor gezorgd dat wegenbouw standaard drie keer zo duur werd. Of misschien wel meer. En er werd toen een nieuwe oplossing gevonden. De juristen bedachten het volgende systeem van Design, Finance, Construct and Maintain. Dus ontwerp, financier, bouw en onderhoud. En wat kregen we? De Leeghwaterbrug. Er mocht worden bijgelapt. Of de nieuwe zeesluis. Nou, er werd vooraf al
 2555 bijgelapt, want hij moest groter en sneller klaar zijn. Wat kregen we? Hij was dus niet op tijd klaar. Zeker niet sneller. En we kregen busvervoer, inderdaad, maar het is zo duur geworden dat het niet meer in de haarvaten van onze provincie komt en daarmee de leefbaarheid op de tocht is komen te staan. En wat was de oplossing? U mag de laatste anderhalve kilometer lopen. Of we bedenken de Texelhopper. Een ongeluk in slow motion? Met dat de overheid, diensten en instanties op afstand zette, gebeurde er nog iets anders. Want voor sommigen is het woord
 2560 ‘overheid’ een vies woord, maar overheid staat voor iets anders. Namelijk, voor democratische zeggenschap. En die zijn we kwijt. Probeer nog maar eens wat voor mekaar te krijgen als overheid, want alles is op afstand gezet. Ja, we mogen betalen. Ik vind het dan ook zeer opmerkelijk dat het de overheid zelf was – althans, bepaalde politieke partijen – die die democratische zeggenschap uit handen heeft gegeven. En nu zijn er de beroemde, nou nee, beruchte gebakken peren. De energiecrisis drukt ons met de neus op de feiten. Straks gaat de regering vanwege het energieplafond 23 miljard overmaken aan het Zweedse staatsbedrijf Vattenfall. Vattenfall, wat destijds voor twintig miljard de overname betaalde van onze eigen energievoorziening. O ja, en die 23 miljard is voor één jaar. Nou, het blijkt dus ook dat we er
 2570 totaal geen zeggenschap over hebben. Dat geld kunnen we zo overmaken. Ook alle toestanden rond Tata laten dat zien. De overheid gaat straks kapitalen investeren in groen staal, maar krijgt er niets voor terug. Geen zeggenschap. En de winst verdwijnt naar India.

Voorzitter, binnen deze omstandigheden komt de SP met een aantal voorstellen. Het blijft behelpen, want veel van onze voorstellen gaan over praten, over bespreken, over lobbyen. Maar we gaan ervan uit dat u, ondanks dat, geen van de voorstellen wegwuift, want ze gaan-

De **VOORZITTER**: De heer Heijen.

2580 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, sorry, ja, ik wou het even afronden. Een laatste zin en dan- Ze gaan namelijk over schone lucht. Ze gaan over natuur, over leefbaarheid, over gezondheid, over volkshuisvesting. Allemaal zaken die onze inwoners aangaan.

2585 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik moest bij ‘Tina’ denken aan het meidenblad dat mijn zusje vroeger las. Ik werd daar overigens beduidend opgewekter van dan van wat u net naar voren bracht.

De **VOORZITTER**: U las het ook dus?

2590 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik las het ook. Ja. Kunt u nou uit het buitenland veel voorbeelden noemen waar ze een grote overheid hebben waar het allemaal beduidend beter is geregeld dan hier?

2595 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Kijk, dit is de ouderwetse doodoener. De overheid kon het niet zelf. Nee, de overheid maakte fouten, maar we hadden wel de zeggenschap en we hadden wel de mogelijkheid op het moment dat een directeur niet functioneerde, omdat hij er een potje van maakte, om hem de laan uit te sturen. En nu hebben we niks. Het enige wat er is: we mogen betalen of niet betalen. Ik vind dat een vrij slechte verhouding voor iets wat alle inwoners aangaat. Begrijpt u een beetje wat ik bedoelde? Er werden fouten gemaakt door die overheid. Natuurlijk. En nu nog. Maar nog steeds blijkt dat die democratische controle wat mij
 2600 betreft een groter goed is dan alles maar op afstand te zetten.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Volgens mij worden overal fouten gemaakt, waar mensen werken. Maar u heeft geen antwoord geven op mijn vraag. Noemt u nou eens voorbeelden uit het buitenland

2605 met een sterke overheid of met een overheid die alles regelt waar het beduidend veel beter gaat dan hier in Nederland.

2610 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou ja, de vraag is dan of u dan meteen erachteraan zet of ik daar dan naartoe wil emigreren. Dat is dan niet het gebeuren. Maar ik weet dat er een aantal Scandinavische landen zijn die het redelijk aardig doen. Kijk eens naar het onderwijs, hoe dat daar geregeld is, bijvoorbeeld.

2615 De heer **HEIJNEN** (CDA): Volgens mij is de- Nou, jawel, maar volgens mij is ook het onderwijs juist een van de zaken in Nederland die nog behoorlijk door de overheid worden. Gebouwen zijn vaak van gemeenten en alle financiën lopen keurig via het ministerie. Maar ik constateer dat u dus niet met een land komt die en ik- U hoeft- Ik zou het heel jammer vinden als u emigreert, want het is volgens mij veel te leuk als je hier blijft. Maar ik constateer dat u niet met een groot voorbeeld komt van, kijk, dit is een land met een overheid waar de overheid nagenoeg alles regelt en daar gaat het beduidend beter dan hier in Nederland.

2620 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nog eventjes terugkomend op het onderwijs. Dan gaan we wel een beetje van het provinciale padje af, om het maar zo te zeggen. Maar in zijn algemeenheid. Wat er nu gebeurd is, is dat we het onderwijs aan de schoolbesturen hebben overgelaten en dat we alleen kunnen betalen. We gaan niet over meer- Dus je hoeft niet meer inderdaad bij de dienst in drievoud in te dienen of je nog een pakketje kleurpotloden mag
2625 hebben voor in je klas. Dat is afgeschaft. Dat was ook raar aan de overheid. Maar nu staat het zo ver weg en krijg je dus nu dat er op de schoolpleinen mensen staan te flyeren om bijlesbureautjes aan het werk te helpen. "Komt u maar bij mij, want ik geef beter onderwijs", al dat soort zaken. Ja, Ik weet niet of u daar blij mee bent. Het is een korte, qua antwoord, maar het is een voorbeeld.

2630 De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wilde toch even ingaan op het pleidooi eigenlijk van mevrouw Alberts om toch te pleiten voor een grotere overheid. Als Forum voor Democratie zijn wij eigenlijk voor een kleinere overheid. Maar we hebben natuurlijk intern ook die discussie, omdat we zien- Dat heb ik vorig jaar bij de Algemene Beschouwing ook
2635 aangegeven, dat wij ook vinden dat de liberalisering van de energiemarkt enorm is doorgeslagen. Dus ik zie ook dat dat wel negatieve kanten heeft. Nu kan het bedrijfsleven, zou daar een efficiëntieslag in kunnen hebben betekend. Aan de andere kant heeft dat ook- Nou ja, omdat die connectie verdwenen is. Maar die overheid is ook een waterhoofd. Dus als u zegt- Correctie. Als mevrouw Alberts zegt dat we meer overheid zouden moeten doen, hoe voorkomen we dan in dit
2640 geval dat het een waterhoofd wordt en dat het een inefficiënte, onuitvoer-machine eigenlijk wordt?

2645 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Bij dé overheid in zijn algemeenheid valt hier en daar wel wat te schrappen. Ik vind bijvoorbeeld het enorme aantal voorlichters, vind ik gigantisch. Die zouden ook bij de krant kunnen gaan werken bijvoorbeeld. Maar ik heb net in mijn verhaal laten zien dat de juridische afdeling zo groot wordt. Alles is gejuridificeerd. En dat zijn enorme hoeveelheden, nou ja, mensen in dienst van de overheid waarvan je je kunt afvragen of dat nou wel de zaak dient. Nogmaals, ik begrijp uw twijfel. Ik zou zeggen, denk gerust nog eens met
2650 elkaar daarover na en kom op het pleidooi wat ik hou – ik kan het ook aan u doorgeven – kom daar nog eens op terug en maak er een studieobject van.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Studie, dat is een mooi haakje. Heeft u geschiedenis gestudeerd?

2655 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja.

2660 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): U heeft geschiedenis gestudeerd. Dat maakt het nog interessanter. Ik ook. U houdt een prachtig betoog. Wat u doet, is dat u een situatie van de jaren '80 volledig plakt op de situatie in 2022 zonder enige rekenschap te houden van een enorme periode die daartussen heeft plaatsgevonden. En u maakt dus een vergelijking van twee zaken die niet te vergelijken zijn. Ik vind het prachtig, hoor, hoe u het vertelt en ik ga volledig met u mee. Maar in die zin gaat uw betoog gewoon absoluut niet op. Bent u dat niet met mij eens? Als we kijken naar de historie.

2665 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Terwijl u bezig was met deze vraag te formuleren, stond ik al 'nee' te schudden. Want wat ik gedaan heb, dat is in feite het

startpunt – de overheid kan het niet en je moet allemaal aan de markt – en het eindpunt – de markt domineert. Daartussen is natuurlijk een heleboel gebeurd en het werd steeds meer in de richting van het marktdenken gebracht. En nu zijn we op het punt waarvan ik heb gezegd: dat zijn gebakken peren. Natuurlijk, ik kan het hele verhaal met u doornemen, maar ja, dan is mijn spreektijd op en dan heb ik die moties nog niet opgelezen. Dus dat is ook niet helemaal de bedoeling.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Voor u zijn het gebakken peren, voor mij is het appels en peren vergelijken. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nee, want ik heb het proces beschreven. Weliswaar, alle tussenliggende stappen heb ik overgeslagen. Maar dan kan je dus wel degelijk zeggen: nu, op dit moment, als resultaat van deze historische ontwikkeling zitten we met iets waarvan we moeten zeggen 'dit is het niet meer, dat moet anders'.

Ik ga de moties voorlezen. O ja, en ik had het preadvies eigenlijk al voorgezegd. Namelijk, niet wegwuiven. Maar dat laat ik geheel aan het College over verder. Ik hoop dat ze daarnaar luisteren.

De eerste motie, die heet Lutkemeerpolderen. Mensen die in de commissie aanwezig waren, weten wat ik daarmee ga bedoelen. Het dictum is: verzoekt Gedeputeerde Staten in overleg te treden met de initiatiefnemers van Voedselpark Amsterdam, de gemeente Amsterdam, de aandeelhouders van SADC en de overige betrokken gemeenten. Het tweede verzoek: zich te buigen over de ontwikkeling en realisatie van een voedselpark in de Lutkemeerpolder en de uitkomsten van dit overleg te rapporteren aan Provinciale Staten. Medeondertekend door de Partij voor de Dieren.

Motie 215-14 november 2022 Lutkemeerpolderen

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Overwegende dat:*

- *Ahold zich heeft teruggetrokken uit de Lutkemeerpolder;*
- *Verskillende betrokken partijen hebben aangegeven bereid te zijn om in overleg te treden over de toekomst van de Lutkemeerpolder;*
- *Een groeiende groep Amsterdammers een voedselpark in de Lutkemeerpolder wil realiseren;*
- *Stadslandbouw goed past in de transitie naar een circulaire economie.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *In overleg te treden met de initiatiefnemers van het Voedselpark, de gemeente Amsterdam, de aandeelhouders van SADC en de overige betrokken gemeenten;*
- *Zich te buigen over de ontwikkeling en realisatie van een Voedselpark in de Lutkemeerpolder;*
- *En de uitkomsten van dit overleg te rapporteren aan Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren)

De tweede motie, die heet Wet Bibob toepassen bij recreatieparken. Als u ons gevolgd heeft, weet u dat we ons daar erg druk om maken. Hier is het dictum: verzoekt Gedeputeerde Staten om in overleg te gaan met de gemeenten om bij overname van een recreatiepark of nieuw te realiseren recreatiepark een Bibob-onderzoek verplicht te stellen en om in overleg te gaan met gemeenten om een Bibob-onderzoek te starten bij parken die onlangs verkocht zijn, maar waar nog geen plan ligt – zoals camping Sandervoerde in Zandvoort en Jachthaven De Otter in Wijdmeren.

Motie 214-14 november 2022 Wet Bibob toepassen bij recreatieparken

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constateerend dat:*

- *De berichten in de media betreffende de handel en wandel aangaande de vakantieparken zeer verontrustend zijn;*

- 2730
- *Investeerders die vakantieparken opkopen vaak al aan herstructurering beginnen terwijl de vergunningen nog niet rond zijn;*
 - *De recreanten vaak angst aangejaagd wordt door de investeerders.*
- Overwegende dat:
- 2735
- *Voorkomen moet worden dat de provincie Noord-Holland onbedoeld en ongewild strafbare activiteiten faciliteert;*
 - *Investeerders dienen aan te tonen waar hun investering vandaan komt.*
- Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- 2740
- *Om in overleg te gaan met de gemeenten om bij overname van een recreatiepark of nieuw te realiseren recreatiepark een Bibob-onderzoek verplicht te stellen;*
 - *Om in overleg te gaan met de gemeenten om een Bibob-onderzoek te starten bij parken die onlangs verkocht zijn maar waar nog geen plan ligt zoals Camping Sandevoerde (Zandvoort) of Jachthaven De Otter (Wijdemeren).*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

2745 *Ondertekening: Remine Alberts (SP)*

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Derde motie. Die gaat weer over schone lucht, in dit geval CO₂-uitstoot en de motie heet Leg vliegverkeer van privéjets aan banden. Besluit GS opdracht te geven om het gebruik van privéjets te ontmoedigen door bij het Rijk te pleiten voor het invoeren van een belasting op kerosineverbruik voor privévluchten – is er niet –, privévluchten te laten meetellen bij het maximaal aantal toegestane vliegbewegingen vanaf Schiphol – worden niet meegeteld namelijk –, een onderzoek naar de mogelijkheden om gebruik van privévluchten te verbieden en te onderzoeken hoe binnen de EU de belastingvoordelen voor gebruik en bezit van privéjets afgeschaft kunnen worden en hoe gebruik van en bezit zwaarder belast kan worden. Dit komt misschien voor een heleboel van u- Vrij nieuw. Maar vrij kortgeleden hebben wij gehoord namelijk dat privéjets buiten zo'n beetje alles en nog wat vallen. En als dan bijvoorbeeld een beperking gaat komen op de reguliere vluchten – er wordt nu gewerkt van vijfhonderd naar 440.000 vluchten per jaar, dan kan je rustig met je privéjet die vluchten gaan invullen. Niemand let erop. Dus zitten we nog op vijfhonderdduizend vliegbewegingen voor je het weet. Dus dat is een heel essentiële om daar notie van te nemen. We gaan niet zelf verbieden, maar we gaan wel vragen: Rijk, let op, want je wordt in de maling genomen, want de privéjets gaan achterom gewoon door met waar ze mee bezig waren. Medeondertekend door de Partij voor de Dieren.

2750

2755

2760

Motie 213-14 november 2022

2765 **Leg vliegverkeer van privéjets aan banden**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Overwegende dat:

- 2770
- *Er jaarlijks duizenden privévluchten vanaf Schiphol vertrekken;*
 - *Veel van deze privévluchten relatief korte afstanden betreffen van nog geen 500 kilometer;*
 - *Het aantal vliegbewegingen moet worden teruggebracht om de CO₂-uitstoot te verminderen, de luchtkwaliteit te verbeteren en de geluidsoverlast voor omwonenden te verminderen.*

2775 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

Het gebruik van privéjets te ontmoedigen door bij het Rijk te pleiten voor:

- *Het Invoeren van een belasting op kerosineverbruik voor privévluchten;*
 - *Privévluchten te laten meetellen bij het maximaal aantal toegestane vliegbewegingen vanaf Schiphol;*
- 2780
- *Een onderzoek naar de mogelijkheden om gebruik van privévluchten te verbieden;*
 - *Te onderzoeken hoe binnen de EU de belastingvoordelen voor gebruik en bezit van privéjets afgeschaft kunnen worden en hoe gebruik en bezit zwaarder belast kan worden.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

2785 *Ondertekening: Remine Alberts (SP) en Fabian Zoon (Partij voor de Dieren)*

Motie 213 'Leg vliegverkeer van privéjets aan banden', ingediend door SP en Partij voor de Dieren.

2790 Motie 213 is met aantal stemmen voor en aantal stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: fractienamen.

2795 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Volgende motie: Leg cruiseverkeer aan banden. Dit gaat ook weer over schone lucht trouwens. Namelijk, besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven in de overleggen met gemeente Amsterdam of NZKG, of wat dan ook, erop aan te dringen om grote cruiseschepen niet meer door het Noordzeekanaal te laten varen en aan te laten meren in de Amsterdamse haven. Even voor de duidelijkheid, één cruiseschip heeft een CO₂-uitstoot van 84.000 personenauto's en aan fijnstof uitstoot een miljoen auto's. Dus cruiseschepen.

2800 **Motie 212-14 november 2022**
Leg cruiseverkeer aan banden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Overwegende dat:

- 2805
 - Cruiseschepen zwaar vervuילend zijn;
 - De CO₂-uitstoot van een groot cruiseschip gelijk staat aan de uitstoot van 84.000 personenauto's;
 - De fjnsuitstoot van een groot cruiseschip gelijk staat aan de uitstoot van een miljoen personenauto's;
- 2810
 - In het Noordzeekanaalgebied in de nabije toekomst nog altijd '190 calls' met cruiseschepen worden toegestaan;
 - Het nog lang zal duren voordat cruiseschepen echt schoon en uitstootvrij zullen zijn.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2815
 - In de overleggen met de Gemeente Amsterdam erop aan te dringen om grote cruiseschepen niet meer door het Noordzeekanaal te laten vaten en aanmeren in de Amsterdamse haven.

En gaan over tot de orde van de dag.

2820 *Ondertekening: Remine Alberts (SP)*

2825 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dan in het onderdeel, wat ik daarnet noemde, volkshuisvesting, de motie Geen verkoop van sociale huurwoningen. Namelijk, besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven met gemeenten afspraken te maken dat zij het verkopen van sociale huurwoningen niet langer in de prestatieafspraken die ze maken met corporaties opnemen.

Motie 211-14 november 2022
Geen verkoop van sociale woningen

2830 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Constaterende dat:

- 2835
 - Er nog steeds te veel sociale huurwoningen verkocht worden;
 - Er een groot tekort is aan sociale huurwoningen;
 - De verhuurdersheffing afgeschaft wordt, waardoor de prikkel om te verkopen, vervalt.

Overwegende dat:

- Wanneer sociale huurwoningen niet meer verkocht worden de woningvoorraad in deze categorie niet mee krimpt.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 2840
 - Met gemeenten afspraken te maken dat zij het verkopen van sociale huurwoningen niet langer in de prestatieafspraken opnemen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

2845 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dan ook over volkshuisvesting: Geen sloop, maar onderhoud. Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven samen met woningcorporaties, renovatie en onderhoud voorop te stellen, waardoor de weg naar sloop vermeden wordt.

2850 **Motie 210-14 november 2022**
Geen sloop, maar onderhoud

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- Er nog steeds te veel sociale huurwoningen gesloopt worden;

- 2855
- Sociale huurwoningen die gesloopt worden, plaats moeten maken voor duurdere nieuwbouw;
 - Bewoners, van woningen die gesloopt worden, uit hun vertrouwde omgeving worden gerukt en in andere buurten moeten gaan wonen; veelal verder weg van hun sociale leven.
- 2860 Overwegende dat:
- Veel sociale huurwoningen nog lang mee kunnen gaan wanneer deze onderhouden worden;
 - Om sloop te voorkomen ingezet moet worden op onderhoud.
- Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- 2865
- Samen met woningcorporaties renovatie en onderhoud voorop te stellen, waardoor de weg naar sloop vermeden wordt.
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

- 2870
- Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En dat zijn dan de sociale huurwoningen. Dan een iets langere. Dat is de motie Liever meer natuur dan meer infrastructuur. Daar was dus daarnet eventjes zodat hij misschien bij het iMPI zou worden ingediend, maar we vinden het meer een algemeen verhaal. Dus vandaar dat die nu komt. Dat is namelijk, besluit Gedeputeerde Staten
- 2875 opdracht te geven de bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de projecten afslag A9 Heiloo en project Aanpak Guisweg te schrappen. Dan, de opdracht te geven het investeringsbedrag van ongeveer 55 miljoen te investeren in het NNN en onderzoeken welke andere infrastructurele projecten in Noord-Holland vanwege de uitspraak van de Raad van State inzake de Tussenuitspraak Porthos geen doorgang kunnen vinden en deze op een andere wijze te
- 2880 alloceren, zodat deze ten gunste komen van natuurontwikkeling.

Motie 209-14 november 2022

Liever meer natuur dan meer infrastructuur

- 2885 Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
- Constaterende dat:
- de Raad van State onlangs uitsprak dat voor de aanlegfase van infrastructuurprojecten de bouwvrijstelling niet meer van toepassing is;
 - Dit tot gevolg heeft dat ook voor de aanleg van infrastructuur een individuele beoordeling moet worden gemaakt van de stikstofgevolgen;
- 2890
- Diverse projecten uit het iMPI (integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur) wellicht niet of wellicht op een veel later tijdstip dan gepland doorgang kunnen vinden;
 - Er in elk geval twee infrastructuurprojecten zijn waartegen de bewoners van onze provincie zich verzetten;
- 2895
- Voor de projecten Afslag A9 Heiloo en het project Aanpak Guisweg geen natuurcompensatie gevonden is;
 - Verwacht wordt dat de beide projecten stranden, omdat voor beide projecten de Passende Beoordeling een significant negatief effect heeft op Natura 2000;
- Overwegende dat:
- 2900
- Door af te zien van de Afslag A9 Heiloo en de bijdrage van Noord-Holland aan het project Aanpak Guisweg veel geld kan worden bespaard;
 - Met het afzien van de beide projecten een besparing van ongeveer € 55 miljoen in investeringen kan worden gerealiseerd;
 - Investeren in natuur in plaats van infrastructuur en positieve bijdrage zal leveren aan de natuurkwaliteit;
- 2905
- De mens – en daaromheen ook de Noord-Hollandse mens – niet kan leven en de natuur wordt opgeofferd;
 - Noord-Holland, door middel van een investering een bedrag van euro 55 miljoen kan toevoegen aan de instandhouding van de natuur.
- 2910 Verzoeken Gedeputeerde Staten:
- De bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de projecten Afslag A9 Heiloo en project Aanpak Guisweg te schrappen;
 - Het investeringsbedrag van ongeveer € 55 miljoen te investeren in het NNN;
 - Te onderzoeken welke andere infrastructurele projecten in Noord-Holland, vanwege de uitspraak van de Raad van State inzake de tussenuitspraak Porthos, geen doorgang kunnen vinden;
- 2915

- *Deze op een andere wijze te alloceren, zodat deze ten gunste komen van natuurontwikkeling*
En gaan over tot de orde van de dag.

2920

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

2925 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En ik heb er nog eentje. Dat gaat ook over natuur. We zijn er bijna, hoor. Ik heb er nog twee. De natuur kan wel een extra zetje in de rug gebruiken. Dan is het, besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven over te gaan op het versneld verwerven van gronden voor en inrichten van het NNN en daarvoor onder meer gebruik te maken van de MGA-2 – tweede tranche maatregelen, aankoop en beëindiging veehouderijlocaties – van het Rijk; indien de genoemde middelen ontoereikend zijn voor de versnelde inzet dekking te zoeken in de Reserve groen, de Reserve groene uitweg, de Reserve Oostelijke Vechtplassen, de Reserve waardevermindering, grondaankopen, groen en, of de secundaire dekkingsbronnen programma Natuurnetwerk. Als laatste in dit verhaal: de eventuele extra, structurele kosten die voor rekening van de provincie Noord-Holland komen, te dekken uit het positieve structurele begrotingssaldo.

2930

Motie 208-14 november 2022

2935

De natuur kan wel een extra zetje in de rug gebruiken

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

2940

- *Er in Nederland vanaf 1 januari 2022, nog 34.432 ha NNN (Natuurnetwerk Nederland) moet worden ingericht;*
- *De provincie Noord-Holland hiervan nog 4.695 ha voor haar rekening moet nemen;*
- *In 2021 alle provincies slechts 1.922 ha NNN hebben ingericht;*
- *De provincie Noord-Holland hier slechts 150 ha voor haar rekening nam;*
- *Wanneer in dit tempo wordt doorgegaan met de inrichting van NNN het beoogde doel in 2027 niet gehaald is.*

2945

Overwegende dat:

2950

- *Het programma PNN onderdeel is van de gebiedsgerichte aanpak stikstof en het programma Natuur.*
- *Weliswaar aan de gebiedsgerichte aanpak stikstof en het programma Natuur wordt gewerkt, maar er nog niet heel veel resultaten worden geboekt;*
- *De teruggang van de biodiversiteit in de provincie Noord-Holland is gestopt, maar er nog geen voortgang gemaakt wordt met het herstel;*
- *Daarom versneld moet worden ingezet op de verdere voltooiing van het NNN.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

2955

- *Over te gaan op het versneld verwerven van gronden voor en inrichten van het NNN;*
- *Daarvoor onder meer gebruik te maken van de MGA-2 (tweede tranche maatregelgerichte aankoop en beëindiging veehouderijlocaties) van het Rijk;*
- *Indien de genoemde middelen ontoereikend zijn voor de versnelde inzet dekking te zoeken in de Reserve Groen, de Reserve Groene Uitweg, de Reserve Oostelijke Vechtplassen, de Reserve Waardevermindering Grondaankopen Groen en/of de secundaire dekkingsbronnen programma Natuurnetwerk;*
- *De eventuele extra structurele kosten die voor rekening van de provincie Noord-Holland komen te dekken uit het positieve structureel begrotingssaldo.*

2960

2965

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

2970

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En als laatste, Fundamentele koerswijziging zichtbaar in iMPI – Nu echt meer geld voor ruimte voor ons ov. Besluit het college van GS op te roepen de noodzaak tot beter, kwalitatief en kwantitatief, openbaar vervoer te onderschrijven, dit zichtbaar te maken in de PS-voorstellen en een groter budget beschikbaar te stellen voor ov-verbindingen in onze provincie, waarbij ook fijnmazig ov een grotere rol krijgt, dit vorm te geven in een actualisering van het iMPI 2023-2030, welke verschijnt in het voorjaar van 2023, en deze

2975

actualisering van het iMPI 2023-2030 te verwerken in een wijziging van de begroting van 2023, te verschijnen in het eerste kwartaal van 2023. En dit was de laatste.

Motie 207-14 november 2022

2980 **Fundamentele koerswijziging zichtbaar in iMPI 2024-2031 – ‘Nu echt meer geld en ruimte voor ons ov’**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 2985
 - *In deze Statenvergadering voorligt het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 als VD-57;*
 - *Het deel van het totale budget ten behoeve van infrastructurele projecten steeds kleiner wordt;*
 - *De projecten in plan- en realisatiefase van het iMPI 2023-2030 steeds meer budget vragen, door ontwikkelingen in de macro-economie;*
- 2990
 - *Er maatschappelijk meer behoefte is en komt aan kwalitatief (en kwantitatief) goed ov in ons land, alsook in Noord-Holland;*
 - *In de commissiebehandeling door veel partijen de wens en noodzaak tot meer ov-voorzieningen beider is geworden.*

Overwegende dat:

- 2995
 - *Het alsmaar Investeren in ‘nieuw asfalt’ steeds meer onder druk komt te staan, mede doordat betreffende projecten alsmaar duurder worden en zullen gaan worden;*
 - *Het wens-en-noodzaak uitspreken van kwalitatief en kwantitatief beter OV zal moeten leiden tot een verschuiving in de budgettering, als we het hebben over budgetten voor het komende iMPI;*
- 3000
 - *Er door allerlei ontwikkelingen in de samenleving kansen liggen voor meer ov;*
 - *Veel gebieden, vooral buiten de stedelijke gebieden meer en meer verstoken blijven van goede bereikbaarheidsmogelijkheden, en ook een groot deel van de Staten dit zorgelijk vindt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3005
 - *De noodzaak tot beter (kwalitatief en kwantitatief) openbaar vervoer te onderschrijven;*
 - *Dit zichtbaar te maken in de PS-voorstellen en een groter budget beschikbaar te stellen voor ov-verbindingen in onze provincie, waarbij ook ‘fijnmazig ov een grotere rol krijgt;*
 - *dit vorm te geven in een actualisering van het iMPI 2023-2030, welke verschijnt in het voorjaar van 2023;*
- 3010
 - *Deze actualisering van het iMPI 2023-2030 te verwerken in een wijziging van de begroting van 2023, te verschijnen in het eerste kwartaal van 2023.;*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

3015 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Langer dan mijn speech. Alstublieft.

De **VOORZITTER**: Ik heb er negen geteld.

3020 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja.

De **VOORZITTER**: Die maken alle negen onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel.

Dan gaan we naar de heer Klein van de ChristenUnie.

3025 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Voorzitter, tijdens de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid hadden we het al even over de mooiste zin in de begroting. Op pagina 94 staat “Iedere dag zijn in Noord-Holland mensen op weg naar hun bestemming”. En hoewel dat natuurlijk niet filosofisch bedoeld is, vond ik het eigenlijk wel een heel treffende uitspraak. Want is dat het niet waar we het als provinciebestuur allemaal voor doen? Dat we de randvoorwaarden creëren, zodat zoveel mogelijk van onze inwoners hun bestemming kunnen vinden, tot hun recht kunnen komen, tot bloei kunnen komen. De vraag die in de commissie onbeantwoord bleef, is, wat die bestemming dan is. Dat is gelukkig niet aan ons als provinciebestuur. Maar ik geloof wel dat ieder mens de opdracht heeft om zelf een antwoord te vinden op de vraag wat je bestemming is. Wat je doet met het leven dat je gegeven is. Het is een vraag van alle tijden. Al zo’n 2700 jaar geleden werd zo’n vraag ook gesteld door inwoners van Israël. Wat vraagt God van ons? En er was een profeet, Micha, die antwoord gaf. “God heeft jullie al verteld wat hij van jullie verlangt. Hij vraagt alleen dit: wees eerlijk, rechtvaardig en trouw. En denk niet alleen aan jezelf, maar leef dicht bij God.”

3030 Nou, of je nou in die God gelooft of niet, ik denk dat het in ieder geval voor veel mensen een aansprekend levensdoel is: eerlijk, rechtvaardig en trouw zijn. En het is daarmee ook voor de

3035

3040

ChristenUnie een mooi leidmotief om een beschouwing over een aantal aspecten van de begroting te geven.

3045 En dan wil ik beginnen met het programma Bereikbaarheid. Immers, het gaat om die bestemming. Maar hoe bereik je dan die bestemming? Voor een groot gedeelte van onze inwoners is dat niet een heel ingewikkelde vraag. Ze pakken de fiets, de tram, de bus of de auto of – ik kijk even naar de heer Kanik – ze hoeven niet eens naar buiten, omdat ze Zoomen vanaf huis. En wij zijn heel blij dat GS in deze begroting na onze oproep heeft besloten om verder te investeren in de mobiliteitstransitie en fietsinfrastructuur. Maar dat is nog niet voldoende, want 3050 er zijn ook gebieden in de provincie waar mensen minder keus hebben. Omdat ze geen auto hebben en de voorzieningen op grote afstand zijn gekomen. Omdat er geen of maar af en toe een bus rijdt. En daarbij komen ook nog de aangekondigde prijsstijgingen. De Vervoersregio Amsterdam heeft recent zelfs besloten om de prijs voor het reizen buiten de stad verder te verhogen dan het reizen binnen de stad. En dat vinden wij niet eerlijk. Juist nu zoveel mensen 3055 gebukt gaan onder hoge prijzen, moet het kaartje voor de bus niet duurder worden. Nou denkt u misschien, ja, zet het college zich dan niet in voor het ov? Afgelopen week werd immers bekend dat de provincie 1,2 miljoen investeert in het busvervoer, dat ze bussen overneemt om de kosten voor de maatschappijen te verlagen en dat er in 2023 niet minder bussen hoeven te rijden. Heel goed allemaal. Maar gaat een prijsverhoging dan helpen om mensen terug de bus in te krijgen? 3060 De vraag stellen is hem beantwoorden. Juist wanneer de kosten over de hele breedte stijgen, moet de overheid durven om te investeren om de koopkracht van mensen op peil te houden. En de ChristenUnie wil dat Noord-Holland de prijzen voor het openbaar vervoer in het komend jaar bevriest. We dienen daarom een motie in: Geen prijsstijging ov in Noord-Holland. En dat doen we samen met de SP en de Partij voor de Dieren. Dan wil ik graag het dictum voorlezen. Wij 3065 verzoeken GS de ambitie uit te spreken het tarief voor het busvervoer in Noord-Holland in 2023 gelijk te houden aan het tarief in 2022; met de concessiehouders voor busvervoer in gesprek te gaan om te bepalen met welke extra provinciale bijdrage een prijsverhoging voor reizigers is te voorkomen en hiervoor ruimte te zoeken in de begroting en PS een voorstel voor te leggen bij de eerste begrotingswijziging.

3070

Motie 216-14 november 2022
Geen prijsstijging busvervoer in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

3075

Constaterende dat:

- *Er momenteel sprake is van ongekend inflatie;*
- *Veel inwoners in de problemen komen door deze prijsstijgingen;*
- *De verwachting is dat het tarief voor de bus in 2023 met 7% zal stijgen.*

Overwegende dat:

3080

- *De vervoerders vrijheid hebben om tarieven wel of niet te verhogen;*
- *De provincie de bijdrage aan de vervoerders kan verhogen om een prijsverhoging voor reizigers te voorkomen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

3085

- *De ambitie uit te spreken dat het tarief voor het busvervoer in Noord-Holland in 2023 gelijk blijft aan het tarief in 2022;*
- *Met de concessiehouders voor het busvervoer in gesprek te gaan om te bepalen met welke extra provinciale bijdrage een prijsverhoging voor reizigers te voorkomen;*
- *Hiervoor ruimte te zoeken in de begroting en PS een voorstel voor te leggen bij de eerste begrotingswijziging.*

3090

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Remine Alberts (SP) en Fabian Zoon (Partij voor de Dieren)

3095

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Deze motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen.

3100

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Het tweede onderwerp wat ik aan wil snijden is het programma Klimaat en Milieu. Het klimaat staat volop in de aandacht deze weken. Met de COP 27-top in Caïro, de protesten op Schiphol en de acties in musea. En het is terecht, want de gevolgen van klimaatverandering zien we de laatste jaren steeds scherper. Extremer weer, droogte in Afrika, overstromingen in Pakistan, en de gevolgen zullen waarschijnlijk alleen maar ernstiger worden. En weet u wat het nare is? De klimaatproblemen vergroten de tegenstellingen tussen arm en rijk. Juist kwetsbare mensen worden als eerste slachtoffer van veranderingen. Mensen aan de andere

3105 kant van de wereld met weinig geld, levend in lage delta's of in droge woestijnen. En in ons land, juist de mensen die geen zonnepanelen konden kopen, elektrische auto's konden aanschaffen, warmtepompen, die voelen de effecten van de energieprijzen extra zwaar. Uit de CO₂-impactanalyse van de provincie is gebleken dat het huidige beleid nog tekortschiet. Er moet meer. Niet alleen na de verkiezingen, ook nu al. Wij sluiten ons daarom aan bij de motie van D66, die straks gaat komen, om te onderzoeken hoe de RES-uitvoering versneld kan worden. En ook 3110 dienen we samen met de Partij voor de Dieren de motie in waarin we oproepen om maximaal anderhalve graad ambitie te vertalen in provinciaal beleid. En ook de luchtvaartmotie dat Schiphol zal moeten krimpen doen we in mee, want dat is ook nodig voor de uitstoot van stikstof, luchtvervuiling en geluidsoverlast.

3115 Wij zullen met elkaar de schouders moeten zetten onder een ambitieuze aanpak van klimaatveranderingen. Iedereen zal zijn bijdrage moeten leveren. Maar helaas is dat nog niet helemaal de praktijk. Vorige week maakte Shell bekend dat het 9,4 miljard euro winst heeft gemaakt. Winst overigens, niet vanwege uitzonderlijk ondernemerschap, maar vanwege mazzel door de hoge energieprijzen en daarmee vooral betaald door gewone mensen. En nou zou zo'n 3120 winst op zich helemaal niet erg zijn, als Shell die winst investeert in de noodzakelijke energietransitie, want daar is namelijk nog heel veel geld voor nodig. Maar dat doet Shell niet. Van de 31 miljard euro die Shell in 2022 tot nu toe heeft verdiend, keert Shell 26 miljard euro uit aan haar aandeelhouders. Dat is niet rechtvaardig. Het bedrijf ligt op ramkoers met de samenleving. Een samenleving die zijn uiterste best doet om te verduurzamen, om te zorgen dat 3125 inwoners niet in de kou komen te zitten deze winter. En voorzitter, een bedrijf dat op ramkoers ligt met de samenleving, verliest zijn licence to operate. En wat de ChristenUnie betreft, kunnen we dat best letterlijk maken. De provincie is concessieverlening voor de exploitatie van tankstations in Noord-Holland. Wij willen niet dat bedrijven, wiens inzet haaks staat op provinciale doelen, over de hoofden van onze inwoners geld kunnen verdienen. Wij dienen 3130 daarom een motie in Tankstationconcessies herzien op basis van verantwoord ondernemen. En ik zal het dictum voorlezen. Wij verzoeken GS de oliemaatschappijen met tankstations op provinciale grond in Noord-Holland, die extreme winst aan aandeelhouders uitkeren, aan te spreken op dit gedrag; te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om binnen bestaande concessies consequenties te verbinden aan een gebrek aan maatschappelijke 3135 verantwoordelijkheid; te onderzoeken op welke manier aanvullende voorwaarden kunnen worden gesteld aan concessiehouders; en PS hierover te informeren en op basis hiervan een voorstel te doen waarmee beter gestuurd kan worden op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

3140 **Motie 217-14 november 2022**
Tankstationconcessies herzien op basis van maatschappelijk verantwoord ondernemen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

3145 *Constaterende dat:*

- *De provincie Noord-Holland zo'n 24 concessies heeft uitgegeven voor de exploitatie van tankstations op (deels) provinciale grond;*
- *De provincie de ambitie heeft om klimaatneutraal te zijn in 2050;*
- *De provincie een breed palet aan beleid, maatregelen en activiteiten in om invulling te 3150 geven aan deze opgave;*
- *Oliemaatschappijen dit jaar enorme winsten maken en sommige bedrijven er voor kiezen om die winsten voor het overgrote deel uit te keren aan aandeelhouders;*
- *In de evaluatie van het provinciale tankstationbeleid uit 2017 door Decisio al is gesuggereerd duurzaamheidseisen te formuleren en die op te nemen in de 3155 overeenkomsten met exploitanten;*
- *GS in het voorjaar van 2017 het standpunt heeft ingenomen dat bij de actualisatie van het tankstationbeleid meer rekening dient te worden gehouden met duurzaamheid.*

Overwegende dat:

- *Er brede maatschappelijk verontwaardiging is over de keuze van oliemaatschappijen om winsten uit te keren aan aandeelhouders;*
- *Deze keuze geen enkele bijdrage levert aan de provinciale ambities, en er zelfs mee in tegenspraak is;*
- *De winst mede gemaakt wordt binnen de concessie die de provincie heeft verleend voor de exploitatie van tankstations;*
- *Dat van samenwerkingspartners van de provincie maatschappelijk verantwoord gedrag 3165 mag worden vereist.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De oliemaatschappijen met tankstations op provinciale grond in Noord-Holland die extreme winsten aan aandeelhouders uitkeren aan te spreken op dit gedrag;*
 - 3170 • *Te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om binnen bestaande concessies consequenties te verbinden aan een gebrek aan maatschappelijk verantwoordelijkheid;*
 - *Te onderzoeken op welke manier aanvullende voorwaarden kunnen worden gesteld aan concessiehouders;*
 - 3175 • *PS hierover te informeren en op basis hiervan een voorstel te doen waarmee beter gestuurd kan worden op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.*
- En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie)

- 3180 De **VOORZITTER**: Interruptie van de heer Hartog van JA21. En ondertussen heb ik uw motie ontvangen. Die maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 3185 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, er zijn meerdere zaken die mij tot deze microfoon brachten, maar laat ik me beperken tot uw opmerking dat de doelen van Shell haaks staan op de ambities van deze provincie. Of woorden van een soortgelijke strekking. Kunt u dat toelichten?

- 3190 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, u vraagt het mij toe te lichten. Ik heb het volgens mij vrij duidelijk gemaakt. Wij zetten ons als provincie in voor een energietransitie. Wij proberen te zorgen dat mensen niet in energiearmoede vervallen. En dan zien wij dat zo'n bedrijf als Shell enorme winsten maakt en die niet maatschappelijk verantwoord investeert, maar uitkeert aan haar aandeelhouders. En daarmee vind ik dat het gedrag van Shell – ik heb het niet over de doelen – het gedrag van Shell staat haaks op onze provinciale doelen.

- 3195 De heer **HARTOG** (JA21): Bent u het met mij eens dat Shell een private vennootschap is en in beginsel de belangen van haar aandeelhouders moet dienen? En dat hier nog niet zo lang terug een discussie is gevoerd over de vraag of ABP haar belangen in Shell moest afstoten?

- 3200 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik ben het met u eens dat Shell een private onderneming is. Ik ben het niet met u eens dat Shell daarmee de belangen van haar aandeelhouders moet dienen. Ik vind dat ieder bedrijf de belangen van alle betrokkenen, alle stakeholders, moet dienen. Dat is juist ook de maatschappij, juist ook de inwoners van onze provincie.

- 3205 De heer **HARTOG** (JA21): Ja, nou, dan hoop ik dat u het met mij eens bent dat als u vindt dat een private vennootschap met name maatschappelijke doelen moet dienen, dat je dan ook als overheid daar groot aandeelhouder in moet zijn en dat je zulke belangen niet moet afstoten.

De **VOORZITTER**: De heer Klein, wilt u er nog op reageren of ga ik naar mevrouw Van Soest?

- 3210 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Gaat u maar naar mevrouw Van Soest.

De **VOORZITTER**: Dat dacht ik. Mevrouw Van Soest.

- 3215 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijn vraag is: waarom valt u alleen de Shell aan als er zoveel andere- Als u de speech goed heeft beluisterd van de SP, dan heeft u heel veel antwoorden al gekregen. En dan gaat u nu alleen de Shell aanvallen. Dan denk ik bij mezelf, maar hoe dan met de zorg? Hoe dan met Vattenfall?

- 3220 De **VOORZITTER**: Misschien toch even een verzoekje: wilt u niet alles becommentariëren, alstublieft? Ja, ik kijk even naar rechts van mij, voor de kijkers thuis links. Mevrouw Van Soest, gaat u verder.

- 3225 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Vattenfall doet precies hetzelfde, en alle andere energiemaatschappijen. Bent u nou voor of tegen de privatisering? Want daar komt het uiteindelijk op neer.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel, mevrouw Van Soest. Het is natuurlijk breder dan Shell, daar heeft u helemaal gelijk in. Maar ik las de krant en ik las dit bericht en ik kookte van woede. Ik denk, dit kan toch niet dat een bedrijf zich zo opstelt in deze tijd? Vandaar dat ik Shell als voorbeeld nam. Maar als u het dictum van de motie hebt geluisterd, gaat het over alle

3230 maatschappijen en vind ik dat iedere organisatie in Noord-Holland daar verantwoordelijkheid in heeft. U vraagt ook, is het niet breder en heeft het niet met de privatisering te maken? Er zijn zeker grote uitwassen van de privatisering. In dit geval helaas niet, of misschien helemaal niet, helaas: Shell is al volgens mij meer dan honderd jaar een privaat bedrijf.

3235 De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Klein.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dan kom ik bij het onderwerp gezondheid. Want wat de ChristenUnie betreft, is het nu echt tijd geworden om een lijn te trekken voor Tata. Het mag niet zo zijn dat de gezondheid van onze inwoners minder belangrijk is dan het functioneren van een bedrijf. En jarenlang blijken regels te worden overtreden, wordt er meer uitgestoten dan vergund. We horen dat er bij Tata jarenlang niet is geïnvesteerd in echte vernieuwing. Sommige installaties zijn run to failure en pas na heel lang klagen, vinden burgers gehoor en komt de OD in beweging. Dat is niet rechtvaardig. De ChristenUnie staat voor een samenleving waarin we inzetten op het welzijn van inwoners. Een samenleving waarin niet economische groei centraal staat, maar waarin iedereen tot zijn recht kan komen. En wij willen daarom nu de druk bij Tata maximaal opvoeren en de handhaving versterken. Wij dienen daarom mede de motie in over het intrekken van de vergunning voor de kookgasfabriek 2 en wij hebben een motie Versteving van de omgevingsdiensten. En vervolgens zal ik het dictum voorlezen. Wij verzoeken GS in de begroting voor de komende voor jaar driehonderdduizend euro per jaar extra op te nemen voor de uitvoering van VTH-taken; deze lasten te dekken uit de last onder dwangsom die door de OD's zijn verbeurd en met de omgevingsdienst een plan uit te werken voor een vijfjarig versterkingsprogramma dat de effectiviteit en kwaliteit van de VTH-taken ten goede komt. En deze motie wordt mede ingediend door de Partij voor de Dieren.

3255 **Motie 218-14 november 2022**
Versteving van de omgevingsdiensten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constateernde dat:

- 3260 • *De vergunningverlening en handhaving rondom een aantal grote bedrijven in Noord-Holland veel aandacht vraagt, waaronder bij TATA Steel;*
- *Er situaties zijn geweest waarin de omgevingsdiensten pas na veel klachten en handavingsverzoeken vanuit inwoners aan de slag zijn gegaan;*
- *De OD NZKG verschillende lasten onder dwangsom heeft opgelegd aan TATA Steel.*

3265 *Overwegende dat:*

- *Wij verschillende signalen horen dat de mankracht bij de omgevingsdiensten te beperkt is en het verloop onder personeel groot;*
- *Het voor de geloofwaardigheid van de het provinciale milieubeleid essentieel is dat er voldoende mankracht en expertise aanwezig is bij de omgevingsdiensten.*

3270 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *In de begroting voor de komende 5 jaar 300.000 euro extra op te nemen voor de uitvoering VTH taken (2.2.1);*
- *Deze lasten te dekken uit de lasten onder dwangsom die door de OD's zijn verbeurd;*
- *Met de omgevingsdiensten een plan uit te werken voor een 5-jarig versterkingsprogramma dat de effectiviteit en kwaliteit van de VTH taken ten goede komt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie) en Ines Kostić (Partij voor de Dieren)

3280 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Deze motie maakt ook onderdeel uit van onze beraadslaging. Gaat u verder.

3285 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ten derde, het programma Natuur, Landbouw en Stikstof. We zitten in een soort tussentijd. We wachten op de beloofde inventarisatie van GS over de bijdrage van de industrie aan de stikstofreductie. We wachten op de uitwerking van de landelijke en provinciale programma's voor het landelijk gebied. De ChristenUnie vindt het heel belangrijk om vast te houden aan de doelstellingen om de uitstoot terug te brengen en de natuur te versterken. Maar tegelijkertijd willen we ook vasthouden aan het uitgangspunt om dat samen met boeren te doen en perspectief te bieden aan de agrarische sector. Ook hier geldt het adagium eerlijk en trouw. De provincie moet voorkomen dat Rijkswaterstaat boerderijen opkoopt in onze provincie buiten onze gebiedsprocessen om. En we horen graag van GS of zij dat kan garanderen dat het

3295 niet gebeurt. En het is ook aan de provincie om te zorgen dat boeren die natuurinclusief ondernemen een gezonde bedrijfsvoering kunnen hebben. De provincie zal zich moeten inzetten voor nieuwe verdienmodellen, voldoende ruimte voor extensivering, stimulering van de korte keten en het kunnen sluiten van kringlopen. Wij zien uit naar de presentatie van het PPLG in het voorjaar, en we leggen de lat hoog.

3300 Tenslotte, geacht College, ik begon met de constatering dat mensen zelf antwoord mogen geven op de vraag wat hun bestemming is. Voor ons, als gekozen vertegenwoordigers en hun bestuurders, klopt dat niet helemaal, want de kiezer bepaalt wie hier in de zaal mogen zitten. Daarmee is u en onze bestemming voorlopig maart 2023, het einde van deze bestuursperiode. En tot die tijd mogen wij, mag u zich inzetten voor het welzijn van de Noord-Hollandse inwoners, met als richtlijn de woorden eerlijk, rechtvaardig en trouw. En ik wens u daarbij de zegen van
3305 God toe. Dank u.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan mevrouw Van Soest van 50PLUS/Partij van de Ouderen.

3310 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, afgelopen zomer mocht ik in mijn stad Amsterdam uit de handen van burgemeester Halsema de Andreaspennig ontvangen. Een mooie onderscheiding die me, volgens de burgemeester, werd uitgereikt voor mijn jarenlange inzet voor de ouderenemancipatie. Wie hier denkt dat de strijd voor onze
3315 ouderen met een mooie onderscheiding in de zak ten einde is, moet ik teleurstellen. Zolang het kan ga ik door. Ik heb liever een zetel dan een lintje. En als Statenlid, die net iets ouder is dan collega's hier in de zaal, kan ik u vertellen hoe belangrijk het is, geheugen in de politiek. Steeds vaker zien we namelijk passanten in de politiek die het na vier jaar voor gezien houden of richting de landelijke politiek gang. En zo geen onderdeel zijn van de dossiers waar we met zijn
3320 allen over moeten beslissen. En voorzitter, dat holt de democratie uit. Het holt de democratie uit, omdat grote lijnen niet langer zichtbaar zijn en de focus vooral ligt op de waan van de dag. Beeldvorming boven inhoud.

En dan het vertrouwen in de politiek. Voorzitter, dat gezegd hebbende, kom ik bij het vertrouwen of het gebrek eraan in de politiek, want het houdt mijns inziens sterk verband met de huidige
3325 passantenpolitiek. Met een 3,8 uit tien is het vertrouwen van de regering nog nooit zo laag geweest. Ook wij in de provincie moeten ons dat aantrekken. Want hoe wordt er hier omgegaan met de mensen?

3330 De windturbines. Begin dit jaar verzamelde de Stichting Windalarm genoeg handtekeningen voor een referendumverzoek. Zij wilden terecht een volksraadpleging over de afschaffing van de afstandsnorm van zeshonderd meter tussen de windturbines en de woningen. Door het verdwijnen van deze norm kan de gemeente Amsterdam nu bijvoorbeeld windturbines bouwen langs de randen van de stad. Niemand zit op de komst van die mega-turbines te wachten, die wel tot tweehonderd meter hoog te verwachten zijn. En hopen dat met het democratische instrument
3335 van het referendum dit te stoppen. Hulde voor zoveel burgerbetrokkenheid, zou je denken. Niet in Noord-Holland. De coalitiepartijen hier bepalen zelf wel wat democratie is en bestempelen het onderwerp als ongeschikt voor een referendum. Bizar natuurlijk. Gelukkig werd de provincie genadeloos teruggedfloten door de Bezwaarschriftencommissie, die dit besluit 'onterecht' noemde. En mijn vraag is: wat denkt het College van Gedeputeerde Staten dat deze handelwijze
3340 doet met het vertrouwen van deze mensen? Hoe kijkt het college terug op deze handelwijze? En zou ze het met de kennis van nu nog steeds zo doen? Later vandaag dien ik een motie in om tegemoet te komen aan de bezwaarmakers tegen windturbines, om het vertrouwen in de politiek enigszins te herstellen. En daarbij reken ik op uw steun.

3345 Voorzitter, ik begon mijn betoog met onze ouderen en de belofte dat ik blijf strijden. Dat zie ik en dat voel ik. Want het is voor de ouderen overleven. Het is toch godgeklagd dat ze de oorlog hebben meegemaakt en de hele rotzooi hebben opgebouwd en dan nu letterlijk weer in de kou zitten, maar dan naar de voedselbank. En dat raakt me. Bij de tweede energietoeslag van 2023 krijgen mensen een vermogenstoets om de oren. Ouderen met enkel AOW en een klein
3350 pensioentje, maar wel wat spaargeld hebben voor hun begrafenis, krijgen geen toeslag. Maar, voorzitter, ouderen die opgegroeid zijn in de tijd van vader Drees hebben dat geld apart gezet voor hun uitvaart: het trieste, onvermijdelijke, maar peperdure sluitstuk van hun leven, waar ze hun kinderen niet mee willen opzadelen. Ik vind het verschrikkelijk dat zij het energietoeslag of bijzondere bijstand mislopen, omdat ze spaargeld apart hebben gezet voor hun uitvaart. Middels

3355 een motie wil ik het college van Gedeputeerde Staten vragen om aan het kabinet over te brengen dat de provincie Noord-Holland deze onrechtvaardige vermogenstoets onwenselijk vindt.

3360 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): En voorzitter, dan gaan we door op het gebied van zorg en welzijn en van ouderen, vind ik dat onze provincie een voorbeeld kan nemen aan de provincie Drenthe. Want waar het hier klimaat, windmolens, verstedelijking is wat de klok slaat, heeft het College in Drenthe een uitgebreide zorg- en welzijnsparagraaf waarin ook ouder worden een centrale plek heeft. Wij zien graag dat het nieuwe college de thema's zorg en welzijn en ouderen ook meer naar zich toetrekt door hier in het nieuwe collegeakkoord ook een hoofdstuk over op te nemen. Ook hiertoe dien ik een motie in. Want dat ouder worden, wordt in de provincie
3365 moeilijker. En dat is zo helder als glas.

3370 Dan het openbaar vervoer. Bus- en tramlijnen, haltes, verdwijnen als sneeuw voor de zon. Het fijnmazige ov is tot op de draad uitgekleed, waardoor de wereld voor veel ouderen kleiner en kleiner wordt. Afgelopen maand bleek uit onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving dat de beschikbaarheid van het ov buiten de steden alleen maar verder is afgenomen. Dertig procent van de ouderen kan binnen een halfuur geen ziekenhuis of polikliniek bereiken als ze geen auto hebben. Voor twaalf procent van hen lukt het zelfs niet binnen 45 minuten. Onacceptabel. Daarom dien ik een motie in waarin het College gevraagd wordt om te onderzoeken hoe en waarmee het openbaar vervoer in de provincie verbeterd kan worden en
3375 ruimer beschikbaar kan worden voor ouderen.

Motie 220-14 november 2022
Toegankelijker openbaar vervoer

3380 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Constaterende dat:

- *Haltes, bus- en tramlijnen op steeds meer plekken opgeheven zijn of opgeheven worden waardoor het ov voor veel mensen, zeker in de kernen, moeilijker of zelfs niet bereikbaar*
- *geworden is.*

3385 *Overwegende dat:*

- *Uit onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) gebleken is dat de beschikbaarheid van het CV buiten de steden alleen maar verder is afgenomen;*
- *30 procent van de ouderen binnen een half uur geen ziekenhuis of polikliniek kan bereiken als ze niet met de auto kunnen en 12 procent van hen dat zelfs niet binnen 45*
3390 *minuten lukt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om te onderzoeken hoe- en waarmee het openbaar vervoer in de provincie verbeterd kan worden en ruimer beschikbaar kan worden, zeker voor ouderen en mindervaliden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3395 *Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)*

3400 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): En voorzitter, waar de kwaliteit van het ov achteruit holt, schieten de prijzen door het dak, los van de bereikbaarheid die te wensen overlaat. Ook is de financiële bereikbaarheid in toenemende mate een drempel in het ov. In navolging van diverse steden, waaronder Den Haag, wil de Partij van de Ouderen dat de provincie er bij het kabinet op aandringt om de btw op de kaartjes voor het openbaar vervoer af te schaffen. Zo kunnen de prijzen voor een ritje echt omlaag en wordt het ov weer aantrekkelijker. Ook hiertoe dienen wij straks een motie in.

3405 Voorzitter, sinds de invoering van de participatiesamenleving – een ander woord voor ‘zoekt u het zelf maar uit’ – moeten mensen langer thuis wonen. Maar dan moeten de mensen hiertoe wel de gelegenheid krijgen. Woningcorporaties, aangejaagd door de landelijke verhuurdersheffing, hebben massaal sociale huurwoningen verkocht. De SP sprak daar ook al over. De woningen op
3410 de begane grond en de eerste verdieping gaan we als eerste de deur uit, omdat deze het meest opbrengen. Maar dit zijn nu juist de huizen waar de ouderen, en zeker met minder mobiliteit of na een operatie, prettig kunnen wonen.

3415 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, dank u wel. Ik heb een vraag aan u. Bent u het met mij eens dat we in deze Staten erg terughoudend moeten zijn met het oproepen van GS om zich richting gemeenten of richting landelijke overheid namens de Staten uit te spreken over zaken waar wij niet over gaan?

- 3420 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dat ben ik helemaal met u eens. Ik hoop dat de provincie het namelijk zelf oppakt en dat we niet afhankelijk zijn van de gemeenten of het Rijk.
- De heer **HARTOG** (JA21): En dan nog een tweede vraag, mevrouw Van Soest. Kunt u mij helpen? Wat is ongeveer ook alweer het bedrag voor die vermogenstoets?
- 3425 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De vermogenstoets is zeventien- Voor die voor de energietransitie, bedoelt u? Ja? De energietoeslag, bedoel ik. Die is 17.000.
- De heer **HARTOG** (JA21): Want ik kreeg net te horen dat het 31.000 was.
- 3430 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Nee.
- De heer **HARTOG** (JA21): Maar hoe dan ook, het is een substantieel bedrag.
- 3435 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik vul namelijk de belasting ook in voor de ANBO-leden. En daaruit weet ik dus dat je 17.000- Heb je aan spaargeld, dan krijg je het niet. Dus het is heel laag. Dank u wel.
- De **VOORZITTER**: Gaat u verder. Ik had een glas water voor u neergezet.
- 3440 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, maar ik drink nooit zoveel. Maar hartstikke bedankt. Waar waren we gebleven? De verkoop van de sociale huurwoningen van de begane grond en eenhoog. Maar dit zijn juist de huizen waar ouderen, zeker met minder mobiliteit of na een operatie, prettig kunnen wonen. In Amsterdam kennen we het begrip 'van hoog naar laag en van groot naar beter'. Dit geldt voor mensen van 65 jaar en ouder die van een bovenwoning naar de
- 3445 begane grond of de eerste verdieping willen verhuizen. Dat kan voor hetzelfde huurbedrag. Dus betaal je nu vierhonderd euro in een heel grote sociale huurwoning, dan mag je die huur meenemen als je kleiner gaat wonen. En dat is de afspraak die we gemaakt hebben in Amsterdam en die zou ik dolgraag ook hier in de provincie willen hebben. Met deze regeling kunnen
- 3450 huurders van de sociale huurwoning van een woningcorporatie voorrang krijgen en komen er broodnodige woningen voor gezinnen beschikbaar. De Partij van de Ouderen zou graag zien dat deze regeling provinciebreed uitgerold wordt en roept middels een motie het college op om dat zoveel mogelijk te stimuleren.
- 3455 Voorzitter, ook zien wij graag meer woonvormen voor ouderen en verzorgingshuizen in de provincie. Mensen met een beperking, die de nodige zorg nodig hebben, zouden daar kunnen blijven wonen. Er is sinds het verdwijnen van het verzorgingshuis geen alternatief meer. Het klinkt hard, maar tussen het verpleeghuis en het kerkhof zit niets meer.
- 3460 De **VOORZITTER**: Ik wil toch even verzoeken om wat rustiger in de zaal te doen. Ik kan bijna letterlijk meeluisteren wat er achterin wordt gezegd. Dank u wel.
- 3465 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Laat ik een citaat voorlezen van mevrouw Grouwstra uit Vriezenveen, die zij in 2020 aan de toenmalige minister schreef. "Geachte minister De Jonge, toen ik mijn dromen voor het nieuwe jaar overpeinsde kwam ik tot één wens: een eigen leven. Ik ben al meer dan tien jaar mantelzorger voor mijn ouders en ik kan niet meer." En zoals deze mevrouw zijn er honderdduizend Nederlanders. Ook deze situatie legt pijnlijk bloot dat het
- 3470 wegvallen van het verzorgingshuis een gat heeft veroorzaakt tussen zelfstandig wonen aan de ene kant en opgenomen worden in een verpleeghuis anderzijds. De Partij van de Ouderen wil graag de provincie de meest ouderenvriendelijke provincie van Nederland wordt. Daarom dien ik ook een motie in om het College een voortrekkersrol te laten spelen in de bewerkstelling van meer alternatieve woonvormen en verzorgingshuizen voor ouderen in diverse gemeenten van onze provincie. Voorzitter, kent u het begrip kangoeroewoning? Een kangoeroewoning is een combinatie van twee zelfstandige wooneenheden onder één dak. De woningen hebben allebei een eigen voordeur en een interne, afsluitbare binnendeur waarmee ze verbonden zijn. Op veel
- 3475 boerderijen wordt dit principe gebruikt om de ouders onder het dak te laten wonen – waar de familie vaak al vele generaties wonen – en de kinderen die het overnemen om het hoofdhuis te laten bewonen. Zo kunnen de kinderen ook mantelzorg verlenen aan hun ouders. Liberaler kan het toch niet? Zelf je eigen broek ophouden. Maar geef die mensen dan ook de mogelijkheden. Zo kunnen de kinderen ook de mantelzorg verlenen aan hun ouders. Vandaar het begrip
- 3480 kangoeroewoning: de kinderen in de buidel van de moeder. En uiteindelijk-

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest, u bent door uw tijd heen.

3485 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): O, sorry.

De **VOORZITTER**: Nou ja, nee, ik weet niet of u nog veel heeft, want u moet ook nog een groot aantal moties-

3490 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Anderhalve bladzijde.

De **VOORZITTER**: Dat gaat u niet halen, denk ik. Dus misschien is het verstandig om een keuze te maken en vervolgens uw moties te gaan indienen.

3495 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik ga mijn moties indienen, voorzitter. Ik heb een motie over Geen vermogenstoets bij ouderen met een klein pensioentje. En het dictum luidt: om aan het kabinet over te brengen dat de provincie Noord-Holland deze onrechtvaardige vermogenstoets onwenselijk vindt.

Motie 234-14 november 2022

3500 **Geen vermogenstoets bij ouderen met klein pensioen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 3505
- *Ouderen met enkel AOW en een klein pensioentje maar wel over wat spaargeld beschikken, geen recht hebben op de energietoeslag of bijzondere bijstand vanwege de vermogenstoets.*

Overwegende dat:

- 3510
- *Veel ouderen een bescheiden spaarbedrag achter de hand houden voor hun uitvaart om er zodoende hun kinderen/nabestaanden niet mee op te hoeven zadelen.*

Van mening dat:

- *Het niet eerlijk is dat deze bescheiden reservering erin resulteert dat ouderen de broodnodige energietoeslag en/of bijzondere mislopen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3515
- *Om aan het kabinet over te brengen dat de provincie Noord-Holland deze onrechtvaardige, vermogenstoets onwenselijk vindt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)

3520 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Aandacht voor zorg en welzijn van de ouderen. Het dictum is: om aan de toekomstige onderhandelingen en partijen voor het nieuwe college over te brengen dat de paragraaf zorg, welzijn en ouderen wordt opgenomen in het nieuwe collegeakkoord.

Motie 219-14 november 2022

3525 **Aandacht voor zorg, welzijn en ouderen**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 3530
- *Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe een uitgebreide Zorg en Welzijn paragraaf heeft opgenomen in haar coalitieakkoord waarin ook ouder worden in de provincie een centrale plek inneemt.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland hier een voorbeeld aan kan nemen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3535
- *Om aan de toekomstige onderhandelende partijen voor een nieuw college, over te brengen dat er een paragraaf 'Zorg, Welzijn en Ouderen' wordt opgenomen in het nieuwe coalitieakkoord.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3540 *Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)*

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Geen btw op ov-kaartjes. Die is mede ingediend namens DENK en de Partij voor de dieren. Om er bij het kabinet op aan te dringen om de btw op ov-kaartjes af te schaffen.

3545

Motie 221-14 november 2022
Geen btw op ov-kaartjes

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

3550

Constaterende dat:

- *Ondanks dat haltes, bus- en tramlijnen op steeds meer plekken opgeheven zijn of opgeheven worden het ov wel steeds duurder wordt.*

Overwegende dat:

3555

- *Ook de financiële bereikbaarheid in toenemende mate een drempel vormt om het ov te nemen;*
- *Diverse steden, waaronder Den Haag, er bij het kabinet op aandringen om de BTW op de kaartjes voor het openbaar vervoer af te schaffen;*
- *De prijzen voor een ritje zo wezenlijk omlaag gaan en het CV aantrekkelijker maakt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

3560

- *Om er bij het kabinet op aan te dringen om de BTW op ov-kaartjes af te schaffen. En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen, Süleyman Koyuncu (DENK) en Fabian Zoon (Partij voor de Dieren)

3565

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dan, Help de ouderen van hoog naar laag en van groot naar klein. Om de gemeenten in de provincie actief te stimuleren om het principe van hoog naar laag en van groot naar klein binnen hun gemeente in te voeren. En die is medeondertekend door de SP.

3570

Motie 222-14 november 2022
Help ouderen van Hoog naar Laag en van Groot naar Klein

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

3575

Constaterende dat:

- *Ouderen sinds de invoering van de 'participatiesamenleving' langer thuis moeten wonen.*

Overwegende dat:

3580

- *Woningcorporaties, aangejaagd door de landelijke verhuurdersheffing, in grote mate sociale huurwoningen verkocht hebben;*
- *Woningen op de begane grond en eerste verdieping, als eerste verkocht zijn omdat deze het meeste opbrengen;*
- *Dit juist de huizen zijn waar ouderen, zeker met mindere mobiliteit of na een operatie, nog prettig zelfstandig kunnen wonen;*
- *In Amsterdam het principe 'Van Hoog naar Laag en van Groot naar Klein' gehanteerd wordt;*
- *Dit geldt voor mensen van 65-jaar en ouder die van een bovenwoning naar begane grond of eerste verdieping willen verhuizen en dit kan dan voor hetzelfde huurbedrag;*
- *Van Groot naar Klein huurders stimuleert die (te) groot wonen om te verhuizen naar een kleinere, meer comfortabele woning;*
- *Huurders met deze regeling in een sociale huurwoning van een woningcorporatie voorrang krijgen en er daardoor broodnodige woningen voor gezinnen beschikbaar komen.*

3590

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

3595

- *om gemeenten in de provincie actief te stimuleren om het principe van Hoog naar Laag en van Groot naar Klein binnen hun gemeente in te voeren.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen) en Heidi Bouhlef (SP)

3600

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Meer alternatieven voor woonvormen voor ouderen. Luidt het dictum: om een voortrekkersrol te spelen in de bewerkstelling van meer alternatieve woonvormen en verzorgingshuizen voor ouderen en de diverse gemeenten in deze provincie. Deze is medeondertekend door Partij voor de Dieren en de SP.

3605 **Motie 223-14 november 2022**
Meer alternatieve woonvormen voor ouderen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 3610
- *Ouderen sinds de invoering van de 'participatie-samenleving' langer thuis moeten wonen;*
 - *Er voor mensen die (in beperkte mate) wat zorg nodig hebben om zo op zichzelf te kunnen blijven wonen, er sinds het verdwijnen van het verzorgingshuis geen alternatief meer is.*

Overwegende dat:

- 3615
- *Er sinds het wegvallen van het verzorgingshuis een gat is ontstaan tussen zelfstandig thuis wonen aan de ene kant en opgenomen worden in een verpleeghuis anderzijds.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3620
- *Om een voortrekkersrol te spelen in het bewerkstelligen van meer alternatieve woonvormen en verzorgingshuizen voor ouderen in de diverse gemeentes van onze provincie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren) en Heidi Bouhlef (SP)

- 3625
- Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De volgende motie, Vaker uitzondering voor lintbebouwing. Dit is een aangepaste motie. Die is mede ingediend door de Partij voor de Dieren, om vast te leggen onder welke specifieke ruimtelijke voorwaarden gemeenten een ontheffing van Gedeputeerde Staten kunnen krijgen om extra woningen in de dorpslinten te kunnen realiseren.

3630 **Motie 224-14 november 2022**
Vaker uitzondering voor lintbebouwing

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 3635
- *Op 17 november 2020 de Omgevingsverordening NH2020 in werking is getreden;*
 - *Vaststelling van de beleidsnotitie 'Wonen in de tweede lijn' op dit moment niet mogelijk zal zijn;*
 - *De beschermingsregimes in de Omgevingsverordening NH2020 ruimtelijke ontwikkelingen in de dorpslinten binnen de MRA feitelijk onmogelijk maken;*
 - *Bij de vaststelling van de Omgevingsverordening Gedeputeerde Staten daarom hebben toegezegd een Notitie Lintbebouwing te zullen opstellen;*
 - *Op 2 november 2021 Gedeputeerde Staten besloten de Notitie Lintbebouwing: probleemlocaties in dorpslinten vast te stellen waarmee bij wijze van uitzondering 22 problematische locaties in lintbebouwing in de MRA limitatief kunnen worden aangepakt.*

Overwegende dat:

- 3645
- *De hoop en verwachting was dat gemeenten door de Notitie Lintbebouwing aanzienlijk meer ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden zouden krijgen in het lint;*
 - *Het toevoegen van woningen in de linten kan bijdragen aan de invulling van de woningbouwopgave en bovendien van belang is met het oog op de leefbaarheid in de kernen en linten;*
 - *De overtuiging op gemeentelijk niveau bestaat dat er in de dorpslinten aanzienlijk meer ruimtelijke ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd met inachtneming van de kernkwaliteit van het Bijzonder Provinciale Landschap en de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie dan de limitatieve uitzonderen zoals besloten in de Notitie Lintbebouwing.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3655
- *Om vast te leggen onder welke specifieke ruimtelijke voorwaarden gemeenten een ontheffing van Gedeputeerde Staten kunnen krijgen om extra woningen in de dorpslinten te kunnen realiseren.;*

En gaan over tot de orde van de dag.

- 3660
- Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren)*

- 3665
- Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): En dan heb ik een motie. Ik wil graag dat wij een uittreksel krijgen in plaats van al die uitgebreide stukken: om te onderzoeken hoe en op welke wijze de griffie versterkt kan worden om zodoende ook in de gelegenheid te zijn om bij uitgebreide stukken een uittreksel aan te leveren bij de Provinciale Statenleden.

Motie 225-14 november 2022
Uittreksels bij uitgebreide stukken

3670

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

- *De Provinciale Statenleden veelvuldig uitgebreide beleidsstukken ontvangen.*

Overwegende dat:

3675

- *Het voor de controlerende taak van de Statenleden van groot belang is dat zij hier ook kennis van kunnen nemen;*
- *Het voor kleine fracties/eenpitters ondoenlijk is om dit volledig eigen te kunnen maken;*
- *In de gemeenteraad van Amsterdam om deze reden ook uittreksels worden aangeleverd bij uitgebreide stukken.*

3680

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om te onderzoeken of-, hoe- en op welke wijze de griffie versterkt kan worden om zodoende ook in de gelegenheid te zijn om bij uitgebreide stukken een uittreksel aan te leveren bij de Statenleden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

3685

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)

3690

De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter, u heeft de motie Vermogenstoets al voorgelezen en ingediend. Maar ik geef u toch één ding mee. Wellicht kunt u hem nog intrekken. Zoals we hem nu indient gaan ook mensen met een klein pensioen en een groot vermogen – en gelooft u me, die zijn er ook heel veel – die gaan dus wel profiteren.

3695

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ben ik met u eens. Ik neem hem even terug. Ik kan hem altijd in de tweede termijn nog indienen. Nou, kijk eens aan. Dank voor uw-

De **VOORZITTER**: Dat is de eerste. Dan geef ik deze aan u terug. Dat is de motie Geen vermogenstoets bij ouderen met klein pensioen.

3700

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja.

Motie 234 'Geen vermogenstoets bij ouderen met klein pensioen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

3705

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dan heb ik ze, geloof ik, allemaal gehad.

De **VOORZITTER**: Eén, twee, drie, vier- Dan heeft u zeven moties ingediend.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja.

3710

De **VOORZITTER**: En die maken onderdeel uit van onze beraadslagingen. Dank u wel.

Dan geef ik het woord aan de heer Koyuncu van DENK.

3715

De heer **KOYUNCU** (DENK): Voorzitter, dank u wel. Ik heb nogal last van mijn keel, dus ik zal het houden bij het formeel indienen van de moties die wij hebben. Mijn eerste motie is: verzoekt het college haar huidige partnerschappen c.q. zusterrelaties in te zetten om ook daar klimaatmaatregelen proberen te treffen van ongeveer gelijke strekking als in Noord-Holland.

3720

Motie 227-14 november 2022
Partnergebieden van de provincie meenemen in klimaatopgave

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
Constaterende dat:

3725

- *Wij in de Provincie ons uiterste best proberen te doen om de klimaatdoelen voor 2030 te behalen;*
- *We in de Provincie bedrijven en burgers aanspreken en onderwerpen aan maatregelen, wetten en regelgeving ter verbetering van het klimaat;*
- *Er zelfs sprake is van eventuele versnelling van de RES;*
- *Het klimaat echter niet bij de provinciegrenzen ophoudt en daarom onze inspanningen ook niet daar zouden moeten eindigen.*

3730

Overwegende dat:

- We moeten voorkomen dat bij het behalen van de klimaatdoelen in onze Provincie, vervuilende activiteiten buiten de Provinciegrenzen onze inspanningen teniet doen;
- 3735 • Gedeputeerde Staten zich eerder heeft uitgesproken dat zij het met bovenstaande overweging van de DENK-fractie eens is;
- De provincie partnergebieden heeft waarmee zij een samenwerking mee heeft, zo geheten 'zusterrelaties'.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3740 • Haar huidige partnerschappen c.q. zusterrelaties inzet om ook daar klimaatmaatregelen proberen te treffen van ongeveer gelijke strekking als in Noord-Holland.
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Süleyman Koyuncu (DENK)

- 3745 De heer **KOYUNCU** (DENK): En de tweede motie is: dringen er bij het college op aan dat ook bij een eventueel versneld vergunningstraject van de RES zorg te dragen voor een gedegen participatietraject. Dank u wel.

Motie 226-14 november 2022

- 3750 **Ook bij eventuele versnelling RES zorgdragen voor gedegen participatie**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- 3755 • Er op Europees- en Rijksniveau beleid gemaakt wordt om de vergunningverlening voor duurzame projecten te versnellen;
- Er ook fracties zijn in de Provinciale Staten die de RES willen versnellen.

Overwegende dat:

- 3760 • Actieve betrokkenheid van inwoners en het ontwikkelen van breed maatschappelijk draagvlak noodzakelijk zijn voor het realiseren en het uitvoeren van de RES;
- Eventuele versnelling van de RES de participatietrajecten niet negatief mogen beïnvloeden.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 3765 • Ook bij een eventueel versneld vergunningstraject van de RES zorg te dragen voor een gedegen participatietraject.
- En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Süleyman Koyuncu (DENK) en Daniël van den Berg (JA21)

- 3770 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En uw beide moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Dank.

Dan ga ik het woord geven aan mevrouw Van Geffen van namens Noord-Hollanders. Ik heb het goed uitgesproken. Ja, ik heb heel de tijd zitten oefenen. Dat snapt u wel.

- 3775 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dank u wel, voorzitter. Mijn opa was een echte Brabander. Dat is iemand die verhalen vertelt. Een van de verhalen van mijn opa ging over een gelijkwaardige kruising: een viersprong zonder stoplichten of haaiantanden. Op zo'n kruising vallen we terug op de basisregel, dat verkeer van rechts voorgaat. Daar moet je dan natuurlijk goed op letten, want anders gebeuren er ongelukken. In de tijd van mijn opa was gedeputeerde Olthof er nog niet met zijn onderzoek en veiligheidsmaatregelen, dus niemand dacht eraan zo'n viersprong veiliger te maken. En zo gebeurde het, vertelde mijn opa, dat op een dag van vier kanten tegelijk precies vier auto's op de kruising afkwamen. Zij keken naar de viersprong en dachten: ik kom van rechts, dus ik heb voorrang. Ze reden allemaal door. En dus, klabang, een botsing tussen vier auto's tegelijk. In het zuiden van Nederland komt dan zoete lieve Gerritje met zijn liedje "en wie zal dat betalen?". Niemand wilde betalen en dus kwam de zaak voor de rechter. Op dat punt aangeland, keek mijn opa ons, kleinkinderen, altijd verwachtingsvol aan. "En wat denkte gullie dat die een rechter zal besluiten?" Misschien weet iemand in de zaal het? Geen liefhebbers. Oké, dan. Ja, misschien is het ook zo dat alleen maar iemand als mijn opa zo'n antwoord kon bedenken. De rechter vroeg: wie van jullie had de zon in zijn gezicht? "Ik", zei een
- 3780 van de vier chauffeurs. "Dan hadde jij veurrang", zo concludeerde mijn opa tevreden. Een soort Mr. Visser die zegt, dit is mijn uitspraak en daar moet u het mee doen. Of voor de christelijke collega's, een salomonsoordeel. Nog weken hebben wij, kleinkinderen, nagepraat over dit verhaal, in verwarring over wat de betekenis nu precies was en of het eerlijk was wat die rechter
- 3785
- 3790

- 3795 deed. Sinds ik in de actieve politiek zit, nu onder de vlag van de nieuwe partij Namens Noord-Hollanders., denk ik weer na over dit verhaal. Het lijkt wel of de overheid van nu zich op de stoel van die rechter waant. Die rechter, die kon dat besluiten. omdat de positie van de rechter een onomstreden gezagspositie was. Er moest een besluit genomen worden en iemand moest dat nou eenmaal nemen. Het hoefde niet navolgbaar te zijn; je had het gewoon met die uitspraak te doen. Zo'n coalitie hebben we hier in deze provincie ook. "Hou jij je mond – mevrouw Van Soest
- 3800 refereerde daarnet ook al aan – wordt gezegd tegen de duizenden burgers die geheel volgens de regels een referendum over windmolens vragen. Het is beschamend om te zien wat er uit de kast wordt gehaald om te voorkomen dat zij hun stem laten horen. En het speelt op meer terreinen. Het gevoelen slecht gehoord en betrokken te worden, leeft breed in deze provincie. U begrijpt dat ik persoonlijk me daar alles bij kan voorstellen. De PvdA, VVD, D66 en GroenLinks hebben
- 3805 veel moeite met tegenspraak. De coalitiepartijen houden elkaar in een wurggreep en daar kan geen interne discussie of tegengeluid vanuit de maatschappij meer bij. Ongewild heeft deze coalitie zo zelf de nieuwe partij Namens Noord-Hollanders. gecreëerd, want de tijd van autoritaire rechters die anderen de mond snoeren, is voorbij.
- 3810 Voorzitter, ik kaart hier nog kort drie thema 's aan. 1.
- Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb wat moeite, mevrouw Van Geffen, met de woorden die u hier gebruikt en het plakkertje wat u even op de coalitie plakt. Dus ik ben wel benieuwd, als u dan zo overtuigd bent dat wij geen tegenspraak dulden, waar u dat dan op
- 3815 baseert. Want u gooit zomaar zo'n statement hier de zaal in.
- Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik heb al gerefereerd aan het referendum.
- Mevrouw **STRENS** (D66): Over het referendum hebben we uitvoerig gedebatteerd en van de mogelijkheid gebruik gemaakt die de Referendumverordening biedt om een uitzondering te maken. Dus ik zou graag een ander voorbeeld horen dan dit voorbeeld waaruit dan blijkt dat het zo dictatoriaal is, zoals u dat-
- 3820 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik geloof niet dat ik het woord 'dictatoriaal' in de mond heb genomen.
- Mevrouw **STRENS** (D66): Volgens mij begrijpt u mijn vraag prima. Dus waar u het dan op baseert dat er geen tegenspraak mogelijk is in deze coalitie.
- 3830 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dat dingen in de achterkamers worden geregeld en dan gewoon voorgesteld, en daar hebben wij het mee te doen. Ik ben zelf onvrijwillig tot oppositie verklaard bijvoorbeeld, ook door deze coalitie.
- De heer **LEERINK** (PvdA): Gaan we het nog één keer proberen. U zegt dat deze coalitie
- 3835 verantwoordelijk is voor het feit dat u uit de VVD gestapt bent. Dat hoeft geen half uur te duren, maar misschien dat u ons toch in twee minuten even mee kan geven wat wij daarmee te maken hebben.
- Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Nou, ten eerste ben ik niet uit de VVD gestapt. Daar bent u van op de hoogte. En wat het daarmee te maken heeft, is dat, als er sprake is van ongewenst gedrag, dat je daar misschien iets aan zou kunnen doen. En dat toch wel in ieder geval- Maar nu ga ik wel persoonlijk, maar ik weet niet of dat hier de bedoeling is. Maar tegen mij is wel gezegd dat bepaalde mensen in de coalitie vanuit GS moeite met mij hadden. Dat is wel degelijk ter sprake gekomen.
- 3840 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Nou, ten eerste ben ik niet uit de VVD gestapt. Daar bent u van op de hoogte. En wat het daarmee te maken heeft, is dat, als er sprake is van ongewenst gedrag, dat je daar misschien iets aan zou kunnen doen. En dat toch wel in ieder geval- Maar nu ga ik wel persoonlijk, maar ik weet niet of dat hier de bedoeling is. Maar tegen mij is wel gezegd dat bepaalde mensen in de coalitie vanuit GS moeite met mij hadden. Dat is wel degelijk ter sprake gekomen.
- 3845 De **VOORZITTER**: De heer Leerink. Maar dit gaat wel ver van de discussie af waar wij over-
- De heer **LEERINK** (PvdA): Ik ga hier verder niet op in, maar ik wil de conclusie dat deze coalitie de oorzaak zou zijn van het feit dat u en de VVD uit elkaar zijn gegaan – laat ik het daar dan bij
- 3850 houden – die conclusie werp ik echt ver van mij. En volgens mij zou u er verstandig aan doen om dat ook niet hier door te trekken. Het is zoals het is. En laten we vanaf dit punt met elkaar verdergaan en elkaar niet op deze manier proberen op de een of andere manier de maat te nemen.
- 3855 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja. voorzitter, ik zou eigenlijk bijna een punt van orde hier gewoon van willen maken, want volgens mij is, wat hier nu gebeurt, dat er persoonlijke feiten met elkaar

uitgewisseld worden over een interne gelegenheid van een fractie, dat er beschuldigingen worden gemaakt aan het adres van GS die volgens mij nergens op gebaseerd zijn. Dus ik zou echt zeggen, volgens mij is dat ver buiten de orde van deze vergadering.

3860

De **VOORZITTER**: Zoals ik al zei: we gaan het hebben over de Begroting 2023. Wilt u het daarbij houden, mevrouw Van Geffen?

3865

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ja, het was het antwoord op een vraag die mij gesteld werd. Goed.

3870

Punt 1, mobiliteit is niet alleen voor de rijken. De coalitie heeft een hoofd vol transities – klimaattransitie, energietransitie – en rolt dit uit over de Noord-Hollandse burgers en ondernemers. Vele tientallen miljoenen, die bestemd waren voor mobiliteit, zijn door deze coalitie verlegd naar maatregelen rond duurzaamheid en klimaat. En ondertussen worstelt de gewone burger, zoals Pien in het filmpje van Namens Noord-Hollanders.. Pien woont in Assendelft, werkt in Zaandam, zorgt voor haar moeder in Landsmeer, brengt de kinderen naar school, voetbal en andere activiteiten. Een elektrische auto is voor haar onhaalbaar en de stijgende kosten voor brandstof en parkeren, die nekken haar. Namens Noord-Hollanders. wil dat mobiliteit niet alleen voor de rijken is en dat de provincie rekening houdt met hardwerkende mensen zoals Pien.

3875

3880

2, mobiliteit betekent vrijheid en zelfstandigheid en sociale contacten. De afgelopen jaren heeft Namens Noord-Hollanders. herhaaldelijk de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor mensen met een handicap geagendeerd. En dan tekent de provincie Noord-Holland nu met droge ogen het Bestuursakkoord Toegankelijk Openbaar Vervoer, dat belooft het in 2040 geregeld te hebben. 2040. En we leven nu in 2022. Dat is toch volstrekt niet acceptabel? Namens Noord-Hollanders. wil niet nog achttien jaar wachten en, ik hoop, GS ook niet. Daarom heb ik deze motie die als dictum heeft: verzoeken GS voor Noord-Holland als termijn voor toegankelijkheid het jaar 2030 te nemen. En dien ik bij deze in.

3885

Motie 228-14 november 2022

Motie Versnelling toegankelijkheid openbaar vervoer

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

3890

Constaterende dat:

- *Vervoerders, overheden waaronder de provincie Noord-Holland en belangenorganisaties van mindervaliden op maandag 7 november het Bestuursakkoord Toegankelijkheid ov 2022-2032 hebben getekend;*
- *In Nederland zo'n 2 miljoen mensen met een beperking obstakels in het OV ervaren, omdat zij een fysieke of verstandelijke beperking of psychische problemen hebben.*

3895

Overwegende dat:

- *Het bovengenoemde bestuursakkoord als termijn voor toegankelijkheid het jaar 2040 noemt;*
- *Het onderwerp toegankelijkheid niet nieuw is – al in de jaren '90 werd hieraan gewerkt;*
- *Veel terugkerende problemen worden veroorzaakt omdat het onderwerp niet standaard onderdeel van de werkwijze is (denk aan problemen die telkens opnieuw ontstaan na het bestellen van nieuwe metrotuistellen of bussen).*

3900

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Voor Noord-Holland als termijn voor toegankelijkheid het jaar 2030 te nemen.*

3905

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.)

3910

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En daarmee maakt hij ook onderdeel uit van onze beraadslagingen, ja.

3915

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): En punt 3, hoe werkt het nou eigenlijk met financiën in deze coalitie? Ook hier is al door de heer Heijnen een opmerking over gemaakt. Er ligt een beleidsarme begroting, omdat het financieel onzekere tijden zijn, maar de wandelgangen fluisteren over een akkoord in de coalitie waarmee nog voor de komende verkiezingen extra middelen vrijgemaakt worden voor met name het Masterplan Wonen. Het antwoord op mijn technische vraag was dat het besluit daarover nog komt. Daarmee heeft deze begroting in feite een gat. Het geld voor het nog komende tussentijdse besluit zal komen uit een verhoging van de opcenten. Die belastingverhoging werd vorig jaar, hier, door de VVD, al voorgesteld. Hoe zit dit

3920 nu precies? Graag een toelichting van GS. Ik heb hierover ook twee beoogde moties, maar ik wacht eerst even de beantwoording af.

Voorzitter, ik rond af. In het licht van het feit dat de wereld vergaat door klimaatverandering zijn deze onderwerpen, die burgers direct raken, voor de coalitie natuurlijk minder belangrijk. Echter, 3925 ik wijs erop dat hun politiek van bovenaf steeds slechter geaccepteerd wordt. En ik ben het laatste stukje van mijn toespraak kwijt, dus dat zit er niet meer achteraan. Dat is echt geweldig. Maar ik wilde in ieder geval eindigen dat ik sta voor politiek voor gewone Noord-Hollanders en dat ik daar de komende maanden zeer actief in zal zijn. Dank u wel.

3930 De **VOORZITTER**: Gaan we nu naar de bijdrage van statenlid Gielen van GroenLinks.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. Emhil, Mary, Marisa, Charlie, Iris en Allen. Deze week interviewde de Volkskrant zeven jongeren van over de hele wereld die opgroeien tijdens de klimaatcrisis. Ze wonen op smeltende gletsjers in Peru, in de hitte van Kenia, aan de kust van 3935 Engeland of hier in Nederland. "Als dit zo blijft en de geiten gaan allemaal dood, dan sterven wij ook", zegt Mary, die in de droogte van Kenia een bestaan probeert op te bouwen. Het café van de oma van de Britse Faith was na een nacht hevige storm opeens weggespoeld, net zoals vele huizen die ook aan de kust stonden. De plekken waar ze eerst nog picknicken, zijn inmiddels, letterlijk, in het water gevallen. En volgens de autoriteiten kan ze nog maximaal vijf jaar blijven 3940 wonen aan deze kust. Marisa vertelt vanuit het hoge noorden van Canada over het verdwijnen van de kou. Ze is onderdeel van de Inuit-gemeenschap en haar dorp bevindt zich in de frontlinie van de klimaatcrisis. De gemiddelde temperatuur is er de afgelopen 75 jaar met meer dan 2,7 graad gestegen tegenover de rest van Canada, waar dat 1,7 graad is. En dan is er Iris uit Limburg, die in de zomer van 2021 ervaarde hoe de klimaatcrisis er ook bij ons uit zal zien: overstromingen, 3945 water, onwetendheid. En al deze jongeren, die maken zich grote zorgen. Hoe komen we de crisis te boven? Is de urgentie wel ver genoeg doorgedrongen? Hoe gaat dit verder? En hoe lang kan ik hier nog blijven wonen?

Deze zeven jongeren, die staan niet alleen. Over de hele wereld komen mensen al jaren massaal in actie. Ze gaan met miljoenen de straat op, ze lijmen zich vast aan talkshowtafels, ze gaan de 3950 politiek in, ze komen op voor de belangen van inheemse groepen, ze laten zich horen voor klimaatrechtvaardigheid. En ik, ik sta naast hen. Mijn generatie groeit op in een wereld waar de gevolgen van de klimaatcrisis pijnlijk duidelijk zijn en we het inmiddels eens kunnen zijn over de enige oplossing daarvoor: systeemverandering. Want we kunnen het ons niet blijven veroorloven 3955 om steeds maar weer andere belangen te zetten boven ons welzijn en boven de leefbaarheid van de wereld, van onze planeet. Zeker niet vanuit onze westerse samenleving, waarin we een grote verantwoordelijkheid dragen voor het veroorzaken van deze crisis. Het resultaat van ons systeem van ongebreidelde economische groei zien we nu. En de VN secretaris-generaal verwoordde het deze week op de COP ook nog maar eens even extra pijnlijk, wat laat zien dat wij hier niet alleen 3960 in staan. Hij zei, "we bevinden ons op de snelweg richting de klimaathel met de voet nog steeds op het gaspedaal." Dat zijn rake woorden. Want als je blijft doen wat je al deed, kun je niet verwachten dat daar opeens andere resultaten uit voortvloeien. En dat betekent: vechten tegen het systeem én binnen het systeem aanpakken wat er wel kan.

Want als we kijken naar wat we doen als provincie, is dat ook de insteek die we nodig hebben. Waar kunnen we meer doen? Hoe wenden we onze invloed aan? En welke belangen dient dat dan? Waar kunnen we een extra tandje bijzetten voor onze inwoners, ons klimaat en onze natuur? Nou, en als we dan kijken naar de begroting, bepalend voor onze invloedssfeer vanuit deze arena, is GroenLinks dan ook dus blij om te zien dat bijvoorbeeld de brede basismonitor is 3970 toegevoegd. Een van de grote opgaven, begrotingstechnisch, deze periode was de modernisering van de oude beleidsmonitoring. En met de brede basismonitor hebben een transitie doorgemaakt van een, nou ja, nogal eng financieel-economische invalshoek naar een bredere maatschappelijke beleidsevaluatie. En eindelijk kunnen we dus ook het provinciaal beleid toetsen op de bredere maatschappelijke opgave die we hebben en krijgt naast welvaart ook welzijn de verdiende 3975 aandacht. Precies om dat te kunnen doen, waar ik ook mee begon: ons beleid meten aan de impact, die dat heeft, op de grote uitdagingen waar we voor staan en aan de behoeften van onze inwoners; onze inwoners van vandaag én van morgen. En de beleidsindicatoren kunnen de komende jaren scherper worden gedefinieerd, maar de belangrijke beginstappen van de transitie zijn gezet. GroenLinks blijft ook graag meedenken met het College over een zinvolle toepassing 3980 en aanscherping van dit stuurinstrument.

- De afgelopen collegeperiode waren er begrotingstechnisch nog twee belangrijker opgaven. Het is bij deze laatste begroting van dit College goed om eens te kijken welke resultaten daarop behaald zijn. De kwaliteit van de begroting en het proces van de P&C-cyclus moest nog nodig worden verbeterd. Daarvoor is met name het programma Financiële Hygiëne voortvarend uitgevoerd. Dit heeft tot een veel betere, transparantere en leesbaardere begroting geleid. Daar verdient het College, wat GroenLinks betreft, echt complimenten voor. Ook is het interne proces en de grip van het bestuur op de interne bedrijfsvoering sterk verbeterd. Daarnaast willen we ook de bestuurlijke vernieuwing in het begrotingsproces een plek geven om daarmee Provinciale Staten een plek te geven in het opstellen van de begroting en met name ook de partijen die niet in deze coalitie zitten hier ruimte gaat dat regelen. We hebben daar nu twee jaar mee geëxperimenteerd. In het eerste jaar met het mandje van voorstellen, waar fracties voorstellen kunnen doen om de financiële ruimte uit de jaarrekening in te vullen. En dit jaar door het addendum wat bij de begroting is gevoegd. En ik wil hier ook wel zeggen: beide vormen zijn nog verre van ideaal. GroenLinks wil hier ook graag verder aan werken om dit blijvend te ontwikkelen. We zijn wel heel tevreden dat het College in het addendum duidelijk gehoor heeft gegeven aan de geluiden die PS heeft afgegeven en dat nu de doorontwikkeling van het Huis van Hilde, de indexering van de bibliotheken en de decentralisatiemiddelen van het erfgoed zijn gedekt, alsmede het voorstel van het CDA rondom erfcoaches daar ook een plek in heeft gevonden. En in deze onzekere tijden van oorlog, inflatie, pandemie en de andere grote uitdagingen die we ook al hadden, is het best lastig om tot zo'n begroting te komen. En gelukkig is de gepresenteerde begroting nog in evenwicht en zijn het weerstandsvermogen en onze algemene reserves voldoende robuust. Dat stemt ons tevreden. Want grote uitdagingen, die zijn er. Uit de recent verschenen CO₂-impactanalyse bleek dat we met het huidige beleid Europees, landelijk, provinciaal en lokaal afstevenen op een reductie van 26 procent CO₂ in Noord-Holland in 2030. Nog niet de helft van wat er nodig is om onze doelen te halen en niet genoeg om onder de anderhalve graad opwarming te blijven. GroenLinks vindt dat onverteerbaar. Daarom is de insteek van het College in deze ook een goede: nu doorpakken.
- 4010 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik ben het helemaal eens met GroenLinks, dat het inderdaad onvoldoende is zoals het nu in de begroting staat. Gaat GroenLinks dan ook tegen deze begroting stemmen?
- 4015 Statenlid **GIELEN** (GL): Nee, we gaan niet tegen deze vergroting stemmen, want volgens mij zien we dat het college op punten echt zijn best doet en dat we goede voorstellen doen om de goede richting op te gaan. Maar we zien ook de punten waar het nog beter kan. Ik vind het ook niet fair om hier een totaal positief verhaal te gaan houden, want er zijn ook punten waar echt nog verbetering op mogelijk is. Die stip ik hier aan. Dat betekent niet dat we de inspanning van het College op de verschillende punten niet waarderen.
- 4020 Statenlid **ZOON** (PvdD): Maar, voorzitter, al die goede inspanningen die er zijn en die mooie verhaaltjes die er zijn, nog steeds zijn er kinderen die in de krant staan, waar u net aan het begin van uw verhaal aan refereerde, die gewoon het einde zien naderen. En dat gebeurt niet met mooie praatjes om dat om te keren. Dat gebeurt door daadkrachtig en goed beleid te maken.
- 4025 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik vind mooie praatjes wel een beetje een afdoener, want volgens mij hebben wij een College wat ontzettend mooie plannen maakt en daar ook uitvoering aan geeft en daadkrachtig beleid neerzet. Maar ik zie tegelijkertijd ook – en dat probeer ik ook te benadrukken bij het benoemen van die verschillende jongeren – dat wij niet in de provincie, helaas, de klimaatcrisis in ons eentje kunnen stoppen en dat we daar andere partijen bij nodig hebben om ook daaraan bij te dragen. En daarnaast geef ik ook toe, ja, waar we de afgelopen jaren keihard op hebben ingezet, is misschien nog niet genoeg. Daarom dienen we bijvoorbeeld de motie van D66 over het versnellen van de RES ook mede in. Dus er is altijd mogelijkheid tot verbetering.
- 4030
- 4035 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, u gaat niet tegen de begroting stemmen. Vind ik ook een heel terechte. Maar we zijn – hoe noemde u dat – met de voet op het gaspedaal op weg naar de hel. Wat draagt u het College dan op om die reis voortijdig te beëindigen?
- 4040 Statenlid **GIELEN** (GL): Dat was niet mijn quote. Dat was de quote van de secretaris-generaal van de VN, om maar eens even te benadrukken hoe urgent de klimaatcrisis is waar we in zitten. Hij noemde dat de klimaathel, waar we op afstevenen met de voet op het gaspedaal. Ik kan hem daar alleen maar gelijk in geven, want als we nu zien wat er gebeurt, stevenen we af op een veel te hoge opwarming van deze aarde.

- 4045 De heer **HARTOG** (JA21): Ja. Maar u geeft nog steeds geen antwoord op mijn vraag: wat draagt u het College dan op om daar iets aan te doen?
- Statenlid **GIELEN** (GL): Als u nou even de rest van mijn betoog zou afluisteren, dan kom ik met een heleboel plannen. En volgens mij heeft u ook gezien dat wij een aantal moties mede-indienen
4050 bijvoorbeeld en straks zelf ook nog een motie zullen indienen. Dus genoeg ideeën.
- De heer **HARTOG** (JA21): Dank u wel.
- De **VOORZITTER**: Gaat u verder?
- 4055 Statenlid **GIELEN** (GL): Even kijken. Afgelopen jaren hebben we veel gedaan voor het klimaat. De RES'en gaven ons een stevig document met zoekgebieden om meer duurzame energie op te wekken. En met de afschaffing van de extra regels voor windmolens maken we het mogelijk dat we als Noord-Holland onze verantwoordelijkheid nemen in de klimaatcrisis. De inzet op warmte,
4060 voedsel, landbouw, mobiliteit, moeten bijdragen aan een verlaging van de uitstoot. Maar we zien nu ook – het bleek net al even – het is niet genoeg. Daarom is extra inzet echt nodig. Te beginnen met een helder en duidelijk overzicht van de totale, potentiële impact van maatregelen die we nu kunnen nemen, waarbij het niet alleen gaat om de energietransitie, maar waarbij ook gezonde landbouw, landgebruik, sociale duurzaamheid, nieuwe banen, biodiversiteit, herstel van
4065 de bodem en het reduceren van de uitstoot van verschillende broeikasgassen allemaal een rol spelen. En de motie die D66 hier straks over indient, steunen we dan ook van harte. We zijn benieuwd naar de reactie van GS daarop.
- 4070 Samen met de Partij voor de Dieren dienen we daarnaast ook een motie in voor een klimaatbegroting en het inzichtelijk maken van de klimaatdoelen, precies om dat te doen wat nodig is, niet langer economische belangen als enige uitgangspunt, maar bij elke beslissing die we maken rekening houden met het klimaat en de gevolgen daarvan in kaart brengen.
- 4075 Dan over stikstof, met de afgelopen weken ook weer de ingrijpende uitspraak van de rechter, die uitzonderingen voor de bouw niet meer mogelijk maakt. Dat maakt het nog urgenter dat we zo snel mogelijk duidelijkheid bieden aan boeren en natuur. Een urgente opgave die er al heel erg lang ligt. En innovatie is daarbij geen toverwoord en de focus daarop vertraagd en verward eerder dan dat we daar nu mee verder komen. Door nu met heldere gebiedsgerichte aanpakken te werken zorgen we ervoor dat de landbouw in Noord-Holland een duurzame toekomst tegemoet
4080 kan gaan. Het is tijd om het dan juist ook te gaan hebben over natuurherstel en natuurverbetering. En daarom noem ik hier graag het voorbeeld uit de film The Biggest Little Farm van filmmaker John en zijn vrouw Molly – voor u allen te bekijken op Netflix – waarin we zien hoe het ook kan. Zij wonen in California, een droog gebied dat geteisterd wordt door tal van plagen. Molly en John nemen zich voor om het anders te doen, om geen bestrijdingsmiddelen te
4085 gebruiken en om het ene gewas, het ene dier, het andere te laten helpen. En zo ontstaat een mooi samenspel van natuur, mens en dier, waarin alles met elkaar samenhangt. Kippenrennen tussen fruitbomen, woelratten zijn er goed in om de grond los te krijgen – noodzakelijk in dat gebied – en er worden zelfs uilenkasten opgehangen, zodat ook die woelratten niet weer de overhand krijgen. De landbouw in samenhang met de natuur, biologisch en natuurinclusief. Een
4090 mooi voorbeeld, zoals we ook veel mooie voorbeelden van groene boeren kennen in Noord-Holland, waar meneer Zoon vandaag de personificatie van vertegenwoordigd. En de adviezen van Remkes zijn daarbij een leidraad. We moeten het rapport, wat wel kan, zo snel mogelijk opvolgen. Met daarin als een van de belangrijkste punten het vasthouden aan de halvering van de uitstoot in 2030, de aanpak van piekbelasters en het blijven gebruiken van de kritische
4095 depositiewaarde als richtlijn.
- De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. U haalt de film aan. Ik heb hem zelf ook gezien. Het is een heel mooi, bijna paradijselijk beeld wat er wordt geschetst. Maar bent u het er ook mee eens dat, als we dat willen realiseren, het ook nodig is dat er verdienmodellen voor boeren
4100 komen? Dat wij, als provincie, ook zorgen dat de boeren in staat zijn om op een natuurinclusieve manier te boeren en dat wij daar dus ook geld voor beschikbaar stellen? Want voor niks gaat er zon op.
- 4105 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dat ben ik met u eens. Volgens GroenLinks is de toekomst van de landbouw natuurinclusief en biologisch. Dat is de enige manier waarop we dat moeten doen. Wat GroenLinks al heel lang zegt, is dat het nu nodig is om een helder en duidelijk toekomstperspectief daarvoor te geven aan boeren.

4110 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): En bent u het dan ook met mij eens dat het beeld van de film één kant van het perspectief is en dat de tweede kant nog wel concreet gemaakt moet worden?

Statenlid **GIELEN** (GL): Daar zoek ik even naar wat u daarmee bedoelt.

4115 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nou, ik kan het concreet maken. Ik zie zelf in die film dat het geld verdiend wordt, doordat er allerlei vrijwilligers over de hele wereld komen werken op die boerderij daar, dat ze wat verkopen op de markt in de stad in de buurt en dat het uiteindelijk
4120 eigenlijk nog niet rendeert om op die manier de landbouw of de agrarische sector vorm te geven. En ik denk dat wij ernaartoe moeten, dat we de agrarische sector zo kunnen vormgeven dat er ook verdienmodellen zijn, dat het ook lukt om dit te realiseren. En niet alleen maar doordat we vrijwilligers uit Australië laten komen.

4125 Statenlid **GIELEN** (GL): Dat lijkt me ook geen goed idee. Nou, ik denk dat u er daar een heel belangrijk punt aansnijdt, want wat we volgens mij zien in die film, is wat het betekent om te pionieren met natuurinclusieve en biologische landbouw in het huidige systeem. U heeft mijn betoog ook horen beginnen met 'systeemverandering'. Dat is volgens mij ook in de landbouw broodnodig om die omslag naar duurzaamheid te kunnen maken.

4130 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, en dan de laatste vooral follow-up-vraag: denkt u dus ook dat wij, als provincie, geld beschikbaar moeten stellen, zodat die nieuwe verdienmodellen, zodat dat pionieren, ook vertaald kan worden in situaties waarin het uiteindelijk opgepakt kan worden door de agrarische sector?

4135 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, nou denk ik in eerste instantie dat het fonds wat vanuit het rijk daarvoor is, de 25 miljard rondom het Stikstoffonds, een belangrijke rol zal spelen om ook de verdienmodellen van boeren vervolgens weer te kunnen maken en eigenlijk daar een soort transitiefonds van te maken.

4140 Statenlid **ZOON** (PvdD): Voorzitter, volgens mij kan GroenLinks en de Partij voor de Dieren elkaar heel erg vinden in de transitie van de landbouw en de vee-industrie. Maar de industrie, de gewone industrie, de ouderwetse industrie, de vervuilende industrie als Tata Steel en Schiphol, wat bij ons de twee grootste uitstoters zijn van stikstof, waar GroenLinks juist ook snel actie op wil ondernemen, hoe denkt GroenLinks dat te gaan doen? Inderdaad door minder vliegtuigen en de kookgasfabriek 2 te gaan sluiten?

4145 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, ook GroenLinks wil graag de kookgasfabriek 2 sluiten en is voor minder vliegbewegingen op Schiphol. Als u hiermee bedoelt, ga ik uw motie op dat punt steunen, dan is het antwoord 'nee'. En waarom niet? Omdat we volgens mij als PS vorige maand of de maand daarvoor al best wel een heel duidelijke motie rondom Tata hebben aangenomen en volgens mij ook, omdat het college bezig is juist met een onderzoek naar: hoe kunnen we nou
4150 tot die sluiting komen? Dat is niet iets wat we in een motie gieten. Dat is niet iets wat we hier eventjes nu vandaag met elkaar regelen. Wij zijn voor het sluiten van de kookgasfabriek, maar niet met uw motie.

4155 Dan ga ik verder. Even kijken. Duidelijkheid in dit proces is van het grootste belang, was mijn volgende zin. Nou dat mag blijken.

4160 En dan over de landbouw. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied gaat niet alleen over stikstof. Ook op klimaat, water, biodiversiteit, voedsel en gezondheid hebben we grote doelen te bereiken. Want wat GroenLinks betreft is de leefbaarheid van het platteland daar ongelooflijk belangrijk in. Initiatieven die de leefbaarheid vergroten, reuring geven en nieuwe duurzame verdienmodellen introduceren, moeten we omarmen en ondersteunen. We willen samenwerking met de boeren die voorop lopen en met organisaties als Caring Farmers daarbij graag vooraan zetten. Voor een leefbaar platteland en een duurzame landbouw hebben we hun visie nodig. Ook de voedselvisie blijft relevant. De versnelling naar natuurinclusieve en biologische landbouw is
4165 kansrijk en bovendien broodnodig. Dus extra inspanning daarop is van GS gewenst.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. U zegt net, ik wil samenwerken met boeren die vooroplopen. Wat doet u dan met de andere boeren?

- 4170 Statenlid **GIELEN** (GL): Nou, die moeten we meenemen in deze transitie, volgens mij. Maar ik zie wel dat- Ik heb het ook niet zo heel graag meer over 'de boeren', want ik zie daar best wel een groot verschil. We zien boeren die het omarmen en we zien boeren die graag mee willen doen en biologisch willen boeren en natuurinclusief willen boeren. Maar ik zie ook boeren met omgedraaide vlaggen, die terechte zorgen hebben, wat ik begrijp, maar die ook blijven zitten in
- 4175 een soort nee-stand. En volgens mij, wat wij hier als politiek moeten doen, is juist die duidelijkheid bieden van, we gaan daar naartoe, het toekomstperspectief is biologisch en is natuurinclusief, en dat doen we samen. Maar we kunnen niet vanuit hun reactiviteit daarop ingaan.
- 4180 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dat we dat samen moeten doen, dat ben ik helemaal met u eens. Maar als ik nou bij die boeren kom met omgekeerde vlaggen – overigens, die zeiden, ja, voordat het CDA kwam, heb ik hem maar snel even weggehaald, want ik vond het ook zo onaardig; dus dat was dan wel weer sympathiek – dan zeggen ze dat het – ze noemen vaak partijen als de uwe – waarom ze juist zo boos zijn. Ze zeggen: dat gedram, dat werkt helemaal niet. Terwijl, wij willen
- 4185 best, maar de manier waar er over ons gesproken wordt, maakt ook dat ze vaak die omgekeerde vlaggen ophangen. Hoe reflecteert u op zulk soort geluiden? Terwijl volgens mij uw intenties een heel andere zijn.
- 4190 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ik vind dit toch wel een frappante opmerking van het CDA, want volgens mij is de oorzaak van de stikstofcrisis precies wat uw partij de afgelopen jaren heeft gedaan: dralen uitstellen, verder vooruitkijken, geen helder toekomstperspectief. Wat GroenLinks zegt, is dat we gewoon een duurzame en biologische, natuurinclusieve landbouw willen. Dat roepen wij al jaren. Als we de stikstofcrisis twintig jaar geleden hadden aangepakt, dan waren we misschien hier nu niet geweest. Maar volgens mij is juist het uitstelgedrag, wat we hebben gezien
- 4195 de afgelopen jaren op dit dossier, de oorzaak van de onzekerheid hierop bij boeren.
- De heer **HEIJNEN** (CDA): Volgens mij is juist een manier van verbinding leggen met de agrarische sector en samen stappen vooruit zetten de weg voorwaarts, in plaats van wat u doet: tegenover de boeren gaan staan, zaken afdwingen en groepen verliezen in de samenleving. Ik denk echt
- 4200 dat, waar we uiteindelijk naartoe willen met de agrarische sector, helemaal niet zo ver van elkaar verschilt, maar de manier waarop je dat bereikt, daar verschillen we echt duidelijk van mening.
- De **VOORZITTER**: Mevrouw Gielen, gaat u verder.
- 4205 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik denk ook dat het maar goed is, dat we daar van mening op verschillen, want volgens mij zien we dat u vooral nog pleit voor uitstel.
- Even kijken. Waar was ik gebleven? Landbouwgif past niet bij de landbouw van de toekomst. Welke kansen ziet het College voor een actievare rol in het verminderen van het gebruik van gif,
- 4210 zeker in de bollen- en sierteelt? GroenLinks ziet op deze onderwerpen graag een proactievare houding. Omschakeling naar groene landbouw, die maken we zo snel mogelijk. De groene regelingen uit Europa die hiervoor bestaan, stimuleren we graag waar dat kan. Met het ingaan van het GLB-NSP geven we daar ook invulling aan. Wat GroenLinks betreft moeten boeren hier makkelijker hun weg in kunnen vinden. Daarmee dragen we bij aan een mogelijk verdienmodel
- 4215 voor boeren die stappen willen zetten naar verdere vergroening van de landbouw, maar kunnen we ook bijdragen aan provinciale doelen, zoals verwoord in de Voedselvisie en op het gebied van klimaat, natuur, bodemdaling en water. De provincie kan zelf regie nemen door samen met betrokkenen een pakket te ontwikkelen dat aansluit op specifieke behoeften van boeren in Noord-
- 4220 Holland en op provinciale doelen. En om dat te bespoedigen, dienen wij graag een motie in, getiteld Gaan voor goud, waarvan ik het dictum even zal voorlezen. Verzoeken het College van GS de komende tijd met betrokkenen het pakket van regelingen en interventies uit het GLB-NSP toe te spitsen op de situatie in Noord-Holland om hiermee de deelname van boeren aan de eco-regelingen en het ANLb te stimuleren; onnodig belemmeringen weg te nemen en tegelijk bij te dragen aan de provinciale doelen voor een duurzame toekomst van de landbouw in Noord-
- 4225 Holland; begin volgend jaar een brede expert meeting te organiseren met deelname van ondernemers en organisaties uit de sector, waaronder mogelijke co-financiers en instituties die een rol spelen in de uitvoering van het GLB-NSP, zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland; om ideeën op te halen voor het provinciale plan; in het provinciale plan extra aandacht te besteden aan voorlopers in de transitie, waaronder biologische boeren en Caring Farmers, die als voorbeeld kunnen dienen voor de vele boeren die ook bereid zijn verdere
- 4230 stappen te zetten naar duurzame landbouw; te onderzoeken of de aan te stellen erfcoaches een rol kunnen spelen in het stimuleren van deelname aan het GLB-NSP en of de capaciteit voor

advies en ondersteuning kan worden uitgebreid met middelen uit het GLB-NSP; de plannen die voortkomen uit bovenstaande initiatieven mee te nemen in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied en de gebiedsgerichte processen; en op termijn een effectrapportage te maken inzake de bestede middelen, en gaat over tot de orde van de dag.

Motie 229-14 november 2022

'GAAN voor GOUD' inzake provinciale invulling Nationaal Strategisch Plan

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- *Onlangs het Nationaal Strategisch Plan (NSP), de Nederlandse invulling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), is vastgesteld en per 1 januari 2023 van kracht wordt;*
- *Het nieuwe GLB-NSP meer dan eerdere versies van het GLB is gericht op groene ontwikkeling van de landbouw en daarmee aansluit op onze provinciale Voedselvisie 2020-2030 waarin we ambities, doelstellingen en instrumenten hebben opgenomen die leiden naar een verdere verduurzaming van ons voedselsysteem;*
- *Het NSP ook aansluit op landelijk en provinciaal beleid inzake klimaat, bodemdaling, biodiversiteit, water- en luchtkwaliteit en op de gebiedsgerichte aanpak zoals deze vorm zal krijgen via het Nationaal en Provinciaal Programma Landelijk Gebied (NPLG resp. PPLG);*
- *Het NSP belangrijk kan bijdragen aan toekomstperspectief en nieuwe verdienmodellen voor boeren en andere ondernemers op het platteland en in de voedselketen.*

Overwegende dat:

- *Het NSP ruimte biedt voor regionale initiatieven en maatwerk op gebiedsniveau veenweidegebieden en overgangszones nabij Natura 2000-gebieden – o.a. voor en daarmee provincies de kans biedt hieraan een invulling te geven die bijdraagt aan het bereiken van landelijke en provinciale doelen.*
- *Het NSP ook specifieke interventies kent voor jonge boeren, bijvoorbeeld via verhoogde subsidies bij investeringen, en voor samenwerkingsverbanden van boeren w.o. vouchers voor advisering via de Subsidiemodule agrarische bedrijfsadviesing en educatie (SABE).*
- *Een grote deelname van boeren aan de groene regelingen uit het GLB-NSP niet alleen kansen biedt voor de deelnemende ondernemers zelf, maar ook provinciale doelen en succes in de gebiedsgerichte aanpak kan bevorderen.*
- *Diverse actoren zoals de agrarische collectieven nu al druk bezig zijn om voorstellen te ontwikkelen binnen de kaders van GLB-NSP en er dus urgentie is om snel aan de slag te gaan.*
- *De provincie zelf de regie kan nemen door samen met betrokkenen een samenhangend pakket te ontwikkelen dat aansluit op de specifieke behoeften van boeren in Noord-Holland én op de provinciale doelen;*
- *Aanvullende middelen uit de programma's inzake klimaat, water, bodemdaling, stikstof (transitiefonds) en natuurherstel/biodiversiteit mogelijk kunnen bijdragen om de aanpak op provinciaal niveau extra (financiële) impulsen te geven.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *De komende tijd met betrokkenen het pakket van regelingen en interventies uit het GLB-NSP toe te spitsen op de situatie in Noord-Holland om hiermee de deelname van boeren aan de eco-regelingen en het ANLb te stimuleren, onnodige belemmeringen weg te nemen en tegelijk bij te dragen aan de provinciale doelen voor een duurzame toekomst van de landbouw in Noord-Holland;*
- *Begin volgend jaar een brede expertmeeting te organiseren met deelname van ondernemers en organisaties uit de sector w.o. mogelijke co-financiers en instituties die een rol spelen in de uitvoering van het GLB-NSP (zoals de Rijksdienst voor Ondernemend NL) om ideeën op te halen voor het provinciale plan;*
- *In het provinciale plan extra aandacht te besteden aan voorlopers in de transitie waaronder biologische boeren en Caring Farmers die als voorbeeld kunnen dienen voor de vele boeren die ook bereid zijn verdere stappen te zetten naar duurzame landbouw.*
- *Te onderzoeken of de aan te stellen erfcoaches een rol kunnen spelen in het stimuleren van deelname aan het GLB-NSP en of de capaciteit voor advies en ondersteuning kan worden uitgebreid met middelen uit het GLB-NSP.*
- *De plannen die voortkomen uit bovenstaande initiatieven mee te nemen in het Provinciaal Programma Landelijke Gebied en de gebiedsgerichte processen en op termijn een effectrapportage te maken inzake de bestede middelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Rien Cardol (GroenLinks), Amélie Strens (D66), Aukelien Jellema (PvdA) en Bas de Wit (VVD)

4300 De **VOORZITTER**: Dank u wel. En deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Er is een interruptie door de heer Heijnen van het CDA.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, ik zat sterk te twifelen of ik nou toch kwam, maar ik vind dat toch ook goed om dat hier te doen. U spreekt in uw motie over de erfcoaches. U noemde net nog
4305 terecht – en daar ben ik zeer blij mee – de manier waarop GroenLinks de transparantie en de manier waarop de begroting tot stand komt ook op een nieuwe, moderne manier heeft vormgegeven. Maar daar waren die erfcoaches onderdeel van. En nu zitten ze in een motie verpakt eigenlijk, nou ja, more or less niet helemaal precies zoals het bedoeld was, zonder dat daar nou afstemming over heeft plaatsgevonden met onze partij. Hoe vindt u dat passen in de
4310 nieuwe bestuurscultuur die u zo voorstaat?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dank u wel voor deze vraag, meneer Heijnen. De erfcoaches, zoals ze in de motie bedoeld zijn, zijn bedoeld wat ons betreft altijd als onafhankelijke erfcoaches.
[ringtone] Misschien kunnen ze deze tune meenemen als ze het erf oplopen of zo. Ik weet het
4315 niet. En die onafhankelijkheid, die moet daar ook bij blijven. En wat wij proberen met deze motie is om eigenlijk te zeggen van, ga nou niet dit proces, wat de motie voorstelt, echt los doen van die erfcoaches, maar laat hen die onafhankelijke rol, zoals u hem volgens mij ook echt bedoeld heeft, houden, maar geef hun wel mee welke doelen we nou als provincie hebben. Want het lijkt me ook heel erg onhandig als die erfcoaches niet op de hoogte zijn van de doelen die wij als
4320 provincie hebben. Dat is wat we daarmee bedoelen. En dus niet om een aanpassing te doen aan uw voorstel rondom de erfcoaches.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, ik dank u voor uw toelichting. Het was fijn geweest dat iets ruimer van tevoren te krijgen dan in dit overleg, of gistermiddag eigenlijk toen de motie is opgestuurd.
4325 Dank u wel.

Statenlid **GIELEN** (GL): Dat ben ik met u eens. Dat klopt.

Even kijken, we nemen stikstofmaatregelen voor onze natuur die ons zo dierbaar is. Het is
4330 daarom moeilijk te verteren dat de realisatie van het Natuurnetwerk vertraging oploopt. Voor GroenLinks blijft de inzet het afronden van het netwerk in 2027. En dat betekent dat we de komende jaren echt flink aan de slag zullen moeten. De laatste maanden van deze periode moeten we dus ook echt versnellen. Welke inzet gaat het college daar nu op plegen? En welke doelen gaan we daarbij wel halen? Alles wat deze periode niet lukt, zal namelijk na de
4335 verkiezingen gewoon door moeten gaan. En natuur heeft niet zo heel veel boodschappen aan of het 15 of 16 maart is. We kunnen nu echt al wel randvoorwaarden creëren voor een eindsprint in de volgende collegeperiode.

Dan dierenwelzijn. Dat heeft GroenLinks ook hoog in het vaandel staan. We zijn geschrokken van het feit dat volgens de Nederlandse Jagersvereniging achttien procent van de knobbelzwanen rondvliegen met hagel in hun lijf. We kijken dan ook uit naar de expertmeeting die we begin
4340 volgend jaar samen met de Partij voor de Dieren zullen organiseren, waarin we willen kijken naar andere mogelijkheden voor het beperken van de ervaren overlast van knobbelzwanen. De mening, kennis en kunde van dierenwelzijnsorganisaties moeten standaard worden bij het vaststellen van beleid als er overlast van wilde dieren wordt ervaren in de provincie. En ter
4345 ondersteuning van de wilde dieren in onze provincie vinden we het ook belangrijk dat de wildopvangcentra in onze provincie hun werk goed en professioneel kunnen doen. Daarvoor is geld uitgetrokken en is er een professionele neringsslag nodig, maar ook gestructureerde financiering is nodig. Daarom dienen we de motie van de Partij voor de Dieren op dit punt ook
4350 van harte mede in.

Bovenaan het lijstje grootste uitstoters van Nederland – meneer Zoon noemde het net al – staat Tata Steel een Noord-Hollands bedrijf. De overlast- Of nou ja, een bedrijf in Noord-Holland, moet ik eigenlijk zeggen. De overlast die inwoners van Wijk aan Zee ervaren, lijkt op die van de
4355 klimaatjongeren waar ik mee begon. Allen zien zij economische groei ten koste gaan van hun leefomgeving. We snappen de zorgen van inwoners maar al te goed. Hun gezondheid is veel belangrijker dan de winsten van multinationals. We zijn blij met de gedeputeerde die de zorgen van inwoners op dit dossier heel serieus neemt. Hoewel langzamer dan wenselijk voor de

4360 omgeving, zien we ook dat er vooruitgang is. Dat blijft aandacht vragen en dat moet ook sneller. Wat GroenLinks betreft sluiten we de kooks 2 en de Hoogoven 6 fabriek dan ook zo snel mogelijk. Ook het Rijk hebben we daarbij nodig. Niet Alleen voor de problemen rondom Tata, maar ook voor de beperking van de uitstoot en overlast van de luchtvaart en betere regelgeving en de handhaving rondom zeer zorgwekkende stoffen. Een gezond Noord-Holland voor al onze inwoners staat voor GroenLinks altijd voorop.

4365 En een gezond Noord-Holland, dat betekent ook een bereikbare provincie. De ambities voor de mobiliteitstransitie waren hoog gesteld, waarbij we het openbaar vervoer voor iedereen aantrekkelijk maken en zorgen dat niemand meer afhankelijk is van de vervuilende of ruimte slurpende auto. Toch lijkt dat nog niet te lukken altijd. Juist meer mensen hebben geen openbaar vervoer in de buurt en hebben geen alternatief om bijvoorbeeld bij zorg te komen. GroenLinks vindt dat we het geld dat we hebben, moeten inzetten voor goede bereikbaarheid voor iedereen en de omslag moeten maken naar schone mobiliteit van fiets en ov. Daar moeten we ook in blijven investeren. Dat betekent soms ook maatwerk voor de individuele reiziger. Laten we geen frequente bus rijden, maar we zorgen wel dat iedereen, die het nodig heeft, bij zorg en

4370 voorzieningen kan komen. En tegelijkertijd kijken we met de Vervoerregio Amsterdam en het Rijk naar gerichte uitbreidingen of opwaarderingen van het netwerk openbaar vervoer.

4380 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank u wel. Ik grijp even terug op een klein stukje terug uit het betoog van GroenLinks, waarin wordt gezegd dat er wordt geluisterd naar de inwoners rondom Tata Steel, hè, omdat die gezondheidsklachten uiten. Het is goed dat GroenLink0s daarnaar luistert. Ik vraag me even af, in hoeverre luistert GroenLinks ook naar de opmerkingen van burgers als het gaat om de gezondheidsschade die wordt veroorzaakt door windturbines?

4385 Statenlid **GIELEN** (GL): Wij nemen de zorgen van burgers altijd serieus. Volgens mij mag u dat van ons alle 55, hier in de zaal, aannemen. Daarvoor zitten we hier. Daarvoor zijn we volksvertegenwoordigers. Wat we volgens mij zien in de windmolendiscussie, is dat er nogal veel informatie rondgaat over wel en niet schadelijk. Volgens mij zetten we alles op alles en hebben we daar ook gewoon de regels voor rondom afstand, die vanuit landelijk zijn vastgesteld. Die moeten voldoen aan die gezondheid. Dus die zorg is er. En de bovenliggende regels die we daar

4390 als provincie bij hadden, maken daar geen verschil in.

4395 De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, dank voor het antwoord. Maar als mevrouw Gielen zegt dat er verschillende opvattingen zijn over de gezondheid voor windturbines, dan is het toch juist goed om, voordat je verder gaat met het uitrollen van meer windturbines, om de diverse onderzoeken die daar nog over moeten plaatsvinden, om die af te wachten totdat je daar volle kracht mee doorgaat? Wat is de mening daarover van GroenLinks?

4400 Statenlid **GIELEN** (GL): Nee hoor, want volgens mij worden de regels voor windturbines landelijk bepaald. Aan die regels voldoen we ook. U heeft mij niet horen voorstellen dat we dat niet zouden doen. Maar wat we hier in Noord-Holland deden, is dat we extra regels hadden voor windturbines bovenop die landelijk al geldende regels, die juist heel erg rekening houden met die gezondheid en met overlast. Want dat is ontzettend belangrijk, dat vinden wij ook. Maar die extra regels zijn natuurlijk niet nodig.

4405 De heer **HEIJNEN** (CDA): Wacht even, hoor. Ik snap hem niet goed. Zijn dus extra gezondheidsregels voor het beschermen van bewoners voor windturbines niet nodig? Hoor ik dat nou GroenLinks zeggen?

4410 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, ik snap niet zo goed waar uw verbazing zit, want dat is helemaal geen nieuw standpunt. Wat ik zeg, is dat de extra regels die Noord-Holland had rondom windturbines, dus de extra afstandsregels, dat die kop op landelijk beleid, dat die nergens voor nodig is. Volgens mij moeten we gewoon voldoen aan de regels zoals die landelijk zijn vastgesteld. Dat doen we ook, juist om die gezondheid bijvoorbeeld ook te waarborgen. En dat is wat we als provincie moeten doen. Niet nog allemaal extra regels, dat doen we op andere dossiers ook niet.

4415 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

4420 Statenlid **GIELEN** (GL): Even kijken. Wij blijven het ook belangrijk vinden om te investeren in het fietsnetwerk, vaak samen met gemeentes. Het fietsgebruik stijgt, ook vanwege de pandemie. En nu moeten we hierop doorpakken. Fietsen kan de meest aantrekkelijke vorm van vervoer zijn in onze provincie, al dan niet in combinatie met het openbaar vervoer. En veiligheid blijft daar, wat

GroenLinks betreft, altijd een belangrijk punt bij, waarbij we ook moeten denken aan oplossingen als snelheidsverlaging, wat bovendien kan leiden tot een betere beleefbaarheid.

4425 Voorzitter, dan over wonen. Voor veel mensen in Noord-Holland is het haast onmogelijk om een huis te vinden. De wooncrisis bespreken we veelvuldig met elkaar in deze Staten. We wachten nog steeds in spanning op het Masterplan Wonen. Dat moet er voornamelijk op toezien dat we versnellen, wat we toch al willen. Dat is hard nodig. De nood blijft stijgen en de risico's op vertraging zijn echt groot. GroenLinks wil voor iedere Noord-Hollander een passende woning. Die moet ook betaalbaar zijn. Het Rijk wil dat alle gemeenten tenminste dertig procent sociale huur hebben. Daar moet GS op toe gaan zien. Een einde aan wachtlijsten van decennia, zoals in bijvoorbeeld Landsmeer en Wormerland, maakt wonen toegankelijk voor groepen die nu nauwelijks aan een huis kunnen komen. En ook het huisvesten van statushouders is daarbij heel belangrijk. We zien dat de gedeputeerde zich hier hard voor maakt, maar ook dat gemeenten in de provincie worstelen met deze opgave. Het moge duidelijk zijn, wat GroenLinks betreft, zoeken we altijd naar ruimte voor statushouders, want juist kwetsbare groepen hebben een goede woning van harte nodig. De spreidingwet die er landelijk aankomt, helpt daarbij enorm. Solidariteit onder Noord-Hollandse gemeenten is van groot belang.

4440 Wonen moet ook duurzaam, zeker kijkende naar de stijgende energie- en gasprijzen. De uitvoering van motie 42 met het herstel en duurzaamheidsfonds is daarbij belangrijk. En ook de inzet van het college om energiearmoede tegen te gaan, waarderen we. Het blijkt soms lastig om een rol te pakken ten opzichte van gemeenten, maar wat GroenLinks betreft, blijven we daarbij kijken vanuit de lens wat er wel kan, waar we van weer meerwaarde zijn en waar we een grotere rol kunnen pakken. We waarderen de inzet van de gedeputeerde hierop. We zien ook de meerwaarde van bijvoorbeeld de aangenomen motie rondom de FIX-brigades van twee vergaderingen geleden daarop.

4450 Voorzitter, ik begon mijn betoog met de zeven klimaatjongeren die hun leefwereld zien instorten. Hun zorgen zijn meer dan terecht. De vragen 'waar kan ik wonen, hoe ziet mijn leefomgeving, hoe ziet onze provincie er straks uit', Dat zijn de heel wezenlijke. GroenLinks is er trots op dat we met dit college bijdragen aan de oplossingen van die grote uitdagingen. Terugkijkend op de afgelopen jaren zie ik echt dat we de provincie een stuk groener, duurzamer en socialer hebben weten te maken. Er is tegelijkertijd nog een wereld te winnen, dat zeker. Als het gaat over de bestuurscultuur, de aanpak van de stikstofcrisis en het terugdringen van de klimaatcrisis: we zijn er nog niet, maar we zien wel dat het uitmaakt wat we deden. Want we staan voor een toekomstig Noord-Holland, waar iedereen is schone lucht in ademt, we de klimaatcrisis aanpakken, de energierekening betaalbaar is en iedereen een betaalbare woning heeft, met ruimte voor onze prachtige natuur en een ruimte om te zijn wie je bent én waar we samenwerken om dat voor elkaar te krijgen. Emhil, Mary, Faith, Marisa, Charlie, Iris en Allen, allemaal zetten zij zich in voor hun leefomgeving. Net zoals talloze Noord-Hollanders, die vrijwilligerswerk doen, die in actie komen en die zich uitspreken. Zij willen het tij keren, omdat ze de veranderingen om zich heen zien en omdat ze weten dat hun inzet uitmaakt. Iris, de klimaatjongere uit Limburg, vertelde dat het water haar bang maakte, maar dat ze ook zag dat mensen in actie kwamen om elkaar te helpen. Iedereen was druk met elkaar, zegt ze. Als je mobiel genoeg was, dan probeerde je te helpen. Ik zeg, laten we daarmee niet wachten tot het water ons aan de lippen staat, maar laten we nu al naar elkaar blijven omkijken, samen de schouders eronder. Dank u wel.

4470 De **VOORZITTER**: Dank. Dan geef ik het woord aan mevrouw van Meerten van de VVD. [...] Even kijken, is er- Heb ik net mevrouw van Meerten naar voren gehaald, maar er is toch behoefte aan een pauze? Ik kijk even naar mevrouw Van Meerten of ze dat goedvindt? Ja? Tot 15.30 uur. Om 15.30 uur gaan we verder. Ik schors de vergadering tot 15.30 uur.

Schorsing 15.19 tot 15.35 uur.

4475 De **VOORZITTER**: Als alle Statenleden weer zijn gaan zitten, dan heropen ik de vergadering. We zijn bij agendapunt 10, de bespreking van de Begroting 2023 en de Memorie van Antwoord. Ik wil u verzoeken om vanuit de zaal zo stil mogelijk te zijn en, als u wat moet bespreken met iemand, om dat zo zachtjes mogelijk te doen, want het is allemaal heel goed hoorbaar. Dan ga ik nu het woord geven aan mevrouw Van Meerten van de VVD.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Hartelijk dank, voorzitter. Het is de laatste keer dat we in deze politieke samenstelling de Algemene Politieke Beschouwingen doen. We hebben er als Staten in deze samenstelling alweer bijna vier jaar op zitten. Vier interessante, boeiende en zeer

4485 uitdagende jaren, die begonnen met een ongekende verkiezingsuitslag, de uitslag waar maar moeilijk een stabiel provinciaal bestuur uit de smeden was. Vooral ook, omdat de grootste partij geen verantwoordelijkheid wilde nemen en zichzelf buitenspel zette. Uiteindelijk hebben vier partijen van nogal uiteenlopend pluimage-

4490 De **VOORZITTER**: Dan had ik moeten zeggen 'de grootste partij', maar het is de heer Dessing van Forum voor Democratie die wil interrumpen.

De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter, voor deze fantastische introductie. Ja, dit is een handschoen die ik natuurlijk even niet kan laten liggen. Die pak ik even op. Misschien wel aardig om te melden dat de grootste partijen inderdaad, van de afgelopen vier jaar, straks lijst één op de kieslijst in de provincie zal zijn. Dus dat wil ik toch graag wel even memoreren. Geen verantwoordelijkheid willen nemen. Nou, dat is dus absoluut bezijden de waarheid. Ik heb met uw fractievoorzitter, de heer Van der Maas, zeg ik tegen de VVD, deze discussie al vaker gehad en we hebben natuurlijk altijd verantwoordelijkheid willen nemen, maar daar moet wel bereidheid voor zijn bij alle partijen om een werkbare meerderheid te vormen. Dat was helaas niet het geval. Dat wil ik hier nogmaals, voor de derde keer denk ik in deze statenperiode, gezegd hebben.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, dank u wel. Dan wil ik u toch in ieder geval antwoorden, want ik hoorde uw betoog en toen dacht ik dus meteen: waar was u vier jaar geleden? Want u had die bestuurlijke verantwoordelijkheid kunnen nemen en er ook iets van met uw standpunten van kunnen maken. Dat was mijn gedachte. Maar ik denk dat we moeten concluderen dat we agree to disagree op dit topic.

We hebben- En ik moet zeggen, dat is dus buiten verwachting, boven verwachting goed gegaan: een stabiele, solide en goed samenwerkende coalitie bestuurt nu bijna vier jaar lang deze mooie provincie. Daar waren soms erg pijnlijke compromissen van alle partijen voor nodig. Maar als ik zo terugkijk en ook als ik het vergelijk met andere provincies, dan is de balans toch echt positief. In deze bijdrage doet het me genoeg om nog eenmaal de inbreng van de VVD op de plannen voor de toekomst te mogen geven. Bij deze inbreng staat bestaanszekerheid en het hebben van de middelen om het levensonderhoud en het levenspatroon te kunnen waarborgen, voorop. Dat betekent dat er een huis moet zijn voor iedereen die dat wil, dat er een baan moet zijn voor iedereen die dat wil, dat er natuur en recreatie moet zijn voor iedereen en dat er mobiliteit moet zijn voor iedereen. Dat is voor de VVD de bestaanszekerheid. Onze inspanningen moeten erop gericht zijn om die bestaanszekerheid te bereiken en te behouden met toepassing van de liberale beginselen van de VVD. In vrijheid, met het nemen van verantwoordelijkheid op een verdraagzame wijze met sociale rechtvaardigheid, waarbij iedereen gelijkwaardig is. Dat is ons uitgangspunt. Dat is waar de VVD voor staat. In deze bijdrage staat VVD ook nog voor iets anders. Namelijk, voor onze vorderingen en hoe we het hebben gedaan, hoe de huidige uitdagingen een vuurproef vormen en hoe we als politiek gaan doorpakken. VVD dus. Goed, voorzitter, het gaat dus om de bestaanszekerheid wat de VVD betreft en dan vooral de druk op die bestaanszekerheid. Die druk is ontstaan doordat het geopolitieke en het financiële weer is omgeslagen het laatste jaar. Er zijn grote zorgen, want er is zeer hoge inflatie en dat raakt de portemonnee van onze inwoners en bedrijven. En door COVID en de oorlog in Oekraïne is er veel onrust. Dat maakt het bestaan onzeker en werpt vragen op over voedselvoorziening en over de beschikbaarheid van betaalbare energie. Al deze zaken zijn recente ontwikkelingen. Het is van groot belang dat wij als politici ons afvragen wat dit betekent voor Noord-Holland en de Noord-Hollanders. We moeten ervoor zorgen dat we snel en adequaat reageren op kansen en bedreigingen. Het goed monitoren van de maatschappelijke ontwikkelingen en het goed daarop inspelen is daarbij van groot belang. De VVD vraagt het College op welke wijze zij dat doet in deze turbulente tijden.

Dan de verschillende onderdelen van bestaanszekerheid, voorzitter. Te beginnen bij een huis voor iedereen die dat wil. Dit is een van de grootste uitdagingen van onze tijd, want er is een tekort aan woningen. En gezien de groei van de bevolking wordt deze uitdaging steeds groter. Het College heeft de doelstelling afgesproken van bijna 184.000 nieuwe woningen in Noord-Holland erbij tot en met 2030. Dit zijn bijna 23.000 woningen per jaar gemiddeld. De afgelopen jaren realiseerden we gemiddeld 12.500 woningen per jaar. Dus er zal flink bijgeschakeld moeten worden. Terecht dat de gedeputeerde nogal wat randvoorwaarden heeft geformuleerd bij deze doelstelling. Met het afschieten van de bouwvrijstelling voor stikstof is de uitdaging alleen maar groter geworden. Als we daarnaast de krappe arbeidsmarkt, de hoge bouwrijzen, de onduidelijkheid over de regulering van de middenhuur, de komst van de Omgevingswet met nieuwe regelgeving en de capaciteit op het elektriciteitsnetwerk in ogenschouw nemen, dan zal

4550 het ontzettend lastig worden om die doelstelling te halen. Voorzitter, mijn fractie maakt zich dus zorgen. Daarom kijken we reikhalzend uit naar het Masterplan Wonen. We zijn blij met het zorgvuldige proces tot nu toe, waarin de Staten stap voor stap zijn betrokken.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, mevrouw Van Meerten blikt terug op vier jaar. Weet zij nog wat voor de VVD het belangrijkste verkiezingsitem was, vier jaar geleden?

4555 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ik denk niet dat je dat terug kunt brengen tot één punt. We hadden er verschillende. En die had zeker ook als eerste met sluitstuk financiën bijvoorbeeld te maken.

4560 De heer **HEIJNEN** (CDA): Zeker. Maar ik kan me ook herinneren op zijn VVD 's 'bouwen, bouwen, bouwen', was ook een die toch veelvuldig naar voren kwam. Ik hoor u net een paar keer zeggen: we moeten snel en adequaat op zaken inspelen; we moeten nu doorpakken. Maar op woningbouw wachten we nu al tweeëneenhalf jaar op het Masterplan Wonen. En u zei net, concludeerde net zelf: er is eigenlijk heel weinig of te weinig gebouwd de afgelopen vier jaar. Bent u nu tevreden met de inzet van deze coalitie voor een van uw belangrijkste verkiezingsitems van vier jaar geleden 'bouwen, bouwen, bouwen'?

4570 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, volgens mij kwam die 'bouwen, bouwen, bouwen' van het Tweede Kamerlid van de VVD en stonden wij niet met 'bouwen, bouwen, bouwen' hier in de provincie. Wel over het onderwerp uiteraard, even toch ter verduidelijking. Maar ik was midden in een zin. En die zin eigenlijk, als ik denk ik met mijn verhaal doorga, dat ik in ieder geval u tegemoet ga komen in uw vraag over hoe belangrijk we dit nu vinden. Want we vinden het nog steeds belangrijk en we hebben dus ook een aantal punten nog daarover. Dus als ik mijn verhaal vervolg, hoop ik dat ik daar een antwoord op uw vraag geef.

4575 De **VOORZITTER**: U heeft ons in ieder geval nieuwsgierig gemaakt.

4580 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, precies. En alvast als voorschot op onze inzet denken we dat zachte plancapaciteit snel in harde plancapaciteit moet worden omgezet. Welke mogelijkheden ziet het College om dit te doen? Daarnaast moet er ruimte worden geboden. We hebben gezien dat de Notitie Lintbebouwing diverse probleemlocaties heeft kunnen oplossen en daarmee een aantal dorpen soelaas heeft geboden. De oproep van het Economisch Instituut voor de Bouw om, naast alle binnenstedelijke inspanningen er in ieder dorpje een straatje erbij te bouwen, spreekt ons aan. Graag horen we van GS hoe deze oproep gevallen is.

4585 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik word even wakker, omdat u het heeft over het document van het Instituut voor de Bouw. Moeten wij niet constateren dat dat document haaks staat op ons provinciale beleid, waarin we juist proberen om te bouwen bij ov-knooppunten, waarin we juist proberen te bouwen voor iedereen, waarin we de groene longen proberen te sparen? En het Economisch Instituut van de Bouw stelt voor om allemaal villawijkjes aan de randen van dorpen te maken. Dat staat toch haaks op ons beleid? Zou uw vraag aan GS niet moeten zijn: wilt u daar afstand van nemen?

4595 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, dat zal mijn vraag niet zijn. We hebben gewoon- Ik heb het niet over het hele rapport. Ik heb het in ieder geval over die zinsnede uit het rapport. Ik ben het geheel met u eens: we moeten natuurlijk heel breed gaan kijken. Maar het is zeker niet mijn vraag vanuit de VVD aan GS. Mijn vraag vanuit mij is van, wat vindt u van dát onderdeel van het rapport?

4600 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): En bent u het dan met mij eens dat al die voorstellen, die worden gedaan, om overal maar in het groen te gaan bouwen waar geen ov is, alleen maar voor rijke mensen, omdat er grote kavels worden uitgegeven, een idioot plan is?

4605 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, u weet het goed te chargeren, maar u weet net zo goed als ik dat wij er ook niet voor zijn om zomaar ergens in het groen allerlei villawijken te bouwen. Wij staan ook voor een goede verdeling. Wij zien ook zeker dat er een aantal problematische groepen zijn waar gewoon voor gebouwd moet worden. Nogmaals, dat ligt er ook aan van hoe de gemeenten dat oppakken, want over dat onderdeel gaan wij niet.

4610 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik bleef even hangen bij uw tekst over 'doe er maar een straatje bij'. Ik denk, zitten we nou hier met elkaar Monopoly'tje te spelen of niet? Maar

goed, u noemt dat zo. En tegelijkertijd hoor ik ook de VVD vaak zeggen en constateren dat we genoeg plancapaciteiten hebben, zelfs meer dan de bouwopgave die we hebben. Dus ik vraag me af, hoe verhoudt dat punt, wat u ook vaak omarmt, zich nou tot 'doe er maar even een straatje bij in elk dorp en stad'?

4615

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou ja, het is niet zozeer in elk dorp en stad, maar het is daarnaast. Dus het is niet on top of. Ja, het is meer on top of, maar het is niet dat je zegt 'alleen dat moet gebeuren'. Dus dat is niet wat ik zeg in ieder geval. Het is ook geen monopolie. Het stond dus aanhalingstekens. Dus misschien had ik dat zo moeten doen. Dat doet een andere politicus, geloof ik, ook in Den Haag.

4620

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, voorzitter, dank. Maar bent u het dan toch ook met D66 eens dat, als we naar die uitbreiding gaan kijken, naar dat straatje, dat het dan primair is op de plekken waar al bestaande plancapaciteit is, voordat we naar nieuwe plekken gaan zoeken?

4625

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, we zijn bij de VVD wel altijd, voordat we gewoon kijken, naast wat we hebben afgesproken, dat we onze ogen en oren openhouden van wat er wel mogelijk is.

4630

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Bij een huis voor iedereen hoort ook energie voor iedereen. Helaas staat dit onder druk vanwege netwerkcongestie. Daar vragen we al jaren achtereen extra aandacht voor.

4635

Ja, ik geloof niet dat ik de vraag van het CDA voldoende heb beantwoord.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nee, want u ging wel heel snel. Ik vroeg u eigenlijk om even terug te blikken op die afgelopen vier jaar. En vindt u nu dat er genoeg is gebeurd? U kijkt, nou ja, vooruit. Er zijn een aantal zaken die beter kunnen, dat zijn we met elkaar eens. Maar is er nu genoeg gebeurd de afgelopen vier jaar op dit belangrijke onderwerp bouwen? Want, laten we wel wezen, ook vier jaar geleden was dit een van onze grootste opgaves.

4640

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Is er voldoende gebeurd? Ik denk dat we in ieder geval in deze provincie – en dat hebben we heel goed met elkaar en samen ook opgepakt – we hebben gezien dat die urgentie de afgelopen jaren alleen maar groter is geworden. We begonnen natuurlijk in de provincie met de stikstofproblematiek en noem maar op. Daar is bouwen on top of it een nog een groter probleem door geworden of is het. Dus ik denk dat we met dat Masterplan Wonen juist hebben laten zien dat we voor in die toekomst een versnelling moeten gaan aanbrengen als we dit willen gaan halen. En hebben we dan voldoende gedaan? Ik denk dat we uiteindelijk, zeker ook met de akkoorden die er in de regio zijn – daar moeten we natuurlijk op voortbouwen – dat we voldoende hebben gedaan. Maar ja, we kunnen meer doen en we moeten ook meer doen. Maar dat is niet alleen hier in deze provincie het geval. Dat is overal het geval.

4645

4650

4655

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik vind het wel mooi dat u verwijst naar dat Masterplan Wonen, want dat is het grote probleem volgens mij. Dat is er nog niet of nog niet in een vorm dat het ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden. Volgens mij zit daar precies het probleem dat we hier onvoldoende snelheid maken. Ik wou nog iets anders melden over 'dat extra straatje erbij', want wij zijn daar wel erg voor. Dus ik was ook blij dat u dat noemde. Dat gaat denk ik een hoop dorpen in Noord-Holland ook helpen met de verbetering van de leefbaarheid in die dorpen. Maar bent u dan ook bereid om te kijken naar die beknellende Omgevingsverordening waar, als er een straatje bij moet en dat kan niet, om daar ruimte te bieden aan die dorpen?

4660

4665

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, als u mij ook goed heeft geluisterd, is dat ook een vraag van mij aan GS, van hoe dit is gevallen. Dus ik hoor ook heel graag van hen wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn op dat gebied.

4670

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Even kijken, hoor. Ik was gebleven bij de netwerkcongestie. Ja, precies. Daar vragen we al jaren achtereen extra aandacht voor. En ja, dit is een zeer hardnekkig en moeilijk op te lossen probleem. Dat zorgt er ook nog eens voor dat de

energietransitie gaat vertragen. GS heeft een taskforce ingesteld om de problemen aan te pakken en wel in 2023 verdere uitvoering te geven aan de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Energie-Infrastructuur, waarbij de algemene doelstellingen zijn benoemd. Graag horen we welke concrete resultaten GS in de rest van 2022 en in 2023 verwacht en wat er nog meer gedaan kan worden. Trouwens, als we de problemen op de woningmarkt, de netwerkcongestie en de energietransitie samennemen, is het dan een idee om te onderzoeken of er ruimte is in Noord-Holland voor een off-grid bouwproject? Dus een project dat zelfvoorzienend is in de energieconsumptie. Welke gedachte heeft GS bij deze suggestie?

Wat goed om te zien dat het aandeel groene zoom snel groeit. Dat is hoopvol. Maar toch wordt tweederde van onze elektriciteit nog steeds fossiel opgewekt. In combinatie met de beperking van het netwerk die de snelle elektrificatie niet aankan, is inzetten op verder versneld elektrificeren voor de VVD niet de juiste weg. We moeten waken voor symboolpolitiek en de beperkte capaciteit en die zo efficiënt mogelijk voor de transitie inzetten.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wilde een vraag stellen, maar die komt in een iets ander licht te staan aan de hand van wat mevrouw Van Meerten net nog eventjes zei. Ik ben wel benieuwd, het verhaal van die elektrificatie, wat ik zelf ook al noemde – meer dan duizend bedrijven die niet aangesloten kunnen worden; ik neem aan dat de VVD hier al jaren langer ook mee bezig is om dit probleem aan te kaarten – maar dan zie je toch dat in combinatie met die energietransitie, dat het eigenlijk tot een soort van onoplosbaar probleem leidt. Is op een gegeven moment niet het punt ook dat je een signaal moet geven richting het Rijk of, ja, richting al die opdrachten die er samen liggen, om te zeggen van dat het op een gegeven moment niet meer haalbaar is. Hoe kijkt de VVD daartegenaan? Voor het afgeven van zo'n signaal?

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, ik ga eigenlijk ook wel. We hebben daar een bepaald idee over, waar ik het zo eventjes over wil hebben en waar ik ook GS een vraag over wil gaan stellen. Ja, dat klinkt een beetje flauw. Ja, en hoe denken wij daarover? Wij zien gewoon dat er een behoorlijk probleem ligt wat opgelost dient te worden en ook snel. We denken ook dat we moeten gaan denken in: wat voor kansen liggen er nog meer? Dus we gaan niet denken in eerste instantie 'het kan niet, het is onmogelijk', maar laten we zien van wat er al ligt in Nederland. Als je kijkt naar onze infrastructuur, hoe kunnen we bijvoorbeeld het gasnet ook op een andere manier gaan gebruiken? Dus daar willen we ook naar kijken. Dus die vraag wilde ik ook nog gaan stellen.

De heer **DESSING** (FvD): Ik kan me voorstellen dat mevrouw Van Meerten hint op het gasnet te gebruiken voor een soort van waterstoftransitie. Dat kan ik me voorstellen. Maar dat zegt nog niets over het elektriciteitsnet, want dat elektriciteitsnet – dat benoemde zij net ook – dat is gewoon vol en daar moet dus concreet iets aan gebeuren. Of je moet wat doen aan de capaciteit of je moet wat doen aan die vraag van de elektriciteit om daar een signaal af te geven dat die combinatie van die twee niet meer haalbaar is. Dat is mijn vraag: hoe kijkt de VVD tegen dat dilemma aan?

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, daar heeft u een goede vraag. Ik moet zeggen, ik ben niet de specialist op dit gebied. Ik heb op dat punt, heb ik het enige wat ik kan zeggen, is dat wij vinden, als VVD – maar zo kijken we tegen een heleboel zaken aan – we moeten gewoon zien van, wat kan de innovatie ons brengen op korte termijn? Dat is wat ik u als antwoord kan geven. En ook op het gebied van de innovatie zelf. Maar niet zozeer van dat ik denk van, hoe kijken we daar nu tegenaan? We hebben een bepaald idee. Dat willen we aan GS voorleggen. We zijn ook benieuwd wat daar terugkomt.

De heer **DESSING** (FvD): Heel kort. Innovatie: prima, hoor. Maar het is denk ik een heel concrete vraag, want het aanbod en de vraag dat past gewoon niet en dat los je met innovatie denk ik niet op, tenzij we ineens een andere manier van elektriciteit verzinnen die met meer elektriciteit door één draad heen gaat. Maar ik neem niet aan dat mevrouw Van Meerten daar op doelt dus. Nogmaals de vraag: hoe kunnen we dat dilemma oplossen? Kunt u daar toch een iets meer concreet antwoord op geven?

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nee, voor dit moment heb ik daar geen oplossing voor. Maar wellicht heeft u er een oplossing voor, behalve dan dat u zegt, nou ja, het kan niet.

De heer **DESSING** (FvD): Ja, die handschoen neem ik graag aan, want het gaat natuurlijk om de elektrificatie. Die wordt opgelegd door de verplichte energietransitie. Op een gegeven moment

4740 zou het signaal ook kunnen zijn dat je zegt van, je gooit misschien niet helemaal de kont tegen de krib, maar je kunt zeggen van, deze consequenties, die kleven aan de energietransities, die zijn gewoon niet haalbaar. Die zijn ook onbetaalbaar. Die zorgen ervoor dat de burger van Noord-Holland ook straks misschien niet meer het licht kan aandoen, omdat dat licht straks uitgaat, omdat we zoveel wiebelstroom creëren dat dat ook geen stabiel netwerk oplevert. Dus je zou wat moeten doen aan het verminderen van die wiebelstroom. Gewoon zorgen dat we inderdaad een stabiele stroomvoorziening kunnen hebben.

4745 De **VOORZITTER**: Ik ga nu, als u het goed vindt, deze interruptie- Want ik vind het natuurlijk aardig, maar dan gaan we een soort van tweede inspreker krijgen. Heeft u nog een concrete vraag aan mevrouw Van Meerten? U heeft drie keer dezelfde vraag gesteld en volgens mij geen antwoord gekregen wat bevredigend voor u is. Anders ga ik naar de heer Klein, die ook nog een interruptie heeft.

4750 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik maak me toch een beetje zorgen wat u voorstelt en misschien kunt u mij geruststellen. Heb ik u verkeerd begrepen. Maar ik hoor u zeggen: er is een probleem met het elektriciteitsnetwerk. Dat is iets wat niemand zal ontkennen. En er zal ook niemand ontkennen dat we heel hard ons best moeten doen om dat snel op te lossen. Maar dan
4755 zegt u ook: ja, daarom moeten we die elektrificatie maar even in de ijskast zetten. En dat kan toch niet de bedoeling zijn van een partij als de VVD die innovatie altijd hoog in het vaandel heeft staan? Ee moeten toch en-en? Volle kracht door met het aanpakken van de bottleneck op het elektriciteitsnetwerk. En volle kracht door met innovatie, zodat we af kunnen van de fossiele energie, en de industrie en alle andere bedrijven kunnen verduurzamen?

4760 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ik geloof niet dat ik u daarin tegenspreek. Ik zeg, wij moeten zeker volle kracht vooruit, maar er is wel een probleem. We moeten wel gewoon gaan kijken van, hoe kunnen we dat op deze manier gaan oplossen voor de bedrijven en voor de inwoners natuurlijk. Maar volle kracht vooruit, ja, ik bedoel, daar zijn we het niet oneens met
4765 elkaar.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dus ik heb u verkeerd begrepen dat we niet de elektrificatie in de pauze moeten zetten, in de wachtkamer? We moeten gewoon doorgaan en kijken hoe de bedrijven verduurzaamd kunnen worden, zodat we van die fossiele energie af kunnen?

4770 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, we moeten in ieder geval zo efficiënt mogelijk ook voor die transitie blijven inzetten. Ja?

4775 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Even kijken, waar ben ik gebleven? Dus we moeten waken voor symboolpolitiek en de beperkte capaciteit op het net zo efficiënt mogelijk voor de transitie inzetten. En dat is voor ons: eerst inzetten op voldoende netinfrastructuur. Volgens mij was ik daar gebleven. Dus eerst het netwerk op orde, dan overschakelen op warmtepompen en hybride
4780 ketels. Daarnaast is voor de VVD een hybride energie infrastructuur, en dus het behoud van het gasnet voor toekomstige, duurzame toepassingen, van belang. Deelt het College deze mening?

4785 Naast een huis is het belangrijk dat er een baan is voor iedereen. Dit gaat over de economische kracht van de provincie, over het bedrijfsleven en het hebben van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Een level playing field, banen creëren, banen hebben en banen behouden, dat moet het uitgangspunt zijn. De grote bedreiging hiervoor is de stikstofcrisis. Die legt het economisch verkeer plat. Daarbij denken we dat we een goede basis hebben staan in de gebiedsgerichte aanpak stikstof. En daar hebben we het volste vertrouwen ook in de gedeputeerde. Maar met de alleen de basis redden we het niet. Wij verzoeken het College om aan
4790 het kabinet instrumenten en vooral ook geld te vragen, zodat we aan de slag kunnen. We moeten ons daarbij niet alleen maar richten op de enige door het kabinet genoemde concrete maatregel, zoals de opkoop van bedrijven. We willen inwoners en bedrijven, die onderdeel van de oplossing kunnen zijn, wat te bieden hebben als provincie. En daar is komend jaar cruciaal voor. We hebben gezien dat onze aanpak werkt. Kijk maar naar de verduurzamingsplannen van Tata Steel, waarvoor Rijk, provincie en Tata plannen hebben uitgewerkt en inmiddels uitvoeren. Dat kunnen we ook voor de verduurzaming van andere bedrijven en sectoren doen zonder afbreuk te doen aan ons goede ondernemersklimaat en de werkgelegenheid. Door te investeren in de gebiedsgerichte stikstofaanpak en innovatie in de landbouw en industrie zorgen we voor meer
4795 ruimte voor economische activiteit en voor verduurzaming van bedrijven. Een snelle

4800 verduurzaming van Tata is noodzakelijk voor de verbetering van de leefomgeving in de IJmond en tegelijkertijd een trekker voor waterstofproductie en infrastructuur. Dat is een kans voor de hele industrie om duurzaam en gezonder te produceren, nu en in de toekomst. Zo behouden we welvaart en versterken we onze gezondheid en welbevinden. Daarmee moet het halen van
4805 natuurdoelen voorop staan, want – ik heb het al eerder gezegd – er moet ook natuur zijn voor iedereen. Dit komt de volksgezondheid ten goede. En zo blijven banen bestaan, wordt er aan een betere natuur gewerkt en verbetert de leefomgeving.

Dan de laatste door mij genoemde pijler, voorzitter. Dat is mobiliteit en bereikbaarheid voor iedereen. Daar zijn goede wegen, busbanen, fietspaden en vaarwegen voor nodig, want die zijn
4810 cruciaal voor die goede bereikbaarheid. Goede bereikbaarheid leidt weer tot een goed vestigingsklimaat, bedrijvigheid en werkgelegenheid. We hebben ons hard gemaakt voor goede bereikbaarheid van stad, dorp en platteland. We zijn dan ook blij met de resultaten die we hebben geboekt, zoals het verder brengen van de noodzakelijke verbinding tussen de A8-A9, met
4815 een robuust landschapsplan. Of de verbreding van de Nieuwe Bennebroekerweg in de gemeente Haarlemmermeer en het aanpakken van de N247 van Amsterdam Noord naar Edam-Volendam met hopelijk een onderdoorgang in Broek in Waterland. Allemaal goede ontwikkelingen, die de bereikbaarheid ten goede zullen komen. Maar we zien door de aanhoudende stikstofcrisis en de oplopende financiële tekorten in het provinciale infrastructuurprogramma dat over niet al te
4820 lange tijd het vervangen en aanleggen van infrastructuur gaat stagneren. Dit zal met de toenemende bevolkingsgroei en de toenemende economische bedrijvigheid in onze provincie leiden tot nog langere files en daarmee gepaard gaan tijdsverlies, frustratie en hoge kosten. De VVD wil dit doemscenario echt voorkomen en pleit daarom voor de volgende statenperiode voor meer geld voor het op orde brengen van de huidige infrastructuur en het aanleggen van nieuwe infra om zo Noord-Holland in beweging te houden. Ik weet het, het hoort niet bij onze begroting,
4825 of deze begroting, maar het is alvast maar duidelijk wat de inzet van de VVD zal zijn bij de komende verkiezingen.

Goed, voorzitter, ik heb het gehad over een huis voor iedereen, een baan voor iedereen, natuur voor iedereen en mobiliteit en bereikbaarheid voor iedereen.

4830 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, mevrouw Van Meerten pleit voor meer geld voor mobiliteit, infrastructuur. Mijn fractie uit het hart gegrepen. Heeft u enig idee waar die middelen dan vandaan zouden moeten komen?

4835 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou ja, deze begroting die voorligt, is gewoon sluitend, maar we zien dus inderdaad problemen in de toekomst. Maar daarbij kijken we niet alleen maar naar de opbrengstenkant. En ja, we moeten ook kijken naar hoe we dus diverse middelen alloceren. Wellicht ook uit andere portefeuilles, deelportefeuilles en ook hoe slimmer met het geld in het budget omgesprongen kan worden. Maar dat is een mooi onderwerp voor de
4840 komende verkiezingen, meneer Hartog.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik ging heel goed gemutst naar deze interruptiemicrofoon toe, maar nu schrik ik toch een beetje. U stelt dus voor om het mobiliteitsbudget, wat eigenlijk al het
4845 hoogste budget is van alle programma's, nog verder te verhogen ten koste van de andere budgetten. Klopt dat?

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nee, de heer Hartog, die vroeg mij van, hoe denkt u dat te gaan financieren? Dat is een terechte vraag. Ik heb ook gezegd dat dit voor de komende- Dus niet voor deze periode meer, maar voor de komende verkiezingen. En wat ik heb gezegd is van, nou
4850 ja, goed, we moeten ook slimmer kijken. We hoeven niet alleen naar de opbrengstenkant te kijken. Dus we kunnen ook in andere portefeuilles kijken, deelportefeuilles. Je zou ook op een andere manier kunnen gaan schuiven. Ja, dat kan pijnlijk uitvallen voor onderwerpen die u van groter belang vindt. Dat klopt.

4855 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, en u hoorde ik u toch ook zeggen: je kunt óók kijken naar andere dingen dan de opbrengstenkant. Maar bent u het met ons eens dat het ook goed is om de opbrengstenkant te betrekken? En mag ik concluderen dat de VVD dus openstaat om te kijken of er aan de opbrengstenkant ook mogelijkheden zijn om extra geld te vinden? De volgende periode uiteraard.

4860 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): In de volgende periode staat in ieder geval dat wij niet willen dat- En daar ben ik ook het verhaal mee begonnen. Onze inwoners, die hebben al

4865 voldoende zorgen en kosten op dit moment. Dus wij staan niet vooraan om de kosten voor onze inwoners te verhogen. En daarbij willen we in ieder geval altijd de laagste blijven van heel Nederland.

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nou, ik wil u danken voor deze samenvatting, die toch een beetje wel inzicht geeft op wat er straks in het VVD verkiezingsprogramma komt te staan. Dank u wel.

4870 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Dat kunt u al lezen.

4875 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, dat zou ik toch wel graag willen weten hier, waar u dan op wil gaan bezuinigen. Want dat zegt u zo, hè, op een aantal dingen gaan bezuinigen. Ik kan me voorstellen dat dat natuur is. Wilt u gaan bezuinigen op natuur? En wilt u dus de afspraken die zijn gemaakt, wilt u die teniet doen?

4880 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, u vult in. Ik niet. Ik kijk gewoon naar een volgende periode, maar ik ga niet over mijn graf heen regeren in ieder geval. En ik ga ook niet zeggen dat we op natuur gaan bezuinigen. Helemaal niet. Ik ga zeggen- Wat ik zeg hier: het is een onderwerp voor een volgende periode. Daar moet een volgende coalitie over gaan. De inzet van de VVD is in ieder geval om te zorgen dat die infrastructuur goed op orde blijft. Dat is de inzet.

4885 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik meen me toch te herinneren dat uw collega hier vorig jaar een vurig pleidooi heeft gehouden, waar hij het verhogen van de opcenten wel degelijk als optie heeft genoemd. Ik hoor u hier nou wel heel voorzichtig in zijn. Dus ik ben benieuwd hoe u dat ziet.

4890 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, het enige wat ik hier zeg, is dat we gewoon kijken naar van, hoe er innovatief ook kan worden gekeken in andere portefeuilles. Dus het is inderdaad niet dat ik zeg meteen: we gooien alles omhoog. Bovendien, nogmaals, ik ga niet over mijn graf heen regeren. Dat is ook voor een volgende coalitie en een volgende VVD Statenfractie.

4895 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, mevrouw Van Meerten wordt herinnerd aan een uitspraak van de fractievoorzitter van de VVD die vorig jaar – in mijn herinnering – heeft gezegd dat voor de uitvoering van het Masterplan Wonen dekking gezocht kon worden in een verhoging van de opcenten. Bent u dat met mij eens?

4900 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ne, dat ben ik niet geheel met u eens. Ik ben het wel met u eens, dat kan ik hier ook nog beamen- Want, kijk, dat Masterplan Wonen moet er nog komen. Dat gaan wij op zijn merites dan beoordelen en wat er voor nodig is. Dat weten we gewoon nog niet. Dat staat er niet in. Dat weet ik niet op dit moment. Het staat nog niet in de begroting. Op dat moment kijken we verder. Het bouwen van woningen is voor ons gewoon van groot belang. Maar uitgangspunt voor de VVD is altijd om de kosten voor onze inwoners zo laag mogelijk te houden. Dat is in deze periode waar we voor staan. En we gaan kijken van wat er in het masterplan staat. 4905 Ja, daar moeten we dan op dat moment verder over debatteren. Maar dat gesprek moet nog plaatsvinden.

4910 De heer **HARTOG** (JA21): Uiteraard. Ik probeerde u alleen uw geheugen nog even te activeren, dat het niet de bedoeling was om de verhoging van de opcenten aan de algemene middelen te doen toekomen.

4915 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ik ben in verwarring, want mevrouw Van Meerten zei eerder in antwoord op mijn vraag: het masterplan gaat het oplossen. En ze zegt net in beantwoording op de vraag van collega Hartog: ik ga kijken wat in dat masterplan staat. Hoe gaat dat masterplan nu voor een oplossing zorgen? En vraag twee, want dat is wel een terecht punt: Hoe gaat u dat betalen? Gaat u inderdaad zeggen, de woorden echoën van uw fractievoorzitter vorige periode, vorig jaar: deze periode gaan de opcenten nog omhoog om dat masterplan te bekostigen?

4920 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, ik denk dat u de woorden gewoon heel letterlijk hebt- Wat ik bedoel- Nee, eerst terug. Wat ik zei over 'we gaan kijken wat in het masterplan staat', daar refereerde ik eigenlijk meer aan de vraag van de heer Hartog, niet zozeer van 'wat staat erin om het bouwen op te lossen' Snap je wat ik bedoel? Snapt u wat ik bedoel? Sorry. En wat betreft de financiën, daar moeten we gewoon op dat moment naar gaan kijken. Ook kijken wat het voorstel 4925 is. Ik weet zeker, ik heb op zich een prima geheugen. Ik weet wat mijn fractievoorzitter heeft

4930 gezegd vorig jaar bij de begrotingsbehandeling. Bouwen is voor ons een ongelooflijk belangrijk onderwerp, nu en ook in de komende periode. En we gaan doen wat we moeten doen op dat moment. Maar het is wel zo- En hoe ga ik dat financieren? Dat weet ik niet, want daar moeten we het dan over gaan hebben. Op welke wijze- Waar ik het hier had over- Op dit moment, in deze had ik het over infrastructuur: hoe we dat in de volgende periode op de kaart willen zetten en hoe we dat willen gaan financieren; dat we dan niet alleen kijken naar de opbrengstenkant.

4935 De heer **HEIJNEN** (CDA): Begrijpt me niet verkeerd, hoor. Ik ben heel blij met veel van wat u zegt. Maar over dat masterplan zegt u, ja, daar gaan we nog kijken hoe- Maar ja, 15 maart is nog vier maanden, volgens mij. Is dat nog realistisch? Gaat u dat nog fixen deze periode? Of is dit iets voor een volgende statenperiode?

4940 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Wat ons betreft niet. Wij kijken reikhalzend uit naar het Masterplan Wonen.

4945 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter eigenlijk enigszins in vervolg op meneer Heijnen, want ik ben dan wel benieuwd, wanneer gaat de VVD dat dan doen? We hebben nog een krappe vijf maanden tot de Statenverkiezingen. Volgens mij is het nog steeds de intentie van de gedeputeerde om het masterplan inderdaad deze periode vast te stellen. Wij hopen dat ook van harte. Maar u zegt nu aan de ene kant, ik wil niet over mijn graf heen regeren en we gaan dan kijken en de volgende statenperiode. En aan de andere kant dat het masterplan er nu nog wel uitkomt. Wanneer gaat de VVD dan een standpunt innemen over hoe die financiering eruit zou moeten zien? Want ik meen mij de opmerking van de fractievoorzitter van de VVD van de vorige Algemene Beschouwingen ook nog best goed te herinneren.

4950 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Dat is heel goed, maar ik had het hier over de infrastructuur. U neemt de wijk naar het Masterplan Wonen. Vind ik prima. Maar ik heb het hier over het belang van de infrastructuur voor de VVD in de volgende periode, waarbij we ook gaan kijken, niet alleen naar de opbrengstenkant. Dus waar we ook qua financiering ook op een andere manier naar de infrastructuur gaan kijken. En wat ik al zeg over het masterplan: wij kijken reikhalzend uit naar het plan en willen we dit deze periode nog behandelen.

4960 De heer **DEEN** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, dan even voor de duidelijkheid: u neemt dus afstand van de woorden van uw fractievoorzitter, de heer Van der Maas, die duidelijk heeft gezegd dat het masterplan gefinancierd kon worden uit de verhoging van de opcenten. Dat klopt dus niet.

4965 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): De heer Van der Maas heeft dat niet op die manier zo uitdrukkelijk gezegd. Hij heeft gezegd van, we gaan naar het masterplan kijken. Als daar meer financiering voor nodig is, zijn wij bereid op allerlei manieren naar die financiering te kijken. Dat is wat er gezegd is.

De heer **DEEN** (PVV): Nou, duidelijk voor deze veranderende houding. Dank u.

4970 De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Van Meerten.

4975 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Goed. Goed, voorzitter. Ik heb het gehad over een huis voor iedereen. Ja, dan gaan we het dus hebben nog over het huishoudboekje van de provincie. Dat was mijn laatste punt. Ondanks een vrijwel sluitende begroting wordt de uitvoering van beleid duurder en de onzekerheden nemen toe. Voorop moet blijven staan dat we onze kerntaken adequaat uitvoeren en bereid zijn om de financiële toring naar de nering te zetten als dat nodig is. Dat mogen de inwoners van ons verwachten. Het is dan ook te zien, ook goed te zien, dat in deze periode de provinciale belastingen gelijk blijven en dat we onze inwoners niet extra hoeven te belasten met het dekken van deze begroting. En dat is een prestatie waar we, zeker nu in barre tijden met hoge inflatie en grote persoonlijke financiële uitdagingen voor Noord-Hollanders, heel blij mee zijn.

4985 Goed, voorzitter, ik ga afsluiten met de persoonlijke noot. Toen ik me realiseerde dat dit de laatste keer in deze periode is, kwamen er een paar gedachten op. De eerste gedachte was dat het proces omtrent de begroting, zoals eigenlijk alle jaren, soepel en goed georganiseerd is verlopen. En dat gaat vanzelf, maar is zeker niet vanzelfsprekend. Het is een gevolg van de grote inzet van de griffie, van de ondersteuning, van de ambtenaren en van uw zachte doch standvastige leidende hand. En ook is het een gevolg van een goed samenwerkend College van Gedeputeerde Staten. Graag dank ik namens de VVD u allen voor uw inzet, voor uw flexibiliteit en

4990 vindingrijkheid, niet alleen bij deze begroting, maar voor al uw inzet gedurende de gehele periode. We waarderen dit ten eerste. Tot zover mijn persoonlijke reflecties en daarmee sluit ik mijn eerste termijn af. Hartelijk dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Mevrouw Strens van D66.

4995 Mevrouw **STRENS** (D66): Dank u wel, voorzitter. We houden deze Algemene Beschouwingen vandaag wederom in een roerige tijd. We hebben wereldwijd te maken met een recordaantal uitdagingen die veel effect hebben op onze inwoners. Crises die allesbepalend zijn voor de leefbaarheid en het voortbestaan van onze provincie. Door de Russische inval in Oekraïne zijn duizenden mensen op de vlucht. De energieprijzen zijn gestegen naar ongekende hoogtes. Veel
5000 mensen hebben moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Omgekeerde vlaggen in ons landschap tonen de protesten van de Noord-Hollandse boeren, die niet weten of zij nog wel een toekomst hier hebben. De naweeën van de Covidcrisis zijn zichtbaar in onze provincie en hebben impact op onze ondernemers. Klimaatactivisten lijmen zich vast aan tafels en zien zich genooddaakt om stevige actie te voeren in de strijd voor een beter klimaat. Wij nemen onze verantwoordelijkheid
5005 door duidelijke keuzes te maken voor het klimaat, voor groen van allemaal, voor de banen van de toekomst en voor een betrouwbaar Noord-Holland. Omdat ik hier niet voor mezelf zit, maar voor de volgende generatie. Omdat het mijn droom is dat ook mijn zoontje, en met hem nog vele anderen, gezond en gelukkig in Noord-Holland kunnen leven.

5010 Voorzitter, klimaatverandering is geen abstract begrip meer dat in de toekomst zichtbaar wordt. Het speelt nu. Want hoewel het wellicht heerlijk was om in oktober nog zonder jas naar buiten te kunnen, de gevolgen van de klimaatverandering zijn ook in Noord-Holland nu al groot. Langere periodes van droogte hebben invloed op onze drinkwatervoorziening. Hevige buien zorgen voor ondergelopen straten en stevige schade. Het is daarom noodzakelijk dat we de aanpak van ons
5015 klimaatprobleem prioriteit maken in alles waar we als provincie mee bezig zijn. De dertigers van nu, waaronder ikzelf, zijn de eerste generatie die tijdens hun leven de impact van de klimaatverandering gaan meemaken en de laatsten die er nog iets aan kunnen doen. De alarmbellen gaan echt overal af, maar het lijkt ons nog niet echt goed te lukken om daar voldoende op te reageren. Er is echter geen tijd meer. Nederland moet meer doen. Alle facetten van de samenleving hebben te maken met die klimaataanpak en het is onze verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat iedereen op volle kracht aan deze transitie mee kan doen. Ook de provincie, u en ik. En daarom komen wij met voorstellen om beleid hierop te maken. Zo wordt er zowel in Europa als bij het Rijk andere manieren gezocht om vergunningverlening voor duurzame energieprojecten te versnellen. D66 vindt dat de provincie naar haar eigen regels moet kijken en
5025 daarmee meer regie kan pakken in de regionale energiestrategieën die op dit moment om allerlei verschillende redenen vertraging oplopen. Daarom dienen wij samen met GroenLinks, het CDA, Partij van de Arbeid en ChristenUnie en motie in met het volgende dictum: dragen GS op om de gemeenten nog meer te ondersteunen en ontzorgen rond het vertalen van zoekgebieden naar realisatiegebieden en gezamenlijk vaart te maken met de uitvoering van de RES'en; te verkennen
5030 op welke punten de provincie meer regie kan gaan nemen, mocht de opgave echt niet gehaald worden; te onderzoeken of met één loket, waar integraal alle provinciale regels / beleid die voor RES-zoekgebied of wind-zon-project gelden snel in beeld kunnen worden gebracht; een snellere afhandeling van vergunningsaanvragen bewerkstelligd kan worden. En als laatste, de bovenstaande punten inhoudelijk terug te koppelen aan PS.

5035

Motie 230-14 november 2022
RES versnelling

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022
5040 *Constaterende dat:*

- *De provincie Noord-Holland zich heeft gecommitteerd aan het klimaatakkoord;*
- *De provincie Noord-Holland klimaat in veel programma's meeneemt als doelstelling en in de regio's gewerkt wordt aan de regionale energie strategie (RES), maar de regio's dreigen hun doelstellingen in de energietransitie niet te halen;*
- 5045 • *Er recent een CO2 impactanalyse voor Noord-Holland gepubliceerd is waaruit blijkt dat de verwachte reductie van de uitstoot van broeikasgassen onvoldoende is om een evenredige bijdrage te leveren aan de nationale klimaatdoelstelling;*
- *Er op Europees- en Rijksniveau beleid gemaakt wordt om vergunningverlening voor duurzame projecten te versnellen.*
- 5050 *Overwegende dat:*

- *Er bij sommige gemeenten een gebrek aan capaciteit is om de uitvoering met daadkracht op te pakken;*
- *Er veel obstakels in de uitvoering zijn waar gemeenten onvoldoende op (kunnen) ingrijpen;*

5055

Zijn van mening dat:

- *de provincie een stevigere regierol moet oppakken om minimaal het bod van de RES'en te gaan halen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

5060

- *De gemeenten nog meer te ondersteunen en ontzorgen rond het vertalen van zoekgebieden naar realisatiegebieden (plus bijbehorende infrastructuur) en gezamenlijk vaart te maken met de uitvoering van de RES'en;*
- *Te verkennen op welke punten de provincie meer regie kan gaan nemen mocht de opgave echt niet gehaald worden;*

5065

- *Te onderzoeken of met 1 loket, waar integraal alle provinciale regels/beleid die voor een RES-zoekgebied of wind/zonproject gelden snel in beeld gebracht kunnen worden, een snellere afhandeling van vergunningsaanvragen bewerkstelligd kan worden;*
- *De bovenstaande punten inhoudelijk terug te koppelen aan Provinciale Staten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

5070

Ondertekening: Emre Kanik (D66), Anouk Gielen (GroenLinks), Dennis Heijnen (CDA), Annette de Vries (PvdA) en Michel Klein (ChristenUnie)

De VOORZITTER: Dank u wel. En deze maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

5075

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja. Even kijken waar ik natuurlijk weer was gebleven met al deze mooie papiertjes. Ja, met de uitvoering van deze motie gaan we sneller over op duurzame energie. Maar klimaatbeleid gaat over meer dan alleen het opwekken van die duurzame energie. Het zit verweven in al ons beleid en daarom moeten we ook op andere terreinen meer doen. Want de CO₂-impactanalyse maakt duidelijk dat we de afspraken uit het Klimaatakkoord nog lang niet gaan halen. Het is goed dat de CO₂-impactanalyse ons deze informatie geeft, maar is nu te eendimensionaal gericht op alleen het reduceren van CO₂-uitstoot. De gedeputeerde heeft in de commissie Ruimte, Wonen en Klimaat een toezegging gedaan om de CO₂-impactanalyse verder uit te werken. Deze toezegging is ons op dit vlak echter nog niet scherp genoeg. Wij willen graag dat de CO₂-impactanalyse zo wordt uitgewerkt, dat duidelijk is wat de maatregelen voor andere doelen en beleidsterreinen gaan betekenen, zodat wij na de verkiezingen afgewogen, integrale keuzes kunnen maken. De provincie Utrecht heeft al zo'n instrument, project Drawdown, dat zich bezighoudt met het ontsluiten en doorrekenen van integrale klimaatoplossingen die sectoren overstijgen, waarbij kosten, broeikasgasreductiebaton – een lekker scrabblewoord – en het tijdspad inzichtelijk worden gemaakt. Daarom dienen wij een motie in, samen met GroenLinks, Partij voor de Dieren en Partij van de Arbeid, met het dictum: de CO₂-impactanalyse door te trekken naar het Drawdown-model naar het voorbeeld van Utrecht; een goed communicatieplan richting de Noord-Hollanders op te stellen, zodat de eigen informatie van de provincie toegankelijk en begrijpelijk is voor iedereen; en daarover vóór 15 maart aan PS te rapporteren.

5095

Motie 231-14 november 2022

Drawdown: Op weg naar het kantelpunt voor het klimaat

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

5100

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland (PNH) zich heeft gecommitteerd aan het klimaatakkoord en het in samenhang aanpakken van de klimaat- en biodiversiteitscrisis;*
- *PNH ook niet op koers ligt om de eigen geformuleerde klimaatdoelstellingen tijdig te realiseren;*

5105

- *Er recent een CO₂ impactanalyse voor Noord-Holland gepubliceerd is, waaruit blijkt dat de verwachte reductie van de uitstoot van broeikasgassen onvoldoende is om een evenredige bijdrage te leveren aan de nationale klimaatdoelstelling;*

5110

- *PNH geen goed en vergelijkbaar inzicht heeft in de totale potentiële impact van de maatregelen die we nu nemen (kosten, broeikasgasbaton, doorlooptijd) en nog kunnen en moeten gaan nemen;*
- *Inzicht noodzakelijk is om onze financiële en andere middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten om alsnog de provinciale doelstellingen op tijd te realiseren.*

Overwegende dat:

- 5115 • *Het urgent is om inzicht te krijgen in de totale potentiële impact van de te nemen maatregelen en een tandje bij te zetten;*
- *‘Project Drawdown’ zich bezighoudt met het ontsluiten en doorrekenen van integrale klimaatoplossingen die sectoren overstijgen, waarbij kosten, broeikasgasreductiebatens en tijdschaduw inzichtelijk worden gemaakt;*
- 5120 • *Daarbij niet alleen de energietransitie centraal staat, maar een integrale aanpak van de klimaatcrisis, waarbij gezonde landbouw, landgebruik, sociale duurzaamheid, nieuwe banen, biodiversiteit, herstel van bodem en het reduceren van de uitstoot van verschillende broeikasgassen allemaal een rol spelen;*
- *Dit voor de provincie Utrecht heeft geresulteerd in een regeneratief klimaatplan, waarbij natuurlijke hulpbronnen worden versterkt in plaats van uitgeput, en een overzicht van de impact van de verschillende mogelijkheden, waardoor participatie, prioritering, sturing én verantwoording zijn verbeterd;*
- 5125 • *Daarmee deze methode de potentie in kaart brengt om meer te doen voor het klimaat, waarbij ook inzichtelijker wordt hoe iedereen bij kan dragen, omdat het duidelijk maakt aan welke knoppen de provincie kan/moet draaien om haar klimaatdoelstellingen te halen;*
- 5130 • *Een dergelijke aanpak en uniforme werkwijze nieuwe inzichten kan opleveren voor optimalisatie van het huidige beleid;*
- *Een totaaloverzicht voor de provincie Noord-Holland ook van toegevoegde waarde is voor de RES-regio’s, de gemeenten en waterschappen in de provincie;*
- 5135 • *Dit totaaloverzicht in voor iedereen begrijpelijke en toegankelijke taal moet worden gemaakt, waarbij een goede communicatiecampagne naar de Noord-Hollanders essentieel is om iedereen mee te nemen, inclusief een communicatieplan richting de Noord-Hollanders.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 5140 • *De CO₂-impactanalyse door te trekken naar het Drawdownmodel, naar het voorbeeld van Utrecht;*
- *Een goed communicatieplan richting de Noord-Hollanders op te stellen, zodat de eigen informatie van de provincie toegankelijk en begrijpelijk is voor iedereen;*
- *Daarover voor 15 maart 2023 aan PS te rapporteren.*
- 5145 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Emre Kanik (D66), Ines Kostić (Partij voor de Dieren), Anouk Gielen (GroenLinks) en Annette de Vries (PvdA)

5150 Mevrouw **STRENS** (D66): Deze. En wacht ik even op de heer Klein.

De **VOORZITTER**: Deze motie maakt ook onderdeel uit van de beraadslagingen. En de heer Klein van de ChristenUnie komt met een interruptie.

- 5155 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik vind het op zich best een aardig idee om na te denken of onze monitoring voldoende is, maar ik ben ook wel wat verrast dat u eigenlijk een heel gedetailleerd voorstel over een specifieke methode zo maar hier bij de begrotingsbehandeling suggereert, zonder dat we er eerst bijvoorbeeld een keer in de commissie over hebben gesproken. Zou het niet beter zijn geweest om dit te agenderen als een discussienota, zodat we
- 5160 de voors en tegens in kaart kunnen brengen? Want ik moet eerlijk zeggen, dat ik het heel moeilijk vind om in te schatten wat de toegevoegde waarde is van dit voorstel ten opzichte van wat we al doen en wat het voorstel dan precies inhoudt.

5165 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dat had gekund. Natuurlijk. In de commissie is hierover gesproken en heeft de gedeputeerde ook al toegezegd om die CO₂-impactanalyse verder uit te willen werken. Wij zagen hier juist een mooie mogelijkheid in. Maar wellicht komt de gedeputeerde zo ook met een reactie hoe dat dan op een goede manier ingevuld kan worden. Want ik begrijp best dat u zegt: er zijn meerdere mogelijkheden om die breedte op te zoeken.

5170 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

5175 Mevrouw **STRENS** (D66): En de wens dat wij meer inzicht willen op de maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan, is ook de reden dat wij de motie Klimaatbegroting en Maak opbrengsten klimaatbeleid zichtbaar, die al door de Partij voor de Dieren zijn ingediend, mede indienen.

Voorzitter, als ik verder droom over de toekomst van mijn zoontje, wordt daar niet alleen klimaatverandering serieus aangepakt. Er is een energiezuinig huis voor hem om in te wonen en hij kan in de supermarkt kiezen voor gezonde producten die in balans met de natuur zijn
5180 geteeld. Hoewel het woord stikstofcrisis niet eens voorkwam in ons coalitieakkoord, is het niet meer weg te denken uit het huidige provinciebeleid. Onze natuur staat onder druk en de bouw van honderden woningen staat stil. In de meest recente uitspraak van de Raad van State is een streep gezet door de stikstofvrijstelling bij de bouwfase. Hoewel dit formeel geen bouwstop is, betekent dat dit de facto wel, want er zal nog meer papierwerk nodig zijn en vooral nog meer
5185 mensen die al die berekeningen kunnen maken. Die mensen zijn er nauwelijks en dus zal het zeker voor kleinere gemeenten lastig worden. De uitspraak heeft gevolgen voor een deel van de 151 grote bouwprojecten in Noord-Holland. 96 van die 151 projecten hebben in potentie een stikstofprobleem. Dat komt neer op 132.000 van de totaal bijna 144.000 woningen tot 2030. En natuurlijk betekent het ook dat het kabinet maatregelen moet nemen om uit deze impasse te
5190 komen. Maar het enige wat echt gaat helpen, is het aan de slag gaan met het terugdringen van de stikstofuitstoot en te zorgen dat onze natuur weer gezond kan worden. Alle partijen, die ook nu nog blijven ontkennen dat er een stikstofprobleem is en niet willen meewerken aan de transitie in de landbouw, zijn medeverantwoordelijk voor deze problemen. Ik roep die partijen dan ook op: laat de stikstofcrisis geen bouwcrisis worden.

5195 En stikstof is niet het enige probleem waar de landbouw mee kampt. Naast de dwingende eisen aan stikstofuitstoot spelen er ook eisen mee vanuit klimaat, onder andere terugtrekking van de CO₂-uitstoot; water, van dreigende tekorten aan zoet water tot het omgaan met opdringende verzilting; bodem, het tegengaan van bodemdaling, herstel van het bodemleven; biodiversiteit en
5200 gezondheid, het beperken onder andere van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Al deze factoren samen maken dat het anders moet en kan. Tegelijkertijd moeten we bedenken dat de boer dat niet alleen kan. In het nationaal strategisch plan zit veel potentie voor boeren voor een groene ontwikkeling van de landbouw. Wij zijn daarom ook mede-indiener van de motie Gaan voor goud die door collega Gielen van GroenLinks is ingediend om deze potentie, die wij zien
5205 binnen het plan, om te zetten naar concrete Noord-Hollandse resultaten. Want wat D66 betreft kan de toekomst van de landbouw leiden tot een bredere en meer diverse landbouw met een gezonde bodem die beter in staat is water vast te houden en gezonde producten te leveren. Een divers landschap waarin de boer niet alleen producten teelt, maar ook bijdraagt aan natuurwaarden. Een landbouw waarin de boer een eerlijke prijs ontvangt voor zijn producten en
5210 de maatschappelijke waarde die hij levert. Deze toekomst voor onze boeren is mogelijk en vraagt een betrouwbaar bestuur die duidelijk is over wat wel en niet kan. Wat D66 betreft zijn hier al goede stappen in gezet. We hebben duidelijke doelen gesteld over de noodzakelijke stikstofuitstoot, de natuur en in de Voedselvisie de route naar een natuurinclusievere landbouw. We zijn er echter nog niet. Ook op het gebied van biologische landbouw zien wij nog ruimte om te versnellen. Daarom hebben wij ook de motie Hernieuwde aandacht voor biologische landbouw van de Partij voor de Dieren mede-ingediend. D66 wil dat de provincie een grotere rol gaat spelen in het grondbeleid. Door bijvoorbeeld met aankoop van gronden actief te sturen, is het mogelijk om meerdere provinciale doelen te halen. En in het pachtbeleid met termijnen te gaan werken die voor boeren zekerheid bieden en het mogelijk maken te investeren in een bedrijf wat klaar is
5215 voor de toekomst. Er wordt ook in deze begroting weer veel geld vrijgemaakt voor groen van iedereen. Ook landelijk wordt er hard gewerkt aan verschillende fondsen die moeten zorgen voor de noodzakelijke transitie. Geld lijkt in deze tijden dan ook niet het probleem. D66 wil dat het voor betrokken partijen in het gebied mogelijk is om langjarig, duurzame afspraken te kunnen maken over hun toekomst en dat ze een reële vergoeding ontvangen voor de waarde die zij
5220 leveren aan bijvoorbeeld het natuurbeheer. Is de gedeputeerde het met D66 eens? En kan zij toezeggen dat zij hierop inzet?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Kan mevrouw Strens wat toelichten wat zij bedoelt met 'een actievere rol in het grondbeleid'? Want vrij recent hebben we besloten in de
5230 Nota Grondbeleid – of hoe dat ook heet – dat wij juist minder actief grondbeleid gaan voeren, gronden gaan afstoten en, nou ja, eigenlijk geen gronden meer op de balans houden die we niet nodig hebben. Maar ik begrijp dat u dat anders wil. En zo ja, wat dan?

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat je ziet in de gebiedsprocessen is dat het hebben van grond natuurlijk een heel belangrijke randvoorwaarde is om ook echt mee te doen in
5235 die gebiedsprocessen. Dat vaak voor agrariërs, die willen extensiveren of die wel iets anders willen of willen verplaatsen, het dan wel nodig is dat je daar grond in hebt. Dus als je als provincie meer grond in bezit hebt, heb je in onze ogen ook meer positie om die transitie

5240 mogelijk te maken, omdat je daadwerkelijk iets te bieden hebt en niet alleen afhankelijk bent van die grondeigenaren.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Oké, een interessant idee, waar ik best eens over zou willen doorpraten. Maar u realiseert zich ook dat grondbeleid heel veel geld kost, want je kan dat niet afpakken; je moet dat kopen. En waar gaat dat geld vandaan komen?

5245 Mevrouw **STRENS** (D66): Eens. En dan zal je ook moeten kijken wat die waarde van die grond is, want een hectare landbouwgrond heeft natuurlijk een andere waarde dan een hectare natuurgrond. Maar dat zal, wat ons betreft, een van onderwerpen zijn die mogelijk in een volgende periode gaan spelen, om te kijken wat daar mogelijk in is. Maar wij denken wel dat het
5250 gaat helpen om die gebiedsprocessen te versnellen als je iets te bieden hebt, ook in de vorm van grond.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

5255 Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter, uitgedroomd ben ik nog niet. In mijn toekomst woont mijn zoon in een groene stad of dorp, waar lopen de standaard is en er flexibel en duurzaam gereisd kan worden. Er volop ruimte is voor ontspanning en hij en zijn vrienden kunnen genieten van een rijk cultureel aanbod. Een van de belangrijkste doelen van mobiliteitsbeleid is het mogelijk maken dat mensen mee kunnen doen, gelijke kansen hebben. Dat mensen naar hun werk kunnen
5260 komen, naar voorzieningen en hun sociale contacten kunnen ontmoeten. In de praktijk echter zie je vaak dat mobiliteitsbeleid is beperkt tot het bestrijden van files en het faciliteren van een snelle doorstroming. Wat D66 betreft, is dit een gemiste kans. Het financiële vooruitzicht voor de investeringen en het onderhoud van de provinciale infrastructuur laten dikke rode cijfers zien. Dit wordt de komende jaren onbetaalbaar als we niet structureel andere keuzes gaan maken. D66 is
5265 voorstander van nu investeren in innovatie en verduurzaming van onze infrastructuur. En te stoppen met een inefficiënte en ineffectieve investering in nieuwe wegen. Je euro heeft het meeste effect door te investeren in veilig, betaalbaar en betrouwbaar ov, deelvervoer, actieve mobiliteit en zelfs door te investeren in het voorkomen van vervoersbewegingen. Door bijvoorbeeld het maken van meer afspraken over thuiswerken, beperken we het aantal
5270 reiskilometers. D66 ziet graag dat de provincie hier in samenwerking met werkgevers en actieve rol in blijft pakken. Ook door functies dicht bij elkaar te brengen en de openbare ruimte weer op menselijke maat in te richten, is het mogelijk om kansen bereikbaar te maken. D66 is dan ook blij met de inzet van het College in het programma Ov-knooppunten en ziet graag dat er hier in de toekomst een vervolg aan wordt gegeven.

5275 Noord-Holland is een aantrekkelijke provincie. Veel mensen vinden hier een baan, genieten van het grote culturele aanbod en onze mooie landschappen en willen hier graag komen wonen. Helaas is de realiteit dat veel mensen al jaren op een wachtlijst staan voor een huurwoning, noodgedwongen nog langer thuis bij hun ouders wonen, wonen is een huis waar ze eigenlijk
5280 allang uitgegroeid zijn en niet in staat zijn de hoge prijs voor hun woning te kunnen betalen. Een actieve provincie is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat we de wooncrisis te lijf gaan. Niet alleen in ons ruimtelijk beleid kunnen en moeten we hier sturend in zijn, ook de hulp die we gemeenten kunnen bieden met kennis en expertise is en blijft belangrijk. De begroting loopt echter nu al vooruit op de besluitvorming rondom het Masterplan Wonen. Of we actief
5285 grondbeleid als een van de opties willen inzetten, moeten we nog als Staten besluiten. Wij dienen daarom een amendement in, samen met Namens Noord-Hollanders. – zeg ik het goed – het CDA, SP en JA21, waarin wij voorstellen de begroting vast te stellen onder voorbehoud van besluitvorming over het Masterplan Wonen 2.0 en de dekking daarvan. Omdat er een zin in staat, en ik citeer: “Om de woningen te realiseren, maken we gebruik van onorthodoxe maatregelen,
5290 zoals het instrument actief grondbeleid”.

Amendement 63-14 november 2022 Maatregelen Masterplan Wonen

5295 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Besluit:
beslispunt 2 van het ontwerpbesluit van de voordracht te wijzigen zodat dit beslispunt luidt:
“De begroting 2023 en meerjarenraming 2023-2026 inclusief het addendum vast te stellen, met
toevoeging van de zinsnede:
5300 *‘onder voorbehoud van besluitvorming over het Masterplan Wonen 2.0 en de dekking daarvan –*
‘in Programma 3 Ruimte en Water, paragraaf Maatschappelijk doel, 3^e alinea op pdf-begroting

pagina 56, na 'Om de woningen te realiseren maken we gebruik van onorthodoxe maatregelen, zoals' en voor 'het instrument actief grondbeleid.'

5305 *Toelichting*

Het voorstel van de statenvoordracht uitgebreid is besproken in de commissievergadering ruimte, wonen & klimaat van 24 oktober, maar het Masterplan Wonen nog niet door Provinciale Staten is vastgesteld. Maatregelen voor het Masterplan Wonen kunnen pas worden vastgesteld na behandeling in de commissie en vaststelling van dit plan door Provinciale Staten.

5310 *De tekst die nu in de begroting staat hierover moet om die reden worden aangepast en de betreffende zinsnede verwijderd.*

Dit amendement is ambtelijk en door de griffie getoetst.

En gaan over tot de orde van de dag.

5315 *Ondertekening: Sijmen Mulder (D66), Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.), Dennis Heijnen (CDA) en Heidi Bouhlef (SP)*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dit amendement maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

5320

Mevrouw **STRENS** (D66): Dan ga ik door, voorzitter, naar ruimte voor ontspanning. Want ontspanning, rust en onthaasting zijn belangrijk voor de gezondheid en het geluk van onze inwoners. Zij moeten ruimte hebben om bijvoorbeeld te sporten, te wandelen, te dansen op een festival, de hond uit te laten en te genieten van cultuur en erfgoed. Daarnaast is toerisme een belangrijke economische sector in Noord-Holland. Met 35 miljoen overnachtingen per jaar is Noord-Holland de grootste provincie op het gebied van verblijfsrecreatie. Recreatie en toerisme bieden kansen, maar we zien ook steeds vaker uitdagingen door de groei van de bevolking en de verstedelijking. De natuurgebieden zijn te druk, de wegen naar de stranden zijn overvol en sommige recreanten en toeristen veroorzaken overlast. Ook is het belangrijk dat het besteden van de vrije tijd op een zo duurzaam mogelijke manier gebeurt. Het is niet alleen van belang dat we zorgen dat we onze bezoekers spreiden over de provincie, maar ook dat we rekening houden met de sociale en ecologische impact die deze bezoekers hebben. De gemeente Amsterdam, die alweer meer bezoekers telt dan voor corona, heeft onlangs aangekondigd extra maatregelen te nemen om de balans tussen leefbaarheid en economie weer te herstellen. Andere delen van de provincie kunnen profiteren van een meer verspreid toeristisch aanbod. Feesten en het genieten van muziek is voor veel Noord-Hollanders een vorm van ontspanning. Festivals horen wat D66 betreft dan ook bij ons culturele aanbod. We zouden het goed vinden als er gebieden worden aangewezen waar dit, met regels, mogelijk moet blijven, zodat er niet steeds weer een discussie tussen voor- en tegenstanders ontstaat en ondernemers en festivalgangers niet weten waar ze aan toe zijn. Een plek waar veel Noord-Hollanders dagelijks van genieten is Artis, de oudste dierentuin van ons land. Met een schat aan waardevolle monumenten. Een van die monumenten staat onder druk: het aquarium. Wij vinden het belangrijk dat toekomstige generaties hier op een moderne en diervriendelijke manier van kunnen blijven genieten en we scholen uit Noord-Holland een kans bieden om Artis te bezoeken. Daarom hebben we ook samen met de VVD de motie Artis ingediend. Kortom, wat D66 betreft is ruimte voor ontspanning en onderwerp wat de komende periode hoog op onze politieke agenda mag staan.

5330

5335

5340

5345

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik weet dat mevrouw Strens ook een beetje geniet van een interruptie.

5350

Mevrouw **STRENS** (D66): Kom maar door.

5355

De heer **HEIJNEN** (CDA): Daarom doe ik dat graag. Ja, het gaat even om de Artis-motie, want u begint erover. Het was een motie Vreemd, dat is eigenlijk jammer, want ik had daar wel een vraag over. Op zich, Artis is natuurlijk ontzettend waardevol. Daar zijn we het allemaal over eens. Die motie spreekt over een bijdrage van maximaal drie miljoen. En tegelijkertijd weten we dat we in de provincie ontzettend veel oude raadhuisen, oude kerken, oude cultuurhistorische gebouwen hebben, waar we nu regelingen voor hebben die max veertigduizend euro krijgen en er ontzettend bij geholpen zijn. Hoe ziet u nu de verhouding tussen wat wij kunnen doen voor de rest van de provincie, van heel lokale partijen, die het vaak heel moeilijk hebben en ontzettend blij zijn met veertigduizend euro ten opzichte van de drie miljoen die wij willen geven aan het grote Artis?

5360

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, maximaal natuurlijk. Maar ik denk dat Artis- Als je kijkt naar Artis, dan gaat het niet alleen over verduurzaming van die gebouwen. Maar ook als je recreatief bekijkt,

- 5365 is het natuurlijk een enorme trekpleister in onze provincie, waar heel veel Noord-Hollanders van genieten. En, met alle respect, is dat wellicht met een lokale kerk, iets dergelijks, heeft dat een andere uitstraling, kunnen er minder mensen direct van genieten. Dus vandaar dat wij het verantwoord vinden om hier te zeggen: kijk naar maximaal een bijdrage tot drie miljoen.
- 5370 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Maar ziet u dan ook niet dat juist die dorpshuizen, oude raadhuisen zijn het ook vaak, van gefuseerde gemeenten en dergelijke, dat die eigenlijk maar beperkt andere mogelijkheden hebben om dat geld bij elkaar te krijgen? Terwijl Artis, met, nou ja, in ieder geval eigenlijk wel het nationale belang wat het heeft, daar veel beter toegang toe heeft. Ja, misschien is het mijn eigen worsteling, hoor. Maar aan de ene kant
- 5375 willen we wat doen voor Artis, maar ik vind de verhouding zo scheef. Ziet u dat ook niet?
- Mevrouw **STRENS** (D66): Nou, wij komen tot een andere weging daarvan, omdat u terecht zegt: Artis heeft een heel andere uitstraling. We hebben ook als randvoorwaarde natuurlijk in die motie heel bewust gesteld dat ook de gemeente en het Rijk wat moeten doen en dat je echt het als een
- 5380 collectieve verantwoordelijkheid ziet en mogelijkheid om daar iets aan te doen. Dus vandaar komen wij tot deze overweging.
- Statenlid **ZOON** (PvdD): Nu lijkt het net voorkomen alsof heel Artis afhangt van deze motie. Volgens mij is dat helemaal niet het geval. Volgens mij gaat het over een groot gebouw, maar is
- 5385 dat een heel klein onderdeel van het hele Artis. Kunnen wij die drie miljoen niet op een veel betere manier gaan besteden dan aan het opknappen van één gebouw?
- Mevrouw **STRENS** (D66): Wij vinden dit een goede besteding.
- 5390 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, ik zoek naar de onderbouwing om nou specifiek een gebouw in Amsterdam in een diertuin zomaar te fêteren met mogelijk drie miljoen euro, want er zijn zoveel prachtige initiatieven in onze provincie. Kunt u die onderbouwing geven?
- Mevrouw **STRENS** (D66): Het is een plek waar heel veel Noord-Hollanders van genieten, waar veel
- 5395 kinderen ook – daarom noem ik dat ook bewust – schoolkinderen langskomen. Dus het heeft wat ons betreft echt een andere uitstraling. Het is ook een recreatieve plek, een toeristische plek, waardoor wij het op dit moment wel verantwoord vinden om hier een budget voor vrij te maken.
- De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel voor het antwoord. Ik denk dat er nog veel meer
- 5400 plekken zijn waar veel mensen van genieten. Dus ik vind het zo ontzettend arbitrair en ik vind het zelfs neigen naar cliëntelisme. Ik vind het echt heel ingewikkeld om via een motie één specifiek initiatief op deze manier te suggereren, dat wij daar een oplossing voor kunnen betekenen.
- 5405 Mevrouw **STRENS** (D66): Dat is een afweging die u op uw manier maakt en ik op mijn manier, meneer Klein.
- Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, in dat geval zouden we- U ziet de tegenstand vanuit de Staten komen
- 5410 om inderdaad die drie miljoen te gaan geven aan een stichting die dieren in kleine hokjes opsluit. Ik zou u toch willen verzoeken dan om deze motie in te trekken of in ieder geval aan te gaan houden. Want volgens mij moeten we hier in de commissie over gaan spreken en is dat niet nu het moment via een motie Vreemd.
- Mevrouw **STRENS** (D66): Dieren in kleine hokken. Ze zijn ook heel erg bezig – en dat weet u ook,
- 5415 meneer Zoon – met juist natuurontwikkeling. En nee, wij hebben de motie ingediend en daar blijven wij op dit moment bij. Ik zie mijn collega Van Meerten-Kok knikken.
- Voorzitter, dan ga ik verder met mijn betoog. Want in de toekomst wordt er niet alleen gewoond,
- 5420 gegeten en gefeest, maar zeker ook gewerkt. In mijn toekomst gaan we uit van groene groei, waarin innovatie en ondernemerschap zorgen voor de duurzame banen van morgen. Op dit moment staat de economie meer dan ooit onder druk. In de eerste plaats door de hoge energiekosten moeten bedrijven versneld verduurzamen. In de tweede plaats zien we een schreeuwend tekort aan werknemers. En in de derde plaats, gezondheid van omwonenden van bedrijven is al lang niet serieus genomen, zodat die bedrijven nu versneld moeten aanpassen.
- 5425 D66 is blij met de inzet van dit College om de bedrijven in corona tijd te helpen en de fondsen die we daarvoor hebben opgericht. D66 wil bedrijven blijven steunen met de verduurzaming om zo ook de overgang van een lineaire naar een circulaire, duurzame energie te maken. Onze banen

van de toekomst zijn schoon. D66 ziet ruimte voor een bloeiende economie binnen de grenzen van onze planeet. Met een ROM InWest heeft de provincie haar rol gepakt en een prachtig instrument gerealiseerd, dat blijvend zal bijdragen aan innovatie en verduurzaming van onze economie. In Noord-Holland hebben we, nog meer dan andere provincies, te maken met grote krapte op onze arbeidsmarkt, juist in die sectoren die hard nodig zijn, zoals de bouw, de energietransitie, voor de omvorming van onze economie. Het tekort aan arbeidskrachten is nog lang niet opgelost, maar D66 vindt wel dat de provincie haar rol hierin goed oppakt door meer in te zetten op bijvoorbeeld campusvorming en het stimuleren van publiek-private samenwerking. Samenwerking tussen opleiders en werkgevers blijft wat ons betreft dan ook een must. Wij zien graag dat het College hier blijvend op inzet. Een gezonde en schone leefomgeving is een harde randvoorwaarde voor het realiseren van brede welvaart voor alle Noord-Hollanders. Maar de leefomgeving in de IJmond en rond Schiphol staan onder druk. Met het dossier Tata heeft ons College laten zien hier stappen in te zetten. Wij zullen hier blijvend aandacht voor hebben en ons er hard voor maken dat de noodzakelijke transitie ook daar wordt ingezet.

De kwaliteit van ons water, zowel grond- en oppervlakte water, staat onder druk. We weten dit al langer. Toch zijn de afgelopen periode echter weinig concrete verbeteringen gerealiseerd. Een gemiste kans wat D66 betreft, zeker met de datum van 2027 die steeds dichterbij komt. De komende jaren zal hier wat ons betreft stevig op moeten worden ingezet.

Voorzitter, ik kom tot mijn laatste onderwerp: een betrouwbaar bestuur. De uitdagingen van deze tijd vragen om empathie en samenwerking. Geen overheid die tegenwerkt, maar een overheid die meedenkt met haar inwoners, in nauw contact staat en zaken mogelijk maakt. Sterke gemeenten en sterke regio's zijn noodzakelijk om dit mogelijk te maken. Wij zijn ook blij met de inzet van dit College om ervoor te zorgen dat we samen sterker worden. Laten we hier proactief mee doorgaan en vanuit één overheid samen met onze inwoners bouwen aan de toekomst van Noord-Holland. In tijden van polarisatie is het van belang om ook in Europa verbinding te houden. Oekraïne bewijst maar weer hoe fragiel de verhoudingen zijn. Europese samenwerking en solidariteit is nodig voor een sterk Europa. Ook de kansen die Europa biedt om duurzame banen te creëren, moeten we met beide handen aan blijven grijpen.

Voorzitter, ik rond af, en ergens ook wel met een beetje een dubbel gevoel. Met een gevoel van trots over wat we hier de afgelopen vier jaar met elkaar en met deze coalitie hebben bereikt, maar ook met een onrustig gevoel. Het politieke debat verhardt. Politici, ook ikzelf, hebben steeds vaker te maken met haat en bedreigingen. Na de Statenverkiezingen van volgend jaar maart zitten we hier met een nieuwe Staten. De inwoners van Noord-Holland bepalen welke richting we opgaan en welke mensen en partijen deze staal dan zullen vullen. De uitdagingen en keuzes waar we voor staan, hebben gevolgen voor alle Noord-Hollanders. Ik hoop dat we, ondanks onze politieke verschillen, kunnen laten zien dat empathie en samenwerking loont en dat het een grote eer en verantwoordelijkheid is om als Statenlid in deze mooiste provincie aan de slag te mogen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Over het laatste zijn we het allemaal eens, denk ik. En dan geef ik het woord aan de heer Leerink van de PvdA.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ik zet de bril erbij op. En ik heb hem ook nog, dus dat valt weer mee. Voorzitter, aan de Partij van de Arbeid de eer om deze eerste ronde van de Algemene Beschouwingen af te mogen sluiten. Bij de Algemene Beschouwingen heeft de Partij van de Arbeid het laatste woord altijd. Ik stel voor dat we die erin houden. Maar zonder gekheid, hekkensluter of niet, fijn om hier te staan en om vanaf deze plek onze zorgen en ambities met u te mogen delen.

Zorgen en ambities die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en samenvallen in de vraag: hoe zorgen we ervoor dat we in deze voor iedereen onzekere tijd de boel bij elkaar houden? Want, voorzitter, met veel Noord-Hollanders gaat het gelukkig goed, maar dat geldt helaas niet voor iedereen. Er is ook in Noord-Holland een steeds diepere tweedeling zichtbaar. De tweedeling tussen mensen die een huis hebben en mensen die daar alleen maar van kunnen dromen. De tweedeling tussen mensen die in zonnepanelen kunnen investeren en mensen die in een tochtig huurhuis de energierekening omhoog zien vliegen. De tweedeling tussen mensen die iedere tien minuten op de metro kunnen stappen en mensen die allang geleden de laatste buurtbus uit hun dorp hebben zien vertrekken. En die tweedeling groeit. De kloof wordt groter tussen mensen die zichzelf heel goed kunnen redden en de mensen voor wie het leven, het overleven, steeds

5490 ingewikkelder wordt. De Partij van de Arbeid in Noord-Holland ziet werk aan bestaanszekerheid voor iedereen in Noord-Holland dan ook als onze belangrijkste kerntaak.

Bestaanszekerheid begint voor veel mensen met het hebben van een goed en betaalbaar huis. Voor veel mensen is dat echter niet mogelijk. Ze kunnen geen huis huren of kopen. Denk aan
5495 veel starters, jongeren en jonge gezinnen, maar ook ouderen die geen passend huis kunnen vinden of passender huis kunnen krijgen. Of mensen die in huizen wonen van slechte kwaliteit. Kortom, ik denk dat we het hier allemaal over eens zijn: er moet snel meer worden gebouwd. Huizen, die duurzaam, energiezuinig en wel mogelijk energieneutraal zijn. Dat is hard nodig voor het klimaat, maar ook omdat de woonlasten hierdoor lager worden. We kijken uit daarom naar de
5500 concretisering van het Masterplan Wonen – het is hier al meerdere keren genoemd. Goed dat dit door het College op de agenda is gezet. Maar het is inmiddels inderdaad alweer een jaar geleden dat de VVD het door henzelf gekoesterde taboe op het verhogen van de opcenten – wij hebben dat toch echt zo gehoord – en aangaf, omdat ook zij zien dat er moet worden doorgepakt. En een jaar is lang, voorzitter, als je zit te wachten op een huis. Dus laten we dat dan ook doen.

5505 Maar wat de Partij van de Arbeid betreft, beperkt een extra provinciale impuls in goed wonen zich niet alleen tot nieuwe woningen. De energiecrisis maakt pijnlijk duidelijk dat de mensen met het minste geld veroordeeld zijn tot de slechtste huizen en de hoogste energierekening. Als het aan de Partij van de Arbeid ligt, zetten we alles op alles om zo snel mogelijk alle bestaande huizen te
5510 verduurzamen en op zijn minst alle huizen, die nu slechts over enkelglas beschikken, te voorzien van dubbel glas, want het vliegt er aan alle kanten uit. Zo helpen we niet alleen onze kwetsbare inwoners vooruit, maar ook het klimaat. Dat kunnen we als provincie natuurlijk niet alleen. Daar moeten vooral de gemeenten ook voor aan de bak. Maar daar kunnen we gemeenten, indien nodig, wel bij ondersteunen. Daarom dienen we hierbij, mede namens de SP, DENK en de
5515 ChristenUnie de motie Noord-Holland laat niemand in de kou staan in, waarvan het dictum luidt: verzoekt het College de gemeenten te ondersteunen bij het maken van een plan, waarbij alle Noord-Hollandse woningeigenaren sneller geholpen kunnen worden bij het verduurzamen van hun woning, om te beginnen met de woningeigenaren met een kleinere beurs; met de gemeenten en andere belanghebbenden ernaar te streven de verduurzaming van deze woningen zo snel
5520 mogelijk gerealiseerd te hebben; te monitoren of het geldende rijksbeleid met betrekking tot huurwoningen toereikend is om ook deze zo snel mogelijk te verduurzamen; en hierover terug te koppelen naar het PS. Die motie, die heb ik hier.

Motie 232-14 november 2022

5525 **Noord-Holland laat niemand in de kou staan**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022

Constaterende dat:

- Enkel glas een van de belangrijkste 'energielekken' is bij bestaande woningen;
- 5530 • Ongeveer 1 op de 7 woningen nog steeds voorzien zijn van enkel glas;
- De urgentie van versneld isoleren wordt steeds groter met de stijgende energieprijzen;
- De energiecrisis pijnlijk duidelijk maakt dat veel mensen met een kleine en veel Noord-Hollanders met een middeninkomen in de slechtst geïsoleerde woningen wonen en daardoor de hoogste energierekening ontvangen;
- 5535 • Dit invloed heeft op het comfort in de woningen en het welzijn van de bewoners;
- De Woonbond aanraadt enkel glas als onderhoudsgebrek te bestempelen bij huurwoningen en grote vaart te maken in het installeren van dubbel glas.

Overwegende dat:

- Er vanuit het Rijk een nationaal isolatie programma met bijbehorende middelen is;
- 5540 • In sommige gemeenten al concrete initiatieven zijn ontwikkeld om isolatiemaatregelen te stimuleren. Een voorbeeld is de gemeente Amsterdam die reeds is begonnen met het verduurzamen van de buurten die het meest lijden onder de stijgende energieprijzen.
- Andere regio's en gemeenten hebben het energiezuinig maken van de bestaande woningvoorraad nog niet opgenomen in hun plannen;
- 5545 • Veel kleinere gemeente last hebben van onderbezetting en daardoor geen leidende rol kunnen nemen in dergelijke nieuwe en ingewikkelde projecten. Als provincie willen we dat alle Noord-Hollanders gelijk behandeld worden en er geen grote onderlinge verschillen ontstaan tussen gemeenten;
- Een sterkere provinciale regie, waarbij gemeenten, marktpartijen, woningcorporaties en andere belanghebbenden gezamenlijk optrekken, ongelijkheid tussen gemeenten kan voorkomen;
- 5550 • Hiermee zowel onze meest kwetsbare inwoners worden geholpen als het klimaat.

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 5555
- *de gemeenten te ondersteunen bij het maken van een plan waarmee alle Noord-Hollandse woningeigenaren sneller geholpen kunnen worden bij het verduurzamen van hun woning, om te beginnen met de woningeigenaren met een kleine beurs;*
 - *Met de gemeenten en andere belanghebbenden ernaar te streven de verduurzaming van deze woningen zo snel mogelijk gerealiseerd te hebben;*
 - *Te monitoren of het geldende rijksbeleid met betrekking tot huurwoningen toereikend is om ook deze zo snel mogelijk te verduurzamen;*
- 5560
- *Dit terug te koppelen naar PS.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Annette de Vries (PvdA), Süleyman Koyuncu (DENK) en Remine Alberts (SP)

5565

De **VOORZITTER**: Dank u. En die motie maakt hiermee-

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, u gaat nu natuurlijk vragen of wij ook iets willen doen aan dat er hier niemand in de kou zit.

5570

De **VOORZITTER**: Maar misschien, meneer Leerink, voordat u de vergadering overneemt, wil ik wil ik even aan de vergadering melden dat deze motie nu onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen. En dan geef ik de heer Heijnen de ruimte voor een interruptie. En hij gaat denk ik zelf zijn vraag formuleren.

5575

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het is inderdaad koud, maar dat hebben we ook met elkaar afgesproken. Dus dan moet je er ook-

5580

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, wij willen met de PvdA- Met rode dekentjes zouden we iedereen graag- Maar daar wordt aan gewerkt.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Of donkergroen mag ook. Anyways, ik had eigenlijk een vraag over uw best wel mooie motie net. Alleen, wat is zo'n motie waard zonder dekking?

5585

De heer **LEERINK** (PvdA): Nou ja, kijk, wat wij in eerste instantie willen- Kijk, er ligt een verantwoordelijkheid bij gemeenten. Niet iedere gemeente kan dat. En wij willen in eerste instantie dat de provincie in kaart brengt en om tafel gaat en kijkt of ze samen met gemeenten kijkt of dat in actieprogramma's zou kunnen komen. Het zou ertoe kunnen leiden- Maar dat weten we niet op voorhand, want Er zijn ook volop rijksmiddelen hiervoor beschikbaar. Dus ik zou niet op voorhand daar een dekking bij willen zoeken, maar ik vind het wel belangrijk dat we als provincie daar als aanjager kunnen fungeren, zoals we dat op een aantal andere fronten ook doen. De gemeente kan daar regie bij nemen, et cetera.

5590

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, u noemt – en daar verbaas ik mij ook altijd over, over enkel glas – dat er nog steeds veel woningen zijn die dat hebben, terwijl-

5595

De heer **LEERINK** (PvdA): Heel veel.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dat hoorde je volgens mij dertig jaar terug al, was het al een al een slag om enkel door dubbel en inmiddels heb je triple en ++-glas en dergelijke. Hebben we daar nou echt een plan voor nodig of moeten we dat niet gewoon gaan doen? ik zoek een beetje naar, wat gaat uw motie nu – die ik op zichzelf dus heel sympathiek vind – oplossen voor mensen die eigenlijk morgen of overmorgen dubbelglas nodig hebben?

5600

De heer **LEERINK** (PvdA): Mijn verzuchting is dezelfde als die u heeft als die u heeft. We weten allemaal dat die woningen van dubbel glas moeten worden voorzien. We weten ook dat er voor een deel rijksmiddelen voor beschikbaar zijn. En we weten ook dat het sommige gemeenten wel lukt en anderen niet. Dus daarom vragen we juist aan de provincie: ga er nou voor en zorg ervoor dat die gemeenten die dat niet van de grond krijgen, daar ook mee aan de slag gaan.

5605

5610

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, ik vind het een heel sympathieke motie, vooral omdat we natuurlijk daar als provinciaal servicepunt al wel inzet op hebben. Maar we zien in de praktijk dat we kansen laten liggen en dat we daar beter op in kunnen zetten. Op dat punt ben ik heel positief. Het enige waar we mee worstelen, is dat we ook een natuurinclusieve opgave hebben. We willen niet alleen de woning isoleren, maar we willen ook graag een meerwaarde zijn voor de

5615

biodiversiteit bij die woningen. We zien heel vaak dat het tegengesteld belang is. En misschien niet dat u daar, maar misschien dat de gedeputeerde daar nog een antwoord op kan geven, hoe dat spanningsveld zit, of daar misschien een meerwaarde in beide te halen is.

5620 De heer **LEERINK** (PvdA): Dat lijkt me heel goed. En ik ben blij dat u de vraag via mij zo naar de gedeputeerde doorgeleid. Dus daar krijgen we vast antwoord op. Eén ding zou ik er wel over willen zeggen. Waar ik bang voor ben- Laten we nou niet altijd het beste de grootste vijand laten zijn van het goede. Je kunt op een gegeven moment alles aan elkaar willen koppelen. Uiteindelijk zitten de mensen met dubbel glas en er moet dubbel glas in. En zo simpel is het ook. En ik ben, 5625 als het half kan, zal ik maar zeggen, laten we het wel bij elkaar trekken. En ik ben ook benieuwd naar hetgeen de gedeputeerde erover te zeggen heeft. Tegelijkertijd ben ik in dit soort gevallen af en toe ook wel huiverig om alles er weer bij te betrekken, om vervolgens hier volgend jaar weer te staan, of het jaar daarna, om te zeggen, ja, het was zo ingewikkeld, het is allemaal niet gelukt. Dus, nou, dat tot zover.

5630 Het is nu leeg, dus ik ga weer door, denk ik. Want, voorzitter-

De **VOORZITTER**: U heeft mij helemaal niet nodig, meneer Leerink, merk ik. Dus ik laat u maar gewoon uw gang gaan.

5635 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, want, voorzitter, bestaanszekerheid is ook zeker kunnen zijn van een gezonde en veilige leefomgeving. Ook, ja, misschien wel juist als je in het IJmondgebied woont. De afgelopen jaren is de provincie als bevoegd gezag richting Tata scherper aan de wind gaan varen. Veel scherper aan de wind gaan varen. En terecht. Er breken spannende tijden aan, want 5640 het is inmiddels tot alle geledingen doorgedrongen: de toekomst van Tata zal groen en schoon zijn of niet zijn. En de Partij van de Arbeid is heel lang de partij geweest van 'werk, werk, werk' en dat zijn we nog steeds. Maar laat één ding duidelijk zijn: voor ziekmakende bedrijven is geen plek in deze provincie. En dan hebben we het niet alleen over Tata, maar net zo goed over Schiphol - geen herrie, maar huizen - en andere bedrijven waarbij groeien en winst maken hoger 5645 op de prioriteitenlijst lijkt te staan dan de gezonde leefomgeving. Inmiddels zijn we bij Tata begonnen met het tegen het licht houden van alle vergunningen. Wat de PvdA betreft, is dit slechts het begin en gaan we de komende jaren alle bestaande milieuvergunningen waar mogelijk verscherpen en verbeteren. En als dat niet kan, omdat we daar als provincie niet over gaan, 5650 knokken we samen met bewoners voor betere milieuregels waar de Rijksoverheid of in Europa onze plek is naast de inwoners van Noord-Holland, niet ertegenover.

Voorzitter, hoewel Noord-Holland relatief verstedelijkt is, bestaat nog altijd de helft van de provincie uit landbouw en natuurgebied. En ook hier gaat het om bestaanszekerheid. De Partij 5655 van de Arbeid vindt zowel de natuur als de agrarische sector van groot belang. De agrarische sector is niet alleen belangrijk voor onze voedselzekerheid, maar ook voor het behoud van het typisch Noord-Hollands landschap. Er liggen in Noord-Holland grote kansen om verbeteringen aan te brengen voor zowel de landbouwsector als voor de natuur. Er zal dan wel een omslag en een versnelling moeten plaatsvinden naar grondgebonden landbouw, biologische landbouw en het minder intensief gebruiken van grond. Als het om biologische landbouw gaat, zullen we echt 5660 alles uit de kast moeten halen en willen halen. Daarom hebben we hierover, inmiddels samen met de Partij voor de Dieren, D66 en GroenLinks, ook mede een motie ingediend.

Voorzitter, we hebben het over alle aspecten van deze problematiek - of het nu gaat over stikstof, bodemdaling, de transitie van de landbouw of dierenwelzijn - uren en uren met elkaar 5665 gesproken in deze zaal. En als we heel eerlijk zijn, weten we heel goed wat er moet gebeuren. De stikstofuitstoot moet omlaag, het waterpeil moet omhoog en boeren moeten zich niet alleen richten op grondgebonden landbouw, maar ook de sleutelspelers worden als het gaat om natuurherstel en -beheer. Waar we nu bovenal behoefte aan hebben, is dat praatcircuit Remkes wordt omgebouwd tot een doe-machine. Aan de slag dus met de gebiedsgerichte aanpak. Niet 5670 wachten op de zoveelste twijfelnota uit Den Haag; het erf op, meters maken. Tegen de gedeputeerde zou ik daarom willen zeggen: steek niet langer energie in de zoveelste versie van weer een beleidsnota; het is tijd voor actieoverzicht.

5675 Bestaanszekerheid raakt ook aan voor iedereen goed bereikbare dorpen en steden. Alle inwoners van Noord-Holland moeten de mogelijkheid hebben om schoon, betaalbaar en veilig te kunnen reizen voor hun werk of om deel te nemen aan sociale en maatschappelijke activiteiten. En als ik zeg 'alle', dan bedoel ik ook 'alle'. Omdat deelnemen aan het verkeer steeds duurder wordt, is het niet meer voor iedere inwoner vanzelfsprekend om te kunnen reizen. Deze zogenaamde

5680 vervoersarmoede groeit. Wij zouden graag zien dat het College plannen maakt om het openbaar vervoer voor deze groep betaalbaar en bereikbaar te houden. Kunnen wij in deze op het College rekenen? Ook zijn vervoersmogelijkheden voor een grote groep groeiende mensen- Nee, niet een grote groep groeiende mensen. Maar de- Dat zou ook interessant zijn. Dan komen we bij het zoontje van Amélie uit. Maar, nee. Ook zijn vervoersmogelijkheden voor een groeiende groep mensen niet beschikbaar en is het ov oneerlijk over onze provincie verdeeld. Waar men in

5685 Amsterdam op de achterste benen staat als de bus in plaats van vier keer per uur drie keer per uur langskomt en er op alle niveaus miljoenen wordt verzameld voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn – we begrepen dat daar nu, as we speak, een deal is dat er inderdaad miljarden voor zullen worden uitgetrokken – is in veel dorpen en steden elders in de provincie de laatste bus al jaren geleden vertrokken. Daar waar voor nieuwe ov-voorzieningen in de MRA miljoenen

5690 wordt gereserveerd, moeten we bij het oplossen van de problemen voor het ov in de regio vooral denken in slimme oplossingen. Voorzitter, ik twijfel niet aan de goede intenties van het College. En het lijkt ons inderdaad onverstandig om voor iedere bestemming weer een grote bus uit de garage te halen. Maar zelf afkomstig uit de regio, denk ik dan wel: jullie Amsterdammers zeggen altijd dat je zo slim bent. Nou, laten we het dan voor één keertje omdraaien. Doe ons het geld,

5695 gaan jullie nadenken over slimme oplossingen. Nu snap ik natuurlijk ook wel dat het niet zo simpel ligt, dat er echt heel veel mensen wonen in de MRA en dat het iets vraagt van de infrastructuur. En ik zie echt ook dat het College haar best doet voor de regio. Maar toch, iedere Noord-Hollander heeft, waar hij of zij woont, recht op een bepaald voorzieningenniveau. Daar hoort wat ons betreft goed openbaar vervoer nadrukkelijk bij. Prima en juist noodzakelijk dat we

5700 investeren in de MRA, maar mag er dan ook in de regio boter bij de vis?

Voorzitter, ook klimaatproblemen raken direct aan bestaanszekerheid. De gevolgen van klimaatverandering worden ook in Noord-Holland steeds duidelijker. Niets doen om die gevolgen te verminderen is geen optie. Akkers die verdrogen, steden die verstikken: de kwaliteit van leven

5705 voor veel inwoners staat onder druk. En dan lopen we in Noord-Holland nota bene achter met de ambitie om 49, laat staan 55 procent CO₂-reductie te realiseren. En daarom dienen we samen met D66, de Partij voor de Dieren en GroenLinks de motie Drawdown in. We zullen moeten versnellen en aan de juiste knoppen moeten draaien.

5710 En dan hebben we het nog niet eens gehad over klimaat of energiearmoede. Je kunt niet investeren in groen als je aan het eind van de maand rood staat. En het aantal mensen dat rood staat, neemt in schrikbarend tempo toe. Dat is niet iets waarvan we kunnen zeggen: jammer, maar dat behoort niet tot onze kerntaken; daar moet de gemeente maar mee dealen. Net zoals we in RES-verband met elkaar verantwoordelijkheid nemen voor de regionale energiestrategie,

5715 zullen we ook in RES-verband verantwoordelijkheid moeten nemen voor de aanpak van energiearmoede. Het één kan, wat ons betreft, niet zonder het ander. En ik zou het College dan ook willen vragen er samen met het SPDE en de Noord-Hollandse gemeenten voor te zorgen dat het niet uitmaakt in welke gemeente je woont. Als het om de aanpak van energiearmoede gaat, pak waar nodig de regie.

5720 Als we het hebben over bestaanszekerheid, is ook het hebben van goed werk cruciaal. Er is nu volop werk voor veel mensen en toch lukt het veel mensen niet om aan een baan te komen. En hierbij speelt niet zelden en slechte beheersing van de Nederlandse taal een belangrijke rol. Alleen met een goede beheersing van het Nederlands kun je contacten met anderen leggen, je

5725 talen ontplooi en werk vinden. Wat de Partij van de Arbeid betreft, komen we samen met de bibliotheek zo snel mogelijk met een Aanvalsplan Laaggeletterdheid. We hebben hiervoor al een uitgewerkte voorzet gedaan in de commissie Economie, Financiën en Bestuur. We proberen dat dit bij veel partijen op zich in goede aarde valt en ook bij GS, en we hopen dan ook dat we dit voorstel nog voor het eind van deze periode een slag verder kunnen brengen.

5730 En last, but not least, voorzitter, bestaanszekerheid gaat ook over het voorzieningenniveau in dorpen en steden. Als sociaaldemocraten geloven wij in de kracht van de gemeenschap. Daarom vinden we het zorgelijk dat er in dorpen en steden steeds minder voorzieningen zijn voor de inwoners. Waar bedrijven wegtrekken, de laatste winkels zijn scholen sluiten en de bus uit het straatbeeld verdwijnt, vertrekken uiteindelijk ook veel inwoners en verdwijnt de

5735 gemeenschapszin. De achterblijvers, die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn ook op zoek te gaan naar een betere, leefbare plek, voelen zich vaak in de steek gelaten en keren zich af van overheid en politiek. Waarom zou je je druk maken om een systeem dat zich niet druk maakt om jou? De dit jaar verschenen Atlas van Afgehaakt Nederland brengt akelig precies in beeld hoe en waar dit proces zich ook in Noord-Holland aan het voltrekken is. Gemeenten kunnen de problemen van deze mensen onmogelijk in hun eentje oplossen. Uiteindelijk zal in veel gevallen

5740

5745 een oplossing op regionaal gevoel niveau gevonden moeten worden. En daarom mag ook van het Rijk en de provincie worden verwacht dat ze meedenken en bijdragen. Waar iemand ook woont, iedereen moet gebruik kunnen maken van een basisniveau aan voorzieningen; of het nu om goed onderwijs, sportcultuur of openbaar vervoer gaat.

5750 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ja, het betoog van de heer Leerink spreekt mij erg aan, want er zijn veel dorpen waar die leefbaarheid zwaar onder druk staat. U zegt terecht, daar moeten we als gemeente, als provincie, als Rijksoverheid wellicht bij elkaar komen, zoeken naar oplossingen. Maar wat zouden nou volgens u oplossingen kunnen zijn?

5755 De heer **LEERINK** (PvdA): Dat begint met de constatering dat het wel degelijk gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is. En ik, ja, zou er dadelijk ook nog wat over willen zeggen. Maar wij vinden het heel normaal dat wij regionale woonakkoorden sluiten, maar waarom zou je geen
5760 regionaal voorzieningenakkoord kunnen sluiten of- Nou ja, noem maar op. Je zou daar heel actief over kunnen nadenken. Wij doen dat in Noord-Holland niet. Maar als je kijkt naar bijvoorbeeld een provincie als Groningen, daar werkt men heel actief samen met provincies als het gaat om leefbaarheidsplannen: hoe zorgen we ervoor dat niet alleen de stad, maar ook het ommeland, zal ik maar zeggen, voor iedereen goed en kwalitatief blijft, inclusief het voorzieningenniveau dat
5765 daarbij hoort. Daar wordt nadrukkelijk gekozen voor een gemeenschappelijke aanpak en is de provincie veel actiever op dat terrein dan de provincie Noord-Holland is. En wij denken, ja, dat dat kan dus en we zien in andere provincies dat dat gebeurt. En hoe het precies in Noord-Holland moet, ja, dat zou ik hier niet een-twee-drie – hoe laat is het – om vijf uur willen zeggen. Maar dat de knop om moet en dat we daar ook als provincie over na moeten willen denken, samen met gemeenten, kijkend naar wat andere provincies daarin doen, ja, dat is wat ons betreft wel duidelijk. Want alléén gaat zo'n gemeente het niet redden.

5770 De heer **HEIJNEN** (CDA): U heeft het concept CDA-verkiezingsprogramma gelezen, waarin wij pleiten voor een gedeputeerde Landelijk Gebied die onder andere juist met zulk soort problematiek, de leefbaarheid van die dorpen, aan de slag gaat. Maar is niet een van die problemen daar dat veel van die jongeren zeggen: ik zou best graag in mijn dorp willen blijven wonen, want daar wonen mijn ouders, daar woont mijn oma daar, daar ben ik opgegroeid, maar er gewoon absoluut geen huizen te vinden zijn waardoor die school eigenlijk omvalt, doordat
5775 jongeren niet in hun eigen dorp kunnen blijven wonen. Bent u dan ook bereid om te zoeken naar oplossingen, ook in ruimtelijke zin, zodat die dorpen, nou ja, kunnen groeien wellicht of in ieder geval met een aantal woningen hun eigen jongeren van woningen kunnen voorzien? En daarmee ook voorzieningen op peil kunnen houden.

5780 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, u bent al bezig met de invulling. Het is ook, denk ik, als het om de leefbaarheid gaat, een complex aan factoren die meespelen. En wat mij betreft, zou je inderdaad in regionaal verband moeten kijken hoe je dat doet. Maar ik zeg op voorhand geen 'nee' tegen wat u tegen zegt. Er kunnen situaties zijn, inderdaad dat je zegt 'omwille van de leefbaarheid' zul je inderdaad misschien iets meer ruimte moeten geven op dat gebied.

5785 De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

De heer **LEERINK** (PvdA): Wel, voorzitter, dan heb ik datgene wat ik over het voorzieningenniveau heb willen zeggen, wel ook wel zo'n beetje gezegd aan de hand van uw vraag. Dank daarvoor.

5790 En dan kom ik tot een afronding. Wat de Partij van de Arbeid betreft, staan we als provincie voor de bestaanszekerheid van onze inwoners. Dat moge duidelijk zijn. En dan hoor ik sommige partijen al mompelen: daar gaan we niet over. Want als we hier ergens goed in zijn, dan is het over het soebatten over onze kerntaken. Je zou eens een stap te veel doen. Maar de mensen in Noord-Holland zijn in deze turbulente en onzekere tijd niet geholpen met een terugtrekkende
5795 overheid. Steeds meer mensen komen in de knel. Niets doen is geen optie. Meer dan ooit is er behoefte aan een overheid die naast mensen gaat staan, aan een provincie die een stap naar voren doet, omdat ze ziet dat de bestaanszekerheid van de inwoners in het geding is.

5800 De **VOORZITTER**: U heeft een aantrekkingskracht: mevrouw Strens van D66 met een interruptie.

Mevrouw **STRENS** (D66): Zeker. Nee, ik haak natuurlijk even aan op hetgeen u zegt over de kerntaken. Kijk, want de manier waarop u het hier nu brengt lijkt het dat de mensen er last van hebben als we ons er niet mee willen bemoeien. Maar als ik dan even kijk hoe D66 in de wedstrijd zit... Het gaat over kerntaken, omdat we daar ons geld voor hebben. Daar worden we ook in die

5805 zin op afgerekend. Dat zijn onze formele taken die ons gegeven zijn. En ook het feit dat er vaak anderen al zijn die primair de verantwoordelijkheid hebben om die andere zaken op te lossen. Dus dan maak je het elkaar toch als overheden ook alleen maar lastig als je alle drie – of misschien zelfs vier, als je Europa meerekent – er allemaal mee gaat bemoeien en het daarom ook heel goed is om heel kritisch te zijn over wat doe je wel en wat doe je niet. Bent u het daar
5810 met mij eens?

De heer **LEERINK** (PvdA): Over het laatste ben ik het zeker met u eens. Je moet altijd kritisch zijn over wat je wel doet en wat je niet doet. Maar dan toch even over die kerntaken. Allereerst, het woord 'kern' herbergt in zich dat er ook iets omheen zit. Daar zijn we het over eens, volgens mij.
5815 Dus alleen die kerntaken is al een raar concept. En ik constateer net, dat bij wijze van spreken in Groningen men ervoor gekozen heeft om op het gebied van leefbaarheid veel meer te doen. In Zuid Holland, als het gaat om wonen, bemoeit de provincie zich heel actief met problematieken in wijken waar slechte wijken zijn, et cetera. En doen ze heel actief zaken als het gaat om jongerenhuisvesting. In Brabant geeft de provincie tien keer zoveel – ik zeg: tien keer zoveel – uit aan cultuur als dat we dat hier in Noord-Holland doen. Oftewel, datgene wat onze kerntaken zijn, is geen gegeven van buitenaf. Dat is datgene wat wij met elkaar belangrijk vinden. Dat is een politieke uitspraak. En mijn uitspraak is dat, als het gaat om de kerntaken, ik het de allerbelangrijkste kerntaak vind dat wij staan voor de bestaanszekerheid van de mensen en de leefbaarheid van de mensen in onze dorpen en steden.
5825

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, voorzitter, dank u wel, want u loopt hier een heel mooi rijtje op, maar ik ben wel benieuwd of u daar dan ook bij zegt dat in die provincies de rekening voor al die taken wel een stuk hoger is. Als u staat voor de bestaanszekerheid, daar heb je toch een ander belastingniveau dan we hier te maken hebben. Dus neemt u dat verhaal dan ook meer mee,
5830 meneer Leerink.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, meneer Leerink vindt dat- Wil- Ja, zo vaak word ik- Maar mevrouw Strens, uiteindelijk, u begint bij kerntaken en bij een bestuurlijk model; ik begin bij mensen. Mensen die in de knel zitten. Dorpen en steden die in de knel zitten. En vervolgens gaat het er
5835 mij om dat we die problemen oplossen. Daar gaat het om. En dan vind ik zo'n heel abstracte discussie over bestuursmodellen, kerntaken, et cetera, ja, het zal allemaal wel. Uiteindelijk zijn wij er hier voor om iets te doen voor de mensen in dorpen en steden. En als wij met elkaar het belangrijk vinden dat we dan een stapje harder zetten op een bepaald terrein, dan moeten we dat doen. Zo zitten wij in de wedstrijd.

5840 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Nou, mijn opmerking of vraag gaat eigenlijk wel over hetzelfde, want u raakte mij toen u zei: nou, we zouden toch eens een stapje meer doen; oei, oei, oei, oei. En dan denk ik, nou, als ik kijk wat wij hier doen, bent u het niet met mij eens dat we juist rondom die kernraken veel meer doen, en misschien op andere gebieden, dan in andere provincies? Maar laten we ook eerlijk zijn: in onze provincie hebben onze mensen misschien ook andere behoeften liggen. Bent u dat met mij eens?
5845

De heer **LEERINK** (PvdA): Nou, ik ben het absoluut met u eens als u zegt dat geen enkele provincie hetzelfde is en dat dus wij hier met elkaar moeten kijken wat hier noodzakelijk is. Ik zeg alleen wel dat wij op een aantal fronten wel heel erg teruggedaan zijn als het gaat om wat wij als mede onze verantwoordelijkheid ervaren. En ik gewoon simpelweg zie dat een aantal dorpen en steden er niet uitkomt, zal ik maar zeggen, op het moment dat wij zeggen van, ja, wij doen niet mee. Kijk, dat vind ik ook het lastige van wat hetgeen wat mevrouw Strens aangeeft. Ik durf te zeggen, als iedere overheidslaag zich terugtrekt op haar eigen kerntaken, dan zijn er
5855 uiteindelijk een aantal mensen die met hun vingers tussen de deur komen, omdat er dan problemen overblijven die niet worden opgelost. Dat kan dus niet. We zullen elkaar moeten opzoeken en we zullen met elkaar moeten kijken hoe we oplossingen vinden voor problemen, ook al vallen die niet altijd direct in datgene waar we volgens de commissie Lodders – was het, geloof ik – voor in het leven geroepen zijn.

5860 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Voorzitter, ik denk dat we hier een beetje toch echt wel van mening gaan verschillen, want het Huis van Thorbecke is er juist op ingericht dat het gewoon goed aansluit op elkaar, juist die taken. Tegelijkertijd zie ik ook altijd wel dat er mensen tussen wal en schip dreigen te vallen. Klopt helemaal. En daar moeten we ook voor staan. Maar ik denk niet – dat is mijn mening in ieder geval en de mening van onze fractie – dat de kerntaken, die we hier hebben, dat we hier in de provincie compleet alleen maar gericht zijn op die kerntaken.
5865

Sterker nog, ik denk dat we er heel veel omheen doen en dat we het wat dat betreft bijzonder goed doen in deze provincie.

- 5870 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, toch nog een laatste keer, want ik voel me natuurlijk nog enigszins aangesproken. Kijk, het feit dat wij scherp zijn op die kerntaken maakt ook dat het duidelijk is wie waar over gaat. Want u werkt ook en ik denk dat we allemaal situaties herkennen dat er een afspraak wordt gemaakt met collega's 'we gaan het doen' en als het niet duidelijk is wie er over gaat, gebeurt er helemaal niks. Dus een duidelijke verantwoordelijkheidsafbakening maakt ook
- 5875 dat het heel duidelijk is over wie, waarvoor aan de lat staat. En ik wil toch ook nogmaals benoemen dat het feit, dat als je daar ruimer in zit, het ook betekent dat mensen daar meer voor gaan betalen. Dus dan moet u ook het volledige verhaal vertellen en ook zeggen: dat kan, maar dan gaan we hier een groter ambtelijk apparaat optuigen, dan gaan we hier meer geld naartoe doen. Dat betekent dat mensen meer moeten betalen. Ook dat is het verhaal wat er dan naar mijn
- 5880 smaak wel bij hoort als u pleit voor een verruiming van onze kerntaken.

- De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, voorzitter het heeft te maken met kiezen en niet alles wat we doen, kost geld, laat ik dat zeggen. Het heeft te maken met kiezen. En ja, we denken na over hoe we meer financiën kunnen besteden, bijvoorbeeld in een Masterplan Wonen, et cetera. Dus u heeft
- 5885 gelijk: als je meer wil, dan kost dat inderdaad ook meer geld. En op het moment dat dat geld maar op de goede plek terechtkomt, dan zult u mij daar in dit geval niet over horen.

- De heer **DESSING** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil nog een klein ander aspect inbrengen in deze discussie over de kerntaken. Want ik denk inderdaad juist dat wij al behoorlijk wat doen in
- 5890 de provincie, dat het misschien zelfs wel wat minder zou moeten kunnen. Maar hoe denkt de heer Leerink van de Partij van de Arbeid over de constructie dat je in plaats van een heel ambtelijk apparaat optuigen, wat misschien heel veel geld en moeite en ambtenaren kosten, die er misschien niet eens zijn te vinden- Je kunt ook denken aan, als je bij het Huis van Thorbecke kijkt, naar het interbestuurlijk toezicht. Als je dus die lagen goed scheidt van elkaar, zonder
- 5895 overlap, dan kun je door middel van de Wet interbestuurlijk toezicht toch ook die controle, waar u het over heeft, die regierol van de provincie, toch wat kaderen en wat optimaliseren en klein houden? Hoe ziet de Partij van de Arbeid dat?

- De heer **LEERINK** (PvdA): Nou ja, ik sluit op dit moment helemaal niks uit. Ik heb gezegd wat ik wil en daar begint- Kijk, iedere discussie begint bij mij. Wat we kunnen doen voor de situatie van mensen in dorpen en steden, daar begin ik. Dat is steeds iedere keer weer ons uitgangspunt bij alles. En vervolgens gaan we met elkaar kijken hoe we dat op een goede manier kunnen doen. En uw suggesties wijs ik helemaal niet op voorhand van de hand. Maar het lijkt me ook niet iets waar
- 5900 we op maandagmiddag vijf uur over door hoeven te discussiëren. Mijn punt, ja, ik kan het nog een keer herhalen, is wat mij betreft helder: wij zullen altijd kijken wat we kunnen doen om de situatie, de bestaanszekerheid en de leefbaarheid van mensen in dorpen en steden te verbeteren. Wij denken dat dat op dit moment harder noodzakelijk is dan ooit, omdat veel mensen in de knel zitten en dat dit ook de tijd is dat je niet moet spreken van een terugtrekkende overheid, maar dat je moet waar kijken waar je mogelijk een stapje meer kunt zetten. En daar ga ik mijn betoog
- 5910 denk ik ook mee afronden, want daar kom ik niet overheen. Dus dat was het.

- De **VOORZITTER**: Dank. Dit was de laatste bijdrage vanuit de Staten in de eerste termijn. Tot 17.30 uur, is dat genoeg? Ja? Dan schors ik tot 17.30 uur. Dan gaan we daarna de reactie van het College op de eerste termijn krijgen en daarna zullen wij pauzeren voor het diner. Ik schors de
- 5915 vergadering.

Schorsing 17.10 tot 17.43 uur.

- De **VOORZITTER**: Excuses voor het feit dat het ietsje uitliep, maar het waren natuurlijk een hoop moties. Dus die hebben we met elkaar even doorgesproken. Alle Statenleden verzoek ik om te gaan zitten en te gaan luisteren naar de beantwoording vanuit het College in eerste termijn. Daar geef ik als eerste het woord aan gedeputeerde Kocken.
- 5920

- Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel, Staten, voor alle mooie bijdragen.
- 5925 De een veel bevlogener dan de ander, maar iedereen met een kleur. Hartelijk dank ook voor diegenen die nog complimenten hebben uitgesproken, met name denk ik voor de ambtenaren die echt ontzettend veel werk hebben gehad aan een enorme begroting, het beantwoorden van allerlei vragen. Dus die neem ik graag namens hen in ontvangst. Ik zal u niet al te zeer vervelen, want volgens mij denkt u ook allemaal, o, maar hoe gaat het eigenlijk straks met het diner? Dus

5930 Ik had mij voorgenomen om de tijd van GS in ieder geval niet zelf helemaal op te souperen. Maar goed, ik weet niet wat de rest van plan is. Daar sta ik dan niet voor in. Maar in ieder geval, ik ga proberen om alles wat u heeft aangehaald wat een reactie van mij nodig maakt in ieder geval te behandelen. Dat ga ik voornamelijk doen aan de hand van de moties, maar er zijn volgens mij ook een paar mensen die alleen de suggestie van een motie hebben gedaan. En daar begin ik
5935 dan, denk ik, voor het makkelijke maar even mee. Dat is, als ik het goed heb, op mijn terrein eigenlijk alleen mevrouw Van Geffen. Dat is een beetje een motie die op twee terreinen valt. Dan gaat aan de ene kant namelijk over wel of niet actief grondbeleid willen, maar aan de andere kant ook over daar dan vervolgens een beslissing nemen over 'waar ga je wel en waar ga je geen opcenten voor benutten'. Dat is dan een beetje mijn portefeuille. Daar zit eigenlijk het heel
5940 eenvoudige antwoord aan dat, de opcenten worden in principe geïnd en daarna gaan ze gewoon in de algemene pot. En ik zou het echt afraden om nu allerlei labels daar op en daar af te halen. Dus, hier mag het wel aan besteed worden, daar mag het niet aan besteed worden. Ja, dat past helemaal niet in de structuur die we hebben. Dus ik zou dat niet willen aanraden. Ook een beetje, omdat het nu niet aan de orde is. Maar als het dat wel is, zal ik dat ook ontraden. Dus, nou ja,
5945 goed, als u daar wel een motie over wil indienen, dan weet u alvast wat ik daarvan zal zeggen.

Dan ga ik beginnen, denk ik, met de moties. Die van JA21 waren mijn eerste. 191. Ik zal zoveel mogelijk proberen de getallen erbij te noemen. Het indexatiebeleid. Daar hebben we het in de commissie ook even over gehad. Ik heb al eerder bij de behandeling van de kaderbrief
5950 aangegeven dat ik een notitie aan jullie zal sturen. Ik heb in de afgelopen commissie gezegd dat u die nog dit jaar mag verwachten. Ik raad u aan om eerst dat overzicht eens eventjes af te wachten, zodat u weet: wat indexeren wij; op welke grond indexeren we wel of juist niet; is het verplicht, is het een vrije keuze? En ook te bezien wat de consequentie is als u beslist om alles voortaan standaard te indexeren. Nou, al die keuzes, die moet u straks nog maar eens bekijken.
5955 En of u dat wil vastleggen in de verordening, dat is eigenlijk algemeen af te raden, omdat u daarmee vooral heel veel ruimte van uzelf ontnemt. Het is misschien nog te overwegen om in de verordening op te nemen dat wij een indexatiebeleid moeten hebben, maar het hele beleid zelf in die verordening vastleggen, is echt onverstandig. Dus die ontraad ik.

5960 Dan de motie die daarna kwam over de kerntakendiscussie. Ja, daar viel op zich mij wel op dat volgens mij de ene indiener aangaf 'het zou best eens meer kunnen zijn'; dat was meneer Hartog. En de andere indiener vond dat we toch echt verder moeten inperken. Daarmee doet u denk ik wat er hier zou moeten gebeuren, maar vooral aan uw kant: namelijk, met elkaar bediscussiëren waar de provincie voor staat. Die discussie zal zeker ook na de verkiezingen
5965 gevoerd moeten worden voor alle onderhandelende partijen. Dan zal er ook beschikbaar zijn en overzicht van hoe je daar naar kunt kijken. Dus wat u in de motie op zich vraagt, is min of meer in voorbereiding. Maar zoals u het nu vraagt, kunnen wij dat niet op zeer korte termijn aanleveren. Dus die wil ik u echt ontraden, want dat krijgen wij niet- [...] Sorry? Motie nummer 192, is dat. [...] O. Nou, ik heb 91 als indexatie. Of heb ik dan- O, pardon. Oké. Excuses, dan heb
5970 ik dat niet goed genoteerd. 190 ontraden en 191 dus ook.

De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, wat ik niet begrijp, is dat u de motie ontraadt, omdat u niet op korte termijn die informatie kunt leveren. Maar u zegt, die informatie komt wel beschikbaar bij de volgende coalitieonderhandelingen. Maar dat is toch juist wat in mijn motie ook gevraagd wordt? In onze motie ook gevraagd wordt.
5975

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, ik ga ervan uit dat u dat met elkaar zou willen bespreken. Althans, dat is de sfeer die ik nu voel, dat u dat allemaal met elkaar nog wilt bespreken. Als u dat wil doen, en u wilt het dus agenderen nog in een commissievergadering, dan kunnen wij dat niet
5980 tijdig aanleveren. Dan zult u zelf een discussienota op moeten stellen en het op uw eigen vergadering op de agenda zetten. Dat lijkt me ook de geëigende weg hiervoor. Als u zegt 'ik wil dat graag hebben na de verkiezingen', nou, voor de mensen die er dan zijn: dat kan, want dat wordt aangeleverd.

5985 De heer **HARTOG** (JA21): Ja, voorzitter volgens mij, ik heb de tekst niet helemaal letterlijk in mijn hoofd, maar als u naar de tekst kijkt, is de vraag om dat ook uiterlijk bij de verkiezingen aan te leveren. Dus om en nabij 15 maart.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Als dat uw insteek is tegen die tijd, zal daar een notitie over beschikbaar zijn. Dus in die zin, dan laat ik dat verder aan uw Staten. Volgens mij is de behoefte onderling om hier met elkaar over van gedachten te wisselen vrij groot. En daar zal het niet op tijd voor zijn.
5990

Dus dan raad ik u aan om daar een discussienota over op te stellen en met uw commissie te bespreken. Maar dat is verder aan u.

5995 Ik kijk dan naar, volgens mij, de volgende motie voor mij. Dat is nummer 202. Dat is Duurzaam doorhappen. Ja, nou ja, daar kan ik eigenlijk van zeggen: dat laat ik aan u. De keuze, zoals we het nu georganiseerd hebben, kan; andersom kunnen we het net zo goed. Het maakt in die zin operationeel niet veel verschil. Nu moet degene die zeg maar de minder duurzame keuze maakt, hoeft niks te doen en degene die daar veel belang aan hecht moet wel iets doen. U zegt: draai het om. Sommigen van u zeggen dat. Die keuze is echt aan u. Als u dat uw meerderheid vindt, dan zullen we dat gewoon zo kunnen gaan doen. Dat was 202.

6005 Dan heb ik volgens mij 206, het verlagen van de opcenten. Ja, daar heb ik eigenlijk ook vooral een vraag aan de PVV, of het beoogde doel echt bereikt wordt op deze manier. Ik heb heel snel en met heel natte vinger, moet ik dat wel zeggen, berekend. Dit kost ons ongeveer dertig miljoen. En de gemiddelde autobezitter krijgt er waarschijnlijk ongeveer tien euro lastenverlichting op drie maanden door. Als dat echt het doel is wat u beoogt, dan moet ik u zeggen: ik kan niet meteen zien waar ik dertig miljoen kan wegstrepen. Dus dan wil ik graag dat u veel concreter bent. Of dat bij natuurbelief moet of dat het bij iets anders weg moet. Zoals u het nu heeft voorgesteld, kan ik niet anders dan ontraden.

6015 Dan hebben we nog motie 212 van de SP over het cruiseverkeer. Die ontraad ik ook op dit moment. Joh, ja. Zei u dat? Joh. Ja, nou, dat had u misschien al zien aankomen. Daar heb ik op zich ook nog een reden voor. Die zal ik u toch nog meegeven. En dat is eigenlijk, omdat wij met de partners in het Noordzeekanaalgebied – en dat zijn de gemeente Amsterdam, ook de Port of Amsterdam, de Passenger Terminal Amsterdam – al verre gesprekken voeren over het verduurzamen van de cruisevaart. De huidige schepen voldoen aan de internationale milieueisen en de samenwerkende partijen hebben ambities om dat naar 2030 al emissieloos te laten zijn. Daarvoor worden al maatregelen genomen en is dit een te vergaande maatregel die u nu voorstelt.

6025 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat is heel interessant, want die verduurzamingsmaatregelen zijn – hou je vast – walstroom. Maar daarmee heb je natuurlijk niet dat enorme flatgebouw, het draaien van het flatgebouw van A naar B. Dan stoot hij nog steeds uit. En de andere verduurzamingsmaatregel was, geloof ik, dat het iets minder schepen zouden zijn. Ik geloof iets van twintig of zo per jaar. Nou, u begrijpt: het zet geen zoden aan de dijk. Dat was de mededeling. Het gaat natuurlijk om het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Dan is het raar als die cruiseschepen buiten beeld blijven op deze manier, want het is minimaal wat er wordt aangepast. Maar ik hoor graag daar nog iets meer commentaar over dan.

6030 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Nou ja, u zegt 'het is minimaal'. Ik denk dat we ergens ook te maken hebben met- We maken met elkaar allemaal regels en daarop past iedereen zich hopelijk aan. Wie dat niet doet, die zet zichzelf buitenspel. Maar het gaat niet aan om, terwijl er al verduurzamingsmaatregelen worden genomen, hier een streep door te zetten. Wat ons betreft, vanuit dit College, vinden wij dat er, als het gaat over- En daar heeft u wel gelijk in, dat het gaat over bijvoorbeeld walstroom. Dat is zo'n maatregel, waardoor ze in ieder geval, als ze daar zijn, emissieloos daar kunnen verblijven. Als dat in 2030 al bereikt is, dan vinden wij dat een mooie ambitie.

6040 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. 2030, hè? 2030. Ja. Ja, ik zeg altijd maar: je moet die tijd niet op-

De **VOORZITTER**: Heeft u ook nog een vraag?

6045 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou ja, u vindt dat afdoende. Kijk, de mededeling van deze motie was: zorg er nou voor dat het sneller en effectiever gaat. Kennelijk ziet u daar iets anders in dan ik, in die motie. Want het is een aansporing. hè? Heeft u het zo gelezen?

6050 Gedeputeerde **KOCKEN**: Een aansporing voor de cruisemaatschappijen? Voor mijn College? Wie wordt er aangespoord? Zegt u nog eens wat u nou eigenlijk met de motie bedoelt?

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Wat ik met de motie bedoelde? Het is duidelijk maken dat die maatregelen, die nu genomen worden, nog heel erg ten gunste zijn van de

6055 cruisevaartmaatschappijen en niet ten gunste van de omwonenden van het gebied en heel Nederland wat te maken heeft met CO₂-reductie.

6060 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, ik denk dat ik dan de motie toch wel heb gelezen, zoals u hem heeft bedoeld. Dan blijf ik bij mijn eerdere antwoord dat ik hem op dit moment ontraad. Ik denk dat er op dit onderdeel echt al stappen genomen worden met alle betrokken partijen en dat dat ook de cruisevaart internationaal ten goede kan beïnvloeden. Want als wij onze eisen verhogen, dan heeft dat effect op de internationale cruisevaart. Ik denk dat dat een mooie ambitie is.

6065 Dan kom ik bij motie, even kijken. Ja, dit is zo'n motie, volgens mij heeft u hem ingediend en toch nog even teruggenomen. Wilt u wel al een reactie van het College? Ik kijk even naar mevrouw Van Soest. Dat ging over de motie over de vermogenstoets. Houdt u hem in uw achterzak afhankelijk van wat ik nu zeg of bent u zelf nog met onderzoek bezig? [...] Ja, u wilt toch wel-

6070 De **VOORZITTER**: Mevrouw Kocken, ik wil toch voorkomen dat u straks met de hele Staten dit soort discussies gaat voeren. Dus ik zou u willen voorstellen: geef uw reactie en dan kan mevrouw Van Soest bepalen in het tweede termijn of ze wel of niet die motie wil indienen.

6075 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dan ga ik ervan uit dat u hem in ongewijzigde vorm indient. Dan is het antwoord, wat mij betreft, dat ik die moet ontraden, vooral omdat er eigenlijk geen vermogenstoets is. Althans, het Rijk heeft bij de regeling aan de gemeenten geadviseerd geen vermogenstoets aan te leggen. Het kan zijn dat er bepaalde gemeenten zijn die dat wel doen. Ik heb heel snel even gekeken naar een aantal grote gemeenten bij ons. Die doen het in ieder geval niet. We hebben geen overzicht daarvan. En ja, het advies is al gegeven. Dus ik denk dat we ons hier niet op zouden moeten richten.

6080 Dan motie 219, Aandacht voor ouderen en welzijn van ouderen. Of, sorry, Zorg en welzijn voor ouderen. Ja, dat vond ik een iets wat merkwaardige, want eigenlijk vraagt deze Staten dan aan dit College om aan de volgende Staten te adviseren wat zij in hun akkoord moeten zetten. Ik zou zeggen, u zegt, als u dit allemaal belangrijk vindt, dan zet u het in uw verkiezingsprogramma. En dan zorgt u straks met elkaar dat het in het akkoord komt. Het lijkt me niet dat wij dat aan hen moeten adviseren of opdragen. Dus die, ja, nou ja, persoonlijk zou ik zeggen 'ontraden', maar u moet doen wat u daarvan vindt.

6090 Dan heb ik nog, volgens mij, alleen de laatste en die beantwoord ik dan maar eventjes. Dat is het amendement 63 over het schrappen van een stuk van de tekst. Daarvan kan ik alleen maar vanuit financieel perspectief zeggen dat dat volgens mij niet per se nodig is. Het gaat natuurlijk niet aan om in een begroting kosten op te nemen die nergens een dekking hebben. Maar dat is niet wat hier gebeurt. Er is hier in de tekst iets opgeschreven, wat verder in de getallen niet terugkomt. Dus er is in ieder geval geen formele regel die zegt: dit moet er per se uit. Dus wat mij betreft laat ik aan u of het dan wel of niet passend is om dat in de tekst te memoreren, als er geen financiële consequenties aan zijn.

6095 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Voorzitter. Sorry, ik ben even-

6100 De **VOORZITTER**: Heeft u een ordevoorstel?

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Ja, nee, nee, geen ordevoorstel, maar een vraag.

6105 De **VOORZITTER**: Ja, maar dan moet u gewoon interrumperen. [...] Nee, maar ik- Daarom corrigeerde ik net even gedeputeerde Kocken, dat we dus niet in onze bankjes blijven zitten, maar dat als u wil interrumperen, dan mag dat, maar dan moet u naar de- [...] Ja, komt u toch even aan de microfoon en stelt u dan de vraag, want anders dan wordt het wel zeer onduidelijk waar we hier mee bezig zijn. Het woord aan mevrouw Van Meerten, VVD.

6110 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Kunt u even de titel en het nummer van de motie, of het amendement is het.

6115 Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij is dat, maar dat is- In mijn overzicht heb ik het kort gemaakt. Volgens mij gaat dat over amendement Geen majeure, maar ongedekte activiteiten vaststellen in de begroting. [...] Nee?

De **VOORZITTER**: Die is er niet.

6120 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, kan iemand mij dan even helpen wat de titel van A63 is? [...] Ja, Maatregelen Masterplan Wonen. Zo heet die.

6125 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Dank u. Ik hoor u zeggen dat u aan het eind van uw betoog bent. Dus dan mis ik nog een antwoord van, ligt er inderdaad op de achtergrond in ieder geval een begin van een akkoord om deze periode nog toch met een voorstel voor verhoging van de opcenten te komen?

6130 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, ligt er een akkoord? Ik ben me daar niet van bewust. Ik kan u allen alleen maar meegeven dat, als wij in 2023 hogere of andere opcententarieven willen hanteren, dan moet dat voor 1 december hier vastgesteld worden. Dus dan weet u hoeveel tijd u daar nog voor heeft. Ik heb in ieder geval van niemand een stiekem plan.

6135 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel. Even nog een reactie op amendement 63, want dat gaat wel over het Masterplan Wonen? Want uw reactie verrast me een beetje, omdat het vanuit een financieel verhaal is, terwijl, er wordt niks geschrapt, maar we willen iets toevoegen aan de voordracht. Dus dat advies klopt wel bij het nummer?

6140 Gedeputeerde **KOCKEN**: Als ik het goed begrijp, er is aan mij gevraagd om daar vanuit financieel perspectief iets over te zeggen: mag het er wel in, mag het er niet in? Nou, daar is verder niet zoveel over te zeggen. De discussie leek te gaan over of het erin hoort. Nou, daar kan vervolgens meneer Olthof, als woordvoerder volgens mij of als vervanger van meneer Loggen, u straks nog weer de inhoudelijke kijk op geven. En de slotsom is eigenlijk: u mag het met elkaar bepalen. Maar goed. Dan wilde ik het daar bij laten.

6145 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ja, ik hou me ook maar even bij de moties en een enkele vraag die naar aanleiding daarvan ook is gesteld.

6150 Ik begin met amendement A61 met als titel Intrekking aanvullend budget opdrachtverlening bestuurskracht. Dit amendement ga ik ontraden. Het is ook vandaag door een aantal fracties gezegd: de gemeenten hebben het moeilijk. Er komt veel op hen af. De taken worden steeds groter, complexer, terwijl we zien dat de financiën vanuit het Rijk daarbij achterblijven. En wij hebben het juist heel nodig geacht om die gemeenten te ondersteunen bij hun gesprekken over de toekomst bij regionale samenwerkingsvraagstukken. En in tegenstelling tot wat het amendement suggereert, hebben de gemeenten daar ook uitdrukkelijk bij ons om gevraagd. Zowel in bilaterale gesprekken, die ik heb als gedeputeerde Bestuur, maar ook die de commissaris heeft met de gemeenten. Maar ook op het congres dat wij twee weken geleden hebben georganiseerd, waar een aantal van u ook aanwezig was – helaas niet de indiener van dit amendement – waarin dit ook duidelijk uit een enquête volgt die wij onder alle gemeenten hebben uitgevaardigd. Dus dit is echt uitdrukkelijk de wens van de gemeenten. En vind ik ook, als gedeputeerde Bestuur, een heel belangrijke taak om de gemeenten hierin ook te ondersteunen, dat zij toekomstgericht kunnen blijven voorzien in de belangrijke taak die zij hebben als primaire overheid richting de inwoners, die in hun gemeenten, maar ook natuurlijk in onze provincie, wonen.

6160 6165 Dan 193. Het gaat alle kanten van mijn portefeuille op, maar ik weet dat u het fijn vindt als ik alle nummers in volgorde doe. Dat gaat over de ondersteuning van het duurzame bollenproject van het CDA. Deze ga ik ontraden. Uiteraard is het aan de aanvrager zelf om te zorgen dat ze die subsidie ook binnen krijgen. Ik vind het niet passen bij een overheid als de provincie, om vooraf een garantie te geven van: als dit niet lukt, dan krijgt u toch wel de financiering. Dat is denk ik niet behoorlijk bestuur. Ik vraag me ook af of de staatssteunregeling, dat dat de toets kan doorstaan. Maar we hopen natuurlijk dat dit project wel doorgaat. Die EFRO-subsidie is ook specifiek voor de verduurzaming van de bollensector gedaan.

6170 6175 Dan ga ik maar meteen even een uitstapje maken, want GroenLinks heeft ook gevraagd, statenlid Gielen, naar ‘wat doet de provincie nou om ook gewasbeschermingsmiddelen te verminderen?’. Nou, dat speelt bijvoorbeeld in de bollen en het Fieldlab is natuurlijk één van de onderdelen. We hebben die EFRO-subsidie die ook voor andere projecten openstaat. En daarnaast hebben we natuurlijk in de Voedselvisie ook bijvoorbeeld op het gebied van bodem, in de akkerbouw,

6180 hebben wij verschillende maatregelen die ertoe leiden dat uiteindelijk minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn in onze land- en tuinbouw.

Een heel ander onderwerp, ook van het CDA, motie 196 over het versneld voorbereiden van het mkb. Hier spelen denk ik twee zaken. Aan de ene kant zien we natuurlijk dat het mkb ontzettend hoge kosten heeft op het gebied van energie, maar ook op het gebied van inflatie. Dat vind ik echt een taak voor het Rijk. En als ik nu ook onze mkb-ondernemers in Noord Holland spreek, dan zijn ze ook heel erg blij met de nieuwe mkb-regeling, zoals die is aangepast door het Rijk. Wat wij natuurlijk wel doen – dat zit deels in mijn portefeuille, maar ook deels in de portefeuille van de heer Stigter – is dat we allerlei regelingen hebben, die mkb'ers helpen bij verduurzamen en circulair worden. Daar gaan we natuurlijk mee door. En wat ik u wil toezeggen aan de hand van deze motie, is dat we gewoon goed blijven kijken dat die die regelingen beschikbaar zijn en dat als er een openstelling vol is, dat we weer zorgen dat er een nieuwe openstelling komt. Uiteraard alles binnen de bestaande budgetten wat de Staten ons hebben meegegeven. Maar dat we zorgen dat die mkb'ers zoveel mogelijk ook gebruik kunnen maken van de maatregelen die wij hebben op het gebied van energiebesparing en duurzame opwek. En misschien verleidt dit u wel om de motie in te trekken, want zoals de tekst er nu staat, vind ik hem niet scherp genoeg. Maar ik ben wel bereid om daar iets mee te doen.

6200 Dan kom ik bij het kopje wildopvangcentra. Twee moties van de Partij voor de Dieren. Motie 203 is de Toekomst van de wildopvangcentra borgen. Daar sta ik positief in. Er is inderdaad recent het onderzoek geweest van de RDA. Het RDA constateert dat er structurele financiering nodig is, ook om de professionaliteit van alle wildopvangcentra in Noord-Holland en daarbuiten te garanderen. Ik heb al tijdens een bijeenkomst aangegeven, ook richting het Rijk, dat ik heel graag het gesprek aanga met LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit), met de sector, met deskundigen en met gemeenten om daar ook voor de volgende periode- Ik ga uiteraard nog niet vooruitlopen over wat Noord-Holland kan bijdragen, maar wij hebben deze periode verantwoordelijkheid genomen en ik vind het ook wel mijn taak om dat warm over te dragen en ook met andere partijen te gaan praten hoe we dit structureel kunnen borgen. Ik heb wel ervaringen ook opgedaan deze periode met wat we zouden kunnen verbeteren en hoe dat eruit kan zien. Dus dat doe ik met liefde.

6215 Motie 204, die ga ik wel ontraden. Maar wel u toezeggen dat die honderdduizend euro goed terecht gaat komen in professionalisering. Dus niet alleen aan één deskundige. Wat we willen doen, is de professionalisering van de wildopvangcentra in Noord-Holland in het algemeen waarborgen of verbeteren, waarbij die protocollen ook een onderdeel zijn. Maar het is niet zo dat we die middelen allemaal, alle honderdduizend naar één deskundige gaan. Het is een breder pakket in het kader van professionalisering, zoals ook eerder afgesproken met de dierenopvangcentra en ook zoals eerder ook uit het RDA rapport blijkt dat daar een belangrijke uitdaging ligt voor de sector.

6220 Statenlid **ZOON** (PvdD): Nu is de gedeputeerde al een tijdje bezig om te zoeken naar de invulling van die honderdduizend euro en vanuit de wildopvangcentra krijgt u duidelijk het signaal van, doe dit nou niet op deze manier. Waarom houdt de gedeputeerde hier dan toch aan vast, als er een betere invulling mogelijk is?

6225 Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter, de betere invulling, die ik tot nog toe heb gehoord van de dierenopvangcentra, is dat ze die honderdduizend euro willen verdelen over die dierenopvangcentra. Daar ga ik ook echt niet in mee, want dat vind ik geen goed beleid van deze Gedeputeerde Staten, omdat je honderdduizend euro gewoon verdeeld. Ik wil wel dat daar beleid onder ligt. En het beleid van de professionalisering is enerzijds met de opvangcentra en andere deskundigen aan het begin van deze periode afgestemd. En in de tweede plaats blijkt nu ook uit het onderzoek van de RDA dat daar ook echt een uitdaging ligt voor de sector. Dus ik wil daar heel graag mee doorgaan. Dat het wat langer duurt, komt ook omdat LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) nog niet over de brug is gekomen met de beleidsregels. Maar ik beloof u, deze periode gaan we nog een goede besteding vinden voor die honderdduizend euro, maar ik trek wel een grens. Het is niet zo dat we die honderdduizend euro gewoon random gaan verdelen over dertien opvangcentra. Dat zou ook per opvangcentrum zo weinig zijn, dat ik niet het gevoel heb dat we daar nu echt het verschil mee kunnen maken. Dus ik wil iets wat voor de lange termijn tegemoet komt aan de professionalisering van deze organisaties.

6240 Dan motie 205. Meer hernieuwde aandacht voor biologische landbouw. Daar sta ik positief in. Sowieso ben ik blij dat er vandaag heel veel aandacht is gevraagd voor het verduurzamen van de

land- en tuinbouwsector voor het beter voedsel produceren, consumeren en alles wat daartussen zit; met aandacht voor de bodem en het klimaat, maar ook natuurlijk voor het verdienmodel.
6245 Biologische landbouw is een onderdeel van onze Voedselvisie, valt onder regeneratief. Maar ik vind het op zich ook in het kader van wat er vanuit Brussel komt, maar ook wat we 25 november verwachten van het Rijk, het best een goed idee om de laatste maanden, zoals de motie al zegt, met de Voedselvisie onder de arm nog te kijken wat we kunnen doen om die biologische
6250 landbouw te stimuleren en daarover een brief te sturen aan PS. Het dictum van deze motie, het duizelt me, het is absoluut niet BIJ1. Maar ik denk dat ik hem goed begrijp en ik denk ook dat ik ermee aan de slag kan. Dus die wil ik overnemen.

De Lutkemeerpolder. Blijven we even over het voedsel- Die ga ik ontraden. Daar hebben we het in de commissie ook uitgebreid over gehad. Nummer motie 215. Het initiatief ligt hier nu gewoon
6255 bij Amsterdam. Die hebben een bestemmingsplan. Een provincie kan niet interveniëren in een bestemmingsplan van de gemeente Amsterdam. Tenzij die natuurlijk in strijd is met ons beleid, maar dat is niet zo. Integendeel. Er ligt een recente Plabeka-raming, waaruit blijkt dat we in een laag scenario 630 hectare, in een hoog scenario 1100 hectare, extra bedrijventerreinen nodig hebben in de Metropoolregio Amsterdam. Maar als Amsterdam een ander inzicht heeft, dan zijn
6260 ze welkom om te komen praten, maar het initiatief ligt daar.

Motie 229 over het NSP. Daar sta ik ook positief in. Ik denk dat het heel goed is- We hebben het NSP eindelijk vastgesteld, ook in overeenstemming met Brussel. Ik ben het helemaal met de
6265 indieners van deze motie eens dat we heel snel aan de slag moeten om zoveel mogelijk van die verduurzamingsmaatregelen, die Europa ons biedt, naar Noord-Holland te halen. Zo'n expertmeeting lijkt me een heel goede start om ook onze boeren en ook onze andere ondernemers te informeren over wat de mogelijkheden zijn, zodat we inderdaad allemaal voor goud kunnen gaan. Dan ben ik erdoorheen.

6270 De **VOORZITTER**: Dank. Dan ga ik nu het woord geven aan gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Nou ja, volgende week hebben we natuurlijk de Statenvergadering Natuur. Maar nu even, een paar vragen heb ik gekregen. Een van het CDA.
6275 Daar begin ik maar even mee. Dat gaat over de evaluatie van het ganzenbeleid. Nou ja, die komt pas bij de herziening van het beheerplan. Dat, ja, wordt nu voorzien voor 2025. Maar we kunnen wel voor u een laatste scan maken van ons beleid over eigen risico en de stand van de ganzen en dergelijke, natuurlijk voor de onderhandelingen voor de volgende periode.

Dan hebben we de vraag – even kijken, hoor – van de ChristenUnie. Ja, u vraagt mij om te
6280 garanderen dat het Rijk niet bij ons opkoopt in de provincie. Dat is helaas een hé; lastige, want dat kan ik niet garanderen. Wij hebben wel gevraagd om ons in ieder geval op de hoogte te stellen, als er aankopen gedaan worden, zodat we ook kunnen zien wat er met die gronden gebeurt, omdat wij zelf een, ja, een actief grond- Ja, strategisch grondbeleid hebben. Ik vind het
6285 zelf ook heel vervelend als het gebeurt of als ik geruchten horen, ook in andere provincies. We hebben dat natuurlijk ook met Brabant al meegemaakt, waarin we ook gezegd hebben: verras ons niet. Maar ja, dat is toch in Den Haag zo: het zijn verschillende ministeries en we hebben ze niet allemaal in de hand. Ik ben wel een tweetal keer geïnformeerd dat er mogelijk – maar dat is al langer geleden, een paar jaar geleden – dat dat zou spelen. Maar ja, dat gebeurt niet altijd.

6290 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Nee, mevrouw Van Soest, dat was geen motie. Is het mogelijk om dan wellicht in IPO-verband daar samen een vuist te maken tegen het Rijk, want het is natuurlijk belachelijk dat wij als provincies hier ons best doen met gebiedsprocessen, proberen iedereen mee te krijgen, en dat Rijkswaterstaat een paar snelwegprojecten heeft en daar dwars doorheen fietst.

6295 Gedeputeerde **ROMMEL**: We maken daar zeker een vuist voor. Ook juist in de overleggen met de ministers, ja, dat wij ook zeggen: dit kan gewoon niet. Wij zijn met die gebiedsgerichte aanpakken bezig. Dat is echt maatwerk. En als iemand ons dan- En daar spreken we ook het Rijk wel op aan. Als we het horen, dan gaan we ook naar Den Haag toe en dan zeggen we ook: ja,
6300 maar dit kan toch niet waar zijn?

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Dan plakt u zich vast aan de deur?

6305 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, mevrouw Van Soest, ik was nog bezig met de vragen. Dus ik zal bij de moties straks de nummers noemen.

6310

Dan heb ik nog een vraag, en dat sluit er wel een beetje op aan, maar misschien heb ik u ook verkeerd begrepen, mevrouw Strens. Ja, u zegt: het hebben van de grond is belangrijk om mee te doen; gaat GS dat ook doen? Ja, wij hebben de vijfde nota voor het grondbeleid. Dat is niet om zo snel mogelijk van onze gronden af te zijn. Wij zetten dat ook strategisch in. Misschien heb ik dat verkeerd van u begrepen, want het is juist heel belangrijk in die gebiedsgerichte aanpakken dat wij ook kunnen meedenken, meehelpen, met bijvoorbeeld een kavelruil of, nou ja, het intensiveren- Of, sorry, extensiveren van bedrijven, goed kijken 'wat gaan we met die gronden doen'. Want we hebben de boeren ook nog steeds heel hard nodig, ook voor het beheer. Dus dat helpt ons juist nu ook wel.

6320

Dan kom ik bij de moties. Motie 194, het verstandig omgaan met kosten van natuurbeheer. Ja, daar heeft u mij ook wel – van het CDA – aan uw zijde, want er is natuurlijk nog winst te halen bij het natuurbeheer. Maar dat doen we juist ook al. We hebben alleen wel gezien dat bij, ja, die slimme en effectieve oplossingen, dat moeten we met de partijen doen in de gebieden. Dus met de belangenorganisaties, maar juist ook met de boeren in die gebieden. U heeft het over, ja, ook het ANLb, het agrarisch natuurbeheer. Als ik kijk dan naar het ANLb, ja, in het verkenningsjaar is dat gewoon heel moeizaam verlopen. En juist in overleg met TBO en de agrariërs en de LTO zijn we gekomen dat het nu vastgesteld is, zoals we dat hebben vastgesteld. Ik zou daar ook nog wel even aan vast willen houden, omdat we anders heel veel onrust krijgen en dat iedereen dan ook weer achterover gaat hangen en niet meer meedoet. Wat ik juist zo belangrijk vind, is dat ook na 2027, dat natuurbeheer door agrariërs wel mogelijk blijft. En dat we dus nu bezig zijn om te kijken dat we de natuur dus centraal stellen, maar dat we ook langduriger, of langjarig zelfs, afspraken kunnen maken met niet alleen de agrariërs – want er zijn ook particulieren die in het NNN zitten – dat we afspraken kunnen maken over het beheer en het gebruik. Ik zou dus nu even, ja, – en vandaar dat ik deze motie ontraad – niet inzetten op weer het gesprek daarover, maar gewoon nu zorgen dat wij in die gebieden goed aan de slag kunnen, want we hebben ook echt wel al wat tegenslagen gehad.

6325

6330

6335

6340

6345

Dan kom ik bij motie 208 en mevrouw Alberts. Ja, uw preadvies 'niet wegblijven', die heb ik meer dan dat gevolgd, want wij zijn al vooruitgelopen. Wat u een beetje ook voorstelt, niet helemaal precies zoals het hier staat, maar wij verkennen al hoe we de verwerving van die gronden kunnen laten plaatsvinden. En dat doen we ook namelijk nu met die versnellingsgelden met het Rijk, dat we ook met maatwerk en een maatpakket naar het Rijk gaan en zeggen, ja, misschien kunnen we het op deze manier nog sneller maken. En geloof mij, als het nodig is, dat dat op korte termijn geen soelaas biedt, dan kom ik ook wel weer terug. Maar deze, die u genoemd hebt, dat doen we al. Dus vandaar dat deze motie overbodig is en daarmee ontraad ik die.

6350

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Nou vertelt u een prachtig verhaal. U zegt, we zijn er heel erg mee bezig. Dan zou je ook zo'n motie kunnen benaderen als 'dit is een steuntje in de rug' en 'dit is een uitspraak namens PS en daar kan ik fiks mee aan de slag'; dus ik neem de motie over. Wat dacht u daarvan?

6355

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik vind het altijd heel interessant hoe u dat altijd probeert, maar dat is nou juist wat- Kijk, de motie, die voeren we al uit. Dus dat is overbodig. En dan, ja, dan zeg ik toch, dan ontraad ik hem. Maar dat u mij een steuntje in de rug geeft met dit gesprek, dat waardeer ik zeer. Dat zie ik ook bij de verschillende bijdragen van de partijen. Dus dat weet u.

6360

6365

Dan de tankstationconcessies. Ja, ook wel ook wel weer zo'n interessante motie, want het is al heel lang geleden dat daarover gesproken is in de Staten. Dus ik vond hem zelf ook wel weer bijzonder en ook voor mij wel helpend. Ik ben er dus ook wel ingedoken om te kijken wat daar dan nu ook speelt. Het is alleen wel zo dat wij- Het is een privaatrechtelijke overeenkomst. Daar kunnen wij niet zomaar ingrijpen. Maar wat wel heel interessant is – en dat gaan we wel doen – is gewoon dan bij de aanbestedingen, die straks nog zullen komen, dat we wel gaan kijken ook naar het productaanbod wat gewenst is met de energietransitie, met waterstof. En dat we dat wel meenemen ook in die aanbestedingsvoorwaarden. Dus wat dat aangaat, de motie, die ga ik wel ontraden, maar u heeft me in ieder geval wel zelf ook aan het denken gezet. Dus dank daarvoor.

En dat waren ze, voorzitter.

6370 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, een korte vraag. Of u van de laatste motie nog even het nummer zou kunnen herhalen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Zeker. Dat is nummer 217.

6375 De **VOORZITTER**: En dan, voordat ik naar gedeputeerde Stigter ga, dan heb ik nog één vraag die gedeputeerde Kocken heeft laten liggen. Van het CDA, volgens mij. Dus ik geef u nu nog even de gelegenheid om dat in tweede instantie in de eerste termijn te doen.

6380 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, hartelijk dank, voorzitter. Dat was niet helemaal goed gegaan. Meneer Heijnen, u vroeg om een snelle vervolgtranche voor de maatschappelijke sector en sportondersteuning, hoe snel dat zou doorkomen? Nou, gedeeltelijk weet u dat denk ik eigenlijk al, want op 3 oktober heeft u een brief gekregen over de Uitvoeringsregeling Versterking Maatschappelijke Sector. Die regeling is verlengd tot augustus 2023 en die wordt inmiddels goed gevonden. Althans, van de 44 gemeenten zijn er inmiddels 35 die daar of al iets hebben ingediend of daarmee bezig zijn. Dus dat stond ook in die brief, dat weet u. En binnen die
6385 projecten worden zowel sociale ontmoetingen hersteld, projecten die daarop gericht zijn, als ook binnen het ontzorgingstraject, over advies op verduurzaming, loopt ook het een en ander. Dat gaat ongeveer over 125 gebouwen op dit moment. Voor sport komt de brief vermoedelijk snel naar u toe, want die moet morgen nog in GS worden vastgesteld. Maar als het allemaal meezit – en dat verwacht ik eigenlijk wel – zult u die waarschijnlijk overmorgen dan wel volgende week
6390 ontvangen. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Stigter.

6395 Gedeputeerde **STIGTER**: Dank u wel, voorzitter. Ik had in ieder geval één hoofdvraag rondom de problemen op de elektriciteitsnetten en een aantal moties. En rondom de elektriciteitsnetten was ook een debat onderling. Een aantal vragen en opmerkingen zijn daarin gesteld. De belangrijkste vraag nog 'wat gaat u het komende halfjaar nog opleveren, de komende tijd? Want met mevrouw Van Meerten ben ik het eens dat het natuurlijk een drama is op ons elektriciteitsnet net en dat
6400 het inmiddels iedere opgave, waar we voor staan als provincie, begint te raken. De hele verduurzaming van de industrie, de woningbouwopgave, netcongestie, raakt inmiddels iedere opgave. Nou, wat doen wij daaraan? Nou, wij werken daaraan aan de hand van drie belangrijke sporen, die ook het komend halfjaar nog de nodige resultaten moet gaan opleveren. Allereerst hebben wij ieder versterkingsproject wat nu in beeld is bij de netbeheerders – dat zijn er
6405 ongeveer honderd binnen de provincie – vandaag per project uitgeletterd: wat zijn de cruciale momenten waarin een volgende stap moet worden gezet, zodat we per project kunnen volgen of daar, samen met de gemeenten of de netbeheerders, versnelling in aangebracht kan worden. Dus daar zitten we inmiddels bovenop. Het tweede is dat wij ook aan het kijken zijn hoe wij, indachtig de toekomstige opgave die wij zien, de ruimtelijke opgave die we zien, woningbouw, laadinfrastructuur, de verduurzaming van de industrie en andere sectoren, dat hebben we bij
6410 elkaar verzameld en gekeken 'en welke energievraag komt daar achterweg'. Elektriciteit, warmte, gas, wat dan ook. En op basis daarvan kunnen we eigenlijk toewerken naar een toekomstig energiesysteem in Noord-Holland. De eerste stap daartoe is een concept-energievisie voor Noord-Holland Noord en op dit moment werken we aan een concept-energievisie voor Noord-Holland Zuid. Het moet alles binnen een halfjaar resulteren in een investeringsprogramma en dat noemen
6415 we tegenwoordig een provinciaal MIEK, een investeringsprogramma, wat uiteraard moet landen in de investeringsprogramma's van de netbeheerders. Dus dat moet er over een halfjaar liggen. Dat hebben we ook met het Rijk afgesproken, dat we dat landsdekkend eigenlijk gaan opbrengen. Daar zitten we bovenop. En een derde, indachtig dat we eigenlijk dit probleem ook niet morgen, ook niet overmorgen, gedekt zullen hebben, zullen we het heel erg moeten hebben van slimme
6420 netoplossingen: hoe kunnen we het bestaande net beter benutten? Er zijn honderdeneen verschillende mogelijkheden voor. Daar hebben we als provincie een regeling voor geopend, ook een regeling voor gemeenten, om eigenlijk capaciteit te regelen voor de slimme oplossingen. We hebben de FIX, die gaat langs die bedrijven. Nou, de nood is zo hoog dat de regeling binnen tien dagen op was en ook dat de fixer eigenlijk zwaar overbezet is. Nou, dat gaan we de komende
6425 maanden aanvullen, versterken, met een nieuwe regeling. Hier zit ook een heel belangrijke lobbykant op richting het Rijk, omdat we zien, vooral bij die slimme netoplossingen, dat we aanlopen tegen de geldende wet- en regelgeving: wat we inmiddels wel, niet kunnen, wat je collectief kunt afspreken. Dus daar zit onze lobby volop. En als u goed heeft opgelet de afgelopen week, beginnen we ook als provincie dit steeds meer te escaleren, want we lopen echt vast als deze
6430 provincie. En in het plannen, programmeren en prioriteren is het ook van belang dat je gaat kijken: wat moet elektrisch, wat kan op gas, groen gas, en wat kan met warmte? En om die reden

6435 is het ook van belang – dat is een vraag van u – om in ieder geval te kijken hoe we die gasleiding op zijn minst overeind kunnen houden, omdat voor sommige oplossingen groengas wel degelijk een oplossing kan zijn, omdat elektriciteit veel lastiger is of nog onzekerder is naar de langere termijn.

6440 Dan ben ik bij de moties, voorzitter, en dan ben ik bij motie 199. En dat vraagt om anderhalve graad minimaal als maat te nemen. Deze motie moet ik ontraden, omdat het eerste deel, waarin wordt gevraagd om vast te houden aan die anderhalve graad, overbodig is. Dat hebben we eigenlijk al onderkend bij het onderschrijven van het Klimaatakkoord, wat uitgaat van anderhalve graad en dat hebben wij het nieuwe kabinet nogmaals onderschreven, als gezamenlijke provincies, dat nog steeds het uitgangspunt is. En het tweede deel moet ik echt ontraden, waarin wordt gevraagd om dat te vertalen naar sectorale doelstellingen. Ja, dan kom je op een heel ingewikkelde rekenkundige exercitie uit, waar je vooral bezig bent met rekenen zonder dat je op

6445 de uitvoering bezig bent. Ook omdat we hebben gezien bij de CO₂-impactanalyse, dat we de doelstelling niet halen. Daar is geen misverstand over. Dat vraagt een schepje erbovenop van ons allemaal. Maar ook dat we een van de partijen zijn en sterk afhankelijk zijn van andere partijen. En als je dan gaat kijken naar 'wat is dan per sector en de bijdrage die geleverd kan worden aan die anderhalve graad', ja, daar kom je dan niet helemaal uit. En bovendien, het laatste is ook dat

6450 het natuurlijk heel erg dicht zit bij de verkiezingen en dat het bij uitstek een verkiezingsitem is om eigenlijk de ambitie te formuleren en ook te vertalen naar een nieuw coalitieakkoord.

6455 Dan ben ik bij motie 200 en dat vraagt om een klimaatbegroting. Deze motie kan ik omarmen. Daar sta ik positief tegenover. Eigenlijk zie je bij alle overheden een trend om het klimaatbeleid te vertalen en te borgen, ook in een P&C-cyclus. Dat kan op heel veel verschillende manieren, zien we ook bij andere overheden. Het is goed dat die motie oproept om dat in kaart te brengen en op basis daarvan gaan we opnieuw het gesprek aan.

6460 Dan ben ik bij motie 201, Maak opbrengsten van klimaatbeleid zichtbaar. Ook ten aanzien van deze motie sta ik positief. Ik denk dat het heel goed is voor het gesprek onderling dat we het niet alleen hebben over 'wat wordt van ons gevraagd, wat kost het, het draagvlak', maar dat we ook in kaart brengen, ja, wat brengt ons eigenlijk het hele klimaatbeleid, naast ecologisch, maar ook financieel en economisch en maatschappelijk op dat vlak. Dus prima om dat in kaart te brengen. En dat zal voor 15 maart inzichtelijk worden gemaakt.

6465 dDn ben ik bij motie 226. Ook bij eventuele versnelling van de RES zorgdragen voor gedegen participatie. Deze motie ontraad ik, omdat die overbodig is. Wij zijn er sterk voorstander van om de uitvoering van de RES'en te versnellen, omdat de uitvoering stagneert. Ik kom daar zo meteen ook nog eventjes op terug bij een andere motie. Maar wij denken dat het wel degelijk samen kan gaan met een goed participatieproces en inspraak. Er wordt een tegenstelling gecreëerd die oneigenlijk is. Daarom ontraad ik deze motie.

6470

6475 Dan ben ik bij motie 227, de partnergebieden van de provincie meenemen in de klimaatopgave. Deze motie ontraad ik evenzeer, omdat die partnergebieden niet zozeer het doel hebben, ja, om te komen tot uitvoering van onze ambities. Daar zou je kunnen zeggen, daar is het nationale klimaatbeleid, gericht eigenlijk- Wat landerij helpt in die klimaatopgave. Maar er is natuurlijk wel contact met die relaties, met die met die gebieden, onder andere over die informatie-uitwisseling. Ik denk dat het goed idee is, als daar vraag naar is, om eigenlijk de ervaring die we in Nederland hebben, uit te wisselen.

6480 Dan ben ik bij motie 230, wat vraagt om een RES-versnelling. Hier hebben we ook uitgebreid bij stilgestaan in de commissie. We zien dat de uitvoering van de RES, ja, behoorlijk stagneert, om heel veel verschillende redenen. Ik denk dat deze motie op een heel goede manier invulling geeft, aan de ene kant aan hulp bieden aan partijen die dat nodig hebben. Goed volgen, ook je rol pakken in dat proces goed te volgen als provincie en tegelijkertijd nu niet een discussie aan te gaan over bevoegdheden op dat vlak, want dat moet echt liggen bij de partijen die nu ook aan zet zijn in eerste instantie om ook die rol te gaan pakken. Dus in die zin sluit deze motie goed aan. Dat is denk ik ook de conclusie die we uit RES-monitor hebben getrokken.

6485

6490 Dan ben ik bij motie 231, de motie Drawdown, op weg naar het kantelpunt voor het klimaat. Nou, we hebben in de commissie vrij uitgebreid natuurlijk gesproken over de CO₂-impactanalyse. Met ook de conclusie van, nou ja, een groot deel van de Staten, en zeker ook van het College, dat de uitkomst ons niet per se vrolijk stemt. We richten ons ongeveer op 26 procent van de CO₂-reductie, terwijl de doelstellingen veel hoger zijn. We hebben ook gezegd, van ja, we zullen er

6495 verder stappen in moeten gaan zetten, maar op zijn minst biedt die CO₂-impactanalyse in ieder geval dat inzicht dat we dat moeten gaan doen. Ik heb in de commissie toegezegd dat we er op basis van het inzicht eigenlijk nog wel een tandje dieper in moeten gaan en dat we gaan kijken of we maatregelen die mogelijk zijn, nog verder kunnen doorrekenen. En de Drawdown-methode is daar een goede methode voor. Daar hebben ze onder andere in Gelderland of Utrecht ervaring
6500 mee opgedaan. Dus dat heb ik toegezegd in de commissie dat we dat gaan doen en dat ook die informatie beschikbaar is voor 15 maart. De uitdaging zal zijn, en of je nou een Drawdown-methode gebruikt – het wordt al vrij technisch, voorzitter – of de CO₂-impactanalyse, dat je daarmee niet automatisch het inzicht hebt wat dat betekent voor allerlei andere opgaven die je als provincies hebt. Dus dat is nog steeds- Ja, sorry, we daar toch kwalitatief het gesprek moeten
6505 voeren, want ook dat komt niet automatisch uit een Drawdown-methode. Maar we gaan in ieder geval ons best om te kijken om dat zoveel mogelijk te benoemen. En omdat de toezegging die ik heb gedaan, eigenlijk heel dicht zit op wat ons wordt gevraagd in deze motie, ontraad ik deze motie, omdat hij overbodig is.

6510 En dan ben ik bij de laatste motie, voorzitter. De motie Noord-Holland laat niemand in de kou staan. Nou, uiteraard laten wij niemand in de kou staan, voorzitter. Dat spreekt voor zichzelf. We hebben, ook in de vorige commissie, gesproken over de verschillende initiatieven die wij hebben genomen als provincie eigenlijk al richting met name de gemeenten, die als eerst aan de lat staan voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. En dit zet er nog een schepje bovenop. Ik
6515 denk dat het een goed idee is om eigenlijk nogmaals te kijken 'hoe kunnen we de gemeenten helpen in die warmtetransitie'. Dus ik ben bereid om deze motie uit te voeren. Maar hij zit eigenlijk wel heel dicht al tegen de toezegging die we hebben gedaan om gemeenten te helpen bij het maken van zo'n plan. Hierbij zullen we wel pleiten dat we ook de gemeenten attenderen dat ze dat doen, integraal, en dat ze niet alleen kijken naar glas, maar gewoon integraal kijken
6520 naar de verduurzaming van de woningen, omdat soms ook isolatie misschien nog een betere oplossing is. En dat je altijd moet gaan kijken ook – en dat is een vraag van de Partij voor de Dieren – naar mogelijke ecologische effecten van bepaalde maatregelen met name op isolatie. Dat vraagt eigenlijk een integrale benadering van de verduurzaming van de gebouwde omgeving. We zien de enorme opgave voor de gemeenten. Dus wij pakken graag die rol op om die
6525 gemeenten daarbij te helpen.

En dan ben ik volgens mij in een behoorlijk tempo door de moties en vragen heen, voorzitter.

6530 De **VOORZITTER**: Ja, dank u wel. En ik denk dat er zeker wat mensen in de zaal zitten die zich solidair voelen met Noord-Hollanders in de kou. Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Ik zal proberen wat tijd in te halen, want we hebben niet zo heel veel tijd meer als College hier. Dus ik moet opschieten. Ik zal eerst wat
6535 vragen voor collega Loggen beantwoorden en ook de moties en amendementen van een reactie voorzien.

De eerste vraag van het CDA was de rol van de provincie Noord-Holland bij het bouwen van flexwoningen. Daar hebben we ook een formele rol als het gaat over de rol die we hebben bij, nou ja, het omgevingsbeleid, het ruimtelijke beleid: waar mag je wel bouwen, waar mag je niet
6540 bouwen? Maar dat is een formele rol. Als het gaat over het bouwen zelf, hebben we geen rol verder. Dat is echt aan de gemeenten om daar het initiatief in te nemen en de lead in te nemen. Wij stellen alleen de kaders ruimtelijk vast. Dat wil niet zeggen dat we geen informele rol hebben. Want juist, denk ik, als het gaat over het woondossier, is het College in de persoon van collega
6545 Loggen de laatste drie jaar heel erg actief geweest om juist die gemeenten te ondersteunen bij de ambities die we met elkaar hebben. Dus formeel gezien is het een heel beperkte rol; informeel denk ik dat we ontzettend veel doen om die gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van.

Aansluitend daarop ook, de VVD had twee vragen in ieder geval: hoe kunnen we die zachte plannen hard maken? Nou, daar hebben we in de eerste plaats het formele deel, dat die plannen hard gemaakt moeten worden via de bestemmingsplannen. Dat is een rol die de gemeente ook heeft. Maar ook zijn er wel fysieke punten die vaak tot problemen leiden en daar proberen we ook wel die gemeenten in te ondersteunen. Ook het Knelpuntenbeleid is daarvoor. Dus zowel in
6550 het punt als het gaat over het hard maken bij de bestemmingsplannen kijken we waar we de gemeenten kunnen ondersteunen, hoe we het mogelijk kunnen maken. Maar ook als het gaat over fysieke knelpunten proberen we die gemeenten te ondersteunen. Dus dat zijn twee trajecten. Overigens, die bestemmingsplannen zijn wel een heel lastige, want, zoals u allemaal

weet, ook gewoon capaciteit bij gemeenten om uiteindelijk met name juist die ruimtelijke plannen te realiseren, is heel erg lastig. Daar is ook onze flexibele schil zo een welkome
6560 aanvulling op dat beleid. Dus daar steunen we ze in. En als het gaat over 'ieder dorp een straatje
erbij', hoe was dat ontvangen bij GS? Ja, hoe moet ik dat zeggen? We hebben er kennis van
genomen, laat ik het maar zo zeggen. Ja, kijk, en daarmee doen we eigenlijk dit vraagstuk
daarmee tekort en met zo'n opmerking ook, denk ik, want volgens mij is het een samenhang van
6565 een heleboel randvoorwaarden waar we mee te maken hebben, zowel ruimtelijk, kwalitatief, maar
ook als het gaat over bereikbaarheid, de leefbaarheid. En ik denk dat je ook naar de behoefte
moet bouwen en dat we daar ook op een serieuze manier gaan kijken van, waar kun je dat wel
doen en waar kun je dat niet doen. En om op deze manier random te zeggen van nou, elk dorp
een straatje erbij, doet geen recht aan het vraagstuk, doet ook geen recht aan de kwaliteit waar
we met zijn allen mee bezig zijn.

6570 Voorzitter, dan naar de amendementen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik ben ontzettend blij dat gedeputeerde Olthof hier staat.
Zoals u weet, zit de voorzitter van de fanclub van gedeputeerde Olthof in mijn fractie. Dus- Maar,
6575 voorzitter- [...] Ja, ja, ja. Maar het is toch lastig om niet aan gedeputeerde Loggen te kunnen
vragen hoe het nou zit met dat Masterplan Wonen, want daar is het ook verder over gegaan. Ik
had toch eigenlijk wel verwacht dat u dan in zijn plaats eens wat klare wijn zou schenken wat we
nou aan moeten met dat document. Want als ik de discussie hier in de Staten hoor, dan is er
eigenlijk ontzettend veel vraag naar, goh, er wordt nu tweeëneenhalf jaar over gepraat, er zijn
6580 nog precies vier maanden tot de verkiezingen: wat gaat er nu nog gebeuren? Want de tijd is erg
kort en we begrijpen inmiddels – dat wist ik ook niet – dat het in ieder geval, als er geld nodig is,
niet uit de verhoging van de opcenten komt, want dat gaan we voor 1 december niet meer halen.
Wat gaat er überhaupt gebeuren met dat Masterplan Wonen?

6585 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, ik denk een terechte vraag, maar ik had die ook graag bij uw
amendement mee willen nemen. Dus die zal ik ook beantwoorden. Uw collega in de fractie
heeft over het algemeen wat meer geduld als het gaat om mijn beantwoording. Maar laat ik daar
dan toch toe komen, want dan kom ik ook op het punt, het terechte punt, van het Masterplan
Wonen. Dat is het amendement 62. Dat gaat over het verhogen van de bijdrage aan de
6590 versnelling van de bouwproductie en binnenstedelijk bouwen. Die zullen we ontraden. En niet,
omdat het geen belangrijk punt is, maar omdat het op dit moment nog niet nodig is. Voor 2023
is er voldoende dekking voor de cofinanciering om die flexibele schil ook voor 2023 mogelijk te
maken was. Pas in 2024 is daar extra budget voor nodig. Dus dat is prima om dat ook bij de
Begroting 2024 mee te nemen. Dus dat kan daar prima in meelopen. Als het gaat over ook die
6595 flexibele schil, maar ook als het gaat over het knelpuntenbudget – dus dan heb ik eigenlijk ook
de punten van de VVD als het gaat over de ondersteuning met die flexibele schil en het
knelpuntenbudget – zal dat straks ook een plek krijgen in het Masterplan Wonen. En het
Masterplan Wonen, dat zal ook opgebouwd worden in verschillende onderdelen, pakketjes,
waarbij u dus ook als Staten straks een keuze kan maken en ook kan beïnvloeden van, waar gaat
6600 welk geld naartoe? Dus dat zal op die manier ook gepresenteerd gaan worden. En de verwachting
is dat dat eind van dit jaar klaar zal zijn, zodat u in januari ook als Staten hierover kunt spreken.
Dat is op dit moment even de planning die daar ligt, onder voorbehoud van allerlei, nou ja,
dingen die nog kunnen gebeuren. Maar we verwachten dat eind van dit jaar, begin volgend jaar –
en dan heb ik het over januari – er in deze Staten in ieder geval over gesproken kan worden. Dus
6605 dat is op dit moment de planning. Daar zit ook, nou, een financiële paragraaf bij. Waar die uit
gefinancierd gaat worden, dat gaan we dan op dat moment zien. Maar daar zit ook de opbouw in
waar we dat geld aan willen besteden en welke onderdelen daar en welke instrumenten daarin
gaan zitten.

6610 Want dan kom ik namelijk ook bij amendement 63. Er is al door collega Kocken aangegeven dat er
financiële consequenties in zitten, maar ook ten aanzien van de tekst, die is in de commissie al
aan de orde geweest, zien we ook met dit amendement ook tekstueel geen probleem, omdat dit
eigenlijk ook inderdaad wel wat voorbarig is en voor, nou ja, voor de troepen uitloopt. Dus dit
amendement, daar kunnen we positief over zijn.

6615 Dan kom ik naar motie 195, de motie Invasieve exoten. De eerste opmerking even-

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik durfde niet te snel te gaan, anders zou ik natuurlijk ongeduldig
genoemd worden. Maar toch, hè, over amendement- Niet die laatste, maar die daarvoor. 62. Er
6620 gaat daar wel 6,8 miljoen van het budget af. Dus er is vorig jaar 8,8 uitgegeven en nu gaan we

naar twee. Dan zegt u, nou ja, er zijn wellicht onderdelen daarvan die we dan in dat Masterplan Wonen gaan organiseren. Dus die flexibele schil kunnen we blijven organiseren, maar er zat meer in en dat zit straks in het Masterplan Wonen en komt in januari terug. Maar waar is dat geld dan gebleven? Want nu is er toch gewoon 6,8 miljoen ten opzichte van vorig jaar minder voor dit
6625 belangrijke onderwerp beschikbaar?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, ik heb hem niet zo geformuleerd, zoals u het nu zegt. Ik heb gezegd, voor 2023 is het probleem er nog niet, want met de cofinanciering ook van het Rijk zijn er voldoende middelen om dat in die flexibele schil gewoon in stand te houden. Dus daar gaan we
6630 niet minder op doen. Dus dat budget met die cofinanciering is ook gewoon beschikbaar. Voor 2024 is dit wel belangrijk en dat kunnen we ook bij de Begroting 2024 regelen. En bij het Masterplan Wonen maken we dat ook inzichtelijk. En dan zit die flexibele schil erin en dan wordt het knelpuntenbudget er apart in benoemd. Als het gaat nu over van, als u van mij een specificatie wil van, wat is er uiteindelijk nou van die 8,8 gegaan naar de twee? Waar is dat
6635 gebleven? Ja, dan zou ik die graag op een andere manier wel graag willen beantwoorden. Maar wij zien op dit moment, uiteindelijk met dit budget kunnen we het doen wat we nu ook deden. Ja? Dus dat zit ook in een stukje cofinanciering. Maar als u een specificatie wil, ik hoop dat u begrijpt dat ik die nu niet voorhanden heb.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Dat snap ik zeker. Ik vind het wel ontzettend fijn dat u daar toch zo op ingaat. Maar ik zou dat dan toch- Wellicht lukt dat we in de tweede termijn. We hebben 8,8 uitgegeven. We gaan nu twee uitgeven. Dan ga je taken minder doen. Ik bedoel, voor dat hele programma Versnellen Binnenstedelijk Bouwen en, nou, nog wat heet het. En mijn vraag is dus: wat gaat daar dan minder gebeuren voor dat geld? En dan is ook in de commissie, is dat
6645 gevraagd en is gezegd: dat zit straks in dat Masterplan Wonen, wat we minder gaan doen. Dus dat komt straks weer opnieuw bij u terug. Maar dan zeg ik, waar is dan die 6,8 gebleven? En wij stellen nu dus voor om in ieder geval dat geld voor die goede dingen die in dit programma zijn gebeurd de afgelopen jaren, vast te houden, zodat we daar in ieder geval mee kunnen doorgaan.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik zeg wel toe dat we door kunnen gaan, ook met de cofinanciering. Wij doen de cofinanciering, maar met de subsidie van het Rijk kunnen wij doorgaan met wat we deden. Dus dat geef ik u aan, dat er voor ons in 2024 een financieel probleem gaat ontstaan en dat dan ook bij de Begroting 2024 geregeld moet worden. U vraagt om een specificatie van, wat gebeurt er dan niet meer? Ik zeg niet dat er geen dingen gebeuren. Ik geef aan dat er met de
6655 middelen die van het Rijk beschikbaar zijn en onze cofinanciering we door kunnen gaan met die flexibele schil. Dus dat probeer ik u aan te geven.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Op het gevaar af dat u mijn collega Kuiper ook echt vele malen leuker gaat vinden dan ik, maar ik ga toch nog even door. Dat snap ik. Die flexibele schil kunnen we blijven uitvoeren. Maar er zat veel meer in dat uitvoeringsprogramma dan dat. En ja, het gaat er niet in dat we precies hetzelfde kunnen doen, maar nu voor twee miljoen waar we vorig jaar nog 8,8 voor konden uitgeven. Dus waar stoppen we dan mee en waarom is dat geld dan weg, terwijl we dat straks bij het masterplan opnieuw moeten, ja, zoeken, vinden.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nou, als we straks echt omkomen van de honger, dan stel ik voor dat we die voor straks even parkeren en daar kom ik straks nog even op terug. Ja?

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

6670 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. En collega Kuiper vind ik inderdaad veel leuker. Maar goed. Ja, nu ga ik me echt in een heel gek- Maar goed.

De invasieve exoten. Ja, dat is ook een favoriet onderwerp van mij. Overigens, het fonteinkruid is geen invasieve exoot, lees ik hier. Dat is een inheemse waterplant. Maar goed, dat is even ter lering en vermaak. Maar er kunnen inderdaad wel situaties ontstaan dat de veiligheid in het
6675 gedrang komt en daar is het Rijk primair verantwoordelijk als het gaat over die veiligheid. De provincie heeft wel vijf jaar lang een belangrijke bijdrage geleverd in de ondersteuning van die gemeenten aan – ik moet het wel goed doen – aan het Markermeer en het IJmeer bij het maaien van fonteinkruid op die vaarroutes. Maar die begrote middelen van de afgelopen vijf jaar blijken ook voldoende te zijn. Ja. En inmiddels is dat robuust genoeg dat die inmiddels ingezette middelen hebben geleid dat die gemeenten dat zelf kunnen oppakken. Dus daar is dit niet voor nodig. Dus die motie, die zullen we ook ontraden.

Ik moet even goed kijken of ik nu alles goed doe. Ja.

6685

Dan gaan we naar een ander onderwerp wat me heel erg aan het hart ligt. Dat gaat over wonen. En niet alleen omdat het belangrijk is, maar omdat ik acht jaar wethouder Wonen ben geweest. En dat gaat over geen sloop, motie 210. Motie Geen sloop, maar onderhoud. Die willen we ontraden, omdat dat vooral is van, dat je soms ook wel sloop nodig hebt als het gaat over de kwaliteit. Dat wil niet zeggen dat sloop vermindering van je sociale huurvoorraad betekent, maar je hebt uiteindelijk met de duurzaamheidsambities die we hebben, heb je soms ook wel sloop nodig om uiteindelijk ook die ambities te realiseren. Dus om kwalitatief goede woningen te krijgen, red je het niet met alleen maar onderhoud en renovatie. Dus van dat oogpunt is dat soms ook hard nodig. Dus deze motie willen we ontraden.

6695

Dat geldt ook voor het niet verkopen van sociale huurwoningen. Er liggen afspraken met het Rijk en ook in de woningakkoorden als het gaat over de voorraad sociale huur. En hoe je daar komt, dat laten we in het midden. Dat corporaties soms wat moeten verkopen om op andere plekken kwalitatief betere en meer sociale huurwoningen terug te kunnen bouwen, dat is ook een gegeven. Dat ligt ook in de prestatieafspraken met de gemeenten, waar gemeenten, corporaties en ook de huurdersverenigingen bijzitten, wordt dat ook besproken met elkaar.

6700

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, Lucky Luke, die schoot sneller dan zijn schaduw, maar u praat sneller dan dat ik hier kan komen. Ik wilde nog even terugkomen op de motie 'zet nou in op onderhoud om te voorkomen dat er gesloopt wordt'. U zegt, nou, soms is dat nodig. Het is zo dat te lang, en soms al 25 of 30 jaar, er gewoon niets aan onderhoud wordt gedaan en vervolgens zegt men, ja, maar nu moeten we slopen. En dat betekent dus dat als je nu zegt van, we gaan gemeenten aanbieden of vertellen van, 'jongens, doe dat nou niet meer, want dan wordt er onnodig gesloopt', dat is in feite wat de motie vraagt. Er staat een argument misschien niet helemaal expliciet bij, maar slopen is ook niet zo milieuvriendelijk, want je zit met de troep. En architect Van Stigt, die zegt: renoveren, renoveren, renoveren. Kortom, heel veel argumenten om dus dat gesprek de andere kant op te krijgen. Want slopen was een verdienenmodel.

6705

6710

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, maar u benadert altijd alles vanaf een bepaalde negatieve kant, terwijl ik denk van- En ik heb dat zelf als wethouder ook meegemaakt. Er zijn woningen, die zijn gebouwd voor een periode van vijftig, zestig jaar. En dan heb je soms uiteindelijk gewoon met de huidige eisen die we eraan stellen als het gaat over de grootte van de woning, de inrichting van een woning, maar ook over de kwaliteit en met name de duurzaamheidseisen, dan ontkom je er niet aan dat je soms woningen moet slopen. Dat ontslaat overigens de corporatie en de gemeente er niet van om uiteindelijk je bestaande voorraad goed te onderhouden. Ik bedoel, laten we daar geen misverstand over hebben. Maar ik wil uiteindelijk, nou ja, in ieder geval de indruk weg helpen dat alleen maar onderhoud en renovatie voldoende is om uiteindelijk kwalitatief goede woningen te hebben.

6715

6720

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat beweren wij ook niet, Maar we zeggen juist, we hebben in de afgelopen tijd gezien dat er gewoon geen onderhoud wordt gepleegd en vervolgens doelbewust op sloop wordt aangestuurd. Dat is geen negatieve benadering. Dat is de constatering van een feit. Uiteindelijk zien we het allemaal gebeuren. Kijk, ik zeg altijd maar, de Jordaan staat er ook nog, hè.

6725

6730

De **VOORZITTER**: Dat was geen vraag, volgens mij. Nee, maar dan gaat de heer Olthof verder, want ik denk dat iedereen ook graag verder wil. De heer Olthof.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik zei het al: tijd wordt een knelpunt.

6735

Nou, geen verkoop van sociale woningen, die heb ik al aangegeven. Dat is overigens motie 211. Die ontraden wij ook.

Dan komen we bij twee moties en die wil ik in een keer meenemen even. Motie 222 en motie 223. Die ontraden we. En niet, omdat we het er niet meer eens zijn, maar omdat ze overbodig zijn. We zijn er namelijk druk mee bezig. Er wordt het komende jaren ook gewerkt aan de Woonzorgvisies en daar gaan deze twee moties, die u aangeeft, zijn daar een onderdeel van. Die worden daar verder ook uitgewerkt. Dus ook als het gaat over meer alternatieve woonvormen, dat zit in die Woonzorgvisie, waar ook gekeken wordt: hoe kun je uiteindelijk geclusterd- En nultredewoningen en hoe kun je dat soort elementen daar een plek in geven? En als het gaat over 'help ouderen van hoog naar laag en van groot naar beter', dan is dat waar een aantal gemeenten

6740

6745

al mee bezig zijn. Dat gaat ook een plek krijgen in die Woonzorgvisie. Maar daar waar gemeenten al bezig zijn, wordt het ook ondersteund vanuit de provincie, ook financieel, om dat mogelijk te maken. Dus dit zijn twee moties die in dat opzicht overbodig zijn en daarom willen ze ook
6750 ontraden. En dus niet, omdat we het er niet mee eens zijn.

Voorzitter, dan motie 224, motie Lintbebouwing. Nou, er is een Notitie Lintbebouwing. Daar zijn we ook bezig. Er zijn ook 22 plekken voor aangewezen. Daar wordt op dit moment hard aan gewerkt. Daar hebben we ook gekeken naar de kwaliteit, ook als het gaat over de ruimte. Wij
6755 stellen nu voor om dit nu niet aan te nemen, deze motie; die willen ook ontraden. Maar volgend jaar wordt uiteindelijk ook die notitie geëvalueerd. Dan kunnen we daarvan leren en dan is het ook het moment om te kijken van of we daar mee door moeten gaan of op een andere manier. En dan kunnen we dat gesprek gaan voeren en niet tussentijds in een lopend traject deze motie aannemen. Dus wij stellen voor om deze motie nu niet aan te nemen. Die ontraden we, maar later
6760 eventueel aan de orde te brengen op het moment dat we het over de huidige notitie en de huidige maatregelen gaan hebben.

Voorzitter, volgens mij waren dat de moties en amendementen van mijn collega Loggen.

6765 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn er nog twee moties niet beantwoord. Die hoeft u niet te beantwoorden, maar die ga ik zelf beantwoorden. O, u gaat nog verder. U was alleen nog maar bezig met de heer Loggen. [...] Ik herkende u al niet helemaal.

6770 Gedeputeerde **OLTHOF**: [...] Sorry, volgens mij was ik prima te verstaan. Maar nee, voorzitter, voordat ik met de moties verder ga, wil ik twee opmerkingen maken. Ik vind wel, het heugelijke moment waar we hier toch even bij stil moeten staan, is wat landelijk niet lukt, in de rest van het land niet, dat Forum voor Democratie in ieder geval overtuigd is dat er ook ander beleid mogelijk is en in ieder geval nu begrijpt dat centrale brugbediening een heel goed voorstel is geweest. Dus, dank u wel daarvoor.

6775 En dan werd ik ook wel door de Partij van de Arbeid toch flink aangesproken op het ov en betaalbaar en de inzet van provincie Noord-Holland als het gaat over, nou Ja, Noord-Holland Noord om het maar even zo te zeggen. Voorzitter, laten we daar geen discussie- En dat hebben we in de commissie veel besproken. Ook de SP is ervoor en eigenlijk iedereen: het ov moet
6780 kwalitatief goed zijn en het moet betaalbaar zijn. En daarom zijn we ook met name ook in Noord-Holland Noord bezig om opnieuw te kijken van, wat voor model past erbij? Want de illusie dat we met meer openbaar vervoer de vraagstukken die er liggen, gaan oplossen, dat is onmogelijk. Dus daarom kijken we ook met alle partners, met de NS, met Connexxion, maar ook met andere partners: hoe kunnen we uiteindelijk zorgen dat er beter openbaar vervoer gaat komen? En daar
6785 hoop ik ook begin volgend jaar, januari, met de startnotitie bij u te komen, om dat in ieder geval te bespreken met u, om te kijken van, wat betekent dat voor de volgende concessies, voor de volgende aanbestedingen en misschien tussentijds al een aantal dingen te doen. En als het gaat over die inzet van provincie Noord-Holland, daar zijn we vaak op aangesproken. Ook met collega Loggen zijn wij het met zijn tweeën ook, die constant in de MRA aan de orde stellen dat er
6790 uiteindelijk, ook in het belang van Noord-Holland Noord als toch ook een belangrijke pijler ook richting de toekomst van de MRA, wordt dat constant genoemd. Daarom zijn ook Alkmaar en Hoorn meegenomen in bereikbare steden, hebben ze ook middelen gekregen – het is daar vandaag gepresenteerd – uit de MIRT-middelen om juist die woningbouw mogelijk te maken. Dat is ook door de inzet van de provincie Noord-Holland. Maar ook de grote investeringen – en ik ben
6795 blij dat dat vandaag naar buiten is gekomen – ook het doortrekken van de Noord/Zuidlijn, wat absoluut geen Amsterdams feestje is – laat ik dat weghalen –, maar dat is een landelijke belangrijk punt voor de toekomstige ontwikkeling van Schiphol, maar ook om uiteindelijk te zorgen dat er meer ruimte komt op het spoor voor Noord-Holland Noord, zodat er meer treinen naar Alkmaar kunnen rijden. Dus dit zijn investeringen die niet voor Amsterdam zijn, maar voor
6800 heel Nederland en voor heel Noord-Holland belangrijk zijn. En ik moet eerlijk zeggen, dat vinden wij belangrijk en daarom staan we er ook voor en daarom strijden we daar ook voor.

6805 Dan ga ik naar de moties en amendementen, voorzitter. Motie 192, de N9, veiligheid. Ja, die laat ik graag aan de Staten over. Positief over- want volgens mij is het een belangrijk punt. Komende woensdag zit ik ook met Rijkswaterstaat om de tafel om onder andere over, nou ja, niet alleen over de veiligheid in dit soort investeringen te praten, maar ook als het gaat over – en dat is een ander geweest, door iemand gemeld – beheer en onderhoud van de bestaande infrastructuur. We kunnen investeren in allemaal nieuwe projecten, maar als de basis niet op orde is – en we zien het bij de Coenbrug, we zien het bij de A7, we zien het bij onze eigen brug bij Krommenie – dan

6810 hebben we een veel groter probleem. Dus daar zijn we ook over in gesprek met Infrastructuur en Waterstaat, maar ook met Rijkswaterstaat als uitvoerder.

Voorzitter, dan motie 197. Dat is de motie over Trek de vergunning van de kooksgasfabriek 2 in. Ik moet u eerlijk zeggen, voorzitter, toen ik deze motie zag, raakte me dat. En de bijdrage van de
 6815 Partij voor de Dieren raakte me daarin nog meer, omdat, als ik kijk wat we de afgelopen twee jaar met elkaar gerealiseerd hebben, wat u als Staten heeft gedaan, wat we als College hebben gedaan, maar waar elke dag door de omgevingsdiensten en ambtenaren hard aan wordt gewerkt, dan doet het te kort door te zeggen van, er is de afgelopen jaren niets gebeurd. Want er ligt een uitvoeringsprogramma door de omgevingsdienst. Ja? Er is een keuze gemaakt als het gaat over
 6820 de toekomst van Tata Steel. Dat hebben we hier ook gezegd: er is alleen een toekomst als die groen en schoon is. Dat er een keuze is gemaakt om naar een heel ander soort productieproces te gaan. Dat er op dit moment geïnvesteerd wordt in maatregelen voor de korte termijn. En laat ik dan even duidelijk zijn: bij de kooksgasfabriek worden op dit moment ook investeringen gedaan. We hebben de eerste paal geslagen voor de palletfabriek voor de ontstoffsinstallatie die er wordt gedaan. Bij de Sinterfabriek een elektrofilterinstallatie voor vermindering van de uitstoot van stof. De koudbandwalserij is gedaan. Er is een afdekking van de convertorslak. En de komende jaren staan er nog veel meer. Er staan nog zes, zeven, acht concrete projecten, die bijdragen in ieder geval aan de leefbaarheid van de omgeving. Is het voldoende? Nee. En dat weten we allemaal. Want er moet veel meer gaan gebeuren. En daar werken we elke dag
 6830 ontzettend hard aan. En ik heb de vorige commissie ook gezegd van, dat bij die Kooksgasfabriek, dat we allemaal ervan overtuigd zijn dat daar wat moet gaan gebeuren, maar dat we dat ook naar iedereen moeten doen. Daar moeten we op een zorgvuldige manier doen. Want als het gaat over VTH-taken, dan mag iedereen verwachten dat er een overheid staat die dat zorgvuldig doet en ook daarin de wet gewoon navolgt. En wat ik u heb toegezegd, dat wij uiteindelijk ook, als deze
 6835 last onder dwangsom drie is volgelopen, dat we op dit moment aan het onderzoeken zijn wat dat kan betekenen voor de vergunning. En als u dat afdoet dat er de afgelopen jaren niks is gebeurd, dan denk ik van, dan doet u daar u, maar daar doet u iedereen mee tekort die er elke dag mee bezig is. En we moeten nog veel meer gaan doen en dat zullen we doen, maar ik wil deze motie echt ten zeerste ontraden.

6840 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik ben daar een beetje verdrietig, voorzitter, want ik zeg niet dat er niks gebeurd is. Ik zeg dat er te weinig gebeurd is en dat de komende jaren er nog steeds te weinig gebeurt. Dat zeggen wij niet alleen, dat zegt zelfs de gedeputeerde eigenlijk. Dan zou deze motie toch juist een steun in uw rug zijn om te zeggen van, inderdaad, wij zien dat er wat moet gaan
 6845 gebeuren bij de kooksgasfabriek 2; en deze motie helpt mij daarin om deze urgentie waar te maken.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar, voorzitter, met alle respect: als wij hier in Nederland, waar de SP pleit voor een belangrijke rol van de overheid, als we uiteindelijk majeure maatregelen rondom
 6850 het sluiten van een kooksgasfabriek, maar wat voor VTH-deel ook, dat hier in deze Staten gaan afdoen met de motie, dan vraag ik me af waar uiteindelijk dan de mensen buiten op straat nog op kunnen vertrouwen. Want volgens mij zegt u hiervan: wat er uit het onderzoek komt, of het nou wel of niet kan, u zegt hier duidelijk van 'begin 2003 te besluiten de vergunning in te trekken'. Volgens mij heb ik gezegd van, daar zijn we naar aan het kijken of dat ook mogelijk is.
 6855 Want ik zal dat moeten kunnen onderbouwen, want als ik bij een rechter sta, zullen ook moeten laten zien dat dit kan. En daarmee zeg ik dat we met het onderzoek ook bij u terugkomen om dat met u te bespreken.

6860 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ja, ik ga nu in herhaling vallen, voorzitter, want daarmee geven wij als PS alvast een signaal af aan deze gedeputeerde dat, wat er uit het onderzoek komt, hij heeft onze toezegging, dat hij die fabriek zou mogen sluiten.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Maar, voorzitter, ja, nou word ik gewoon boos, want dan moet u naar uw eigen motie kijken. Daar staat letterlijk: verzoeken GS uiterlijk begin 2023 te besluiten de
 6865 vergunning van de kooksgasfabriek in te trekken. Het woord 'onderzoek' komt er niet in voor. U zegt gewoon, u moet hem intrekken, dat moet u besluiten. Nou, ik zeg alleen, ik wil een besluit nemen op basis van het onderzoek wat we nu doen. En als daaruit komt dat die gesloten kan worden, dan gaan we dat besluit dan nemen. Maar dat doen we wel op basis van een zorgvuldig traject wat we doen.

6870 Punt.

De **VOORZITTER**: Nee, u gaat nog verder.

- 6875 Gedeputeerde **OLTHOF**: Ja, dat ben ik met u eens. Maar, voorzitter. dit raakt me wel, omdat ik ook gewoon elke dag ook met de bewoners van Wijk aan Zee- En we allemaal die druk voelen. Ik vind het dan te kort door de bocht om op een gegeven moment op dit moment dan even te roepen van, terwijl u allemaal weet dat het onderzoek loopt, nu even te zeggen van, 'maar wij vinden eigenlijk dat die gesloten moet worden'. Dat vinden we allemaal.
- 6880 De **VOORZITTER**: Daar komt de heer Zoon nog een keer terug.
- 6885 Statenlid **ZOON** (PvdD): We weten waar het heen gaat. En deze discussie voeren we niet zo heel erg veel op dit niveau hier in deze Staten. En we willen juist die gedeputeerde helpen in dat onderzoek, in die discussie die gaat komen, naar een duidelijke uitweg. En u weet allemaal welke uitweg dat gaat zijn. Dat zegt de gedeputeerde ook. Laten we daar dan gebruik van maken nu we hier allemaal bij elkaar zijn.
- De **VOORZITTER**: Volgens mij kunt u door, want er was geen vraag.
- 6890 Gedeputeerde **OLTHOF**: Er was geen vraag. Ik ga door.
- Dan ga ik naar motie 198. Nou, volgens mij is dat niet aan mij, maar dat vraagt u aan de Staten. Dus daar ga ik ook verder niets over zeggen.
- 6895 Dan motie 207, Een fundamentele koerswijziging – nu echt meer geld en ruimte voor ons ov. Ik wil die ook even koppelen aan motie 209. Want aan de ene kant zegt de SP van, wij moeten uiteindelijk een aantal projecten, daar moeten we mee stoppen. En die moeten we in het ov stoppen. En het andere moment zeggen ze om het iMPI te herzien en dat moeten we in de natuur stoppen. Dus u gaat eigenlijk die euro twee keer uitgeven: één keer voor de natuur en één keer voor het ov. Daar zit iets gek in. Maar ondanks dat wil ik beide moties toch ontraden. Want als
- 6900 het gaat over de motie 207, nu echt meer geld en ruimte voor ons ov: er zitten op dit moment al de grootste posten in het iMPI, die gaan naar ov-trajecten. En waar u het over heeft, dat gaat over de exploitatie van het openbaar vervoer: dat zit niet in het iMPI. En volgens mij hebben wij ook- Ik heb het net gezegd, als het gaat over beheer en onderhoud, vervangingsinvesteringen,
- 6905 verbeterinvesteringen, dat zijn ook projecten in het iMPI. En als deze Staten vinden dat er andere keuzes gemaakt moeten worden, dan moeten deze Staten beslissen. We hebben volgens mij een heel zorgvuldig traject in het iMPI afgesproken. En volgens mij liggen daar bij de Staten heel veel mogelijkheden om daarop te interveniëren als u wat anders vindt. Maar niet via deze motie. Dus deze motie ontraden we. En als het gaat over motie 209, u noemt daar een bedrag van 55
- 6910 miljoen. Als ik het bij elkaar optel, gaat het over slechts- Nou ja, 'slechts' is niet helemaal waar. 21,2 miljoen. Want u noemt het hele bedrag van Heiloo en die heeft u vaker genoemd, maar daar zit een heleboel financiering bij van de gemeente en van andere partijen. Dus dat is overigens een stuk minder. En de Guisweg is juist heel erg belangrijk om juist de treinen door te kunnen laten rijden bij de ongelijkvloerse kruising. Dus u gaat vervolgens een maatregel eruit halen die
- 6915 juist bijdraagt. En vanuit Zaanstad denkt u er misschien anders over, maar als het gaat over de Guisweg is dat juist de maatregel die bijdraagt aan een beter ov. En het onderzoek van effecten van Porthos, de uitspraak, daarvan hebben we nu een eerste inschatting even. En dan ben ik even voorzichtig, want ik kom er nog bij u op terug. Maar ongeveer de helft van de projecten heeft
- 6920 onderzoek moet plaatsvinden of er moet een onderzoek plaatsvinden. Ja, er zijn ook een aantal, daar is geen last van. Die kunnen gewoon doorgaan, omdat ze in uitvoering zitten. Maar motie 209 ontraad ik u dus ook.
- 6925 Dan motie 213, Leg vliegverkeer van privéjets aan banden. Ik worstel er even mee. In die zin, ik ga hem ontraden, omdat- Ja, en ik begrijp dat u dat jammer vindt. Er zitten best een aantal punten in, waarvan ik denk van, die moeten we in de bredere Schipholdiscussie als het gaat over 'het aantal vluchten meetellen bij het totaal', ben ik dat met u eens. Daar zit ook geen verschil in. Maar ik kan niet overzien wat deze motie betekent, omdat hij best wel ver kan gaan. Want als het
- 6930 gaat over het aantal privévluchten, wij zijn ook bevoegd gezag als het gaat over de regionale vliegvelden. En u heeft een beeld van, nou, de mooie jets van de rijken van deze wereld, maar er is veel meer als het gaat over privéliegtuigen en privévluchten. Ik vind dat we eerst zorgvuldig moeten kijken met elkaar van, waar hebben we het nu eigenlijk over en wat betekent deze motie, voordat ik hiermee aan de slag ga. Ik stel ook voor – mevrouw Van der Waart heeft al eerder ook aangegeven om daar ook in een breder verband wat vaker over Schiphol te praten – en laten we
- 6935 dan ook deze motie en 'wat betekent dit', laten we die daar eens meenemen in dat benen-op-

tafel-overleg om dat eens met elkaar te beschouwen en dan kunt u altijd nog een keer besluiten om deze motie in te dienen. Dus ik stel voor- Ik ontraad hem, maar ik stel eigenlijk voor om hem in te trekken en eventueel later weer op te voeren.

- 6940 Voorzitter, dan gaan we naar de motie – ik denk dat ik nog goed ben – motie 216, Geen prijsstijging voor busvervoer. Voorzitter, deze ga ik ontraden. Om een paar redenen. Ik ga de motie van de Partij van de Ouderen en 50PLUS, als het gaat over die btw, graag aan de Staten overlaten, omdat we daar ook namelijk met het IPO- Dat de maatregel landelijk gaat gelden. want wat u hier doet, is dat u zegt: voor de concessies van Noord-Holland, daar gaan we dan geen prijs
- 6945 van- Dat kost overigens, niet eenmalig, maar structureel 3,4 miljoen, met ook de jaarlijkse indexatie. Dus dat is een stijgend bedrag. Terwijl we nu al best wel wat inzetten om uiteindelijk de huidige concessie overeind te houden. Maar wat u ook doet, als u dit doet, dat uiteindelijk de verschillen in Amsterdam en omgeving, in Zaanstad, in Zaanstreek Waterland, alleen maar groter worden. Want Amsterdam verhoogt wel. En dat betekent dus dat je in dezelfde gemeente heel
- 6950 grote verschillende tarieven gaat maken. Dus deze ontraden we. Heb ik ook overigens met onder andere ROCOV besproken. En die kwam ook met het voorstel van de btw. Daar kan ik positief over zijn en dan laat ik graag aan de Staten over. Maar deze ontraden we.
- 6955 Voorzitter, dan 218. Dat gaat over de versteviging van de omgevingsdiensten, 218. Die ontraden we ook. Niet, omdat ik het probleem bij de omgevingsdiensten niet herken, maar omdat het probleem niet zozeer in de financiële kant zit, maar dat zit veel meer dat er gewoon op de arbeidsmarkt niet voldoende mensen beschikbaar zijn. Wij hebben juist, naar het programma Tata Steel is er twee miljoen- Nou, meer, want in deze begroting zit er nog meer geld bij. In totaal vier miljoen extra middelen beschikbaar gesteld om juist uiteindelijk die vergunning aan te
- 6960 scherpen en het toezicht en handhaving ook aan te scherpen. Volgens mij staat er een heel mooie paragraaf in dat er ook, als we kijken naar de Omgevingswet, dat er straks vanuit leges een stuk gefinancierd kan worden, dat er vanuit de klimaatmiddelen van de heer Jetten ook middelen beschikbaar zijn, is nu niet zozeer een financieel vraagstuk. Is het vooral: kunnen we voldoende en de juiste mensen krijgen om dit allemaal goed uit te voeren? Dus deze motie
- 6965 ontraden we ook.
- 6970 Dan kom ik bij de motie 220, Toegankelijk openbaar vervoer. Die ontraad ik. Ook niet, omdat ik het er niet mee eens ben, mevrouw Van Soest, maar twee weken geleden hebben wij een bestuursakkoord getekend met het Rijk en met alle provincies en met de vervoersregio's juist om uiteindelijk met de toegankelijkheid van het openbaar vervoer aan de slag te gaan. Maar dan niet alleen wij, want we waren er al mee bezig, maar landelijk dit op te pakken. Dus daar wordt hard aan gewerkt. Wij zijn ook met een uitvoeringsprogramma bezig voor de komende jaren. Voor nu ligt het er, maar dat gaan we ook weer verbeteren en vernieuwen.
- 6975 Ik heb ook gezegd, over geen btw. Dus dat laat ik graag aan de Staten over. Motie 221.
- 6980 Dan motie 228, mede namens mij denk ik, want er staat 'Namens Noord-Hollanders.'. Ja, eigenlijk best wel een goeie om eens over na te denken. Wij moeten eens praten, want ik weet niet of u namens mij praat. Maar daar gaan we nog een keer over hebben. Dan ga ik hem toch ontraden. Ja, het is wel een heel gekke. Dit voelt een beetje gek, Maar ik ga hem ontraden. En nee, even serieus, om het volgende: is dat namelijk die toegankelijkheid, ja, we willen het zo snel mogelijk gerealiseerd hebben. En die 2040, dat is wel een grote opgave van al die landelijke partijen die ermee zijn. Dat moet je je ook voorstellen dat elk stationnetje in Noordoost Groningen daarop
- 6985 aangepast is. U zult begrijpen: dat is niet van vandaag op morgen gebeurd. Dat gaat over onnoemelijk veel trajecten. Als het gaat over Noord-Holland zijn we bezig. Hebben we op dit moment een subsidieregeling, ook voor gemeenten, om te zorgen dat uiteindelijk de toegang voor openbaar vervoer verbeterd wordt. Daar zijn we ook mee bezig om te kijken of we die kunnen verlengen. We zijn bezig met onze eigen infrastructuur om te kijken, waar kunnen we het nu al doen bij het beheer en onderhoud om die aan te passen en waar mogelijk extra dingen te
- 6990 doen. Maar we hebben ook te maken met een VRA, we hebben te maken met veel gemeenten waar subsidieregelingen voor zijn, maar er zijn veel meer partijen die hier een rol in spelen. En die hebben met capaciteit te maken, die hebben met financiën te maken. Dus deze motie, 228, wil ik ontraden.
- 6995 Voorzitter, ik geef u graag- Nee, u bent voorzitter. Daar hebben we al Partij van de Arbeid allemaal een handje van.

7000 De **VOORZITTER**: Ik weet niet wat het is vanavond, maar als die microfoon aan staat heeft, wil iedereen hem gebruiken, en maximaal. Maar inderdaad, het klopt. Er zijn nog twee moties niet van commentaar voorzien. Dat zal ik gaan doen. En de vicevoorzitter van de Raad, Statenlid-

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, na u wil ik toch het laatste woord hebben, want dan wil ik nog de vraag van de heer Heijnen nog even beantwoorden.

7005 De **VOORZITTER**: Dat is in tweede termijn.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Tweede termijn. Ook goed.

7010 De **VOORZITTER**: Volgens mij gaan we dat doen in tweede termijn. Dan kunt u er nog even over nadenken tijdens het diner. En dan draag ik nu even het voorzitterschap over aan onze vicevoorzitter Statenlid Van der Waart.

7015 De **VOORZITTER**: Ja, dank u wel. Dan mag ik meteen de commissaris het woord geven voor de beantwoording van een tweetal moties. Aan u het woord.

7020 De heer **VAN DIJK**: Ja, open stond nog motie 214, ingediend door de SP. Dat was de Wet Bibob toepassen bij recreatieparken. Ik ga hem ontraden. Niet, omdat ik het geen belangrijk onderwerp vind, maar omdat het een discretionaire bevoegdheid is van bestuursorganen zelf. En in het Bibobbeleid is dat per bestuursorgaan neergelegd. Dus dat geldt voor de provincie, maar dat geldt ook voor de gemeenten. Maar dat betekent niet dat we het niet belangrijk vinden. Zoals u weet, hebben we als provincie in het kader van Weerbaarheid Lokaal Bestuur de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in het ondersteunen van gemeenten, onder andere in de Handreiking Vakantieparken, maar ook door een gerichte enquête door provincies te wijzen op het feit hoe belangrijk het is om goed Bibobbeleid te hebben. En dat geldt niet alleen voor vakantieparken, maar bijvoorbeeld ook voor vastgoed, voor horeca, et cetera. We hebben zelf in het SBA-team een stevig Bibobteam en wij ondersteunen ook gemeenten daarbij. Dus het is zeker niet zo dat we dit geen belangrijk onderwerp vinden. Maar, zoals de motie is geformuleerd, kunnen wij eigenlijk daar niets aan doen anders dan de provincies ondersteunen en wijzen op het feit dat het instrument belangrijk is en dat ze het vooral moeten inzetten, maar ook vooral dat de gemeenteraden afzonderlijk beleid moeten maken, zodat ze Bibobbeleid ook toepassen.

7035 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank voor het antwoord. En toch gaat het een beetje langs de bedoeling heen, want u zegt: wij zijn in gesprek. Wij zeggen: ga in gesprek. En we benadrukken juist, omdat er zo enorm veel geldstromen richting die recreatieparken gaat, waar we geen grip op hebben, dat is de nieuwe, ja, gliproute bijna voor het grote geld om het verkeerd te doen, dan is dit juist zo belangrijk. Wij willen dus benadrukken: wijs iedereen daar nou op hoe belangrijk het is. En uiteindelijk, we hebben nu net gehoord – dat bericht kwam zojuist binnen – dat in de Tweede Kamer daar ook over gesproken is vandaag en dat zelfs de minister heeft gezegd: ik ben om, ik vind ook dat we van alles en nog wat moeten doen met die vakantieparken.

7040 En ja, ik zou bijna zeggen: pak het op en ga met deze motie ook aan de slag, want het is juist nu een vrij hot item. Vindt u dat ook zo?

7045 De heer **VAN DIJK**: Dat zou ik graag doen, maar dan moet u het woordje ‘verplicht’ eruit halen. Want ik kan ze het niet verplichten. Ik kan ze dus wel steunen. Dat doen we dus ook. Want wat dat betreft verschillen we niet van mening. Sterker nog, ik heb u net proberen uit te leggen dat wij dus continu – en overigens, volgende week hebben we hier ook een weerbaarheidscongres, gaat het er ook weer over – ook over de inzet van het instrument Bibob. We ondersteunen de gemeente erbij. Dus dat doen we eigenlijk al. Het enige is eigenlijk, ik kan het ze niet verplichten. Ik kan ze wel zover brengen dat ze in de gemeenteraad zelf beleid- Dat kan ik ze adviseren. Dat

7050 doen wij ook. Stel nou gemeentelijk beleid vast, zodat ook iedereen weet, buiten, als je een vergunning aanvraagt of voor een vakantiepark of voor vastgoed of horeca of wat dan ook, dat de gemeente, net als wij dat doen bij de provincie- Want wij doen dat dus wel al en heel veel gemeenten doen het ook. Dus eigenlijk doe ik al wat u vraagt in de motie. Het enige wat ik niet kan doen is de verplichtstelling.

7055 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Maar hoor ik u nu zeggen: als je dat woordje er nou uit schrapt, dan omarm ik die motie?

7060 De heer **VAN DIJK**: Als u het woordje eruit schrapt, dan is het eigenlijk een ondersteuningsmotie van wat wij op dit moment doen.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En is er dus geen bezwaar.

7065 De heer **VAN DIJK**: Als u een motie wil aannemen om mij nog een keer te ondersteunen met wat ik doe, dan heeft de motie als zodanig geen bezwaar.

De **VOORZITTER**: Goed. Dank u wel.

7070 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dan komt er een gewijzigde motie.

De **VOORZITTER**: Dat horen wij dan in tweede termijn. Dat was het voor de advisering van motie 214. U heeft er nog eentje.

7075 De heer **VAN DIJK**: Ja, ik heb er nog eentje. Dat is motie 225, ingediend door Partij van de Ouderen/50PLUS. Ik was eigenlijk een beetje verbaasd over dat hier de motie werd ingediend, want er is onlangs ook een onderzoek naar de Griffie van de Toekomst- Daar bent u allemaal op geënquêteerd. In het Presidium is het ook niet teruggekomen. Overigens, voor alle duidelijkheid, we hebben in Noord-Holland wel een structuur, waarbij wij hoge fractiebijdragen hebben. Van daaruit wordt de ondersteuning van de fractie gefinancierd. Dat geldt voor iedere fractie hier
7080 aanwezig. Desalniettemin hebben wij besloten om in het kader van Griffie van de Toekomst- Er is een onderzoek gestart. er is ook een enquête, daar komen een aantal zaken uit. En als daar dit soort zaken uitkomen, dan zal dat in ieder geval in het Presidium besproken worden en wellicht ook in de werkgeverscommissie met de griffie. Want op dit moment heeft de griffie daar geen
7085 mankracht voor, of menskracht moet ik eigenlijk zeggen. En daarbij komt ook nog dat je er heel goede afspraken over moet maken, want als de griffie uittreksels zou maken, zoals u vraagt, en ja, u bent uiteindelijk degene die politiek bepaalt wat u belangrijk vindt in sommige stukken. En dat gaat de griffie een-twee-drie niet voor u bepalen. Dus deze motie, zoals die hier ligt, ontraden wij.

7090 De **VOORZITTER**: Goed, dank u wel. Blijft u nog heel even staan, want ik heb dan ook de eer om de schorsing aan te kondigen, want daar gaan wij zo naartoe. Wij gaan namelijk dineren. Het diner staat al even voor ons klaar. Wij nemen daar een uur de tijd voor. Dus dat betekent dat wij om 20.10 uur- [...] 20.00 uur? [...] Ja, 20.00 uur. Dus we nemen geen uur maar vijftig minuten.
7095 Om 20.00 uur gaan we deze vergadering hervatten voor de tweede termijn van de begroting. Ik schors de vergadering.

Schorsing 19.13 tot 20.10 uur.

7100 De **VOORZITTER**: Geachte Statenleden, dames en heren, kijkers, luisteraars, we zijn ietsje verlaat, maar dat had ik ook een beetje afgesproken, omdat een aantal fracties nog even wat moties wilde doorspreken. We zijn aangekomen bij de tweede termijn. En ik ga kijken of de heer Hartog van JA21 behoefte heeft aan een tweede termijn. Komt u maar. Het woord is aan de heer Hartog van JA21.

7105 De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, geachte collega's, dank u wel. Ik kan namens mijn fractie zeggen dat ik blij ben dat we de informatie over de kerntaken krijgen. Ik denk dat het belangrijk is dat we daar over een paar maanden, laat ik het dan zoveel verwoorden, op basis van die informatie een goede discussie met elkaar kunnen voeren. En of dat nu al voor de nieuwe coalitie is, of dat dat bij de coalitieonderhandelingen gebeurt, maakt niet uit. Als het maar gebeurt. En
7110 daar zijn we blij mee.

In mijn motie, in onze motie, heb ik opgeroepen om dat indexatiebeleid in de planning en controlcyclus op te nemen en dan met name dus in de Financiële Verordening. Waarom? Daarmee krijgt het inderdaad de status dat dat beleid ook gehanteerd en gebruikt moet worden. Volgens
7115 mij is dat ook de bedoeling. Het kan niet zo zijn dat een beleidsstuk willekeurig wordt gebruikt. Of dat het tot willekeur leidt. Als je met elkaar beleid hebt om op een bepaalde manier te indexeren, dan is het ook de bedoeling dat we dat doen. En waarom? Dat geeft het voordeel dat we weten wat op een bepaald moment de consequenties zijn van inflatie. Dan kun je meerjarig doorgerekend zien in de begroting wat dat betekent voor je bestedingsruimte. En dat vinden wij
7120 belangrijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Heijnen van het CDA.

- 7125 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik kijk terug op een mooi debat vandaag. Volgens mij hebben we verschillende onderwerpen goed voor mekaar met gedachten gewisseld. Ik dank de gedeputeerde Rommel voor de toezegging op de scan voor het ganzenbeleid. Of het eigen risicobeleid op het beheer. Het lijkt me goed om dat ook mee te nemen inderdaad in de coalitie. Dan heeft u mij vandaag veel gehoord over wonen. Voor degene die de aanloop naar de verkiezingen gaat volgen: dat zal dan vandaag niet voor het laatst zijn, want het is een
- 7130 ontzettend belangrijk onderwerp, omdat wonen waar je wil ook, ja, een van de grootste goederen is of een van het grootste, een van het belangrijkste, de grootste levensvreugde kan geven. En volgens mij moeten we nog veel doen om dat voor mekaar te krijgen. We wachten dus even, wat we verder gaan doen met amendement 62, af op het antwoord wat wij nog gaan krijgen van gedeputeerde Olthof.
- 7135 Voorzitter, dan loop ik even onze moties af. Begin ik even bij motie 193 over de bloembollen. Ik snap eigenlijk wel wat de gedeputeerde zegt van, ja, laten we nou eerst even kijken wat daar uit dat EFRAG-traject komt. Dat wachten wij dan ook graag af. Ik wil eigenlijk vragen, kan de gedeputeerde ons dan toezeggen te informeren en als dat, mocht dat nou niet lukken met die
- 7140 EFRAG-subsidie, dat ze dan in ieder geval even bij ons terugkomt. Als ze dat kan toezeggen, dan zullen wij de motie aanhouden.
- Motie 194, daar heb ik toch nog wel even wat vragen bij aan de gedeputeerde, want eigenlijk zegt ze, ja, ik ondersteun dit en wat mij betreft zou er na 2027 nog wel agrarisch natuurbeheer toegepast kunnen worden. Klopt dit? Hebben we dat nu goed gehoord? Want daarmee zegt ze eigenlijk wat er in die motie staat. Dus misschien kan ze daar nog even op ingaan.
- 7145 Dan motie 195 over de inheemse- Ja, niet inheemse exoten, maar in ieder geval inheems- Nou ja, plantje. Fonteinkruid. Duidelijk antwoord van de gedeputeerde. Dank. Bij deze trekken we deze motie in. Het gaat om motie 195.
- 7150 *Motie 195 'Invasieve exoten' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- 7155 De heer **HEIJNEN** (CDA): En wij gaan ook motie 196 intrekken, want we zijn blij met de heldere toezegging van de gedeputeerde over de ondersteuning van het mkb en ook het, nou ja, zicht, die zij daarop heeft.
- 7160 *Motie 196 'Versneld voorbereiden mkb' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*
- 7165 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dan kom ik nog met een laatste motie, waar mijn fractie gewoon mee worstelt en dat gaat over motie 229, Gaan voor goud. Want dat is gewoon een ontzettend complexe motie. Wij hebben dat nog eens even goed bekeken. Klopt het nu- Volgens ons zit er een onjuistheid in als het gaat om het verschil tussen de eco-regelingen en het ANLb, omdat in die eco-regelingen, ja, daar kan de provincie eigenlijk niks aan doen en bij dat ANLb kan je wel impact hebben, maar dat ligt bij de collectieven. Die maken de pakketten voor het ANLb. Dus wat is de rol van de provincie dan? Ik heb hier nog een mooi printje en daar staan allerlei ingewikkelde tabellen in met cijfertjes. Ik vraag me eigenlijk af, als wij nu voor deze motie
- 7170 stemmen, waar stemmen wij dan voor? Wat gaan wij doen? Want eigenlijk hebben wij gewoon helemaal niet het overzicht op dit moment wat deze motie inhoudt. Hij is, weet ik, al door de coalitie breed ingediend, aangekondigd, uit onderhandeld, et cetera. Maar goed, wij willen- Nou ja, ik vraag eigenlijk of aan de coalitiepartijen of aan Gedeputeerde Staten om ons even mee te nemen: wat betekent dit nu precies als wij instemmen bij deze motie. Want het lukt ons eigenlijk
- 7175 niet, zeg ik dan maar hier, om op dit moment een afweging te maken. En het gaat dan over veel meer dan over die rol van die erfcoaches. Het ziet hem eigenlijk op de motie in brede zin. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.
- 7180 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Dessing van Forum voor Democratie. Geen tweede termijn. Gaan we naar de statenlid Zoon van Partij voor de Dieren.
- 7185 Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ja, highway to climate hell. Dat was wel een beetje hetgeen wat bij mij bleef hangen bij de bijdrage van GroenLinks. Ik denk dat dat misschien ook wel een deel van deze begroting samenvat of in ieder geval de toekomst waar we naartoe gaan als we instemmen met deze begroting. Excuus daarvoor, want ik weet hoe hard er gewerkt wordt aan deze begroting en hoeveel goede dingen erin staan. Alleen, is het genoeg?

7190 Dan wil ik even ingaan op een paar moties. Ik ben heel blij met de toezegging van de gedeputeerde over onze ene dieren- Het is laat. De hele dag ben je al bezig. Ja, precies. Zwerfdieren- Goed. Het gaat lekker, hè, voorzitter? Nee, precies.

De **VOORZITTER**: U bent van de Partij voor de Dieren.

7195 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik weet het, ja.

De **VOORZITTER**: U heeft een prachtig groene strik om.

7200 Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u, gedeputeerde. Voor de in het wild levende dieren. Daar zijn we heel blij mee.

7205 Bij de andere zouden we graag nog even willen horen of we inderdaad dan een brief krijgen – dat is motie 204 – voor het einde van deze periode, hoe dat geld dan ingezet is. Die honderdduizend euro, waar u nu nog mee bezig bent om die in te zetten. Hoe u dan dat heeft ingezet, voor het einde van deze periode. Als dat zo is, dan zullen we deze motie intrekken.

7210 Ik zou het CDA willen ondersteunen bij motie 229 over dat hij inderdaad heel erg ingewikkeld is, die Gaan voor goud. Wij zaten ook al te puzzelen en wij kwamen er ook niet helemaal uit. Maar we dachten, ja, volgens mij is de intentie goed, laten we maar- Goed. Hier laat ik het bij, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Ik was even bang dat u het weer vergeten was, maar dat is niet zo. Nee, dank u wel. Gaan we naar de heer Deen van de PVV? Nee? Mevrouw Alberts van de SP.

7215 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik wil het hebben over drie moties. Eerst is het motie 208. Daar kregen we een uitgebreid advies over. Dat is de motie De natuur kan wel een extra zetje in de rug gebruiken. Ik wil aan de gedeputeerde vragen, als u nou de toezegging doet dat, wat in de motie staat, dat dat ook inderdaad allemaal uitgevoerd wordt – u heeft al zoiets gezegd namelijk, maar dat wil ik nog een keertje als toezegging horen – dan zouden we die motie kunnen intrekken.

7220 Dan de motie over de Wet Bibob toepassen bij recreatieparken. Nou heb ik daar even het nummer niet van opgeschreven. [...] 214. U weet dat natuurlijk, want het was een motie voor u. Ik had gezegd, ik ga hem aanpassen. Dat is het volgende. Dat is in feite, de verplichting is eruit gehaald. Dat is namelijk om gemeenten dringend te adviseren bij overname van een vakantiepark of een
7225 nieuw te realiseren recreatiepark een Bibob-onderzoek uit te voeren. Dus 'dringend te adviseren'. Volgens mij kunt u daar ontzettend mee leven. Dit is de aangepaste versie. Dank u wel.

7230 *Motie 214 'Wet Bibob toepassen bij recreatieparken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

Motie 233-14 november 2022
Wet Bibob toepassen bij recreatieparken

7235 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Constaterende dat:

- *De berichten in de media betreffende de handel en wandel aangaande de vakantieparken zeer verontrustend zijn.*
- *Investeerders die vakantieparken opkopen vaak al aan herstructurering beginnen terwijl de vergunningen nog niet rond zijn.*
- 7240 • *De recreanten vaak angst aangejaagd wordt door de investeerders.*

Overwegende dat:

- *Voorkomen moet worden dat de provincie Noord-Holland onbedoeld en ongewild strafbare activiteiten faciliteert;*
- *Investeerders dienen aan te tonen waar hun investering vandaan komt.*

7245 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *Om gemeenten dringend te adviseren bij overname van een vakantiepark of nieuw te realiseren recreatiepark een Bibob-onderzoek uit te voeren.*

- *Om in overleg te gaan met de gemeenten om een Bibob-onderzoek te starten bij parken die onlangs verkocht zijn maar waar nog geen plan ligt, zoals Camping Sandevoerde (Zandvoort) of Jachthaven De Otter (Wijdemeren).*
- 7250 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Remine Alberts (SP)

- 7255 De **VOORZITTER**: Daarmee is deze gewijzigde motie ingediend. Die krijgt een nieuw nummer.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Precies.

- 7260 En dan nog eventjes het vliegverkeer over de privéjets. Nou is dit een motie die heel erg gericht is op Schiphol. En Schiphol heeft vanuit het Rijk de opdracht gekregen: je moet krimpen. Je moet van 500.000 naar 440.000. Daar wordt aan gewerkt, heb ik begrepen. Maar toen werd duidelijk dat in die telling van 500.000 of 440.000 of 300.000 – doet er niet toe – zitten de privéjets niet in. Dat is bijzonder, want zij zijn natuurlijk wel degelijk toestellen die verkeersbewegingen maken. Ze komen aan, ze landen en ze vertrekken weer. Dat zijn twee verkeersbewegingen per jet. Dat betekent dus dat ik nog een keertje aan de gedeputeerde wil vragen of u toch de motie goed wil lezen, want wat wij nu zeggen is: het gaat om die Schipholvluchten, de privéjets zitten er niet in; klopt nou bij het Rijk aan om daarvoor te pleiten dat die wel moeten worden meegenomen. Dat is in feite wat de bedoeling is. En als u zegt, ja, maar dat heeft u niet opgeschreven, dan moeten we misschien even kijken hoe we het dan wel opschrijven, want dit is de bedoeling van die motie. En ook hier is het- Het zou natuurlijk best fair zijn om te zeggen van nou, dat hoort er inderdaad wel bij, ja. Want privéjets- Het is sabotage: de microfoon gaat uit. Die worden als het ware gesubsidieerd en deze worden nog eens een keertje extra gesubsidieerd in aanschaf, in weet ik veel wat dan ook. En dat betekent dat, als er strenger wordt gekeken naar het verminderen van de vluchten van Schiphol, dat dit de gliproute wordt. Want dan ga je niet meer met een lijnvliegtuig of met een charter, maar dan ga je gewoon met een privéjet. En dus neemt het aantal vliegbewegingen niet af. Dat is de redenering die achter deze motie zit. Dus ik wil daar nogmaals op wijzen, dat het eigenlijk misschien wel een heel verstandige is om deze motie positief te adviseren. Dank u wel.

- 7280 De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

- 7285 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank aan GS voor de reactie op de voorstellen. Allereerst, fijn dat gedeputeerde Rommel heeft toegezegd dat ze in IPO-verband wil blijven aangeven bij het Rijk dat het Rijk de gebiedsprocessen niet mag doorkruisen met allerlei opkoopacties. Want dat is echt heel schadelijk.

- 7290 Dan even in reactie op het advies over de moties. Motie M217 over de tankstations. Het is al heel fijn dat u zegt dat u bij de aanbestedingen ook duurzaamheidsaspecten, zoals brandstofsoort, wil meenemen. Maar de motie vroeg nog twee dingen. Namelijk ook of andere maatschappelijk verantwoord ondernemers-aspecten meegenomen kunnen worden. En dan heb ik het bijvoorbeeld over: hoe ga je om met je maatschappelijke verantwoordelijkheid; en wat kunnen we verwachten van een samenwerkingspartij die de provinciale grond van de provincie mag gebruiken? En het tweede punt was: bent u ook bereid om de oliemaatschappijen aan te spreken op het uitkeren van deze excessieve winsten? Daar hoor ik graag uw reactie op.

- 7295 Dan rondom motie M216 over de oproep om de prijzen van het busvervoer niet te verhogen. Een van de argumenten die de gedeputeerde aangeeft, is dat het grote verschillen gaat opleveren met de gemeente Amsterdam. Ja, dat kan natuurlijk nooit een argument zijn om dan maar zelf ook onze prijzen te verhogen. Mijn moeder zei altijd: als iemand anders in de sloot springt, hoeft jij nog niet in de sloot te springen. Ik voel wel met u mee dat de kosten natuurlijk structureel zijn en dat het ook om een aardig bedrag gaat. Aan de andere kant, dat kun je ook in perspectief zien: als wij de opcenten voor één cent zouden verhogen, dan zouden we de hele dekking hebben voor de extra kosten die u noemt. En ik heb voorgesteld dat u bij de eerste begrotingswijziging met een dekkingsvoorstel komt. Nou is dat net na de verkiezingen. Dan geldt het coalitieakkoord niet meer. Dus u heeft alle ruimte natuurlijk om dat dan voor te stellen.

- 7310 En dan nog even de motie over Tata. Daar reageerde u nogal geërgerd over. Ik begrijp dat aan de ene kant. Aan de andere kant denk ik ook, het is ook heel goed dat wij als Staten aangeven: hier willen we echt- Wij willen u ondersteunen in het beleid dat er nu echt geen gemarchandeerd meer mag komen met de uitstoot en dat het echt moet gebeuren dat Tata- De vergunning ingetrokken

gaat worden voor de kookgasfabriek als die niet aan de eisen voldoet. Dus u kunt het wat dat betreft zien als ondersteuning van het beleid. Het moet uiteraard aangetoond worden. En het had misschien in de motie iets helderder geformuleerd kunnen worden.

7315 Dan tenslotte over de versteviging van de OD. Klopt het nu dat er echt alleen een arbeidsmarktprobleem is? Wij horen zoveel signalen dat de OD echt te kampen heeft met tekorten. En als het alleen een arbeidsmarktprobleem is, ja, dan zitten we met onze handen in het haar. Maar het klinkt toch heel raar dat een bijdrage van de provincie niet ook kan helpen om die problemen op te lossen.

7320 En dan helemaal tenslotte, motie M229 Gaan voor goud. Ja, wij vonden hem ook heel complex. We snappen niet precies wat er bedoeld wordt. Het gaat aan de ene kant over de eco-regelingen. Daar kunnen boeren zelf voor kiezen. Aan de andere kant het ANLb en dat is iets wat door de agrarische natuurverenigingen wordt uitgevoerd. Dus wat daar nou precies mee wordt beoogd, daar horen wij nog graag een toelichting op.

7325 De **VOORZITTER**: Precies door uw tijd. Dank u wel. Mevrouw Van Soest, Partij van de Ouderen, aan u is het woord.

7330 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, even terugkomend op mijn motie van Geen vermogenstoets bij ouderen met een klein pensioen. De gedeputeerde zei dat dat al gebeurt. Dat moet ik echt tegenspreken. Er zijn alleen nu- Voorheen deden alle gemeenten dat. Die brachten gewoon de vermogenstoets in werking. Daar komen ze nu een beetje op terug, maar nog niet allen. Ik weet van de gemeente Amsterdam en nog wat omliggende, maar voor de rest is het in Noord-Holland niet gebruikelijk dat ze geen vermogenstoets hanteren. Dus ik dien hem bij deze alsnog een keertje in.

7335

Motie 234-14 november 2022

Geen vermogenstoets bij ouderen met klein pensioen

7340 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*
Constaterende dat:

- *Ouderen met enkel AOW en een klein pensioentje maar wel over wat spaargeld beschikken, geen recht hebben op de energietoeslag of bijzondere bijstand vanwege de vermogenstoets.*

7345 *Overwegende dat:*

- *Het niet eerlijk is dat deze bescheiden reservering erin resulteert dat ouderen de broodnodige energietoeslag en/of bijzondere mislopen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om aan het kabinet over te brengen dat de provincie Noord-Holland deze onrechtvaardige, vermogenstoets onwenselijk vindt.*

7350

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Wil van Soest (50PLUS/Partij van de Ouderen)

7355 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Verder moet ik u erop wijzen dat u ondertussen door uw spreektijd bent, maar ik ga ervan uit dat u dat ook al wist. Maar u heeft nog wel de motie in kunnen dienen en die maakt ook onderdeel uit van de-

7360 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO):

De **VOORZITTER**: Dan heb ik nog één mededeling, voorzitter. Dat is dat ik motie 225 wil intrekken na de toezegging die u heeft gedaan over de griffie. Dank u wel.

7365 *Motie 225 'Uittreksels bij uitgebreide stukken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Motie 225 is ingetrokken.

7370 Dan geef ik het woord aan de heer Koyuncu van DENK, maar hij is niet meer aanwezig. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders..

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Voorzitter, vandaag was het weer zo'n dag dat ik dacht: dit is het bestaan van een statenlid B. In feite bestaan we niet eens. Er wordt met

7375 droge ogen in deze vergadering gezegd dat alle fracties een ruime vergoeding hebben en dus geen samenvatting nodig hebben. Er zitten hier twee fracties in de zaal voor wie dat helemaal niet geldt, maar die tellen blijkbaar niet. Er worden kwesties hier persoonlijk gemaakt. Vervolgens word ik daarop aangesproken. De naam van mijn nieuwe partij wordt belachelijk gemaakt. Ik wijs er even op dat het gaat over de motie voor- In Nederland zijn er twee miljoen mensen met een beperking. Dat zijn er voor Noord-Holland al gauw tweehonderdduizend. Dan kan je heel makkelijk grappig gaan doen over dat het Namens Noord-Hollanders. is en dat ook de
7380 gedeputeerde namens Noord-Hollanders spreekt. Ik vind het belangrijk dat die tweehonderdduizend mensen tijdig toegankelijk openbaar vervoer krijgen. En het feit dat hier blijkbaar achttien jaar gewoon weggelachen kan worden... Achttien jaar lang hebben we dan nog
7385 geen toegankelijk openbaar vervoer. Dat is waar mijn motie tegen protesteert. En ik denk dat dat terecht is.

Ik had een motie aangekondigd over verhoging van de opcenten. Die heb ik ingekort. Dus die wil ik nu in verkorte zin indienen. Ik heb een heel korte overweging: een solide, realistisch financieel beleid met zo laag mogelijke lasten voor inwoners en bedrijven. Sorry. Wenselijk is. Ja, sorry. Wel.
7390 Vooral nu we allemaal te maken hebben met enorme stijgingen van energieprijzen en hoge inflatie. Verzoeken GS de komende vier maanden niet met een voorstel ter besluitvorming te komen over de verhoging van de opcenten en de komende maanden niet met een voorstel ter besluitvorming te komen om te putten uit de reserves anders dan uit- Sorry, daar moet een zin
7395 weg nog. Dat was hem. Excusé. Even de zin doorstrepen. Die was ik vergeten te schrappen. En het doel hiervan is dat volstrekt duidelijk is dat je niet twee maanden voor de verkiezingen en buiten de begroting om majeure financiële besluiten neemt.

Motie 235-14 november 2022

Geen verhoging opcenten

7400 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*

Overwegende dat:

- *Een solide realistisch financieel beleid met zo laag mogelijke lasten voor en bedrijven wenselijk is – vooral nu we allemaal te maken hebben met enorme stijgingen van energieprijzen en hoge inflatie.*

7405 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *De komende 4 maanden niet met een voorstel ter besluitvorming te komen over de verhoging van de opcenten;*
- *De komende 4 maanden niet met een voorstel ter besluitvorming te komen om te putten uit reserves.*

7410 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.)

7415 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Tenslotte, ik zie het een beetje somber in-
De **VOORZITTER**: U bent door uw spreektijd heen.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Mag ik geen 'tenslotte' meer uitspreken?

7420 De **VOORZITTER**: Nou, u mag nog één- Maar ik weet niet, gaat u nog een motie indienen?

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik ga geen motie meer indienen.

7425 De **VOORZITTER**: Ander rondt u af, alstublieft.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik zie het een beetje somber in dat we een toekomst krijgen dat anderen gaan bepalen wat je eet, dat je hier in de kou zit. Ik denk dat heel veel mensen best enthousiast te krijgen zijn voor duurzaamheid, maar niet voor de drang en dwang die in deze coalitieperiode en ook in dit soort uitingen bestaat. Het is tijd voor de nieuwe
7430 politiek. Daar sta ik voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: En uw motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

7435 Dan geef ik het woord aan statenlid Gielen van GroenLinks.

7440 Statenlid **GIELEN** (GL): Meneer Heijnen zegt 'nu opletten', maar ik hoop toch dat hij dat altijd doet bij mijn bijdrage? Dank, voorzitter. Ja, volgens mij hebben we een goed debat met elkaar gehad vandaag. Veel urgentie ook gehoord bij alle partijen op alle verschillende crises die genoemd werden. We kijken misschien anders naar hoe dat dan opgelost moet worden, maar ik merk wel dat eigenlijk het feit dat we echt met heel grote, nou, crises – volgens mij het woord wat door bijna iedereen wel in de mond is genomen – zitten, dat we het daar in ieder geval over eens zijn. En dat is toch fijn om te bemerken.

7445 Dan wilde ik even een aantal moties langslopen. Te beginnen met onze eigen moties. Gaan voor goud, waarbij ik heel blij ben met het advies van de gedeputeerde daarover en de positieve houding die zij daarover inneemt. Maar ik hoorde ook van zowel de heer Heijnen als meneer Klein daar nog een aantal vragen over: wat bedoelt u nu eigenlijk met die motie? En ik kan me dat best voorstellen. Het is best een uitgebreide motie en ergens ook nog wel een motie die eigenlijk vooral zegt, ja, maak nou een plan om de deelname aan die eco-regelingen en aan het ANLb te bevorderen. En zorg er nou voor dat we die regelingen zo kunnen inzetten en zo kunnen specificeren dat het belemmeringen wegneemt. En nou ja, dus eigenlijk ook ophaalt bij betrokkenen wat we nou kunnen doen om die regelingen zo aantrekkelijk mogelijk te maken. En dat is enigszins nog wel een beetje vaag. Dus ik snap uw vragen wel over waarom moet dat nou precies op die manier? Maar volgens mij zeggen we namelijk heel duidelijk in de motie van, maak nu een plan en neem die belemmeringen nou weg en specificeer die regelingen daarin. Dus ik hoop daarin enigszins aan uw zorgen tegemoet te kunnen komen.

7460 Dan nog even een aantal moties die zijn ingediend en wat GroenLinks daarmee gaat doen. Motie 205 over de versnelling van de biologische landbouw. We zijn daar ook heel erg blij mee dat GS die motie omarmt. Dus wij zullen daar ook zeker voorstemmen. Volgens mij is dat een goed initiatief.

7465 Dan ligt er ook het amendement 63 van D66 rondom maatregelen voor het Masterplan Wonen. Ja, en we hebben daar best wel mee geworsteld, omdat, we snappen het wel. Het is een procesargument eigenlijk en het is ook bedoeld als een procesmotie, maar we willen nou ook weer niet de suggestie wekken dat vergaande maatregelen, zoals die in de te schrappen tekst eigenlijk staan, voor ons een punt zouden zijn. Want dat zijn het namelijk niet en we houden die optie heel erg nodig. En we vertrouwen ook GS dat zij de Staten daarin betrekken, mocht dat aan de orde zijn. Daarom zullen we toch tegen dit amendement stemmen, om eigenlijk die schijn te voorkomen.

7475 Dan de motie 198 rondom de forse krimp van Schiphol, ingediend door de Partij voor de Dieren. Daar zullen we voorstemmen. Niet zozeer, omdat in die motie het getal driehonderdduizend staat, want driehonderdduizend is voor ons, nou ja, in die zin een getal. We hebben het ook weleens over vierhonderdduizend. Driehonderdduizend is een ander getal. Wat ons betreft staat vooraan dat de krimp van de luchtvaart gewoon een heel belangrijk, nou ja, initiatief is en belangrijk dat we daar als Staten een signaal over afgeven. Dus we zullen die motie ook steunen, omdat we echt wel de meerwaarde zien om nu als Staten een initiatief aan te nemen om, nou ja, ons uit te spreken voor de krimp van de luchtvaart. Want dat is broodnodig en daar zijn we het over eens.

7485 En dan danken wij ook GS voor de toezegging – om nog even bij de luchtvaart te blijven – rondom de motie van de SP over de privéjets. Ik denk dat het heel goed zou zijn als we inderdaad dat onderwerp meenemen richting de verschillende overleggen. Ik ben ook wel benieuwd naar de beantwoording van de gedeputeerde rondom de specificatie die mevrouw Alberts daar nog op uitbracht.

7490 En dan zou ik eigenlijk willen afsluiten met een oproep rondom motie 202, en dat is Duurzaam doorhappen, omdat ik toch merk dat om die motie veel te doen is in deze Staten en ik ook vaak het argument hoor: ja, er wordt ons iets opgedrongen of er wordt klimaatbeleid doorgedramd of iets dergelijks. Maar dat is volgens mij juist precies niet het punt van deze motie. Wat deze motie beoogd te doen is de keuzevrijheid vooral vooraan laten staan – als u vlees wilt eten, dan kunt u dat nog steeds doen – maar alleen maar de status quo daarbij probeert om te draaien. Dus ik wil dat toch nog even benadrukken, omdat ik denk dat het echt heel erg mooi is als we als overheid daar het goede voorbeeld in kunnen geven.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Kijk, ik kom wel aan mijn eten. Dus dat is niet de reden dat ik zo op deze motie zie, maar ik zie die motie wel exemplarisch voor hoe we de

7500 dingen doen. Je gaat het moeilijk maken. Het betekent dat je dus van tevoren moet gaan bellen of gaan appen of gaan mailen. Met een beetje een druk bestaan, zoals de meeste politici, komen daar moeilijk aan toe. Mensen zonder ondersteuning nog minder. Maar ik denk dat dit ook voor veel van die maatregelen geldt die hier genomen worden. Ik begrijp het gewoon ook oprecht niet: waarom je dat een ander zou opdringen. Want dat is wel de praktijk van wat er gebeurt. Ik heb net ook geen vlees gehad, was er niet meer. Het is er gewoon niet. Ja, dat is toch raar? Ik vind dat
7505 echt heel raar. Kijk ik overleef wel, hoor.

7510 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, mevrouw Van Geffen, ik zou bijna willen zeggen: precies hierom. Want dit is wat er voor mensen, die vegetarisch willen eten of veganistisch willen eten, natuurlijk de hele tijd al gebeurt. Die moeten bellen, die moeten het doorgeven, die moeten moeite doen. En volgens mij is het helemaal niet zo erg dat we zeggen: we draaien dat om. En meneer Zoon zei ook al: het merendeel van de Nederlanders eet niet meer dagelijks vlees. Dus het is voor heel veel mensen helemaal geen probleem. Daarnaast denk ik dat het ook niet zo heel veel kwaad kan om daar als overheid juist het goede voorbeeld in te geven. En tegelijkertijd zeggen we, als u daar
7515 zoveel waarde aan hecht dat u dat stukje vlees wel wilt eten: be my guest, zou ik willen zeggen. U kunt dat aangeven, u kunt dat doen. En volgens mij is het precies het punt dat we het dus niet opdringen, maar juist mensen verleiden, wat volgens mij voor de liberale flank altijd een fijn argument is, om daaraan mee te doen. Dus ik zou zeggen: omarm dat nou, doe daar aan mee. En als u dan vervolgens zelf ervoor kiest om niet veganistisch te eten, dan is dat natuurlijk uw goed recht.
7520

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Wij komen uit de hoek van diversiteit, zoals u weet. Ik denk dat het niet goed was als u altijd hebt moeten bellen voor vegetarisch of veganistisch. Ik ben daar geen voorstander van. Ik vind het ook een hele rare redenering dat je dan eigenlijk nu zegt: nou, dan draaien we het nu om; ha ha, nou mag jij lekker bellen. Dat is
7525 toch niet hoe we met elkaar omgaan? Er hoort voor iedereen eten naar behoren te zijn. En ik weet dat dat ingewikkeld is. Menig cateraar klaagt erover. Maar dat kan wel.

Statenlid **GIELEN** (GL): Volgens mij trekt u-

7530 De **VOORZITTER**: Het was niet een echte vraag.

7535 Statenlid **GIELEN** (GL): Nee, daarom. Ik wilde het ook even kort houden. Volgens mij trekt u het nu enigszins in het ridicule. Dit is natuurlijk zo geregeld, voor veganisten geldt ook dat je dat één keer aangeeft. Dan wordt dat heel netjes door onze catering, die ook grote complimenten verdient, gewoon geregeld. Het hoeft volgens mij helemaal niet zo'n ingewikkeld punt te zijn.

7540 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Ja, ik twijfelde een beetje of ik naar voren zou gaan, want het is eigenlijk maar een klein punt wat over onze eigen organisatie gaat en ik weet niet of we daar nu heel veel tijd aan moeten besteden. Maar ik doe daar nu zelf aan mee. Maar waar ik eigenlijk op aanhaak, is uw opmerking dat u de status quo wil omdraaien. Maar volgens mij is de status quo dat er altijd een ruime hoeveelheid vegetarisch eten beschikbaar is en vlees eten, en iedereen komt op die manier aan zijn trekken. Dus er is toch helemaal geen reden nu om een soort extreem beleid, waar je één keuze voortrekt te gaan invoeren?

7545 Statenlid **GIELEN** (GL): Nou, volgens mij is het zo – maar ik vind ook inderdaad dat het een vrij klein punt is, wat volgens mij gewoon ook een mooi, nou ja, teken geeft als we daar gewoon in mee zouden gaan – dat nu inderdaad er veel keuze in vlees is en veel vegetarische en vegan, omdat er heel veel Statenleden in deze Staten hebben aangegeven veganistisch of vegetarisch te willen eten. Daarom is er nu vrij ruime keuze. Maar het blijft zo staan dat de huidige status quo is
7550 dat je dat apart moet aangeven. En dat we volgens mij dat prima kunnen omdraaien naar dat je één keer aan moet geven of je dan wel vlees zou willen geserveerd krijgen. Dan blijft er nog steeds een ruim aanbod. Maar de status quo wordt er wel door omgedraaid, dat we de standaard een duurzame keuze maken. Volgens mij is dat ook eerlijk naar onze inwoners toe, want wat we met ons beleid doen is heel vaak duurzaam de standaardkeuze maken en daar allerlei beleid op
7555 ontwerpen. Dus dan is het wel mooi als we zelf het goede voorbeeld geven.

De **VOORZITTER**: Ik rond deze even af. Ik kijk nog even naar de heer Zoon, of hij nog vragen heeft. Want ik heb het idee dat we een kringetje aan het maken zijn.

7560 Statenlid **ZOON** (PvdD): Nou, volgens mij maakt mevrouw Gielen het veel te groot. We hebben allerlei activiteiten, waarbij we klimaat al voorop stellen. We proberen elektrische auto's te gaan

7565 rijden. We proberen de verwarming hier een graadje lager te zetten, zoals u ook voelt. Dus maakt GroenLinks het nou niet veel te groot, deze motie? Het is volgens mij een motie die als voorbeeld dient van, als wij iets organiseren, dan doen we dat standaard veganistisch, omdat het beter is voor het klimaat.

7570 Statenlid **GIELEN** (GL): Nou, ik probeerde het inderdaad een klein punt te houden en te zeggen, goh, dit lijkt me een vrij logische maatregel, kunnen we dat nou gewoon niet met zijn allen doen? Een aantal andere Statenleden dachten daar een beetje anders over. Maar ik ben het natuurlijk helemaal met u eens: dit zou gewoon een vanzelfsprekendheid moeten zijn.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder.

7575 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, dat was eigenlijk het einde van mijn bijdrage, voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Van Meerten van de VVD.

7580 Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Dank u, voorzitter. Even dank aan GS voor de heldere beantwoording ook van onze vragen. We zijn blij met het driesporenbeleid dat zo voortvarend wordt ingezet voor het elektriciteitsnet, alsook de goed beantwoorde vragen ten aanzien van het Masterplan Wonen. En toen ik zo vandaag het debat volgde, constateerde ik dat de wijze van interactie in de Staten eigenlijk wel weer heel goed verloopt. We hebben zeker stevige debatten en we zijn het over verschillende zaken niet eens. En dat moet me ook nog wel even van het hart: ik zie toch ook wel heel veel moties voorbijkomen, waarvan je je kunt afvragen of we daar in dit huis over gaan of dat het in een ander democratisch huis zijn plek zou moeten vinden. Maar wat me wel opvalt, is dat het altijd respectvol gebeurt, de discussie: hard op de zaak, zacht op de inhoud. Nee, zacht op de persoon. Toen ik het zei, dacht ik, nee. Dat is heel prettig. Maar dat is zo langzamerhand in de politiek eigenlijk niet meer comme il faut. We zien in gemeenteraden en ook in de landelijke politiek met enige regelmaat dat debatten uit de bocht vliegen en er hard op de persoon gespeeld wordt. Of dat er gedreigd wordt met allerlei onverkwikkelijke sancties. En dat gaat dus echt niet de goede kant op, want dat leidt uiteindelijk tot polarisatie en tot verlies van vertrouwen in de politiek en de overheid. Dat is gevaarlijk, want dan komt die rechtsstaat, die mooie, democratische rechtsstaat van ons, in gevaar. En gelukkig wordt dat in dit huis niet vertoond, dat gedrag. Dat is goed en dat is waardevol. Ik wilde u allen, als Statenleden en ook het College, GS, daar hartelijk voor danken, want het is heel erg belangrijk om dat vertrouwen van die kiezer te behouden. Dat is ook weer een voorwaarde om te komen tot goed, mooi, provinciaal beleid. En dan even met een oproep richting de verkiezingen: ik hoop dat alle toekomstige Statenleden deze mooie politiek op die wijze ook blijven bedrijven. En dat maakt – en dat is eigenlijk het allerbelangrijkste ook – dat we goede besluiten nemen, maar het maakt het statenwerk zo ontzettend leuk. Dat is ook heel veel waard. Dank u wel, voorzitter.

7590

7595

7600

De **VOORZITTER**: Dank u wel voor deze mooie woorden. Dan gaan we naar mevrouw Strens van D66.

7605 Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook namens D66 dank voor de reactie en de beantwoording vanuit het College. Om even op een specifiek punt terug te komen, uit de portefeuille van mevrouw Rommel, over het grondbeleid. Ik stel voor dat niet nu nog vanavond uit te willen discussiëren, maar dat komt ongetwijfeld nog een keer terug als we het PPLG bespreken in de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid. En ten aanzien van onze voorstellen, die wij hebben ingediend: blij met het positieve advies over het amendement voor het Masterplan Wonen en de motie 230 RES- versnelling. Ook dank voor de uitvoerige toezeggingen die de heer Stigter heeft gedaan op onze motie Drawdown. Dus ons voorstel is om die motie in te trekken.

7610

7615 *Motie 231 'Drawdown: Op weg naar het kantelpunt voor het klimaat' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

7620 Mevrouw **STRENS** (D66): En dan heb ik nog een aantal andere moties, waar ik toch nog een aantal woorden aan wil wijden. In de eerste plaats is dat nummer 198, de forse krimp Schiphol. De manier om dit zo te doen en hier een getal van driehonderdduizend toch uit het niets even neer te leggen, doet wat ons betreft echt geen recht aan de discussie die je wel degelijk moet hebben over de toekomst van Schiphol, maar niet op deze manier. Dus wij zullen daar dan ook zeker tegen stemmen.

7625 Een andere – hij kwam net even kort al aan bod en laten we er niet weer een debatje over voeren – de motie duurzaam doorhappen. Ik denk dat wij daar, mijn fractie, het langst over hebben gesproken van bijna alle moties, maar wij zullen daar voorstemmen. Want mevrouw Gielen noemde het al: de liberalen zijn dol op verleiden. Nou, wij ook. Wij denken dat dit juist een heel mooi voorbeeld kan zijn om te laten zien ook hoe lekker het is om af en toe vegan te eten en dat

7630 we daar ook niet te moeilijk over moeten doen. Jongens, het is een kleine stap. Laten we het goede voorbeeld geven en goede inspiratie. Dus wij zijn daar voor.

Voorzitter, hier wil ik het denk ik bij laten. Volgens mij was vandaag in ieder geval een heel mooi voorproefje ook richting de campagne en ik kijk uit naar de verkiezingstijd die we ook met elkaar tegemoet gaan.

7635

De **VOORZITTER**: Dank u wel. We krijgen om 21.30 uur een snack. Ik ben benieuwd wat dat wordt. De heer Leerink van de PvdA.

7640 De heer **LEERINK** (PvdA): Het kan nog net.

De **VOORZITTER**: Dat moet dan wel vóór de stemming gebeuren.

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, ik denk dat ik even in het midden houd, wat wij- Want anders is de doorslag geweest en dan moet er iets anders in het frituurvet misschien.

7645

Voorzitter, het is misschien wat onderbelicht gebleven, maar we hebben in onze eerste termijn geprobeerd aan te geven dat de Partij van de Arbeid werk aan bestaanszekerheid en leefbaarheid voor alle Noord-Hollanders als onze belangrijkste kerntaak beschouwt. Dat is de reden dat we onder andere de motie Noord-Holland laat niemand in de kou staan hebben ingediend en de gedeputeerde heeft aangegeven dat GS bereid is deze motie uit te voeren en daarvoor een deel ook al mee bezig is. Daar zijn we blij mee. Daarom zullen wij die motie aanhouden en nauwlettend blijven volgen welke stappen hier verder zullen worden gezet.

7650

7655 *Motie 232 'Noord-Holland laat niemand in de kou staan' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De heer **LEERINK** (PvdA): Het College heeft her en der meer toezeggingen en antwoorden gegeven. Dank daarvoor. Daarnaast hebben zich – inderdaad, mevrouw Strens zei het ook al – al een paar mooie debatonderwerpen aangediend voor de komende maanden, als we de Noord-Hollanders duidelijk moeten maken dat er echt wat te kiezen valt. En voorzitter, daarover wat mij betreft na dit debat geen zorgen. Ook bij het beoordelen van de moties hebben we geprobeerd zoveel mogelijk recht te doen aan onze politieke missie. Dat betekent dat we bijvoorbeeld voor motie 221 van de Partij van de Ouderen zullen stemmen om er bij het kabinet op aan te dringen om btw op ov-kaartjes af te schaffen. Maar na lang wikken en wegen tegen de motie voor een bijdrage van drie miljoen voor het aquarium van Artis. Lang wikken en wegen, omdat ook wij Artis een warm hart toedragen. Maar als we moeten kiezen – en mij is net voorgehouden dat we moeten kiezen als het om kerntaken gaat –, voorzitter, als er scherpe keuzes moeten worden gemaakt, dan gaan wij voor dubbel glas voor mensen en niet voor dit toch wat aan de-hokkerig aandoende voorstel voor nieuw glas voor vissen.

7660

7665

7670

Voorzitter, dat tot zover. Dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze begroting. En dank eenieder hier voor een mooi en levendig debat.

7675 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn we aangekomen aan de tweede termijn voor het College. Heeft u daar nog een schorsing voor nodig? [...] Zullen we eerst- Gedeputeerde Kocken in tweede termijn namens het College.

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter. Ik meen dat er drie dingen zijn waar ik op zou moeten reageren. Dat is nog een keertje, een soort herhaald pleidooi, waarom de indexeringsbeleid echt in de verordening moet worden opgenomen. Nou, volgens mij praten we een klein beetje langs elkaar heen. Ik denk dat het op zich geen kwaad kan om in de verordening op te nemen dat wij indexeringsbeleid zouden moeten hebben, maar het vastleggen van hoe wij indexeren in de verordening, daarmee ontnemt u ons ontzettend veel ruimte. Uzelf ook vooral. Dat is ook niet wat u bedoelt? Nou ja, dan zou je kunnen overwegen om de zin 'wij maken indexeringsbeleid' op te nemen. Dan moet dat daarna nog worden opgesteld. Ik zou nogmaals zeggen: wacht nou even tot u het overzicht krijgt over hoe het ervoor staat en ook wat de consequenties zijn, want die

7680

7685

zijn nog best groot. En u kunt zeggen 'we horen gewoon alles te indexeren en dat is dan het beleid', maar dat is alweer iets heel anders of we het daar snel over eens zijn. U bent wat mij betreft gewoon te vroeg. Mijn toezegging bij de vorige PS- U heeft in uw motie opgenomen: hij komt dan vóór 15 maart. Volgens mij heb ik in de commissie gezegd: dit jaar nog. Nou, dat zou voor het eind van dit kalenderjaar dus moeten zijn. Ik raad u echt aan om dat gewoon even af te wachten en daarna kunt u altijd nog zien wat u daar verder dan van vindt. En op zich ben ik het – maar daarom kom ik ook met het overzicht – helemaal met u eens dat het goed is om in ieder geval een overzicht te hebben over wat we wel en niet indexeren en op welke gronden. Daarna kunt u kijken wat u daar verder voor conclusies aan verbindt, wat mij betreft.

De motie die mevrouw Van Soest toch heeft ingediend. Ja, u voegde mij net nog even toe: google het maar. Dat heb ik dus ook gedaan. Ik kan eigenlijk niet anders dan concluderen dat ik toch iets anders op Google vind dan u kennelijk, want de gemeente Amsterdam, de gemeente Zaanstad, de gemeente Hilversum, de gemeente Haarlem, de gemeente Alkmaar en de gemeente Haarlemmermeer hebben allemaal geen vermogenstoets. Nou kan het heel goed zijn dat er ergens een van onze andere gemeenten er misschien toch nog eentje heeft. Maar als ik naar dit beeld kijk, ik heb er tot nu toe niet één kunnen vinden. Dus ik denk echt dat dit probleem niet zo groot is als u het voorstelt. U doet eigenlijk: er zijn overal vermogenstoetsen. Die zijn er echt niet. En als er dan een gemeente is die die vermogenstoets wel hanteert, dan is daar misschien ook wel een reden voor. Meneer Hartog zei dat, volgens mij, liet u dat ook al weten, dat de vermogenstoets afschaffen er dan toe leidt dat juist de mensen die het toch iets minder moeilijk hebben dan de minima er aanspraak op maken. Dus ik weet niet of dat de mensen zijn die u wilt helpen, de mensen die al meer hebben. Als dat in de gemeente zo wordt beoordeeld dat die niet voor die toeslag in aanmerking moeten komen in die betreffende gemeente, dan lijkt mij dat toch echt een lokale keuze. Het Rijk heeft al geadviseerd om het niet te doen. Bijna niemand doet het. Ik zie er echt niks in. Dus die ontraad ik.

En dan is er, even kijken, ik had nog een derde, volgens mij. 235. O, de opcenten van mevrouw Van Geffen. Ja, dank. Heel nuttig, een souffleur. Ja, nou ja, die motie zou ik u ook niet kunnen aanraden. Simpelweg, omdat u volgens mij niet nu moet zeggen- Want wij weten nou eenmaal niet wat er gebeurt. Dan ga ik toch maar naar iets heel groots terugverwijzen: de oorlog in de Oekraïne kwam toch als een verrassing, en de wereld was opeens heel anders. Misschien niet als een verrassing als je daar al heel lang goed te kijk erop had, maar voor heel veel mensen hier was het wel een abrupte verandering van de wereld waarin wij leven. En dat kan natuurlijk weer gebeuren. En om nu te zeggen, u mag gewoon de komende vier maanden niets uit een reserve halen en u mag ook niets met opcenten doen... Ik zie, heb ik u net al gezegd, helemaal niet aankomen dat GS nu met een voorstel komt om opeens de opcenten nog te verhogen voor 1 december. Volgens mij redden we het in de tijd ook niet, maar die discussie nog daargelaten. Ik wil mij er eigenlijk niet door u op laten vastleggen dat ik ook de reserves niet zou kunnen benutten als dat nodig blijkt. Die keuze moeten we maken als die zich aandient en die moeten we niet op voorhand vastzetten.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Nou, ik ben wel onder de indruk van het argument over de oorlog van Oekraïne, moet ik zeggen. Maar ik wijs erop dat de motie gelimiteerd is tot vier maanden. En ik denk niet dat, als er inderdaad zo'n event zou voorvallen, dat er dan zo snel zo'n besluit daarover zou liggen. En anders zou daar met mij wel over te praten zijn. Hoe klinkt dat voor u?

Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, ja, ik vind het dan eigenlijk een beetje aandoen als dat we elkaar nogal bezighouden met 'u geeft mij een soort algemene beperking, maar als er toch een aanleiding is, dan kunt u naar mij toekomen'. Op het moment dat zich de gelegenheid voordoet, of de ramp misschien wel zich voordoet, dat wij echt een grondige herziening moeten doen, dat er echt een aanleiding is om opeens iets te doen wat we op dit moment nog niet voorzien, dan zou ik niet weten waarom we ons op dat moment aan een beperking moeten houden, omdat we die nu nog niet voorzien. We hebben reserves. Die zijn er voor het geval er iets misschien wel verandert. Daar hebben we ook reserves voor. Niet de per se daarvoor. Die hebben ook andere doelen. Maar die hebben wij. We willen niet alles op slot zetten en al onze mogelijkheden beperken. Ik zie de meerwaarde er niet van om nu te zeggen: u mag de komende vier maanden geen reserve meer benutten.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik begrijp uw punt. En als ik die laatste zin eruit haal over de reserves, zou u dan wel mee kunnen gaan met de motie?

7750

Gedeputeerde **KOCKEN**: Dan is de motie dat u zegt, de opcenten mogen de komende vier maanden niet meer verhoogd worden?

7755 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Er mag geen voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd. Dus discussie kan, besluitvorming niet.

Gedeputeerde **KOCKEN**: En dat voorstel mag niet uit GS komen, bedoelt u? Dus u mag het wel doen, maar wij mogen het niet doen.

7760 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik wil best 'PS' eraan toevoegen.

7765 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, het lijkt mij echt een- Nou ja, ik ontraad deze motie. Ik denk dat we elkaar echt bezighouden met- U ontlokt misschien een politieke stellingname. Volgens mij weet iedereen waar die staat als het over de opcenten gaat. Er zijn partijen voor verhogen, er zijn partijen die daar al dan niet mordicus tegen zijn, sommigen onder voorwaarden. Volgens mij is er niet zo heel veel veranderd. Ik denk ook dat u iets veilig probeert te stellen, wat nu helemaal niet aan de orde is. Ik zie er geen meerwaarde in.

7770 De **VOORZITTER**: Dank. Het woord is aan gedeputeerde Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Heel kort. De Partij voor de Dieren, er komt een brief over de inzet van de honderdduizend euro voor de verkiezingen. Ik denk dat ik u dat ook verschuldigd ben, want die middelen zijn voor deze periode ter beschikking gesteld.

7775 Ik zal het CDA en de rest van de Staten te informeren als de subsidie, de EFRO-subsidie voor het Fieldlab niet wordt gehaald. En dan hebben we het daar verder over.

7780 En ik zal een kleine poging doen om in ieder geval te laten weten hoe GS de motie over NSP zal uitvoeren, want de heer Klein en het CDA – ik denk dat het vanuit mevrouw Koning komt – hebben natuurlijk gelijk dat het ANLb en ook de eco0regelingen door RVO worden uitgevoerd en wij als provincie eigenlijk niet aan de knoppen zitten voor die regelingen. Dat zijn gewoon nationaal uitgevoerde regelingen. Alleen het niet grondgebonden gedeelte, wat eigenlijk nu POP is en LEADER, daar kunnen we zelf openstellingen voor doen. Maar wat denk ik wel belangrijk is om te doen – en zo lees ik de motie in ieder geval en zo ga ik hem uitvoeren – is dat we
7785 natuurlijk wel kunnen proberen onze boeren zoveel mogelijk te helpen om aanspraak te maken op die landelijk uitgevoerde regels. Dat zou ik eigenlijk wel willen omarmen, omdat het best ingewikkeld is en dat we daar of de erfcoaches of een expertmeeting waar we RVO voor uitnodigen, om onze boeren in ieder geval uit te leggen wat ze moeten doen en ook te horen wat zij eventueel nodig hebben om die aanvragen bij de landelijke organisaties te doen, zodat
7790 eigenlijk zoveel mogelijk boeren in Noord-Holland die gouden status halen. Zo zou ik ermee aan de slag willen gaan.

7795 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk of er nog meer leden zijn van GS die vragen hebben? Ja, de heer Olthof.

7800 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank u wel, voorzitter. Een paar vragen zijn nog wel even gesteld. Mevrouw Alberts, motie 213 over de privéjets. Ik blijf de motie ontraden. Daar ben ik duidelijk in geweest, volgens mij. Maar ik wil u wel een toezegging doen. Ik heb de toezegging gedaan om hem mee te nemen in een benen-op-tafel-overleg over de breedte van Schiphol. En als u het
7805 belangrijkste vindt dat uiteindelijk de privéjets meegenomen moeten worden in de discussie rondom Schiphol, dan wil ik dat punt toezeggen, dat ik dat bespreek met de minister, maar dan uiteindelijk de motie an sich ontraad. En ik hoop dat dat dan voldoende is, dat ik zeg 'die toezegging doe ik', maar deze motie in zijn geheel ontraad ik, omdat die veel verder gaat. Er staan een aantal punten bij waar ik veel meer moeite mee heb. Dus dat is mijn toezegging, en doe ermee wat u wilt. Maar ik ontraad de motie in zijn geheel nog steeds.

7810 Als het gaat over de ChristenUnie, motie 197 over Tata Steel, en ik begrijp ook Partij voor de Dieren dat u mijn beleid wilde ondersteunen. Dat waardeer ik zeer. Maar deze motie ging een stuk verder. En ik vind – en dat ben ik met u eens: geen gemarchandeer – maar ik vind, juist bij het VTH-deel moet je uiteindelijk gewoon zorgen dat je de wet volgt en dan moet je niet uiteindelijk vooruitlopend op een onderzoek wat er loopt, dat je dan vervolgens bij moties zegt van 'we geven uw opdracht om die vergunning in te trekken', want dat doet u concreet en dat vind ik te ver gaan. Nogmaals, volgens mij zijn we er goed mee bezig, zetten we echt stappen,

7815 maar deze motie gaat veel verder dan alleen maar een ondersteuning van het beleid wat we aan het doen zijn. Dus die motie blijf ik ontraden.

7820 Als het gaat over de omgevingsdienst, alleen personeel. Ja, de financiën, maar laten we eerlijk zijn, dat ook gemeenten bijdragen aan de financiën van een omgevingsdienst. Als wij kijken waar we als provincie voor staan, dan is goed gekwalificeerd personeel een uitdaging. Daarom gaan we ook kijken of je veel meer kan samenwerken tussen de omgevingsdiensten, dat je niet elk specialisme zelf in huis hebt. En is financiën niet bij ons het vraagstuk. Sterker nog, in deze begroting is ook specifiek opgenomen wat de totale kosten zouden moeten zijn, maar dat we zeggen, die gaan we nu nog niet claimen, omdat er ook geld vanuit het Rijk komt en er vanuit de Omgevingswet de mogelijkheid komt om die leges te vragen. Op het moment dat het niet is, dan

7825 komen we zeker bij u terug bij de eerste of de tweede begrotingswijziging om daar alsnog een vraag bij u te doen. Dus financieel gezien is het niet het probleem.

7830 Dan de vraag, amendement 62 van het CDA. Dat klopt inderdaad. Ik zat er wat dat betreft goed bij, want die acht miljoen, daar is voor 2023 1,6 miljoen aan cofinanciering van het Rijk beschikbaar. En dan is er nog een klein stukje vanuit de gemeenten cofinanciering. En daarom is die twee miljoen, die wij nu beschikbaar hebben voor die cofinanciering, voldoende om uiteindelijk het totale bedrag in stand te houden. Dus dat is de bijdrage die ik- Althans, wat ik heb opgehaald.

7835 En dan wil ik een laatste punt, want dat vind ik vervelend. Ik kan in mijn bijdrage weleens, nou, misschien vanuit de emotie wat, nou, emotioneel klinken, laat ik het zo zeggen. Ik kan soms wel een dolletje maken als het gaat over de fanclub. Maar wat ik absoluut niet wil – ik wil het toch wel benadrukken, mevrouw Van Geffen, want het gaat over u – dat ik op geen enkele wijze welke partij dan ook hier uiteindelijk wil beschimpen of niet serieus wil nemen. En zeker niet als het

7840 over een onderwerp gaat, als het gaat over toegankelijkheid van mensen met een beperking, ja, dan vind ik dat een van de belangrijkste onderwerpen waar we als overheid voor staan. Iedereen moet in mijn beeld mee kunnen doen en moet ook toegang hebben tot het openbaar vervoer. Wat ik alleen wilde aangeven dat het uiteindelijk voor Noord-Holland complexer is, dan alleen maar de bijdrage van de provincie Noord-Holland en dat ik afhankelijk ben ook van andere partijen om dat

7845 mogelijk te maken en ik daarom deze toezegging niet kan doen en daarom deze motie ontraadt. Dat betekent niet dat wij niet ons stinkende best gaan doen om het zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen.

7850 Een laatste punt, voorzitter, dan stop ik ermee. Nou, voor vanavond. De ChristenUnie nog over het openbaar vervoer. Wij vinden dat we in ieder geval landelijk het tarief moeten verlagen. Daarom die btw. Als we dat per concessie gaan doen, wordt die ingewikkeld. Wat ik wel – en dat gesprek voeren we wel – om te kijken of je de mensen die het nodig hebben, bijvoorbeeld gezinnen, door te zeggen, bepaalde periodes en vakanties, dat kinderen tot een bepaalde leeftijd gratis mee kunnen. Daar zijn we wel naar aan het kijken. Maar nu, om generiek in Noord-Holland

7855 voor een aantal concessies de verhoging niet door te voeren, kost structureel veel geld, maar is denk ik ook niet de oplossing waar we naartoe moeten. We willen gewoon generiek dat het tarief naar beneden toe gaat. Dus nogmaals, deze blijf ik ontraden.

7860 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Daar ben ik weer over dat amendement. Begrijp ik nu dus goed dat u zegt, vorig jaar gaven we als provincie 8,8 uit, voor komend jaar geven wij twee, ontvangen wij zes van het Rijk en komt er nog wat van gemeenten. Maar is het dan de facto zo dat er dus vanuit provinciaal geld 6,8 miljoen minder naar woningbouw gaat? Dus we ontvangen het weliswaar van het Rijk, maar de provinciale gelden gaan naar iets anders toe. En had het dan niet verstandig geweest dat misschien alvast te reserveren voor dat masterplan

7865 woningbouw?

7870 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dat hadden we kunnen doen als het geld er was. Maar uiteindelijk is dat totale budget wat er was, dat is daarmee ook op. Dus we kunnen wat dat betreft voor 2023 nog de afspraak nakomen die we hadden en daarmee uiteindelijk die bijdrage van zes miljoen. Maar het is niet dat er ergens nu zes miljoen in de provincie in een ander potje terecht is gekomen. Dus het is niet zo geweest dat wij dat geld op een andere manier besteed hebben. Dat geld is er niet.

7875 De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Het CDA, meneer Heijnen, u vroeg mij om het nog even goed uit te leggen. We hebben het hier natuurlijk al eerder ook over gehad met mevrouw Koning. In 2015 hebben de Staten gezegd van nou, die ANLb binnen het NNN, dat gaan we afschaffen. Het ANLb, dat is het agrarisch natuurbeheer binnen het NNN. Buiten het NNN is dat nog wel toegankelijk. Toen hebben we op een gegeven moment bij de werkwijze en bij de NNN realisatiestrategie ook gezegd: als we dat nu echt daadwerkelijk in 2023 afschaffen, dan komen we een beetje klem te zitten met onze gebiedsprocessen. Dus de Staten, willen jullie dat nog toestaan? Met wel de toezegging dat we tussendoor binnen het NNN, als mensen, boeren, natuur gaan beheren met agrarisch gebruik, dan gaan we al wel kijken naar de andere verdienmodellen en subsidies. Dat is wat er is gezegd. Wat ik ook net heb willen aangeven, is dat na 2027 dus het natuurbeheer met agrarisch gebruik niet wijzigt. Dat kan nog steeds. Alleen, we moeten daar goed kijken naar maatwerk, dat ook het verdienmodel goed is. Dus dat is wat ik heb willen aangeven hiermee. Dus het ANLb, dat heeft uw Staten ook besloten van, dat kan dan niet meer binnen het NNN. Maar gewoon echt langjarige afspraken, daar kijken wij naar met particulieren, met agrariërs die het NNN moeten beheren, om dat daar te gaan doen. Dat is motie 194.

Dan motie 208, mevrouw Alberts. Ik ga daar even op in. Ja, ik had gezegd dat het overbodig is, want ik zou het nooit af kunnen doen, omdat we het al doen. Om dan u even misschien wat meer gemak te geven. Wij zijn al bezig met het versneld verwerven van de gronden, maar daar zijn we ook in overleg met het Rijk, om daar ook middelen voor te krijgen. Binnen het NNN kunnen we al heel veel. Alleen, ja, dat is ook wel maatwerk wat je moet regelen. De MGA-2, die gaat per 2023 in. Die lijken wel wat ruimte te bieden voor Noord-Holland, want die eerste regeling, die werkte niet voor Noord-Holland. Dan, als die middelen ontoereikend zijn, kunt u dan ook kijken naar de andere reserves? Natuurlijk kijken we naar onderbesteding als dat daar is. Maar als ik even noem van de Reserve Groene Uitweg, daar doen we heel veel natuurbeleid ook voor. Als ik denk aan de Horstermeerpolder om dat te realiseren, faunapassages. Dus het is ook niet zomaar dat je daar geld uit kan plukken. Maar zoals ik het lees, wat u zegt, om daar dekking te zoeken, ja, dat kan ik daar wel in lezen. Maar ik wil daar wel even dan die waarschuwing geven. Binnen het NNN is het ook niet echt het geld wat de uitdaging is, maar ook meer van de maatwerkafpraak.

En dan het laatste, de eventuele extra structurele kosten die voor rekening komen te dekken uit het positieve structureel begrotingssaldo. Ja, Dat is iets waar ik wat van gezegd heb van, nou ja, als dat zo zou moeten zijn – u heeft mevrouw Kocken ook al gehoord – dan zal ik natuurlijk bij u naar de Staten moeten komen om te kijken of u daar dekking voor wilt geven. Dus vandaar, ja, ik hoop dat ik hier dan dus duidelijker op uw motie ben ingegaan, waarom ik zeg, het is overbodig en waarom ik het nog steeds ook ontraad.

Dan met betrekking tot de tankstationconcessies. Ja, daar wilde ik eigenlijk- Ik heb het misschien wel een beetje te snel gezegd, want het gaat daarover- Het is een privaatrechtelijke overeenkomst. Daar kunnen wij niet in de aanbesteding zeggen dat we op winst gaan sturen. Maar wat ik wel gezegd heb, wat we wel doen, is natuurlijk op die verduurzaming te sturen. Dus wij kunnen daar- Ja, dat is gewoon niet in een open marktfilosofie, dat je dat in een aanbesteding kan zetten. Dus ik hoop dat ik daar ook weer wat duidelijker geweest ben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dit was volgens mij de laatste bijdrage. De heer Zoon wil nog één opmerking. Heeft u een interruptie of een ordevoorstel? Of u wilt-

Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik zou graag motie 204 willen intrekken.

Motie 204 *‘Toegezegd geld aan opvangcentra voor wilde dieren’ maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Oké.

Statenlid **ZOON** (PvdD): 204.

De **VOORZITTER**: 204 ingetrokken.

Ja, u bent met eigenlijk net voor. Ik wilde even kijken of er nog meer fracties zijn die- Mevrouw Van Geffen van-

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Namens Noord-Hollanders.): Ik wil van mijn motie het tweede deel van het dictum intrekken, over de reserves. Dus dan staat er alleen nog maar 'over de opcenten'. Ik weet alleen het nummer van die motie even niet.

7940

De **VOORZITTER**: Daar moet u wel een gewijzigde motie indienen. [...] Dat kan, want dan schors ik zo de vergadering.

Ik kijk nog even. Anderen? Mevrouw Alberts.

7945

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben van twee gedeputeerden een uitgebreide toelichting gehad en dat betekent dat wij motie 208, dat is de motie 'natuur, zetje in de rug' en 213, De privéjets aan banden, dat we die aanhouden.

7950

Motie 208 'De natuur kan wel een extra zetje in de rug gebruiken' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

Motie 213 'Leg vliegverkeer van privéjets aan banden' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

7955

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): En ik heb een motie gewijzigd ingediend. Daar heeft de commissaris niks op gezegd, maar ik kan me zo voorstellen, afgaande op dat hij stuitte over het woord 'verplichte' en dat we dat veranderd hebben in 'een dwingend advies' dat hij nu gewoon zegt, ja, nee, nu kan hij gewoon in stemming komen.

7960

De **VOORZITTER**: Als u mij toestaat om dat vanaf deze plek te zeggen, dan kan die gewoon in stemming komen.

Zijn er nog andere fracties? Ja. De heer Hartog.

7965

De heer **HARTOG** (JA21): Is er nog ruimte voor een korte derde termijn, voorzitter?

De **VOORZITTER**: Nee. Nee.

7970

Heeft u nog iets- Anderen nog? Ja. Mevrouw Strens, D66.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja, voorzitter, ik heb motie 231 ingetrokken, maar dat zie ik nog niet verwerkt in iBabs in de lijst. Ik check of die goed is doorgekomen.

7975

De **VOORZITTER**: Ja, hij staat op mijn lijstje als ingetrokken.

Ja. Mevrouw Van Soest.

7980

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ja, dank u, voorzitter. Ik wil graag motie 234 intrekken. Dank u wel.

Motie 234 'Geen vermogenstoets bij ouderen met klein pensioen' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.

7985

De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even rond. Zijn er nog anderen die een motie willen intrekken of aanhouden, of wijzigen? Dan schors ik nu even de vergadering, zodat mevrouw Van Geffen van Namens Noord-Hollanders. haar motie kan wijzigen. Ik schors de vergadering tot 21.15u.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Voorzitter. Voorzitter.

7990

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Meerten.

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): Wij wilden nog wel even een aantal moties doornemen. Kan die schorsing iets langer?

7995

De **VOORZITTER**: Ja, maar dan moet deze motie-

Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): O. En daarna wordt er dan wat langer geschorst.

8000 De **VOORZITTER**: Ik schors nu even vijf minuutjes. Daarna krijgt u de gelegenheid. En u krijgt nog tijd om over de moties na te denken.

Schorsing 21.10 tot 21.18 uur.

8005 De **VOORZITTER**: Dan heropen ik de vergadering. U krijgt straks nog tijd genoeg om met elkaar te praten. De vergadering is heropend. Motie 235, ingediend door Namens Noord-Hollanders, is ingetrokken en er is een nieuwe motie ingediend. Dat is motie 236 geworden, Namens Noord-Hollanders, Geen verhoging opcenten. Het is een aangepaste motie.

8010 *Motie 235 'Geen verhoging opcenten maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

Motie 236-14 november 2022

Geen verhoging opcenten

8015 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 14 november 2022*

Overwegende dat:

- *Een solide realistisch financieel beleid met zo laag mogelijke lasten voor en bedrijven wenselijk is – vooral nu we allemaal te maken hebben met enorme stijgingen van energieprijzen en hoge inflatie.*

8020 *Verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *De komende 4 maanden niet met een voorstel ter besluitvorming te komen over de verhoging van de opcenten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

8025 *Ondertekening: Grethe van Geffen (Namens Noord-Hollanders.)*

De **VOORZITTER**: Ik kijk nog een keer of er nog fracties zijn die iets willen wijzigen, aanpassen aan moties of moties willen intrekken. Dat is niet het geval. Dan is agendapunt 10 nu afgerond en dan vindt stemming plaats aan het eind van de vergadering.

8030 *De discussie is gesloten.*

11. Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

8035 De **VOORZITTER**: En voordat ik ga schorsen, zodat u nog even over de verschillende moties kunt praten, gaan we de moties Vreemd aan de Orde van de Dag- Krijgt u het advies van het College. En daarna is er bij partijen behoefte om over alle moties met elkaar nog even te overleggen. [...] Nou, dan bent u daar niet eensgezind over, maar dat gebeurt wel vaker in deze Staten. En u weet, als daar iemand om vraagt, dat ik dat ook zeker zal honoreren. Maar we gaan eerst nu over naar

8040 agendapunt 11, get advies van Gedeputeerde Staten over de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Dat is allereerst motie 185. Die zal ik zelf van advies voorzien. Dat is de motie ingediend door de Partij van de Ouderen en dat gaat over het referendum windturbines. Die motie moet ik ontraden. Vanochtend hebben we daar in het presidium nog over gesproken. De afspraak is gemaakt om het advies van de Hoor- en Adviescommissie te gaan bespreken op de eerstvolgende

8045 commissie. In die commissievergadering is daar gelegenheid om over het advies van de Hoor- en Adviescommissie van gedachten te wisselen, om vervolgens in de eerstvolgende Statenvergadering uiteindelijk een besluit te gaan nemen hoe daarmee om te gaan. En dat gaat over de juridische discussie over hoe je met dat advies verder wil. Blijft staan dat u al eerder een besluit genomen heeft op basis waarvan u in eerste instantie het referendumverzoek heeft

8050 afgewezen en daar gaan eigenlijk de vervolgvergaderingen over. En dat betekent in principe dat een expertmeeting daar nu niet meer toe doet, tenzij – maar daar gaat natuurlijk uw Staten zelf over, dus het Presidium kan daar natuurlijk altijd over besluiten als ze dat zou willen om een expert meeting te gaan doen – maar zoals deze motie nu is ingediend ontraad ik deze motie.

8055 Dan motie 186. Motie Namens Noord-Hollanders ingediend, om ons in te spannen om namen van leden van GS en PS correct uit te spreken. Ja, ik denk dat deze motie overbodig is. Ik doe in ieder geval altijd mijn best om uw naam goed uit te spreken, maar u zult merken dat dat soms best ingewikkeld is. Het ene lid wil als Statenlid, een ander als meneer of mevrouw. Daar maken we soms wel een foutje in, maar ik heb hier nog niemand ooit kunnen betrappen dat dat bewust niet

8060 goed zou gebeuren. Ook, als het al niet goed gebeurt, dan is dat onbewust. De organisatie, maar ook de griffie, we werken inclusief, divers. Volgens mij is de provincie Noord-Holland een toonbeeld van hoe wij proberen om divers en inclusief te werken. Dus ik wil deze motie ontraden.

8065 Dan heb ik de volgende motie Vreemd aan de Orde van de Dag. Dat is motie 187, ingediend door VVD, D66, GroenLinks, DENK, 50PLUS/Partij van de Ouderen, de SP: Instandhouding en duurzaam herstel Artis Aquarium. Gedeputeerde Kocken.

8070 Gedeputeerde **KOCKEN**: Dank u wel, voorzitter, ja, ik sta hier eigenlijk vanuit twee hoedanigheden denk ik. Aan de ene kant als gedeputeerde Financiën en aan de andere kant als gedeputeerde Cultuur en Erfgoed. En deze persoon heeft wat dat betreft misschien wel twee kijken op dezelfde zaak. Enerzijds kan ik natuurlijk niet eraan voorbijgaan dat dit wel een wat bijzondere manier is. Normaal gesproken is het de bedoeling dat wij een integrale afweging maken, alles bij elkaar zien, en niet, als zich een gelegenheid voordoet, daar op dat moment direct grote gevolgen aan verbinden. In die zin is zoeken naar drie miljoen euro, mag ik hopen, 8075 een incident en heeft u niet de indruk dat u de volgende vergadering ergens anders nog weer drie miljoen of vijf miljoen of twee miljoen aan kunt besteden. Want zo kunnen we uiteindelijk niet naar een robuust financieel systeem werken, wat wel onze doelstelling is. Aan de andere kant, als gedeputeerde Monumenten moet ik ook wel vaststellen dat dit renovatieverzoek eigenlijk niet in onze regeling past. We hebben een regeling waar elk monument een aanvraag 8080 kan doen en maximaal vijfhonderdduizend euro bijdrage kan krijgen. Dat is bij een renovatieopgave van vijftig miljoen niet een heel dienend bedrag. Als we dan kijken naar wat hier gebeurt en hoe Artis tot nu toe monumenten heeft gerestaureerd, waar ze volgens mij regelmatig over gecompimenteerd worden, begrijp ik best dat we hier op een andere manier naar willen 8085 kijken. Dat geeft misschien toch ook – wil ik daar wel opmerken – scheve ogen bij sommige monumenten die in de regeling hun aanvraag doen. Ik zou dan eigenlijk ook nog wel een aantal voorwaarden bij de motie willen lezen. Bijvoorbeeld de voorwaarde dat Artis hiervoor niet ook nog in de regeling, die we wel hebben, een aanvraag gaat doen. Ik vertrouw er eerlijk gezegd op dat dat voor hen niet belemmerend is, want ik heb hun begroting gezien. En als zij inderdaad hun drie miljoen krijgen, dan is het ook rond. Maar ik denk dat het wel fair is dat alle 8090 monumenten die alleen maar binnen die regeling normaal gesproken voor een tegemoetkoming in aanmerking komen, dan in ieder geval niet daar ook nog een keer met deze grote speler te maken krijgen zagezegd. Een ander punt is dat ik ook denk dat het reëel is dat wij, zoals we dat namelijk ook in onze monumentenverordening doen, dit zien als een sluitsteen. Dat betekent dat we deze- Nou, dan ga ik er even vanuit, er staat nu ‘maximaal drie miljoen’. Als we daarvan 8095 uitgaan, dat we dat alleen doen als het voor Artis ook echt rondkomt. Ik wil me zeker inzetten voor een lobby richting het Rijk. Die heb ik eigenlijk ook al eerder geprobeerd in te zetten. Ik heb de staatssecretaris hier ook al naar gevraagd. Dat lijkt me heel reëel om dat voort te zetten. Stel dat het Rijk niet over de brug komt en er een gat van tien miljoen blijft, ja, dan heeft het uiteindelijk ook weinig zin om onze drie miljoen er wel aan te besteden. Dus het lijkt mij dat de 8100 begroting daar rond moet zijn en dat er ook daadwerkelijk een bijdrage van het Rijk moet zijn. Dat hoeft denk ik niet per se de volle tien te zijn, maar het moet wel rond zijn en het Rijk moet ook meedoen. Die voorwaarden, als u die erbij neemt, hebben we denk ik een iets beter uitlegbaar voorstel. En dan komt daar nog het volgende bij. U heeft een tegenprestatie gevraagd als het gaat over educatie en jeugd. Ik ben zo vrij geweest om daar ook wel al eventjes bij Artis 8105 over te vragen of dat überhaupt enigszins realistisch is, omdat ik het ook wel een beetje moeizaam vind om dit aan te nemen. Ik wil dan niet bij u terugkomen met nou, dat kon niet, maar we gaan het toch doen. Als ik het goed begrijp, moet dat inderdaad tot de mogelijkheden behoren. Ze zijn heel graag bereid om een tegenprestatie te leveren. En dan is eigenlijk volgens mij het laatste nog wat ik in ieder geval dan aan u teruggeef, dat ik zou zeggen dat naar de letter 8110 van uw motie 42 dit enige lenigheid vraagt. Maar het is uw motie. En als u zegt, daar past het in, dan neem ik dat van u aan. Dus ik ben benieuwd wat u daar verder dan met elkaar van vindt.

8115 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de toelichting en het advies vanuit het college op de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Dan gaan wij straks over tot de gebundelde stemming. We hebben dan de moties Vreemd, dan hebben we nog motie 4 waar we over de afdoening moeten stemmen, het IMPI en we hebben de begroting. Motie 4, ja, daar gaan we ook nog over stemmen. Die is op verzoek van het Presidium naar het College gebracht, omdat er in de commissievergadering niet duidelijk was of de afdoening, of men vond dat die was afgedaan, of niet. Dus de stemming zal hier worden gedaan n de Staten.

8120 Ik kijk nu even of er nog steeds behoefte is. Er was net behoefte bij een aantal Statenleden om even te schorsen en nog te overleggen over de moties. Is daar nog- Een minuut? Nee. Nee, dan stel ik voor, tien minuutjes? Vijf minuten. Dan gaan we om 21.35 uur verder met de stemming. 8125 Dan schors ik tot 21.35 uur.

Schorsing 21.28 tot 21.38 uur.

12. Gebundelde stemming van alle motie(s), amendement(en) en voordrachten PS 14 november 2022.

8130

De **VOORZITTER**: We zijn toegekomen aan, ik heropen de vergadering, agendapunt 12, de gebundelde stemming van alle moties, amendementen en de voordrachten. We beginnen zo met de stemming Moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Als ik goed heb geteld, zijn wij met 53 Statenleden aanwezig. Er zijn er twee afwezig. Ik wil verzoeken of iedereen wil gaan zitten op de plek waar hij oorspronkelijk ook hoort te zitten, want anders gaat het systeem niet goed functioneren.

8135

De heer **HARTOG** (JA21): Wat bedoelt u, voorzitter, met 'waar je oorspronkelijk hoort te zitten'? De **VOORZITTER**: Nou, gewoon je eigen- Voor uw gemoedsrust: u zit goed, meneer Hartog. Ik weet niet of dat zo blijft. Dat gaan we zien.

8140

Even een ander punt. Er zijn een paar Statenleden die bij een aantal amendementen, moties of wellicht ook voordrachten niet mee kunnen stemmen vanwege hun beroep of andere redenen. Ik zal dat straks per stemming even aanvragen, want het zijn er een aantal die dat hebben gezegd. Als u dan even uw hand wil opsteken. U weet, als u het plusje indrukt, stemt u voor. Met het minnetje stemt u tegen. En als u niet meestemt, drukt u nergens op. Dus niet op 'onthouden' drukken. U hoeft helemaal niets te doen. En het aantal handen wat zal worden opgestoken, zullen bepalen hoeveel geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. Dus bij het onthouden, als u niet meestemt, doet u niets. Dat kunt u wel onthouden, denk ik.

8145

8150

Ik hoor de bel voor de eerste ronde. In het midden van de zaal verwacht ik- Nee.

We gaan beginnen met de eerste stemming. Aan de orde is nu de stemming over de motie Vreemd aan de Orde van de Dag, dat is motie 185, ingediend door Partij van de Ouderen/50PLUS, met als titel Referendum windturbines. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening? Dan open ik nu de stemming, nummer 1.

8155

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 185 'Referendum windturbines', ingediend door 50PLUS/PvdO.

8160

Motie 185 is met 9 stemmen voor en 44 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: PvdA met 1 stem, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS en Fractie Baljeu.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 186, ingediend door Namens Noord-Hollanders., met als titel Namen van leden GS en PS correct uitspreken. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring of aantekening? Dan open ik stemming nummer 2 voor motie 186. Er kunnen weer 53 stemmen worden uitgebracht. 53 stemmen zijn binnen. De stemming is gesloten.

8165

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 186 'Namen van leden GS en PS correct uitspreken', ingediend door Namens Noord-Hollanders..

8170

Motie 186 is met 5 stemmen voor en 48 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie, DENK en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 187, ingediend door de VVD, D66, GroenLinks, DENK, 50PLUS/PvdO en SP. Dat gaat over de instandhouding en duurzaam herstel ARTIS-Aquarium. Iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

8175

De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Meneer de voorzitter, met drie miljoen euro zou de provincie bijvoorbeeld 1200 woningen van minima gratis kunnen voorzien van zonnepanelen, zodat we voorkomen dat 1200 gezinnen in de energiearmoede terechtkomen. Zo kan ik nog een honderdtal goede doelen bedenken. Wij vinden het bestuurlijk onverantwoord om nu zomaar op een achternamiddag te besluiten via een motie Vreemd nota bene om drie miljoen euro beschikbaar te stellen voor de verduurzaming van een aquarium in Artis, hoe sympathiek dat doel ook is. En als de gedeputeerde dan ook nog zegt dat er lenigheid nodig is-

8180

8185

De **VOORZITTER**: Kunt u uw stemverklaring kort houden, alstublieft? Want anders gaat het een heel lange avond worden. Dat wil ik aan iedereen verzoeken.

- 8190 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ik zal het afronden. Als de gedeputeerde dan ook nog zegt dat er lenigheid nodig is om dit binnen de kaders te laten passen, kunnen wij hier niet mee instemmen.
- De **VOORZITTER**: De heer Deen, PVV.
- 8195 De heer **DEEN** (PVV): Een sympathieke motie, maar het is vooral een rijkskwestie. De provincie heeft al een bedrag toegekend aan Artis. Het Rijk reserveert miljarden voor onzin. Dus wat ons betreft wordt er in Den Haag aangeklopt.
- De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die een stemverklaring- De heer Heijnen, CDA.
- 8200 De heer **HEIJNEN** (CDA): We dragen Artis natuurlijk een warm hart toe, maar we vinden drie miljoen echt ontzettend veel geld vergeleken met wat wij doen voor vergelijkbare instellingen elders in de provincie. Dat geeft een scheve verhouding. Daarom stemmen wij tegen deze motie.
- De **VOORZITTER**: Ik zie verder geen handen. Dan open ik stemming nummer 3 voor motie 187. 53 stemmen binnen. De stemming is gesloten.
- 8205 Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 187 'Instandhouding en duurzaam herstel ARTIS-Aquarium', ingediend door VVD, D66, GroenLinks, DENK, 50PLUS/PvdO en SP.
Motie 187 is met 31 stemmen voor en 22 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PvdA, CDA, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, ChristenUnie, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 8210 De **VOORZITTER**: Dat waren de moties Vreemd. Dan gaan we nu naar de stemming over het afdoeningsvoorstel motie 4-2022. Die is van de lijst moties van punt zeven. Als u tegen deze motie bent, dat hij niet is afgedaan – sorry, zo moet ik het zeggen – dan zal deze motie terugkomen in de commissievergadering van Mobiliteit & Bereikbaarheid. Als die wel als afgedaan beschouwd wordt uiteraard, dan is die afgedaan. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening? Dan open ik nu de stemming, motie 4. Ja, meneer Heijnen, een ordevoorstel?
- 8215 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, een punt van orde, want het lijkt een beetje op: als je het groene kaartje omhoog doet, dan stem je tegen. Dat kennen wij. Dus om dat te voorkomen. Als wij nu voorstemmen, vinden we dat de motie is afgedaan?
- De **VOORZITTER**: Inderdaad.
- 8225 De heer **HEIJNEN** (CDA): Oké.
- De **VOORZITTER**: Dus als u op het plusje drukt, is die afgedaan. Drukt u op het minnetje, dan – en daar zal een meerderheid voor zijn – dan komt die terug in de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid. Dan open ik nu de stemming over de afdoening van motie 4. We wachten nog op één statenlid. De stemming is gesloten.
- 8230 Afdoening motie 4 'Modal shift voor leefbaarheid langs N203', ingediend door D66.
De afdoening van motie 4 is met 30 stemmen voor en 23 stemmen tegen als afgedaan beschouwd. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, DENK en Fractie Baljeu.
- 8235 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot stemming over punt 9, de moties en amendementen en voordracht 57, Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2023-2030, ook wel bekend als het iMPI. Als eerste ga ik in stemming brengen het amendement, nummer 60, ingediend door het CDA. Dat is het amendement met als titel N240-05. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor amendement 60. De stemming is gesloten.
- 8240 Amendement 60 'N240-05', ingediend door CDA.
Amendement 60 is met algemene stemmen aangenomen.
- 8245 De **VOORZITTER**: Vervolgens breng ik in stemming motie 188, ingediend door Partij voor de Dieren, met als titel Opcenten voor ov en onderhoud. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring of aantekening? Is er iemand die zich van stemming wil onthouden?
- 8250

Dat moet u ook zelf even aangeven als u dat wil doen. Dat is ook niet het geval. Dan open ik de stemming voor motie 188. Nog één stem. Ja. De stemming is gesloten.

- 8255 Motie 188 'Opcenten voor ov en onderhoud', ingediend door Partij voor de Dieren.
Motie 188 is met 7 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie.

- 8260 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 189, ingediend door JA21. De titel is Prioriteringsmechanisme iMPI. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 189. 53 stemmen binnen. De stemming is gesloten.

- 8265 Motie 189 'Prioriteringsmechanisme iMPI', ingediend door JA21.
Motie 189 is met 14 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS en Namens Noord-Hollanders..

- 8270 De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 57, Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur 2023-2030. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand een stemverklaring? Ja, mevrouw Alberts, SP.

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Het is een beetje een terugkerende stemverklaring, maar bij het iMPI stemt de SP altijd voor het iMPI met uitzondering van de afslag A9 bij Heiloo en de verbindingsweg A8-A9.

- 8275 De **VOORZITTER**: De heer Dessing van Forum voor Democratie.

- 8280 De heer **DESSING** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook van ons een stemverklaring over het iMPI. Wij vinden het de kern van de begroting. Wij zullen voor het iMPI stemmen, maar dit is met uitzondering van de financiering van alle duurzaamheidsmaatregelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Deen, PVV.

- 8285 De heer **DEEN** (PVV): Dank u wel. We hebben onze zorgen over de budgetten, voorzitter, maar we kunnen wel instemmen met de voorliggende voordracht, behoudens 7f en de maatregel SolaRoad II en de duurzaamheidsmaatregelen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk nog even naar de andere kant. Geen stemverklaringen meer. Geen aantekening? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 57. De stemming is gesloten.

- 8290 Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI) 2023-2030 (VD-57).
Voordracht 57 is met algemene stemmen aangenomen.

- 8295 De **VOORZITTER**: Dan komen wij nu bij de stemming over de moties en amendementen en de voordracht 55. Dat is de begroting voor het jaar 2023. Nogmaals, als er moties langskomen waar u zich wil onthouden van stemmen, wil ik u graag verzoeken om dat aan het begin aan te geven, zodat bij de stemming kunnen aangeven hoeveel geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. En nogmaals, voor de moties of amendementen of voordracht is een plus; tegen min. En als u zich onthoudt, hoeft u niets te doen.

- 8300 Als eerste gaan we in stemming brengen, dat is amendement 61, ingediend door JA21, met als titel Intrekken aanvullend budget opdrachtverlening bestuurskracht. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor amendement, genummerd 61. De stemming is gesloten.

- 8305 Amendement 61 'Intrekken aanvullend budget opdrachtverlening bestuurskracht', ingediend door JA21.
Amendement 61 is met 13 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, PVV, SP, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

- 8310 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar amendement 62, ingediend door het CDA. Amendement met als titel Verhogen bijdrage aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? In stemming wordt gebracht, amendement 62. Dat gaat over het amendement Verhogen bijdrage aan versnelling woningbouwproductie en

- 8315 binnenstedelijk bouwen. Is er iemand die een stemverklaring wenst af- Of hoofdelijke stemming? Onthouden van stemming? Dan open ik nu de stemming voor amendement 62. De stemming is gesloten.
- Amendement 62 'Verhogen bijdrage aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen', ingediend door CDA.
- 8320 Amendement 62 is met 11 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: CDA, PVV, ChristenUnie, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- De **VOORZITTER**: Gaan we nu in stemming brengen amendement 63, ingediend door D66, Namens Noord-Hollanders., CDA en SP. Amendement Maatregelen Masterplan Wonen. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor amendement 63. 53 stemmen binnen. De stemming is gesloten.
- 8325 Amendement 63 'Maatregelen Masterplan Wonen', ingediend door D66, Namens Noord-Hollanders., CDA en SP.
- 8330 Amendement 63 is met 37 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: GroenLinks, VVD en ChristenUnie.
- De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de moties. De eerste motie, die ik in stemming zal brengen, is motie 190, ingediend door JA21, met als titel Indexatie beleid. Is er iemand die hoofdelijke stemming- Een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 190. Ja. De stemming is gesloten.
- 8335 Motie 190 'Indexatie beleid', ingediend door JA21.
- Motie 190 is met 14 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS en Namens Noord-Hollanders..
- 8340 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 191, ingediend door JA21 en Forum voor Democratie. De titel is Kerntakendiscussie. Motie 191. Iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie 191. De stemming is gesloten. 53 stemmen binnen.
- 8345 Motie 191 'Kerntakendiscussie', ingediend door JA21 en Forum voor Democratie.
- Motie 191 is met 14 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS en Namens Noord-Hollanders..
- 8350 De **VOORZITTER**: Motie 192, ingediend door het CDA, VVD en JA21. De titel is Een veiligere rijksweg N9. Motie 192. Iemand hoofdelijke stemming? Een stemverklaring of aantekening? Dan open ik nu de stemming voor 192. 53 stemmen binnen.
- 8355 Motie 192 'Een veiligere rijksweg N9', ingediend door CDA, VVD en JA21.
- Motie 192 is met 46 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD 1 stem, Partij voor de Dieren en SP.
- De **VOORZITTER**: De volgende motie die ik in stemming breng, is motie 193, ingediend door het CDA. De titel is Ondersteuning project duurzame bloembollen (Fieldlab) van Vertify. [...] Aangehouden. Die is aangehouden. 194 is ook aangehouden. [...] Dan ga ik toch mijn eigen lijst weer pakken, want dan heb ik hier een lijst gekregen die niet klopt.
- 8360 194, gaan we nu in stemming brengen. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring of aantekening? Nee? Dan open ik nu de stemming. 194. Ja, de stemming is gesloten.
- 8365 Motie 194 'Verstandig omgaan met kosten natuurbeschermer', ingediend door CDA.
- Motie 194 is met 14 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, ChristenUnie, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 8370 De **VOORZITTER**: Motie 194 is ingetrokken. Motie 196 is ook ingetrokken.
- Dan zijn we aanbeldend bij motie 197, ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP en DENK. De titel is Trek vergunning Kookgasfabriek 2 in. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie 197. De stemming is gesloten.
- 8375

- 8380 Motie 197 'Trek vergunning Kookgasfabriek 2 (Tata Steel) in', ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP en DENK.
Motie 197 is met 10 stemmen voor en 43 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, 50PLUS, DENK en Fractie Baljeu.
- 8385 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 198, ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie en SP. De titel is Forse krimp Schiphol. Hoofdelijke stemming? Iemand een stemverklaring of een onthouding? Stemverklaring. Gaat uw gang. De heer Carton.
- 8390 De heer **CARTON** (PvdA): Dank, voorzitter. Mijn fractie is voor een forse krimp. Voor de omvang van de krimp van het aantal vliegbewegingen is voor mijn fractie de leefkwaliteit voor de omgeving leidend. Daarom stemmen we nu tegen deze motie.
- 8395 De **VOORZITTER**: Heeft u het allemaal verstaan? Ik denk het niet. Mijn microfoon stond nog open. Sorry, meneer Carton. Wilt u het nog één keer herhalen?
- 8400 De **VOORZITTER**: Nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? U wilt onthouden of een stemverklaring?
- 8405 De **VOORZITTER**: ik kijk even. Nog anderen een stemverklaring? Nog meer onthoudingen? Dat betekent dat er dus nu 52 geldige stemmen kunnen worden uitgebracht. De heer Terwal zal niet aan de knopjes zitten. Dan open ik nu de stemming voor motie 198. De stemming is gesloten. 52 stemmen zijn binnen.
- 8410 Motie 198 'Forse krimp Schiphol', ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie en SP.
Motie 198 is met aantal 16 voor en aantal 36 tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie.
- 8415 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 199, ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP en DENK. 1,5°C minimaal als maat, dat is de titel. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie 199. 53 stemmen binnen. Ik sluit de stemming. Dat was op het nippertje.
- 8420 Motie 199 '1,5°C minimaal als maat', ingediend door Partij voor de Dieren, ChristenUnie, SP en DENK.
Motie 199 is met 8 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie en DENK.
- 8425 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 200, ingediend door Partij voor de Dieren, SP, GroenLinks, D66 en PvdA. Dat gaat over Klimaatbegroting. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie 200. De stemming is gesloten.
- 8430 Motie 200 'Klimaatbegroting', ingediend door Partij voor de Dieren, SP, GroenLinks, D66 en PvdA.
Motie 200 is met 38 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 8435 De **VOORZITTER**: Nog even volhouden, dames en heren. Motie 201, ingediend door Partij voor de Dieren, SP, D66, PvdA, GroenLinks en DENK. De titel is Maak opbrengsten klimaatbeleid zichtbaar. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie 201. De stemming is gesloten.
- Motie 201 'Maak opbrengsten klimaatbeleid zichtbaar', ingediend door Partij voor de Dieren, SP, D66, DENK, PvdA en GroenLinks.

8440 Motie 201 is met 35 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

8445 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 202, ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en GroenLinks. De titel is Duurzaam doorhappen. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Een stemverklaring? Ja, de heer Klein van de ChristenUnie.

8450 De heer **KLEIN** (ChristenUnie): Ja, dank u wel. We hebben even getwijfeld vanwege de focus op plantaardig in plaats van vegetarisch. Wij denken dat in een klimaatvriendelijk voedseldieet ook in beperkte mate zuivel past, al was het maar omdat we koeien nodig hebben om het veenweidegebied, het gras, op te eten. Maar het signaal van deze motie, wat eruit spreekt, dat het aandeel plantaardig voedsel moet vergroten, dat geeft voor ons de doorslag. Dus we zullen voorstemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Deen, PVV.

8455 De heer **DEEN** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Kijk naar vanavond: er was vegetarisch eten, er was vlees. Helemaal niets aan de hand. Een totaal overbodige motie met een hoog dramgehalte. Iedereen kan voortaan ook zijn eigen eten meenemen. Dat is misschien ook een-

8460 De **VOORZITTER**: Andere stemverklaringen nog? Niet. Dan open ik de stemming voor motie 202. De stemming is gesloten.

8465 Motie 202 'Duurzaam doorhappen', ingediend door Partij voor de Dieren, DENK en GroenLinks. Motie 202 is met 28 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

8470 De **VOORZITTER**: Motie 203, ingediend door Partij voor de Dieren en GroenLinks. De titel is Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen. Is er iemand die hier hoofdelijk over wil stemmen? Of een stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor motie 203. De stemming is gesloten. 53 stemmen zijn binnen.

8475 Motie 203 'Toekomst van Noord-Hollandse wildopvangcentra borgen', ingediend door Partij voor de Dieren en GroenLinks. Motie 203 is met 43 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, Forum voor Democratie en Fractie Baljeu.

De **VOORZITTER**: Motie 204 is ingetrokken.

8480 Gaan we naar motie 205, ingediend door Partij voor de Dieren, PvdA, DENK en D66, Hernieuwde aandacht voor – tussen haakjes – meer biologische landbouw. Is er iemand die hoofdelijk wil stemmen? Een stemverklaring? Ja, VVD, de heer De Wit.

8485 De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter, dank. De fractie van de VVD is voor een toekomstbestendige en duurzame agrarische sector. Dat gaat breder dan alleen biologische landbouw. Derhalve zien we ook geen reden om daar nu het beleid op te verbreden. Dus we zullen tegen deze motie stemmen.

8490 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? Zo niet, dan open ik nu de stemming voor motie 205. 53 stemmen binnen.

8495 Motie 205 'Hernieuwde aandacht voor (meer) biologische landbouw', ingediend door Partij voor de Dieren, PvdA, DENK en D66. Motie 205 is met 29 stemmen voor en 24 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, CDA, Forum voor Democratie, PVV, 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

8500 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 206, ingediend door de PVV met als titel Koopkracht zienderogen afneemt- U kunt het lezen. Eigenlijk staat er geen titel boven. Maar goed, het is de motie ingediend door de PVV. Het gaat over de koopkracht van de burgers verbeteren door 16procent te verlagen. Zo was die. Motie 206. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Open ik nu de stemming voor motie 206. 53 stemmen zijn binnen.

Motie 206 'Verlagen opcenten', ingediend door PVV.

8505 Motie 206 is met 7 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie, PVV en Fractie Baljeu.

8510 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 207, ingediend door de SP. De titel is Fundamentele koerswijziging zichtbaar in iMPI, nu echt meer geld en ruimte voor ons ov. Iemand die een hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring? Iemand aantekening. De stemming is geopend voor motie 207. De stemming is gesloten. [...] 52, ja. Een iemand moet nog op het knopje drukken. De stemming is gesloten.

Motie 207 'Fundamentele koerswijziging zichtbaar in iMPI 2024-2031 - 'Nu echt meer geld en ruimte voor ons ov'', ingediend door SP.

8515 Motie 207 is met 13 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, SP en DENK.

De **VOORZITTER**: Motie 208 is aangehouden.

8520 Motie 209 ga ik nu in stemming brengen. Ingediend door SP: Liever meer natuur dan meer infrastructuur. Iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend voor motie 209. De stemming is gesloten.

Motie 209 'Liever meer natuur dan meer infrastructuur', ingediend door SP.

8525 Motie 209 is met 7 stemmen voor en 46 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, PVV 1 stem en SP.

8530 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 210, ingediend door de SP. De titel is Geen sloop, maar onderhoud. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Ja, meneer Gringhuis.

Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Ja, dank, voorzitter. ik zou mezelf graag willen onthouden van stemming op deze motie.

8535 De **VOORZITTER**: Prima. Dat is goed. Dan gaan we dus naar 52 geldige stemmen. Verder geen aantekeningen. Dan gaan we de stemming openen voor motie 210. De stemming is gesloten.

Motie 210 'Geen sloop, maar onderhoud', ingediend door SP.

8540 Motie 210 is met 10 stemmen voor, 42 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie, PVV, SP en 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 211. Iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Uw wenst weer te onthouden, denk ik.

8545 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Zeker, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ja. De heer Gringhuis gaat onthouden. Dat betekent dus weer 52 geldige stemmen uit te brengen voor motie 211. De stemming is geopend. Iemand zijn knopje zit vast. Er moet nog één lid stemmen. De stemming is gesloten.

8550

Motie 211 'Geen verkoop van sociale woningen', ingediend door SP.

Motie 211 is met 7 stemmen voor, 45 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP en 50PLUS.

8555 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 212, ingediend door de SP: Leg cruiseverkeer aan banden. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend voor motie 212. Er kunnen 53 stemmen nu uitgebracht worden. De stemming is gesloten.

8560 Motie 212 'Leg cruiseverkeer aan banden', ingediend door SP.

Motie 212 is met 8 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie en DENK.

- 8565 De **VOORZITTER**: 213 is aangehouden. Motie 214 is ingetrokken. En dan komen we bij motie 215, ingediend door de SP en Partij voor de Dieren en gaat over de Lutkemeerpolderen. Iemand die hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring? Iemand aantekening. Dan is de stemming nu geopend. O, sorry, meneer Kanik.
- 8570 De heer **KANIK** (D66): Voorzitter, ik wil me onthouden van stemmen bij deze.
- De **VOORZITTER**: Goed. Gaan we naar 52 geldige stemmen. De stemming is geopend voor motie 215. De stemming is gesloten.
- 8575 Motie 215 'Lutkemeerpolderen', ingediend door SP en Partij voor de Dieren. Motie 215 is met 12 stemmen voor, 40 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie, Partij van de Ouderen en DENK.
- 8580 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 216, ingediend door ChristenUnie, SP en Partij voor de Dieren: Geen prijsstijging busvervoer in Noord-Holland. Iemand die hoofdelijke stemming wenst of een stemverklaring of aantekening? Is er iemand die- Nee. Dan is de stemming geopend voor motie 216. Er kunnen 53 stemmen worden uitgebracht. De stemming is gesloten.
- 8585 Motie 216 'Geen prijsstijging busvervoer in Noord-Holland', ingediend door ChristenUnie, SP en Partij voor de Dieren. Motie 216 is met 13 stemmen voor en 40 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, PVV, SP, ChristenUnie, 50PLUS, DENK en Fractie Baljeu.
- 8590 De **VOORZITTER**: Motie 217, ingediend door de ChristenUnie met als titel Tankstationconcessies herzien op basis van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Is er iemand die een hoofdelijke stemming wil? Een stemverklaring? Aantekening? Dan is de stemming nu geopend voor 217. De stemming is gesloten.
- 8595 Motie 217 'Tankstationconcessies herzien op basis van maatschappelijk verantwoord ondernemen', ingediend door ChristenUnie. Motie 217 is met 8 stemmen voor en 45 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren, SP, ChristenUnie en DENK.
- 8600 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 218, ook ingediend door de ChristenUnie en Partij voor de Dieren. De titel is Versteving van de omgevingsdiensten. Iemand hoofdelijke stemming of stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor 218. 53 stemmen binnen.
- 8605 Motie 218 'Versteving van de omgevingsdiensten', ingediend door ChristenUnie en Partij voor de Dieren. Motie 218 is met 22 stemmen voor en 31 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Partij voor de Dieren, PVV, SP, ChristenUnie, DENK en Fractie Baljeu.
- 8610 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 219, ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen. De titel is Aandacht voor zorg, welzijn en ouderen. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend voor 219. De stemming is gesloten.
- 8615 Motie 219 'Aandacht voor zorg, welzijn en ouderen', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen. Motie 219 is met 11 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, 50PLUS en DENK.
- 8620 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 220, ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen: Toegankelijker openbaar vervoer. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Stemverklaring? Aantekening? De stemming is geopend voor motie 220. De stemming is gesloten.
- 8625 Motie 220 'Toegankelijker openbaar vervoer', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen. Motie 220 is met 21 stemmen voor en 32 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, SP, 50PLUS, DENK en Namens Noord-Hollanders..

De **VOORZITTER**: De volgende motie die ik in stemming breng, is motie 221, ingediend door Partij van de Ouderen, DENK en Partij voor de Dieren. De titel is Geen btw op ov-kaartjes. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor 221. De stemming is gesloten.

8630

Motie 221 'Geen btw op ov-kaartjes', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen, DENK en Partij voor de Dieren.

Motie 221 is met 36 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, D66 en JA21.

8635

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 222, ingediend door Partij van de Ouderen en de SP. De titel is Help ouderen van Hoog naar Laag en van Groot naar Klein. Iemand hoofdelijke stemming? Meneer Gringhuis?

8640

Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Ik wil me graag weer onthouden van stemming, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ja. Gaan we naar 52 stemmen. Iemand aantekening of stemverklaring? Zo niet, dan openen we de stemming voor motie 222. We wachten nog op één stem. Ik heb de tijd. Ja. De stemming is gesloten.

8645

Motie 222 'Help ouderen van Hoog naar Laag en van Groot naar Klein', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen en SP.

Motie 222 is met 16 stemmen voor, 36 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, SP, ChristenUnie, Partij van de Ouderen, DENK en Fractie Baljeu.

8650

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 223, ingediend door Partij van de Ouderen, Partij voor de Dieren en de SP: Meer alternatieve woonvormen voor ouderen. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Onthouding van de heer Gringhuis. Gaan we naar 52 geldige stemmen. Open ik de stemming nu voor 223. De stemming is gesloten.

8655

Motie 223 'Meer alternatieve woonvormen voor ouderen', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 223 is met 22 stemmen voor, 30 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, SP, ChristenUnie, 50PLUS, DENK en Namens Noord-Hollanders..

8660

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 224. 50PLUS, Partij voor de Dieren. De titel is Vaker uitzondering voor lintbebouwing. Motie 224. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming. Er kunnen weer 53 geldige stemmen worden uitgebracht. De stemming is gesloten.

8665

Motie 224 'Vaker uitzondering voor lintbebouwing', ingediend door 50PLUS/Partij van de Ouderen en Partij voor de Dieren.

Motie 224 is met 23 stemmen voor en 30 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, PVV, 50PLUS, DENK, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

8670

De **VOORZITTER**: Motie 225 is ingetrokken.

8675

Dan gaan we naar motie 226, ingediend door DENK en JA21. De titel is Ook bij eventuele versnelling RES zorgdragen voor gedegen participatie. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring of aantekening? Dan open ik de stemming voor 226. De stemming is gesloten.

8680

Motie 226 'Ook bij eventuele versnelling RES zorgdragen voor gedegen participatie', ingediend door DENK en JA21.

Motie 226 is met 19 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, CDA, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren, 50PLUS, DENK en Fractie Baljeu.

8685

De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 227, ingediend door DENK. Het gaat om partnergebieden van de provincie meenemen in klimaatopgave. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring, aantekening? Dan open ik de stemming voor 227. De stemming is gesloten.

- 8690 Motie 227 'Partnergebieden van de provincie meenemen in klimaatopgave', ingediend door DENK.
Motie 227 is met 3 stemmen voor en 50 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: ChristenUnie, 50PLUS en DENK.
- 8695 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 228, ingediend door Namens Noord-Hollanders. De titel is Versnelling toegankelijkheid openbaar vervoer. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor 228. De stemming is gesloten.
- 8700 Motie 228 'Versnelling toegankelijkheid openbaar vervoer', ingediend door Namens Noord-Hollanders..
Motie 228 is met 19 stemmen voor en 34 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: JA21, Partij voor de Dieren, PVV, SP, ChristenUnie, 50PLUS, DENK en Namens Noord-Hollanders..
- 8705 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 229, ingediend door GroenLinks, VVD, PvdA en D66. De titel is GAAN voor GOUD' inzake provinciale invulling Nationaal Strategisch Plan. Iemand die hoofdelijke stemming wil? Stemverklaring? De heer Heijnen van het CDA.
- 8710 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank u wel. Veel debat gehad, ook onderling discussie in de fractie, over deze motie. Maar met de uitleg die de gedeputeerde daaraan heeft gegeven, zullen wij voor deze motie stemmen.
- De **VOORZITTER**: Nog andere stemverklaringen? Ja, mevrouw Kaptein, D66.
- 8715 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Dank u, voorzitter. ik wil me graag onthouden voor stemming hier.
- De **VOORZITTER**: 52 geldige stemmen. Geen anderen meer? Dan open ik de stemming voor motie 229. Er kunnen 52 stemmen worden uitgebracht. 52 stemmen binnen.
- 8720 Motie 229 'GAAN voor GOUD' inzake provinciale invulling Nationaal Strategisch Plan', ingediend door GroenLinks, D66, PvdA en VVD.
Motie 229 is met 39 stemmen voor, 13 stemmen tegen en 1 onthouding van stemming aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie, PVV en Fractie Baljeu.
- 8725 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie 230, ingediend door D66, GroenLinks, CDA, PvdA en ChristenUnie. De titel is RES versnelling. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Een stemverklaring? Aantekening? Dan open ik de stemming voor motie 230. 53 stemmen zijn uitgebracht.
- 8730 Motie 230 'RES versnelling', ingediend door D66, GroenLinks, CDA, PvdA en ChristenUnie.
Motie 230 is met 28 stemmen voor en 25 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: VVD, JA21, Forum voor Democratie, PVV, SP, 50PLUS, DENK, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 8735 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 231. Die is ingetrokken. Motie 232 is aangehouden.
- Gaan we naar motie 233. Dat is aangepaste motie, ingediend door de SP, over de Wet Bibob toepassen bij recreatieparken. Iemand die hoofdelijke stemming wil? Stemverklaring? Aantekening? Motie 233, de stemming is geopend. Alle stemmen zijn binnen. De stemming is gesloten.
- 8740 Motie 233 'Wet Bibob toepassen bij recreatieparken', ingediend door SP.
Motie 233 is met 51 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..
- 8745 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie 234, die is ingetrokken. Motie 235 is ook ingetrokken.
- En dan kom ik bij de laatste motie aan en dat is motie 236, ingediend door Namens Noord-Hollanders. De titel is Geen verhoging opcenten – aangepast, zoals dat heet. Iemand hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Aantekening? Dan open ik nu de stemming voor motie 236. 53 stemmen kunnen worden uitgebracht. De stemming is gesloten.
- 8750

Motie 236 'Geen verhoging opcenten', ingediend door Namens Noord-Hollanders..
Motie 236 is met 3 stemmen voor en 50 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: 50PLUS, Fractie Baljeu en Namens Noord-Hollanders..

8755

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming voordracht 55. Dat is de begroting van 2023. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand een stemverklaring? De heer Hartog, JA21.

8760

De heer **HARTOG** (JA21): Voorzitter, de afgelopen jaren heeft de fractie van JA21 tegen de begroting gestemd. Dat heeft met name te maken tegen een aantal zaken die erin staan, waarin onze fractie zich niet herkent. Ook dit jaar hebben wij een aardige discussie gevoerd over de wijze hoe we hier tegenaan kijken. Wij hebben geprobeerd door middel van een kerntakendiscussie, een helder indexatiebeleid en de heroverweging over het toekennen van nieuwe budgetten geprobeerd een stukje realisme in de begroting aan te brengen. Onze

8765

initiatieven hebben het niet gehaald. Een stukje politieke onwil, dat is jammer.

De **VOORZITTER**: Kunt u uw stemverklaring inkorten, alstublieft? Een korte stemverklaring.

8770

De heer **HARTOG** (JA21): Toch zullen wij ons constructief opstellen en ditmaal voor de begroting stemmen.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? De heer Zoon, Partij voor de Dieren. Even nog concentratie, alstublieft. Het zit er bijna op.

8775

Statenlid **ZOON** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Wij waren nogal kritisch tijdens ons betoog op deze begroting. We hadden een aantal moties ingediend voor klimaatverbetering, het beleid daarvan, en voor biologische landbouw. Die hebben het gehaald. Dus we zullen ook voor deze begroting stemmen.

8780

De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Dan open ik nu de stemming voor voordracht 55, de Begroting 2023. Er kunnen 53 stemmen worden uitgebracht. [...] Dames en heren, het systeem is vastgeslagen. Dus ik stel voor dat wij een alternatieve stemming gaan uitdoen met handopsteken. Dan gaan we heel goed tellen.

8785

Dames en heren, wij gaan over tot stemming over de voordracht 55. Ik zou graag willen zien: wie is tegen voordracht 55? Dat is Forum voor Democratie, drie, en PVV, drie.

Begroting 2023 en Memorie van Antwoord (VD-55).

8790

Voordracht 55 is met 47 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Voor hebben gestemd: Forum voor Democratie en PVV.

13. Schorsing tot 21 november 2022.

8795

De **VOORZITTER**: De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik schors hierbij de Statenvergadering, want wij gaan maandag 21 november om 13.00 uur met elkaar verder. Ik zie dat een aantal mensen al opgestaan is. Ik ben nog niet helemaal uitgesproken. Ik zie u graag volgende week terug. Dank u wel. Ik schors de vergadering.

Schorsing 22.34 uur